

Aktualizácia Akčného plánu transformácie uholného regiónu horná Nitra

*december
2022*

1 Obsah

2	Zoznam skratiek	6
3	Úvod	10
3.1.	Aktualizácia Akčného plánu	10
3.2.	Dôvod vypracovania dokumentu	11
3.3.	Postup spracovania Akčného plánu	11
3.4.	Štruktúra Akčného plánu	12
4	Manažérske zhrnutie	13
5	Východiská Akčného plánu	18
5.1.	Základné východiská Akčného plánu	18
5.2.	Rámcový popis situácie	18
5.2.1.	Zamestnanosť a demografický vývoj	18
5.2.2.	Ekonomika	21
5.2.3.	Infraštruktúra	23
5.2.4.	Energetika	24
5.2.5.	Životné prostredie a kvalita života	25
5.2.6.	Riadenie procesu transformácie	25
5.3.	Príklady dobrej praxe z iných uhoľných regiónov v transformácii	26
5.3.1.	Zameranie Akčného plánu	26
5.3.2.	Energetika	27
5.3.3.	Sociálne opatrenia	27
5.3.4.	Rekultivácia a nové využitie banských priestorov a priemyselných parkov	28
5.3.5.	Prioritizácia iniciatív	28
5.3.6.	Presun inštitúcií s cieľom podporiť zamestnanosť	29
6	Vízia a ciele transformácie regiónu	30
6.1.	Vízia transformácie regiónu horná Nitra	30
6.2.	Ciele transformácie regiónu horná Nitra	30
6.3.	Princípy transformácie regiónu horná Nitra	30
6.4.	Piliere Akčného plánu	31
7	Akčný plán transformácie uhoľného regiónu horná Nitra	32
7.1.	Pilier I. – Mobilita a prepojenosť regiónu	32
7.1.1.	Zdôvodnenie piliera a jeho prínos	32
7.1.2.	Východisková situácia	33
7.1.3.	Cieľová situácia	34

7.1.4.	Prehľad priorít a opatrení	35
7.1.5.	Priorita I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	36
7.1.6.	Priorita I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej a železničnej infraštruktúry.....	40
7.1.7.	Priorita I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	46
7.1.8.	Priorita I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry	51
7.2.	Pilier II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie	54
7.2.1.	Zdôvodnenie piliera a jeho prínos.....	54
7.2.2.	Východisková situácia.....	54
7.2.3.	Cieľová situácia	55
7.2.4.	Prehľad priorít a opatrení	56
7.2.5.	Priorita II.1 Podpora VVal	56
7.2.6.	Priorita II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	61
7.2.7.	Priorita II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	64
7.2.8.	Priorita II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva	67
7.2.9.	Priorita II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	71
7.3.	Pilier III. – Udržateľné životné prostredie	75
7.3.1.	Zdôvodnenie piliera a jeho prínos.....	75
7.3.2.	Východisková situácia.....	75
7.3.3.	Cieľová situácia	76
7.3.4.	Prehľad priorít a opatrení	76
7.3.5.	Priorita III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	77
7.3.6.	Priorita III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	83
7.3.7.	Priorita III.3 Zlepšovanie životného prostredia.....	91
7.4.	Pilier IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra	95
7.4.1.	Zdôvodnenie piliera a jeho prínos.....	95
7.4.2.	Východisková situácia.....	96
7.4.3.	Cieľová situácia	103
7.4.4.	Prehľad priorít a opatrení	103
7.4.5.	Priorita IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	104
7.4.6.	Priorita IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia.....	108
7.4.7.	Priorita IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	113
7.4.8.	Priorita IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva	118
7.5.	Legislatívne a systémové opatrenia	122
7.6.	Inštitucionálne zabezpečenie implementácie AP HN	127
7.7.	Indikatívne projekty a indikatívna prioritizácia	127
7.7.1.	Rámcová prioritizácia projektov	127
7.7.2.	Previazanosť priorít Akčného plánu	129

7.7.3. Projekty mimo zásobníka indikativních projektových záměrů	129
8 Zdroje financování Akčního plánu	133
8.1. EŠIF v rámci programového období 2014 - 2020	133
8.2. Fondy EÚ v rámci programového období 2021 – 2027	134
8.3. Plán obnovy a odolnosti	135
8.4. Evropský zemědělský fond pro rozvoj vidieka (EPFRV)	136
8.5. Komunitární programy EÚ	136
8.6. Národní podporné mechanismy	137
8.7. Evropská investiční banka (EIB)	137
9 Časový plán a aktualizace Akčního plánu	139
10 Přílohy	144
10.1. Příloha 1 – Přeběžný zásobník indikativních projektových záměrů	144
10.2. Příloha 2 – Implementace EŠIF v programovém období 2014 - 2020 v rámci regionu horná Nitra	170
10.3. Příloha 3 – Charakteristika jednotlivých zdrojů financování Akčního plánu	172
10.3.1. EŠIF v rámci programového období 2014 - 2020	172
10.3.2. Charakteristika klíčových Operačních programů v programovém období 2014 – 2020 pro účely transformace	173
10.3.3. Potenciál financování zadaných pilířů/priorit/opatření Akčního plánu v rámci programového období 2014 – 2020	175
10.3.4. Pozice SR v rámci programového období 2021 - 2027	178
10.3.5. Investiční priority SR v programovém období 2021 - 2027 v rámci zadaných prioritních oblastí financování ze strany EK	178
10.3.6. Potenciál financování zadaných pilířů/priorit/opatření Akčního plánu v programovém období 2021 – 2027	181
10.3.7. Komunitární programy EÚ	184
10.3.8. Potenciál financování zadaných pilířů/priorit/opatření Akčního plánu v rámci komunitárních programů EÚ	194
10.3.9. Národní podporné mechanismy	196
10.4. Příloha 4 – Zdroje	207

2 Zoznam skratiek

Skratka	Popis
CO ₂	Oxid uhličitý
COSME	Európsky program pre MSP (Competitiveness of Small and Medium-Sized Enterprises)
CZT	Centrálne zásobovanie teplom
EGF	Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii
EIB	Európska investičná banka
EK	Európska komisia
ENO	Elektráreň Nováky
ENRF	Európsky námorný a rybársky fond
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EPZF	Európsky poľnohospodársky záručný fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EU ETS	Systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Európskej únii
EÚ	Európska únia
EUR	Euro
FEC	Finálna energetická spotreba
FST	Fond na spravodlivú transformáciu
GWh	Gigawatt hodiny
HBP	Hornonitrianske bane Prievidza, a.s.
HDP	Hrubý domáci produkt
IKT	Informačné a komunikačné technológie
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
JRC	Spoločné výskumné centrum (Joint Research Centre)
KF	Kohézny fond
MD SR	Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MoF	Modernizačný fond
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MSP	Malé a stredné podniky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NIKA	Národná implementačná a koordinačná autorita
NOx	Oxidy dusíka
NPC	Národné podnikateľské centrá
NSRR	Národný strategický referenčný rámec
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OP EVS	Operačný program Efektívna verejná správa
OPII	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
OP RH	Operačný program Rybné hospodárstvo
OP TP	Operačný program Technická pomoc
OP Val	Operačný program Výskum a inovácie (od 13.12.2019 zlúčený s OPII) K zlúčeniu operačného programu Výskum a inovácie s operačným programom Integrovaná infraštruktúra došlo 13.12.2019 na základe vykonávacieho rozhodnutia Komisie C(2019) 9078
OPB	Osobitný príspevok baníkov
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PD SR	Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027
PEC	Primárna energetická spotreba
POO	Plán obnovy a odolnosti
PPP	Verejno-súkromné partnerstvá
PRV	Program rozvoja vidieka

Program Slovensko	Program Slovensko na roky 2021 - 2027
PST	Plán spravodlivej transformácie územia
PTH	Prievidzské tepelné hospodárstvo
PwC	PricewaterhouseCoopers
RO	Riadiaci orgán
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SAV	Slovenská akadémia vied
SBA	Slovak business agency
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SO	Sprostredkovateľský orgán
SO ₂	Oxid siričitý
SP	Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023 - 2027
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika EÚ
SR	Slovenská republika
SRSS	Služba na podporu štrukturálnych reforiem
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠR	Štátny rozpočet
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TEN-T	Transeurópska dopravná sieť (Trans-European Transport Network)
TSK	Trenčiansky samosprávny kraj
VHZ	Všeobecný hospodársky záujem
VVal	Výskum, vývoj a inovácie
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie

Zoznam grafov

Graf 1 Vývoj počtu zamestnancov HBP do roku 2021	19
Graf 2 Veková štruktúra zamestnancov HBP v roku 2021	20
Graf 3 Podiel obyvateľov vo veku 65 rokov alebo viac a migračný nárast, porovnanie slovenského priemeru a okresov hornej Nitry	20
Graf 4 Podiel tržieb jednotlivých sektorov priemyslu v regióne horná Nitra	22
Graf 5 Pridaná hodnota v priemysle na obyvateľa, porovnanie slovenského priemeru a okresov hornej Nitry..	22
Graf 6 TOP 5 najpočetnejších zamestnaní podľa vekových kategórií v HBP v roku 2021	97
Graf 7 TOP 5 najpočetnejších zamestnaní podľa vekových kategórií v ENO v roku 2021	98
Graf 8 Dopyt po zručnostiach v regióne horná Nitra v roku 2021	98
Graf 9 Dopyt a ponuka základných digitálnych zručností v regióne horná Nitra v roku 2021	99
Graf 10 Porovnanie úrovne digitálnych zručností v regióne horná Nitra s priemerom SR.....	100

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 – Štruktúra dokumentu.....	12
Obrázok 2 – Plánovaná a existujúca diaľničná sieť v TSK.....	24
Obrázok 3 - Vývoj a ciele primárnej a finálnej energetickej spotreby na Slovensku.....	24
Obrázok 4 – Sumarizácia vízie a pilierov Akčného plánu	31

3 Úvod

3.1. Aktualizácia Akčného plánu

Aktualizácia Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra (ďalej len „AP HN“ alebo „Akčný plán“) sa uskutočňuje na základe úlohy B.1. z uznesenia vlády Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) č. 336 z 3. júla 2019, ktorou vláda SR ukladá relevantným členom vlády SR zabezpečiť realizáciu a vypracovať každoročne aktualizáciu AP HN vrátane indikatívneho zoznamu projektových zámerov, a to každoročne k 30. júnu za predchádzajúci kalendárny rok. V súvislosti s plnením termínu úlohy podpredsedníčka vlády a ministerka investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie požiadala predsedu vlády SR o odklad termínu úlohy B.1. z uznesenia vlády SR č. 336 z 3. júla 2019 z pôvodného termínu 30. júna 2022 do 31. decembra 2022. Predseda vlády SR súhlasil s odkladom termínu plnenia úlohy.

Dôvodom odkladu plnenia termínu úlohy je potreba zabezpečenia kontinuálneho procesu aktualizácie predmetného materiálu do jedného roka, keďže posledná aktualizácia bola schválená vládou SR 12. januára 2022. Dôvodom predĺženia termínu bol zároveň súbežne prebiehajúci proces prípravy a finalizácie Programu Slovensko na roky 2021 – 2027 (ďalej len „Program Slovensko“) vrátane Plánu spravodlivej transformácie územia (ďalej len „PST“). Schválenie PST zo strany Európskej komisie (ďalej len „EK“) je nevyhnutnou podmienkou pre čerpanie z Fondu na spravodlivú transformáciu (ďalej len „FST“), ktorý zabezpečí mechanizmus finančnej pomoci pre územie uhoľného regiónu horná Nitra. Program Slovensko vrátane PST bol schválený EK 22. novembra 2022. FST je v programovom období 2021 – 2027 samostatnou prioritou Programu Slovensko.

PST predstavuje mechanizmus pomoci aj pre región horná Nitra a zároveň bude nadväzovať na aktivity implementované od schválenia AP HN. Kontinuita pracovnej skupiny pre koordináciu transformácie v regióne je zabezpečená v rámci tematickej komisie pre FST vytvorenej v štruktúrach Rady partnerstva Trenčianskeho samosprávneho kraja (ďalej len „TSK“). Členovia budú aktívne participovať pri implementácii aktivít definovaných v PST vrátane prípravy a nastavenia výziev. Členovia tematickej komisie sú zároveň súčasťou Monitorovacieho výboru pre Program Slovensko a komisií pri Monitorovacom výbore, pričom jedna z komisií je špecificky vytvorená pre implementáciu PST.

Aktualizáciou Akčného plánu pôvodná štruktúra zostáva zachovaná, t. j. názvy jednotlivých kapitol sú obsahovo doplnené a upravené. Jednotlivé kapitoly Akčného plánu boli aktualizované nasledovne:

Kapitola 2 - Zoznam skratiek bola aktualizovaná o nové zavedené skratky a skratky, ktoré v pôvodnom materiáli neboli zavedené.

Kapitola 3 - Úvod bola aktualizovaná vzhľadom na pokrok v príprave Programu Slovensko a PST.

Kapitola 4 - Manažérske zhrnutie bola aktualizovaná podľa pripomienok a komentárov relevantných riadiacich a sprostredkovateľských orgánov a členov pracovnej skupiny pre Akčný plán, ktorí vo svojich úpravách zohľadnili postupujúci proces transformácie regiónu a aktualizáciu dát interpretovaných v rámci dokumentu.

Kapitola 5 - Východiská Akčného plánu bola aktualizovaná v zmysle pripomienok a komentárov relevantných riadiacich a sprostredkovateľských orgánov a členov pracovnej skupiny pre Akčný plán, ktorí vo svojich úpravách zohľadnili postupujúci proces transformácie regiónu a aktualizáciu dát interpretovaných v rámci dokumentu.

Kapitola 6 - Vízia a ciele transformácie regiónu ostala nezmenená.

Kapitola 7 - Akčný plán bola aktualizovaná podľa pripomienok a komentárov relevantných riadiacich a sprostredkovateľských orgánov a členov pracovnej skupiny pre Akčný plán, ktorí vo svojich úpravách zohľadnili postupujúci proces transformácie regiónu a aktualizáciu dát interpretovaných v rámci dokumentu.

Kapitola 8 - Zdroje financovania Akčného plánu bola aktualizovaná podľa pripomienok a komentárov relevantných riadiacich a sprostredkovateľských orgánov a členov pracovnej skupiny pre Akčný plán, ktorí vo svojich úpravách zohľadnili postupujúci proces transformácie regiónu a aktualizáciu dát interpretovaných

v rámci dokumentu. V rámci kapitoly 8 boli zároveň aktualizované informácie týkajúce sa zdrojov financovania Programu Slovensko a iných zdrojov financovania.

Kapitola 9 - Časový plán bola aktualizovaná podľa pripomienok a komentárov relevantných riadiacich a sprostredkovateľských orgánov a členov pracovnej skupiny pre Akčný plán, ktorí vo svojich úpravách zohľadnili postupujúci proces transformácie regiónu a aktualizáciu dát interpretovaných v rámci dokumentu.

Kapitola 10 - Prílohy bola aktualizovaná podľa pripomienok a komentárov relevantných riadiacich a sprostredkovateľských orgánov a členov pracovnej skupiny pre Akčný plán, ktorí vo svojich úpravách zohľadnili postupujúci proces transformácie regiónu a aktualizáciu dát interpretovaných v rámci dokumentu. V kapitole 10 bol zároveň aktualizovaný priebežný zásobník indikatívnych projektových zámerov a názov kapitoly bol upravený z pôvodného názvu „Priebežný zásobník indikatívnych projektov“ na „Priebežný zásobník indikatívnych projektových zámerov“, keďže projekty sú v prípravnej fáze, v ktorej predstavujú charakter projektových zámerov. V rámci kapitoly 10 boli zároveň aktualizované informácie týkajúce sa zdrojov charakteristiky jednotlivých zdrojov financovania Akčného plánu.

3.2. Dôvod vypracovania dokumentu

Tento dokument predstavuje Akčný plán, ktorý bol pripravený ako súčasť projektu Transformácia uhoľného regiónu horná Nitra, ktorý dodala konzultačná spoločnosť PricewaterhouseCoopers (ďalej len „PwC“) pre MIRRI SR a TSK, a ktorý je financovaný EK - Službou na podporu štrukturálnych reforiem (EC SRSS) na základe zmluvy číslo SRSS/SC2018/044 Lot 1 z 12.9.2018.

Projekt bol oficiálne zahájený 17. októbra 2018 na úvodnom stretnutí, ktoré sa konalo v Trenčíne. Projekt začal analýzou súčasného stavu regiónu horná Nitra v súvislosti s transformáciou z uhoľnej ekonomiky. Analýza zahŕňala preštudovanie dokumentov, správ a analýz, ktoré boli už k tejto téme spracované, preštudovanie medzinárodnej praxe a analýz týkajúcich sa transformácie uhoľných regiónov vo svete, analýzu štatistických dát (demografia, ekonomiky, infraštruktúra, životné prostredie, energetika) a analýzu relevantnej legislatívy a regulácií.

Úvodná analytická časť projektu tiež zahŕňala organizáciu stretnutí s kľúčovými zainteresovanými stranami (verejná správa, samosprávy, miestne akčné skupiny, veľkí zamestnávateľia, malé a stredné podniky, mimovládne neziskové organizácie, a pod.), s cieľom pochopiť ich rolu v procese transformácie, analyzovať činnosti, ktoré už v súvislosti s transformáciou boli vykonané a zozbierať podnety a vstupy do Akčného plánu.

3.3. Postup spracovania Akčného plánu

Úvodná analýza súčasného stavu regiónu horná Nitra predstavovala jeden zo základných vstupov pre vypracovanie vízie a Akčného plánu pre transformáciu regiónu. Analýza pomohla potvrdiť východiskovú situáciu a kľúčové problémy regiónu v procese transformácie, ktoré by mali byť v Akčnom pláne riešené prostredníctvom špecifických priorít a opatrení.

Po sfinalizovaní analýzy súčasného stavu bolo zorganizovaných niekoľko pracovných stretnutí v regióne horná Nitra k prediskutovaniu hlavných tém, ktoré by mali byť zahrnuté v Akčnom pláne, a tiež k prediskutovaniu rámcovej vízie regiónu do budúcnosti. Na pracovných stretnutiach sa tiež diskutovala štruktúra Akčného plánu. Hlavné témy Akčného plánu boli pretransformované do 4 pilierov Akčného plánu – I) Mobilita a prepojenosť regiónu, II) Ekonomika, podnikanie a inovácie, III) Udržateľné životné prostredie a IV) Kvalita života a sociálna infraštruktúra.

V ďalšom kroku bol Akčný plán spracovaný do uceleného dokumentu, ktorý ďalej rozčlenil základné piliere Akčného plánu na priority a opatrenia. Akčný plán popisuje zdôvodnenie zahrnutia každého z pilierov, sumarizuje východiskovú situáciu a želaný cieľový stav v rámci každého piliera a popisuje ciele jednotlivých opatrení. Súčasťou tvorby Akčného plánu bol tiež zber potenciálnych indikatívnych projektových zámerov s cieľom zistiť záujem o realizáciu projektov, ktoré by mohli byť súčasťou Akčného plánu, zistiť potenciálnych nositeľov

projektov, a tiež analyzovať, ako tieto indikatívne projekty pomáhajú naplňať ciele jednotlivých pilierov, priorít a opatrení Akčného plánu.

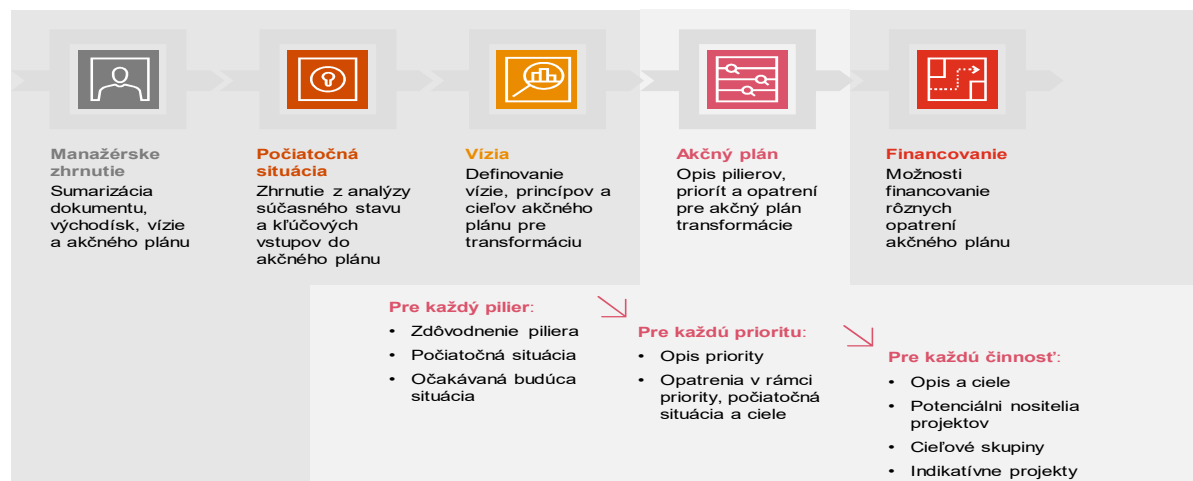
Ďalej dokument analyzuje možnosti financovania jednotlivých opatrení Akčného plánu z viacerých zdrojov, vrátane dostupných fondov Európskej únie (ďalej len „EÚ“ alebo „Únia“), centrálne riadených fondov EÚ, národných fondov a iných zdrojov financovania.

3.4. Štruktúra Akčného plánu

Dokument pozostáva z **5 hlavných kapitol**:

- **Manažérske zhrnutie** – táto kapitola sumarizuje kľúčové body dokumentu – hlavné identifikované problémy z analýzy súčasného stavu, definíciu vízie a cieľov transformácie uhoľného regiónu horná Nitra, štruktúru Akčného plánu, jeho pilierov, priorít a opatrení a sumarizuje možnosti financovania
- **Východiská Akčného plánu** – táto kapitola sumarizuje kľúčové identifikované problémy regiónu z analýzy súčasného stavu, ako napríklad nezamestnanosť, demografia, ekonomika, infraštruktúra, energetika, životné prostredie, kvalita života a riadenie procesu transformácie. Analýza súčasnej situácie a identifikácia kľúčových problémov predstavujú východiská pre definovanie vízie a tvorbu Akčného plánu.
- **Vízia a ciele transformácie regiónu** – táto kapitola definuje víziu pre transformáciu regiónu horná Nitra a popisuje rámcové ciele transformácie, ktoré vychádzajú z analýzy súčasného stavu, diskusií a pracovných stretnutí s kľúčovými zainteresovanými stranami.
- **Akčný plán transformácie regiónu** – táto kapitola predstavuje samotný popis Akčného plánu pre transformáciu regiónu horná Nitra – definuje piliere transformácie, špecifické priority a opatrenia v rámci každého piliera. Pre každý pilier je zdôvodnené jeho zaradenie do Akčného plánu, ako aj východisková situácia a želaný cieľový stav v rámci piliera.
- **Možnosti financovania Akčného plánu** – táto kapitola sumarizuje možnosti financovania jednotlivých priorít a opatrení Akčného plánu. Možnosti financovania zahŕňajú využitie fondov EÚ v programovom období 2014 - 2020, v programovom období 2021 - 2027, centrálne riadené fondy EÚ (vrátane tzv. Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii, Modernizačného fondu a FST), národné mechanizmy pomoci a iné možnosti financovania.

Obrázok 1 – Štruktúra dokumentu

4 Manažérske zhrnutie

Podpora výroby elektriny z domáceho uhlia má skončiť do roku 2023

Nezamestnanosť nie je hlavným problémom regiónu, väčším problémom je starnutie obyvateľstva a negatívna migrácia

Miestna ekonomika je už do značnej miery diverzifikovaná, pridaná hodnota v priemysle je však pod priemerom Slovenska

Vláda SR uznesením č. 580 z 12. decembra 2018 k návrhu problematiky transformácie regiónu horná Nitra v súvislosti s návrhom všeobecného hospodárskeho záujmu na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny schválila pokračovanie všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorý však má skončiť najneskôr v roku 2023. Vláda zároveň rozhodla o vypracovaní Akčného plánu, ktorý zabezpečí transformáciu ekonomiky regiónu.

Pre potreby vypracovania Akčného plánu bola v prvom kroku spracovaná analýza súčasného stavu regiónu horná Nitra v súvislosti s transformáciou z uhoľnej ekonomiky. Analýza mala za cieľ potvrdiť, resp. vyvrátiť hypotézy stavu regiónu v rôznych oblastiach a tiež identifikovať hlavné problémy regiónu pre nastavenie správnych východísk pre tvorbu Akčného plánu. Analyzované boli viaceré oblasti, ako napríklad nezamestnanosť, demografia, ekonomika, aktivity malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“), kvalita infraštruktúry, energetika, životné prostredie, zdravie obyvateľstva, kvalita života a riadenie procesu transformácie.

Na základe analýzy súčasného stavu bolo zistené, že nezamestnanosť nie je hlavným problémom regiónu. Nezamestnanosť v regióne bola v septembri 2022 5,43 % v okrese Prievidza a 3,88 % v okrese Partizánske, čo je pod priemerom nezamestnanosti Slovenska 6,06 %.¹ Útlm banskej činnosti, ktorý bude ukončený na konci roka 2023 môže priniesť nárast nezamestnanosti. Problémom regiónu je aj starnutie obyvateľstva a negatívna migrácia, najmä mladých ľudí z územia. V okresoch Prievidza a Partizánske sa očakáva rast podielu staršej populácie do roku 2040 na 33,0 % a 34,9 %. Uvedené podiely sú v tom istom roku podstatne vyššie ako priemer SR (26,6 %). Predpokladaný demografický vývoj naznačuje, že horná Nitra bude v najbližších dvoch desaťročiach zápasíť s nedostatkom pracovnej sily.

Z hľadiska regionálnej ekonomiky je banský priemysel významným sektorom ekonomiky, banská spoločnosť je jedným z najväčších zamestnávateľov v regióne. Regionálna ekonomika je však už značne diverzifikovaná, 9 000 kumulovaných pracovných miest sa nachádza v rôznych sektoroch u významných zamestnávateľov, vrátane automobilového, chemického, gumárenského, obuvníckeho alebo strojárkeho priemyslu. Pridaná hodnota v priemysle v regióne je však nižšia ako slovenský priemer, región je tiež pod slovenským priemerom z hľadiska aktivity MSP.

Dopady globálnej ekonomickej krízy posilnenej COVID-19 krízou a energetickou krízou komplikujú podmienky ekonomickej transformácie regiónu najmä nepredvídateľnou volatilitou trhov a komplikovanosťou nových odvetví ekonomiky v regionálnom, ale aj globálnom meradle.

¹ Zdroj: https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky/2022.html?page_id=1153450, údaje z poslednej zverejnenej mesačnej štatistiky za mesiac september 2022.

Infraštruktúra v regióne potrebuje obnovu a lepšie napojenie na diaľničnú sieť

Región potrebuje zlepšenie napojenia z hľadiska dostupnosti regiónu na diaľničnú sieť. Priemerný čas dojazdu na diaľničnú sieť v regióne je 1 hodina (40 minút až 1 hodina 20 minút v závislosti od smeru). Cesty I. triedy sa nachádzajú v zlom stave – 19,18 % v okrese Prievidza, 9,91 % v okrese Partizánske a 46,48 % v okrese Trenčín sú v nevyhovujúcom alebo havarijnom stave,² v podobnom stave sú aj cesty II. a III. triedy. Železničná doprava z regiónu horná Nitra do Trenčína nemôže konkurovať individuálnej a autobusovej doprave z dôvodu súčasnej frekvencie spojov a trvania cesty.

Región je znečistený, čo vplýva na zdravie obyvateľstva

Región horná Nitra je vplyvom banskej činnosti, výroby elektriny z hnedého uhlia, ako aj vplyvom iných priemyselných výrob značne znečistený. V oblasti so zhoršeným životným prostredím žije 55 % obyvateľov. Región tiež patrí medzi najväčších producentov znečistenia na Slovensku (tuhé znečisťujúce látky, NOx, SO₂). 45 % vody v okrese Prievidza a 83 % v Novákoch je v 3. triede kvality vody. Banská činnosť má vplyv na zdravie zamestnancov baní a znečistenie životného prostredia má negatívny vplyv na zdravie obyvateľstva. Miera invalidity v okrese Prievidza je väčšia o 46 % v porovnaní so slovenským priemerom (9,1 % oproti 13,3 %). Priemerná dĺžka života je však porovnateľná so slovenským priemerom.

V rámci Akčného plánu je potrebné zohľadniť otázky týkajúce sa zlepšenia zdravotnej starostlivosti, sociálnej podpory a asistencie skupinám obyvateľstva, ktoré budú transformáciou regiónu najviac ohrozené. A to prispôbením vzdelávania, zvyšovaním kvalifikácie a rekvalifikáciou pracovnej sily v regióne potrebám nových ekonomických sektorov, zvyšovanie atraktivity regiónu pre mladú generáciu vo forme kultúrnych, voľnočasových a rekreačných možností, a tiež riešením dodávok tepla v regióne v budúcnosti.

Prvkami vízie pre hornú Nitru sú atraktivita, sebestačnosť regiónu, čisté životné prostredie a dobrá prepojenosť s inými ekonomickými centrami

Na základe hlavných tém identifikovaných v analýze súčasného stavu bola následne definovaná vízia pre transformáciu hornej Nitry nasledovne:

„Horná Nitra ako atraktívny a sebestačný región s rozvojom ekonomických činností v symbióze s čistým životným prostredím, ktorý je prepojený s ostatnými ekonomickými centrami v rámci Slovenska a Európskej únie“.

Hlavnými princípmi transformácie regiónu sú participatívny a transparentný proces transformácie, ochrana životného prostredia, dlhodobá udržateľnosť projektov a integrovanosť, prepojenosť a vzájomná nadväznosť projektov, ktoré budú v rámci transformácie realizované.

Akčný plán pozostáva zo 4 základných pilierov:

Na základe definovanej vízie bol Akčný plán rozpracovaný do 4 základných pilierov a ďalej členený na priority a opatrenia. Základnými piliermi Akčného plánu sú:

- I) Mobilita a prepojenosť regiónu
- II) Ekonomika, podnikanie a inovácie
- III) Udržateľné životné prostredie
- IV) Kvalita života a sociálna infraštruktúra

² PREHLAD STAVU CIEST I., II. a III. triedy stav na základe prehliadok vykonávaných správcom ciest STAV CIEST K: 06/2022, Slovenská správa ciest.

<i>Mobilita a prepojenosť regiónu</i>	Pilier Mobilita a prepojenosť regiónu je zameraný na rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility (nízkoemisné, bezemisné) a statickej dopravy, rozvoj a motiváciu na využívanie verejnej osobnej dopravy, zvýšenie kvality železničnej a cestnej infraštruktúry, zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti a na rozvoj ostatnej infraštruktúry, vrátane železničnej, leteckej a vysokorychlostnej telekomunikačnej infraštruktúry v regióne.
<i>Ekonomika, podnikanie a inovácie</i>	Pilier Ekonomika, podnikanie a inovácie je zameraný na podporu výskumu, vývoja a inovácií (ďalej len „VVal“), podporu tvorby nových udržateľných pracovných miest, podporu rozvoja malého a stredného podnikania, podporu rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva a na podporu rozvoja cestovného ruchu s prihliadnutím na kúpeľnú a banskú tradíciu regiónu, produkciu regionálnych produktov a s tým spojenú agroturistiku, geoturistiku voľnočasové a rekreačné aktivity a iné vhodné formy rozvoja cestovného ruchu.
<i>Udržateľné životné prostredie</i>	Pilier Udržateľné životné prostredie je zameraný na odstraňovanie environmentálnych vplyvov vyvolaných banskou činnosťou a činnosťou iných znečisťujúcich priemyslov v regióne, rozvoj udržateľnej energetiky, vrátane riešenia výroby a dodávky tepla v regióne a celkové zlepšovanie životného prostredia, ktoré je v regióne dlhodobo znečistené.
<i>Kvalita života a sociálna infraštruktúra</i>	Pilier Kvalita života a sociálna infraštruktúra je zameraný na zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb, zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenskú revitalizáciu, zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily, zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva a rozvoj športových a rekreačných aktivít na území riešeného regiónu a príslušných regiónov.
<i>Súčasťou akčného plánu je aj zoznam indikatívnych projektov, ktoré by mohli byť v rámci transformácie realizované</i>	Akčný plán popisuje zdôvodnenie zahrnutia každého z pilierov, sumarizuje východiskovú situáciu a želaný cieľový stav v rámci každého piliera a popisuje ciele jednotlivých opatrení. Súčasťou tvorby Akčného plánu bol tiež zber potenciálnych indikatívnych projektových zámerov s cieľom zistiť záujem o realizáciu projektov, ktoré by mohli byť súčasťou Akčného plánu, zistiť potenciálnych nositeľov projektov, a tiež analyzovať, ako tieto indikatívne projektové zámery pomáhajú naplňovať ciele jednotlivých pilierov, priorít a opatrení Akčného plánu.
<i>Financovanie akčného plánu bude viaczdrojové; Programové obdobie EÚ fondov 2014 - 2020</i>	Financovanie opatrení a projektov Akčného plánu by malo byť viaczdrojové. Viaceré opatrenia a projekty je možné realizovať ešte pred koncom roka 2023, a preto je snaha využiť pre transformáciu hornej Nitry aj zdroje programového obdobia EÚ fondov 2014 - 2020. Relevantnými operačnými programami pre opatrenia transformácie sú najmä Operačný program Ľudské zdroje (ďalej len „OP ĽZ“), Operačný program Integrovaná infraštruktúra³ (ďalej len „OP II“), Operačný program Kvalita životného prostredia (ďalej len „OP KŽP“) a Integrovaný regionálny operačný program (ďalej len „IROP“). Čerpanie prostriedkov z týchto operačných programov môže prebiehať viacerými spôsobmi v závislosti od možností a nastavenia jednotlivých

³ S účinnosťou od 13.12.2019 došlo na základe Rozhodnutia EK k zlúčeniu OP Val s OP II, pričom OP Val bol do OP II začlenený v celom rozsahu. Riadiacim orgánom OP II je MD SR, sprostredkovateľskými orgánmi pre časť týkajúcu sa výskumu a inovácií (pôvodne OP Val) sú MŠVVŠ SR a MH SR.

Programové obdobie EÚ fondov 2021 - 2027

programov, a to napríklad v rámci existujúcich a plánovaných výziev, alebo vytvorením špeciálnej regionálnej výzvy na hornú Nitru.

Významným zdrojom financovania Akčného plánu bude programové obdobie EÚ fondov 2021 - 2027. Zo strany EÚ bol v rámci politiky súdržnosti vytvorený nový finančný nástroj, FST, ktorého cieľom je poskytovať podporu územiám, ktoré čelia vážnym sociálno-ekonomickým výzvam vyplývajúcim z prechodu ku klimatickej neutralite. Na to, aby členské štáty mohli využiť prostriedky FST, musia v dialógu s EK vypracovať PST. Na Slovensku je za prípravu PST zodpovedné MIRRI SR. Analytická časť prípravy bola vykonávaná v spolupráci s externým konzultantom, spoločnosťou PwC, ktorý bol obstaraný EK prostredníctvom nástroja EK - Programu na podporu štrukturálnych reforiem (SRSP). PST synergicky zohľadňuje víziu regiónu definovanú v tomto Akčnom pláne a je základom pre programovanie FST, ktorý je v programovom období 2021 – 2027 v rámci Programu Slovensko samostatnou prioritou.

Komunitárne programy EÚ

Ďalším potenciálnym zdrojom financovania sú tzv. komunitárne, resp. centrálné riadené programy EÚ. Programy, ktoré by mohli byť využité sú Program LIFE pre oblasť životného prostredia a ochrany klímy, program Horizont Európa zameraný na výskum a inovácie, a tým podporu hospodárskeho rastu a vytvárania pracovných miest, Program COSME zameraný na podporu podnikania a zlepšovania podnikateľského prostredia pre malé a stredné podniky, Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii zameraný na opatrenia na trhu práce, ako sú osobné poradenstvo a poradenstvo alebo pomoc pri hľadaní zamestnania, príspevky na vzdelávanie a mobilitu pre zamestnancov, ktorí prídu o zamestnanie vplyvom globalizácie, Modernizačný fond podporujúci investície do modernizácie energetických systémov a zlepšenia energetickej účinnosti a Inovačný fond zameraný na podporu inovácií v nízkouhlíkových technológiách a procesoch.

Národné podporné mechanizmy

Z národných podporných mechanizmov môže byť využitý napríklad Environmentálny fond zameraný na dosahovanie cieľov štátnej environmentálnej politiky, podpora z programov Slovak Business Agency (ďalej len „SBA“) zameraná na malé a stredné podniky a ich financovanie. Podporné mechanizmy by mali smerovať aj do rozvoja rekreačných, voľnočasových a turistických aktivít a atraktivít (zákon č. 151/2019 Z. z. o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky (ďalej len „zákon o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky“) ako podporný rozvojový mechanizmus). Ďalšími národnými zdrojmi financovania môžu byť dotácie v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH SR“) t. j. Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (ďalej len „SARIO“) a Slovenská inovačná a energetická agentúra (ďalej len „SIEA“) vrátane zdrojov štátneho rozpočtu v pôsobnosti jednotlivých ministerských rezortov.

Európska investičná banka

Ďalšou možnosťou financovania Akčného plánu sú tiež prostriedky Európskej investičnej banky (ďalej len „EIB“) (kapitola 8.8.).

Program InvestEU

V rámci EK navrhnutého Mechanizmu spravodlivej transformácie je okrem FST vytvorený aj Program InvestEU, ktorý sa zameriava na mobilizáciu verejných a súkromných investícií v EÚ prostredníctvom rozpočtovej záruky EÚ vo výške 26,2 miliardy EUR, ktorou sa podporia investičné projekty finančných partnerov, ako sú skupina EIB, národné podporné banky a medzinárodné finančné inštitúcie.

Súčasťou Akčného plánu je aj príloha so zoznamom indikatívnych projektových zámerov pre transformáciu regiónu horná Nitra so základnými informáciami a ich mapovaním na piliere, priority a opatrenia Akčného plánu.

5 Východiská Akčného plánu

5.1. Základné východiská Akčného plánu

Akčný plán vychádza zo spolupráce a diskusií medzi jednotlivými zainteresovanými stranami transformácie regiónu horná Nitra za účasti zástupcov vlády SR (MIRRI SR, MH SR a ďalších ministerstiev, TSK, EK). Diskusie prebiehali v rámci pracovnej skupiny, ktorá sa vytvorila v marci 2018 za účelom prípravy a implementácie Akčného plánu transformácie regiónu horná Nitra. Zároveň bolo uskutočnených niekoľko otvorených stretnutí, kde boli na základe princípov participatívnej diskusie diskutované výzvy regiónu horná Nitra a ich možné riešenia. Základné východiská uvedené nižšie je preto potrebné vnímať ako zdroje podkladov, ktoré boli následne upravené na základe výstupov z diskusií.

Medzi základné východiská Akčného plánu patrí:

- Dokument Piliere a priority vypracovaný Pracovnou skupinou pre prípravu a implementáciu Akčného plánu transformácie regiónu horná Nitra, vypracovaný členmi a prizvanými expertmi v spolupráci s MIRRI SR
- Dokument Transition from coal of the region of horná Nitra: Report on State of Play, vypracovaný konzultačnou spoločnosťou PwC pre MIRRI SR, TSK a EK, ktorý sumarizuje doteraz uskutočnené štúdie na tému transformácie regiónu horná Nitra a analyzuje východiskovú situáciu
- Diskusie a stretnutia s jednotlivými zainteresovanými stranami, vrátane orgánov štátnej správy, miestnej samosprávy, súkromných spoločností a mimovládnych organizácií, ktoré prebiehali od októbra 2018 do marca 2019
- Územný plán TSK a územné plány obcí
- Ďalšie strategické dokumenty a politiky v rôznych oblastiach, ako napríklad doprava, cestovný ruch, životné prostredie, energetika, školstvo, a pod.

Pri vypracovaní aktualizácie Akčného plánu sa vychádzalo z podkladov od relevantných zainteresovaných strán, riadiacich orgánov, ako aj informácií vyplývajúcich z negociácií s EK.

5.2. Rámcový popis situácie

5.2.1. Zamestnanosť a demografický vývoj

Baníctvo a výroba energie z hnedého uhlia boli hlavným nositeľom ekonomickej aktivity a zamestnanosti v regióne horná Nitra od začiatku 20. storočia. Od vrcholu zamestnanosti v oblasti ťažby hnedého uhlia v 70. rokoch však do súčasnosti už prebehol výrazný útlm. Na základe informácií poskytnutých Hornonitrianskymi baňami Prievidza, a. s. (ďalej len „HBP“), pracuje v súčasnosti v činnostiach priamo naviazaných na ťažbu hnedého uhlia 3 244 zamestnancov a ďalších takmer 600 zamestnancov v neuhľnom sektore. Podľa štúdie SAV vykonanej v roku 2018 pracovalo v uhoľných činnostiach okolo 3 000 zamestnancov, z toho v podzemí okolo 2 000 zamestnancov a nad zemou okolo 1 000 zamestnancov. Z toho v bani Čáry pracovalo v posledných rokoch v priemere okolo 200 zamestnancov. Z hľadiska vzdelania malo 46 % zamestnancov HBP stredné odborné učilište bez maturity a 21 % stredné odborné vzdelanie s maturitou. Vzdelanie s maturitou má 15 % a vysokoškolské vzdelanie má menej ako 8 % zamestnancov.⁴

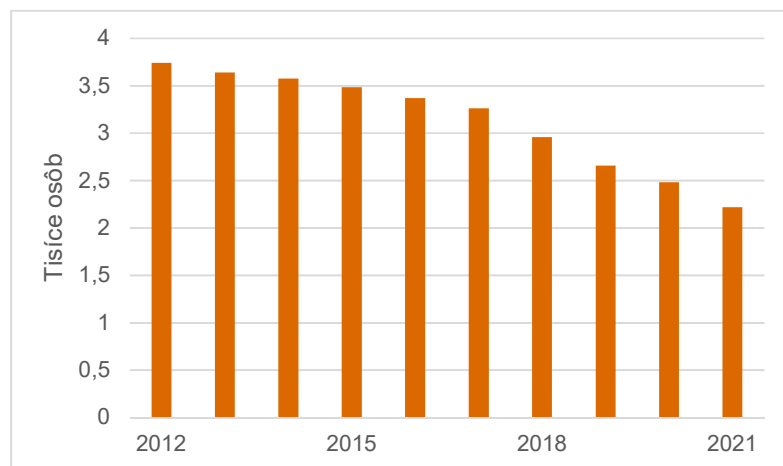
⁴ PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNOV V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied.

V súčasnosti pracuje v HBP takmer 1 800 zamestnancov, pričom počet zamestnancov od roku 2012 klesol o 1500. Znižovanie počtu zamestnancov sa prejavilo najmä v nízkokvalifikovaných zamestnaniach, ako sú operátori a montéri strojov a zariadení.

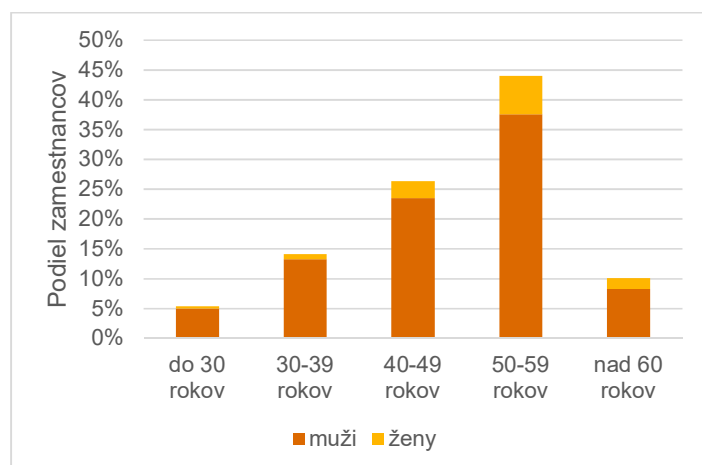
Ukončenie banskej činnosti preto podľa SAV povedie k určitému navýšeniu počtu nezamestnaných v okrese Prievidza (z 4,5 % na 8 až 10 %), avšak zvýšenie ekonomickej činnosti podnikov aktívnych v regióne z posledných rokov zároveň vyvolalo nedostatok pracovnej sily. Na základe diskusií s vybranými zamestnávateľmi z regiónu, títo očakávajú určité vykrytie nedostatku pracovných síl práve spomedzi uvoľnenej pracovnej sily z banskej činnosti. V HBP tvoria približne 50 % nízkokvalifikovaní zamestnanci. Viac ako tretina zamestnancov v HBP pracuje na pozícii baníkov. Dve tretiny z nich sú vo veku 40 – 59 rokov (32 % vo veku 50 – 59 rokov). Pätina zamestnancov pracuje ako montér strojov a zariadení, vodič či ako pomocný a nekvalifikovaný pracovník. Táto skupina zamestnancov primárne disponuje fyzickou zdatnosťou, manuálnou zručnosťou a technickými zručnosťami pri dobývaní a razení banských diel pomocou strojov a zariadení, ich ostatné zručnosti sú ale nízke. Zároveň sú tieto profesie typické vyšším priemerným vekom, tretina zamestnancov na pozícii baníkov je starších ako 50 rokov.

V tomto ohľade je kľúčové zabezpečenie dostatočného rámca na rekvalifikáciu, či dodatočné vzdelávanie bývalých zamestnancov baní, aby bol zabezpečený plynulý prechod do nového zamestnania. Keďže práca v bani je veľmi špecifická, je na základe skúseností z ostatných regiónov prechádzajúcich transformáciou možné v niektorých prípadoch očakávať problematické prispôbovanie sa výraznej zmene v živote baníka. Je preto potrebné podporiť aktivitu organizácií, ktoré vytvárajú sociálnu sieť pre bývalých baníkov a prispievajú k prevencii nežiaducich vplyvov straty zamestnania, ako sú napríklad nárast alkoholizmu, hráčstva a iných závislostí, ktoré sa vyskytli v procese transformácie iných banských regiónov.

Graf 1 Vývoj počtu zamestnancov HBP do roku 2021

Graf 2 Veková štruktúra zamestnancov HBP v roku 2021

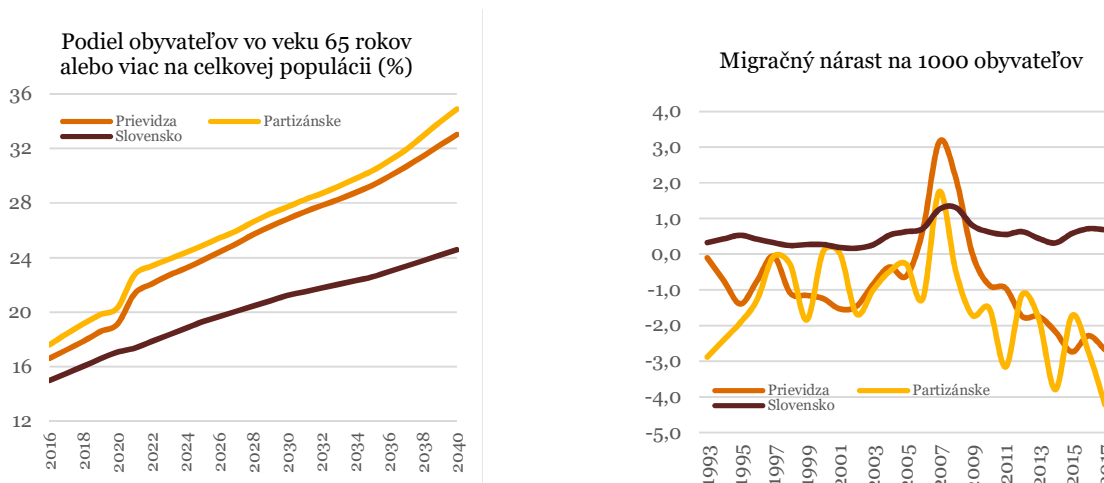

Zdroj: Výročné správy a štruktúra zamestnancov HBP, spracovanie MIRRI SR

Uznesenie vlády SR č. 580 z 12. decembra 2018 ukladá ministrom hospodárstva a ministrovi práce „pripraviť právnu úpravu týkajúcej sa sociálneho zabezpečenia a osobitného príspevku pre baníkov a možností pre vytvorenie podmienok skoršieho odchodu zo zamestnania a nemožnosti ďalšej adaptácie na iný druh zamestnania“. V súvislosti s delegovanou úlohou Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“) vyhlásilo 6. augusta 2020 vyzvanie OP LZ NP 2020/3.1.2/03 na národný projekt s názvom „Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra“, ktorý je v realizácii od augusta 2020. Projekt je určený na pomoc zamestnancom HBP, ktorí z dôvodu útlmu banskej činnosti prídu o prácu. O zamedzenie prehlbovania nezamestnanosti v regióne horná Nitra v rámci národného projektu zabezpečuje TSK s partnermi projektu HBP a mestami Prievidza, Handlová, Nováky. Dokument Report on State of Play preto dospel k záveru, že útlm banskej činnosti nebude viesť k výrazným problémom s nezamestnanosťou v regióne; existujú však ďalšie prognózy vývoja, ktoré môžu ohroziť úspešnú transformáciu regiónu.

Ide predovšetkým o negatívny demografický vývoj, ktorý v súčasnosti prispieva k nízkej úrovni nezamestnanosti v okresoch Prievidza a Partizánske, ale zároveň spôsobuje, že obyvateľstvo v týchto okresoch starne rýchlejšie, ako slovenský priemer.

Graf 3 Podiel obyvateľov vo veku 65 rokov alebo viac a migračný nárast, porovnanie slovenského priemeru a okresov hornej Nitry

Zdroj: údaje do roku 2020 – ŠÚ SR, DATAcube, tabuľky Vekové skupiny - SR-oblasť-kraj-okres, m-v [om7007rr] http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7007rr/v_om7007rr_oo_oo_oo_sk a Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva - SR-oblasť-kraj-okres, m-v [om7011rr]

http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7011rr/v_om7011rr_00_00_00_sk; údaje od roku 2021 – Prognostický ústav SAV.

Podľa štúdie SAV z roku 2018 dosiahne podiel ľudí v dôchodkovom veku v okrese Prievidza 33 % a v okrese Partizánske 34,9 % a v najbližších 20 rokoch bude trend starnutia populácie pokračovať. Už v súčasnosti je populácia hornej Nitry v priemere o 2 roky staršia ako je celoslovenský priemer, pričom táto situácia sa bude zhoršovať pokračujúcou migráciou mladých ľudí, ktorá je jedným z najvýznamnejších faktorov nepriaznivého demografického vývoja. Z diskusií s miestnymi zainteresovanými stranami a z výsledkov prieskumu, ktorý bol vykonaný na hornej Nitre počas prípravy PST v priebehu roka 2021 vyplýva, že mnohí mladí ľudia vnímajú región ako neatraktívny a čoraz častejšie preferujú odchod za prácou do iných regiónov a do zahraničia. To sa odráža na výrazne negatívnom migračnom prírastku v oboch hornonitrianskych okresoch, ktorý sa naďalej prehĺbuje. V situácii starnúceho obyvateľstva musí byť v transformácii regiónu venovaná dostatočná pozornosť starostlivosti o dôchodcov, pričom špecifikom regiónu je zvýšená potreba starostlivosti o ľudí s chorobami z povolania, či priamo trvale postihnutými kvôli pracovným úrazom.

Jednou z hlavných výziev transformácie regiónu horná Nitra preto nie je primárne vysoká nezamestnanosť, ktorú je napriek tomu potrebné riešiť predovšetkým prostredníctvom správne nastavených rekvalifikačných a vzdelávacích aktivít, ale je ňou zvyšovanie atraktivity regiónu v podobe pracovných miest s vysokou pridanou hodnotou, zdravým životným prostredím a infraštruktúrou pre kvalitný život. Nevyhnutnou súčasťou dlhodobého priaznivého vývoja zamestnanosti v regióne je rozvoj vzdelávania pre potreby regiónu, a to na všetkých úrovniach školstva, vrátane vysokého školstva, ako aj prostredníctvom podpory talentov a celoživotného vzdelávania.

Tradičia zamerania regiónu na priemyselnú výrobu sa odráža aj vo vzdelanostnej štruktúre uchádzačov o zamestnanie v regióne. Okolo dvoch tretín uchádzačov o zamestnanie v regióne horná Nitra má stredné odborné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, pričom priemer na Slovensku je okolo polovice. Podiel uchádzačov s vysokoškolským vzdelaním (bakalárske, magisterské, doktorandské) je v regióne horná Nitra na úrovni 12,6 - 13,3 %, čo je mierne nad priemerom Slovenska (12,86 %). Podiel uchádzačov s neukončeným základným vzdelaním v regióne horná Nitra je prakticky nulový, pričom priemer na Slovensku je okolo 5,7 %. Trend starnutia obyvateľstva sa odráža aj na vekovej štruktúre uchádzačov o zamestnanie. Počet uchádzačov o zamestnanie vo vekovej štruktúre do 25 rokov je v okrese Partizánske 149 a v okrese Prievidza 477, pričom priemer SR je 3135,8. Počet uchádzačov o zamestnanie vo vekovej štruktúre od 25 do 54 rokov je v okrese Partizánske 646 a v okrese Prievidza 2620, pričom priemer SR je 15 410,8. Počet uchádzačov o zamestnanie vo vekovej štruktúre nad 55 rokov a viac je v okrese Partizánske 212 a v okrese Prievidza 847, pričom priemer SR je 4201,5⁵. Z hľadiska štruktúry ponuky pracovných miest podľa požadovaného vzdelania je podiel voľných miest s požadovaným základným vzdelaním v regióne horná Nitra v okrese Partizánske 22 a v okrese Prievidza 224, pričom priemer SR je 4162,1. Podiel voľných miest s požadovaným nižším stredným odborným vzdelaním je v okrese Partizánske 114 a v okrese Prievidza 154, pričom priemer SR je 2570. Podiel voľných miest s požadovaným stredným odborným vzdelaním je v okrese Partizánske 75 a v okrese Prievidza 207, pričom priemer SR je 2133,8⁶.

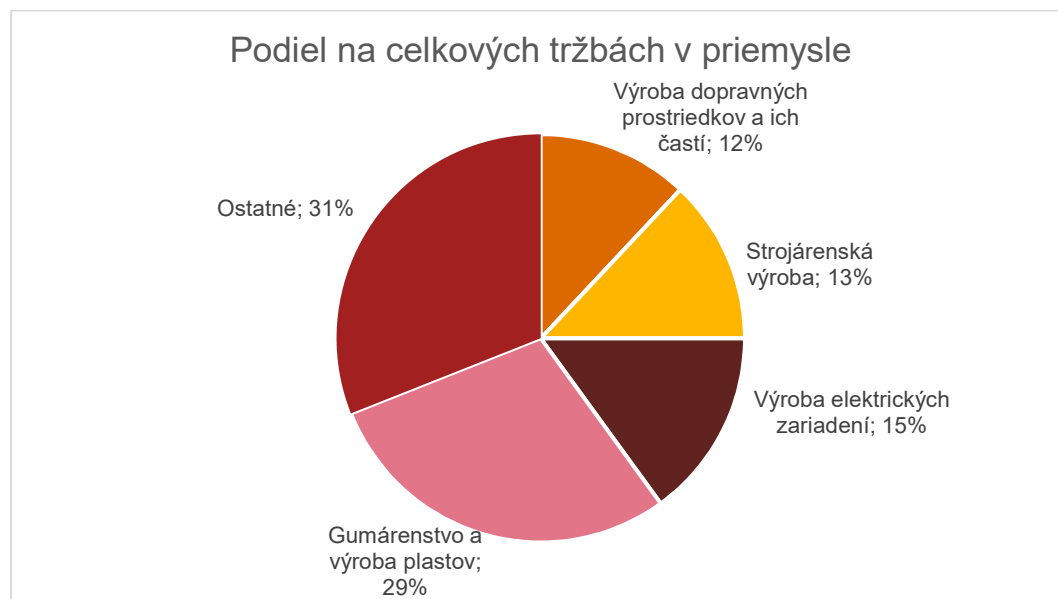
5.2.2. Ekonomika

Od založenia baní a začiatku výroby energie z hnedého uhlia vytvárali tieto činnosti hlavnú ekonomickú dynamiku regiónu horná Nitra. Zároveň v regióne vznikali ďalšie odvetvia ťažkého priemyslu, ako chemický a gumársky priemysel, ako aj ľahkého priemyslu, ako výroba obuvi, nábytku, či poľnohospodárska výroba. V súčasnosti nie je ekonomika regiónu závislá na banskej činnosti, keďže došlo k jej čiastočnej diverzifikácii príchodom strojárkej výroby, výroby súčastí do automobilov a obnovením výroby obuvi, či stavebného materiálu.

⁵ Údaj z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, mesačná štatistika a počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie ku koncu mesiaca september 2022.

⁶ Údaj z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, mesačná štatistika voľných pracovných miest podľa požadovaného vzdelania v SR k koncu mesiaca september 2022.

Graf 4 Podiel tržieb jednotlivých sektorov priemyslu v regióne horná Nitra

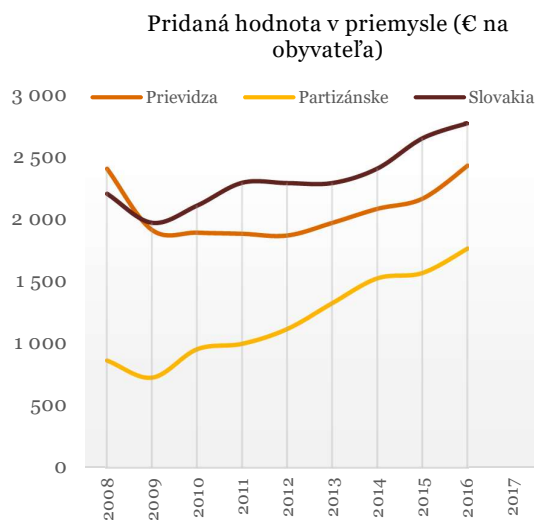

Zdroj: JRC

Napriek tomu región útlmom banskej činnosti príde o jeden z dôležitých pilierov miestnej ekonomiky, čo povedie k výrazným zmenám v logistických trasách a novým nárokom na infraštruktúru.

Aby bola ekonomika regiónu konkurencieschopná a odolnejšia voči cyklickým vývojom, je potrebné, aby sa v okresoch Prievidza a Partizánske rozvinula ekonomická činnosť s vyššou pridanou hodnotou, ako aj činnosť MSP.

Graf 5 Pridaná hodnota v priemysle na obyvateľa, porovnanie slovenského priemeru a okresov hornej Nitry

Zdroj: ŠÚ SR, 2018. DATAcube., prepočítané podľa tabuliek Priemyselné závody – vybrané ukazovatele podľa SK NACE Rev.2 [pm3002rr] http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/pm3002rr/v_pm3002rr_00_00_00_sk a Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva - SR-oblasť-kraj-okres, m-v [om7011rr] http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7011rr/v_om7011rr_00_00_00_sk

Ako je možné vidieť na grafe ŠÚ SR, pridaná hodnota v priemysle na obyvateľa v okresoch Prievidza a Partizánske v súčasnosti zaostáva za slovenským priemerom. Zároveň je počet spoločností na 1000 obyvateľov v oboch okresoch výrazne nižšia ako je slovenský priemer a počet podnikateľov stabilne klesá. Podľa

OECD je prístup slovenských MSP k financovaniu sťažený prílišnou závislosťou na bankových úveroch, ktoré bývajú často zamietnuté a nedostupnosťou fondov rizikového kapitálu. Aby sa zabránilo poklesu dynamiky miestnej ekonomiky po útlme baníctva, je potrebné podporiť vedecko-výskumné projekty, vzdelávanie a aktivitu MSP. Primárnym cieľom transformácie nie je prilákanie veľkých investorov kvôli limitovanej ponuke na pracovnom trhu. Väčší význam má podpora inovatívnych aktivít tradičných odvetví, ktoré sú v regióne etablované.

Banská činnosť, spaľovanie uhlia a ťažký, najmä chemický priemysel zároveň výrazne zasiahli do životného prostredia regiónu (podrobnejšie vysvetlenie nižšie v časti 5.2.5.) Zainteresované strany v procese transformácie, medzi ktorými boli zástupcovia miestnych obyvateľov, jednoznačne vyjadrili záujem o rozvoj tých druhov priemyslu, ktoré môžu koexistovať s čistým životným prostredím. Pri transformácii ekonomiky regiónu horná Nitra by preto mali mať prioritu inovatívne riešenia v priemysle, poľnohospodárstve, či službách, ktoré riešia otázku globálnej zmeny klímy, napríklad zelená energia, či inak prispievajú k zlepšeniu situácie životného prostredia, ako napríklad obehové hospodárstvo, trvalo udržateľné poľnohospodárske postupy, či **ekologický cestovný ruch**. Prednosť pred stavbou nových priemyselných parkov by mala mať **revitalizácia hneďých parkov, predovšetkým využiteľných bývalých priestorov po banskej činnosti a po výrobe energie z uhlia**.

5.2.3. Infraštruktúra

Infraštruktúra regiónu horná Nitra bola budovaná predovšetkým pred rokom 1989 v čase intenzívnej banskej činnosti a výroby energie z hnedého uhlia. Transportné trasy zahŕňali najmä potrebu železničnej dopravy do jednotlivých baní a Elektrárne Nováky (ďalej len „ENO“) a boli dimenzované na situáciu hromadnej dopravy pracovníkov do banských podnikov. Po útlme ťažby hnedého uhlia a výroby energie z neho sa potreby a nároky na infraštruktúru menia, pričom tento proces sa už začal postupnou zmenou ekonomického zamerania regiónu.

Budovanie predovšetkým siete rýchlostných ciest je v regióne horná Nitra jednou z najvýznamnejších tém. Nová cesta sama o sebe má len obmedzený pozitívny vplyv na znižovanie nezamestnanosti v regióne, ako potvrdzuje správa NBS „Aby nezamestnanosť v okrese klesla, iba otvoriť diaľnicu nestačí“. Infraštruktúra má byť predovšetkým spojením medzi oblasťami ekonomickej činnosti, rezidenčnými oblasťami a sociálnou infraštruktúrou – vzdelávacími inštitúciami, centrami zdravotnej starostlivosti, či strediskami voľného času. Investície do vzdelávania, vedy a výskumu, kvality života a životného prostredia sú teda pre rozvoj regiónu minimálne rovnako dôležité. Keďže pri transformácii regiónu horná Nitra je kladený dôraz najmä na čistotu životného prostredia, mala by sa sústrediť na podporu alternatívnej dopravy (integrovaná verejná osobná doprava, elektromobilita, využívanie alternatívnych palív, cyklomobilita, pešia doprava a ich prepájanie), ktorá navyše znižuje nároky na cestnú infraštruktúru. Presunom centier ekonomickej činnosti však zároveň dôjde k zmenám nárokov na transportné trasy, ktoré by miestna infraštruktúra mala reflektovať. Ide predovšetkým o prepojenie ekonomických zón (napr. priemyselných parkov a turistických atrakcií) spôsobom, ktorý presunie kamiónovú dopravu mimo obytných oblastí. V tomto ohľade je v súčasnosti predovšetkým cestná infraštruktúra regiónu nedostatočná, keďže narastajú najmä nároky na kamiónovú a osobnú prepravu do priemyselných parkov. Z tohto hľadiska je prospešné najmä budovanie obchvatov regionálnych ekonomických centier a prepojenie regiónu na diaľnice. Železničná infraštruktúra by mala taktiež reflektovať na útlm banskej činnosti. Železničná doprava z regiónu horná Nitra do Trenčína zároveň nemôže konkurovať individuálnej a autobusovej doprave z dôvodu súčasnej frekvencie spojov a trvania cesty. Na trase z Prievidze do Bratislavy je železničné spojenie najkratším z hľadiska vzdialenosti (158 km v porovnaní s cestným spojením, ktoré je v dĺžke 169 km), avšak vzhľadom na trvanie cesty tiež nemôže konkurovať individuálnej doprave. S ohľadom na jestvujúci potenciál tohto spojenia by dôležitou prioritou malo byť významné zlepšenie železničného spojenia medzi Prievidzou a Bratislavou.

Obrázok 2 – Plánovaná a existujúca diaľničná sieť v TSK

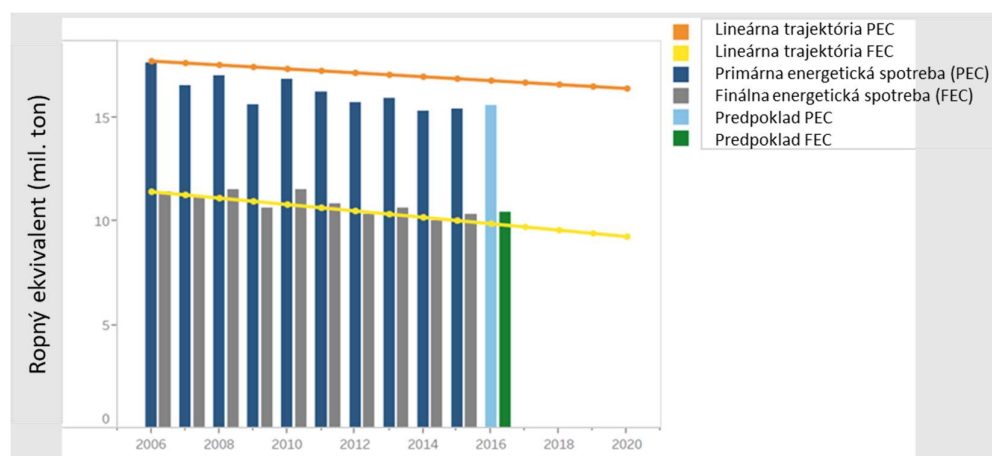
Zdroj: Národná diaľničná spoločnosť

5.2.4. Energetika

Po ukončení VHZ sa po roku 2023 v ENO nebude ďalej vyrábať elektrická energia z fosílnych palív. Pre nahradenie tohto výpadku je kľúčové infraštruktúrne posilnenie uzlovej oblasti Bystričany. ENO v súčasnosti tiež poskytuje teplo pre mestá Prievidzu, Nováky a obec Zemianske Kostoľany, pričom nahradenie zdroja tepla po útlme banskej činnosti je jednou z hlavným tém transformácie regiónu horná Nitra.

Energetická politika EÚ považuje zvýšenie energetickej efektívnosti za najlepší zdroj energie, keďže spĺňa ekonomické, energetické aj ekologické ciele. SR v súčasnosti dosahuje ciele efektívnosti v primárnej energetickej spotrebe, no je tu hrozba nesplnenia cieľov vo finálnej energetickej spotrebe.

Obrázok 3 - Vývoj a ciele primárnej a finálnej energetickej spotreby na Slovensku

Zdroj: Európska Rada, 2014. Eurostat, 2017.

Budúce riešenie tepelného zdroja, ktorý v súčasnosti produkuje približne 240 GWh tepla ročne, by sa preto malo opierať aj o zvýšenie energetickej efektívnosti v regióne horná Nitra, a to napríklad zvýšením energetickej efektívnosti verejných a súkromných budov či teplovodov. Keďže región bol tradične zameraný na produkciu energie, a jedným z cieľov transformácie regiónu je čisté životné prostredie, tento proces by mal byť naklonený nahradeniu produkcie energie z uhlia energiou vyrobenou z obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“).

Budúce riešenie samotného zdroja tepla by malo byť nastavené tak, aby dlhodobu spĺňalo najprísnejšie emisné a environmentálne normy a ďalej nezaťažovalo životné prostredie. Zároveň by malo byť schopné ponúknuť spotrebiteľom energiu za cenu, ktorá nebude ďalej neúmerne zvyšovať ich životné náklady. V tomto smere sa javí ako zaujímavé využitie tepelného potenciálu banských vôd. V súvislosti so snahou rozvoja vedecko-výskumných aktivít v regióne by tiež synergický efekt priniesla podpora inovatívnych „smart“ riešení v energetike a založenie Regionálneho centra udržateľnej energetiky.

5.2.5. Životné prostredie a kvalita života

Znečistenie pôdy, riek Nitra, Handlovka a ďalších, možné znečistenie podzemných vôd a v neposlednom rade ovzdušia je výsledkom dlhodobej priemyselnej činnosti v regióne, najmä spaľovaním hnedého uhlia, jeho ťažbou a aktivitou ťažkého, najmä chemického priemyslu. Tieto environmentálne vplyvy spôsobujú problémy regionálneho charakteru – napríklad zdravotné problémy a pokles pôrodnosti ľudí a zvierat či zásahy do krajiny v podobe odkalísk a banskej hlušiny – ako aj globálneho charakteru v podobe zrýchľujúcich sa zmien klímy. Dvaja z piatich najväčších environmentálnych znečisťovateľov v Slovenskej republike sú aktívni práve v regióne horná Nitra. Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie je priama súvislosť medzi znečistením ovzdušia a kardiovaskulárnymi chorobami a chorobami dýchacích ciest jednoznačne preukázaná. V tomto ohľade má región horná Nitra perspektívne postavenie z hľadiska experimentálnej liečby onkologických a iných ochorení využitím balneológie, ktorá má v regióne dlhú tradíciu.

S útlmom banskej činnosti a spaľovania hnedého uhlia bude postupne dochádzať k uzatváraniu jednotlivých baní a rekultivácii oblastí zasiahnutých touto činnosťou podľa platnej legislatívy. Na základe diskusií so zainteresovanými stranami z regiónu však zároveň existuje množstvo ťažko identifikovateľných environmentálnych dopadov,⁷ pri ktorých je veľmi ťažko možné alebo prakticky nemožné zistiť pôvodcu, keďže mnohé z nich vznikli pred rokom 1989 (spoločnosť HBP, vznikla v roku 1996), prípadne nie sú presne lokalizovateľné (znečistenie pôd, znečistenie korýt riek). Transformácia regiónu by preto mala jednoznačne zahŕňať odstránenie takéhoto typu environmentálnych dopadov, ako aj prevenciu vzniku ďalších znečistení, napríklad prostredníctvom investícií do ekologickejšej výroby v priemysle, budovania čistiarní odpadových vôd, kanalizácií a rozvojom udržateľného odpadového hospodárstva v regióne. Osobitne za účelom podpory poľnohospodárskej výroby ako krajinotvorného prvku by transformácia mala zahŕňať opatrenia na revitalizáciu pôdy a podporu podnikov pôsobiacich v poľnohospodárskom sektore.

Ďalším špecifikom regiónu bude pozostatok niekoľkých rozsiahlych hnedých parkov, pri ktorých je možné očakávať, že bez dodatočných finančných zdrojov nebudú môcť byť naďalej využívané a dôjde k ich konzervácii. Následné nové budovanie zelených parkov by bolo ďalším zásahom do životného prostredia hornej Nitry, a preto by mala byť pozornosť venovaná revitalizácii a novému využitiu existujúcich hnedých parkov.

Čisté životné prostredie je v neposlednom rade nevyhnutnou súčasťou kvality života obyvateľov v regióne, zvlášť v prípade hornej Nitry, kde obyvatelia desaťročia pociťovali dôsledky ťažby a spaľovania hnedého uhlia. K zvýšeniu atraktivity regiónu a zvráteniu negatívneho migračného trendu je preto potrebné nielen riešiť environmentálne dopady, ale pokiaľ čo možno najväčšiu pozornosť venovať ďalšej ochrane životného prostredia a podpore rozvoja kultúry, voľnočasových, športových a rekreačných aktivít. Čisté životné prostredie zároveň prispieva k rozvoju cestovného ruchu, ktorý má najmä vďaka kúpeľníctvu v regióne tradíciu.

5.2.6. Riadenie procesu transformácie

Koordináciu procesu transformácie regiónu horná Nitra malo vo svojej zodpovednosti Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Od 1. júla 2020 prešla pôsobnosť tohto úradu na MIRRI SR (§ 40ah, ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov).

⁷ Pod pojmom environmentálne dopady sa rozumie širší pojem rôznych negatívnych environmentálnych vplyvov, ako napríklad vplyvy definované legislatívou ako environmentálna záťaž, úložiská ťažobného dopadu (odvaly a odkaliská), skládky, ale aj iné vplyvy, ako napríklad znečistenie vody, pôdy, ovzdušia, a pod.

Skúsenosti zo zahraničia hovoria o tom, že pre úspešný proces transformácie je kľúčová participácia miestnych obyvateľov a zástupcov zainteresovaných skupín na rozvoji regiónu a ochrane jeho životného prostredia.

V rámci transformácie vzniklo a naďalej môže vznikať niekoľko trecích plôch, kde sa záujmy či priority zainteresovaných skupín môžu odlišovať, čo len zdôrazňuje potrebu participatívneho dialógu medzi všetkými dotknutými stranami. V procese transformácie regiónu horná Nitra je veľké množstvo zainteresovaných strán, keďže zasiahne v podstate všetky oblasti života regiónu. Medzi zainteresované strany patria:

- Miestne samosprávy všetkých úrovní ako volení zástupcovia obyvateľov regiónu
- Miestne firmy a podnikatelia, prípadne potenciálni investori
- Vláda SR, jednotlivé ministerstvá, riadiace a sprostredkovateľské orgány pre Európske štrukturálne a investičné fondy⁸ (ďalej len „EŠIF“) a fondy EÚ⁹
- EK
- Mimovládne neziskové organizácie a miestne združenia
- Zástupcovia vzdelávacích inštitúcií, poskytovateľov zdravotnej a sociálnej starostlivosti

Na základe skúseností zo zahraničia je dobrou praxou vytvorenie jednotného vedenia procesu transformácie v podobe komisie, v ktorej majú rovnaké zastúpenie členovia súkromného a verejného sektora, ako aj akademickej obce. Takýmto orgánom je dnes na Slovensku Pracovná skupina pre implementáciu Akčného plánu transformácie regiónu horná Nitra.

5.3. Príklady dobrej praxe z iných uhoľných regiónov v transformácii

Súčasťou analýzy východísk Akčného plánu bola aj analýza príkladov dobrej praxe z iných uhoľných regiónov v transformácii a návšteva niekoľkých takýchto uhoľných regiónov (Lužice v Nemecku, Ústecký kraj v Českej republike, región Limburg v Holandsku a Belgicku). Cieľom tejto analýzy a návštev bolo zozbierať inšpiráciu pre definovanie vízie a priorít Akčného plánu pre transformáciu hornej Nitry, ako aj pre potenciálne projekty, ktoré je možné v rôznych oblastiach Akčného plánu realizovať. Vybrané príklady relevantné aj pre AP HN sú uvedené nižšie.

5.3.1. Zameranie Akčného plánu

Transformácia uhoľného regiónu by nemala byť len o bezpečnom a ekologickom uzavretí baní, revitalizácii krajiny a tvorbe nových pracovných miest v regióne. Akčný plán by mal byť postavený širšie, a na základe analýzy problémov regiónu by mal reflektovať aj ďalšie oblasti súvisiace s premenou regiónu, ako napríklad zvýšenie atraktivity regiónu, zlepšenie životného prostredia, zlepšenie zdravotnej a sociálnej starostlivosti a zlepšenie prepojenosti regiónu.

Takýmto spôsobom pristupuje k transformácii aj región Lužice v Nemecku. Pre potreby transformácie bol v Nemecku vytvorený tzv. Lužický fond pre štrukturálne zmeny, ktorého cieľom je premeniť región na ekonomicky atraktívny región s vysokou kvalitou života. Zameriava sa na 4 piliere:

⁸ Pod pojmom Európske štrukturálne a investičné fondy sa rozumie fondy programového obdobia 2014 – 2020 podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006.

⁹ Pod pojmom fondy EÚ sa rozumie fondy programového obdobia 2021 – 2027 podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, FST a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnym fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku.

- **Pilier I. – Rozvoj ekonomiky** – pilier je zameraný na podporu tvorby „bezuhoľnej“ ekonomiky a energetiky
- **Pilier II. – Vzdelávanie a výskum** – pilier je zameraný na podporu kapacít výskumu a vývoja a vyššieho vzdelávania v regióne a ich prepojenie na komerčnú sféru
- **Pilier III. – Regionálna infraštruktúra** – pilier je zameraný na zlepšenie infraštruktúry v regióne, vrátane ciest, železníc a telekomunikačnej infraštruktúry
- **Pilier IV. – Občianska spoločnosť** – pilier je zameraný na zvyšovanie atraktivity regiónu a na iniciatívy v oblastiach kultúry, tradícií a sociálnych služieb

Vyššie spomínané témy boli reflektované aj pri príprave Akčného plánu pre hornú Nitru. Zároveň je inšpiráciou pre hornú Nitru aj inštitucionálne nastavenie procesu transformácie. V Nemecku vznikla tzv. „Uhoľná komisia“, ktorá je orgánom pre riadenie štrukturálnych zmien. Komisia združuje kľúčové zainteresované ministerstvá, regionálne vlády a municipality, ako aj ďalšie zainteresované strany, ktoré sa na transformácii regiónu podieľajú. Pre región Lužice bol zriadený špeciálny komisár pre transformáciu regiónu, ktorého úlohou je koordinovať aktivity súvisiace s transformáciou priamo v regióne a komunikovať s centrálnymi inštitúciami. Podobné inštitucionálne nastavenie vzniklo a naďalej sa podľa potrieb nastavuje a reorganizuje aj pre transformáciu hornej Nitry.

5.3.2. Energetika

Viacere uhoľné regióny stavajú v procese transformácie na tradícii energetiky. Neekologickú uhoľnú energiu sa snažia nahradiť modernou energetikou založenou na podpore OZE a zvyšovaním energetickej efektívnosti. Dobrým príkladom je tiež využitie banskej vody v energetike. Takýmto príkladom je projekt Minewater v meste Heerlen v Holandsku. Bývalé banské podzemné priestory so stabilnou teplotou sú využívané na získavanie tepla, ale aj na ochladzovanie, a tak dokážu zabezpečiť teplo aj chlad pre mesto. Teplá banská voda bude využitá ako nový zdroj pre zásobovanie teplom aj na hornej Nitre. Iným príkladom podpory energetiky je iniciatíva „Green Lusatia“ v Lužiciach v Nemecku, ktorá má 3 ciele – založiť centrum pre obchodovanie so zelenými energiami v regióne Lužice, vytvoriť trh pre regionálne OZE a koordinovať dodávku týchto energií do lokálnych distribučných sústav. Jedným z uplatňovaných princípov pri rozvoji modernej energetiky je princíp tzv. „Gigawatt za gigawatt“, čo znamená, že každá jednotka energie pôvodne vyrobenej z uhlia by mala byť nahradená jednotkou energie z obnoviteľných zdrojov, prípadne ušetrenou jednotkou energie. Takéto iniciatívy sa dostali aj do Akčného plánu pre hornú Nitru, ktorý podporuje smart riešenia v energetike, ako aj projekty energetickej efektívnosti.

5.3.3. Sociálne opatrenia

Mnohé európske regióny, ktoré prechádzali procesom utlmovania ťažby uhlia zavádzali podporné schémy pre zamestnancov banského priemyslu. Cieľom týchto opatrení je zmierniť negatívny dopad ukončovania ťažby uhlia na zamestnancov, ktorí stratia perspektívu uplatnenia v ich sektore. Často používaným nástrojom sú schémy umožňujúce skorší odchod do dôchodku. Takáto schéma bola zavedená napríklad vo Východnom Nemecku, kde bolo umožnené zamestnancom baní, ktorí boli starší ako 55 rokov, aby odišli do predčasného dôchodku.

Okrem predčasného dôchodku boli v Nemecku využité tiež nástroje pre tzv. dorovnanie príjmu. Ide o peňažný príspevok pre bývalých zamestnancov banského priemyslu. Bývalí zamestnanci banského priemyslu, ktorí si nájdu novú prácu, si často z hľadiska príjmu pohoršia, keďže v novom zamestnaní nemajú rôzne rizikové príplatky. Cieľom tohto opatrenia je teda zabezpečiť po dobu niekoľkých rokov pre týchto zamestnancov podobný príjem, ako mali v banskom priemysle.

Posledným opatrením, ktoré je uplatňované, sú balíčky odstupného pre prepustených zamestnancov banského priemyslu. Odstupné môže byť v peňažnej forme, avšak môže byť kombinované aj s ďalšími benefitmi, ako napríklad rekvalifikácie.

Rovnaká kombinácia nástrojov je uplatnená aj na Slovensku, kde odchod do predčasného dôchodku pre zamestnancov banského priemyslu už umožňuje súčasná legislatíva. Podpora pre ďalšie opatrenia spočíva v poskytnutí cielenej pomoci baníkom a podpore zameranej na zvyšovanie kvalifikácie, rekvalifikáciu, rozvoj

osobných kompetencií a mäkkých zručností, ktorá je implementovaná v rámci národného projektu „Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra“ od augusta 2020.

5.3.4. Rekultivácia a nové využitie banských priestorov a priemyselných parkov

Príkladom úspešnej ekonomickej diverzifikácie a rekultivácie baní je holandská spoločnosť DSM z provincie Limburg. Bývalá štátna banská spoločnosť sa v procese transformácie diverzifikovala na chemicko-potravinársky konglomerát a na pozemkoch bývalých baní vyrástol inovatívny chemický klaster Chemelot, v ktorom sa dnes okrem DSM nachádza okolo 60 spoločností a celkovo je v ňom okolo 100 organizácií, vrátane vzdelávacích, výskumných a vývojových organizácií, ktoré zabezpečujú prepojenie výskumu a vývoja na prax.

Iným spôsobom dochádza k rekultivácii bývalých priestorov baní v meste Genk v belgickej časti provincie Limburg. Tu v spolupráci mesta a regiónu dochádza k premene 3 banských areálov – Thor Park, C-mine a La Biomista. Areál Thor Park je zameraný na inovácie a podporu podnikania v oblasti OZE a moderných technológií. V areáli je umiestnené tréningové a vzdelávacie centrum T2 campus, podnikateľský inkubátor, ako aj centrum vývoja pre oblasť energetiky Energy Ville. Areál C-mine je rekultivovaný so zameraním na kreatívnu ekonomiku, kultúru a umenie, vzdelávanie a komerčné funkcie (kino, obchody, organizácia podujatí, zvýraznenie baníckej histórie regiónu prostredníctvom digitálnych technológií, 5D kiná, interaktívne prehliadky atď.). Areál La Biomista sa má premeniť na územie podporujúce spoločenský život a diverzitu v meste. Vo všetkých areáloch sa rekonštruujú bývalé banské stavby ako pripomienka banskej histórie.

V Grécku prevzali iniciatívu v oblasti revitalizácie brownfieldov spôsobených ťažbou na národnú úroveň a vytvorili štátnu spoločnosť Metavasi, ktorá pomáha územiu s vysporiadaním sa s dôsledkami ukončenia ťažby uhlia. Hlavnou úlohou spoločnosti je hľadať nové využitie pre územia, ktoré boli v minulosti využívané na ťažobný priemysel. Metavasi odkupuje pozemky, má za úlohu vysporiadať majetkovoprávne vzťahy a zabezpečiť prevod vlastníctva zo súkromného sektora pod štátnu spoločnosť Metavasi. Úlohou Metavasi je prevziať zodpovednosť za rokovania so súkromným sektorom (banskými spoločnosťami) a dohodnúť podmienky prebratia území od banských spoločností. Metavasi vystupuje ako potenciálny prijímateľ podpory, implementuje časť programu, asistuje mestám pri mobilizácii projektov. Zároveň pripravuje investičné projektové zámery pre transformujúce sa regióny – priemyselné investície napríklad do batérií, komponentov do OZE.

Priestor pre podobnú iniciatívu existuje aj na hornej Nitre. Priemyselné areály baní a elektrární dávajú príležitosť na ich premenu na nové priemyselné parky s novými výrobnými zameraniami, a tiež na rozvoj rekreačných funkcií a cestovného ruchu.

5.3.5. Prioritizácia iniciatív

Vzhľadom na široký záber Akčného plánu pre transformáciu regiónu z uhoľnej energetiky je vhodné vniesť do neho určitú prioritizáciu iniciatív. Inšpiráciou môže byť opäť mesto Genk v Belgicku. Transformácia regiónu je tu rozdelená do 3 fáz:

- **Obranná fáza** – táto fáza prebiehala v 90-tych rokoch a bolo v nej potrebné stabilizovať región a vykonať základné opatrenia na obnovu regiónu. Mesto sa zameralo na podporu základnej kvality života a zastabilizovanie prostredia, podporu bývania a rekultiváciu banských priestorov.
- **Proaktívna fáza** – táto fáza začala po roku 2000 a jej cieľom bolo podporovať rozvoj ekonomiky, kultúry, voľnočasového využitia a re-development banských areálov na nové využitie.
- **Fáza spájania** – táto fáza začala po roku 2010 s cieľom podpory inovatívneho podnikania, vzdelávania, rozvoja moderných sektorov ekonomiky a rozvoja komunity s odkazom na banskú históriu.

Podobnú prioritizáciu bude vhodné zaviesť aj do Akčného plánu pre transformáciu hornej Nitre.

5.3.6. Presun inštitúcií s cieľom podporiť zamestnanosť

Ďalším príkladom dobrej praxe zo strany štátu je presun vybraných inštitúcií do transformujúceho sa regiónu. Takýmto spôsobom je možné aj zo strany štátu priamym spôsobom prispieť k tvorbe pracovných miest, ako aj k rozvoju konkrétneho sektora ekonomiky a typu zručností v regióne. Príkladom je región Limburg, kde v holandskej časti došlo k presunu časti zamestnancov holandského štatistického úradu a Národného dôchodkového fondu do mesta Heerlen. Počas 4 rokov tak vzniklo v regióne okolo 1 000 nových pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou.

Do mesta Maastricht bola tiež presunutá univerzita, ktorá sa časom pretransformovala na dnešnú Maastrichtskú univerzitu, ktorá je dnes jednou z najvýznamnejších univerzít v Európe. Univerzita sa zamerala na medzinárodné študijné programy, čo umožnilo regiónu prilákať mladých ľudí nielen z Holandska, ale aj z celej Európy, pričom mnohí následne v regióne nachádzajú uplatnenie a ostávajú žiť.

6 Vízia a ciele transformácie regiónu

Vízia, ciele, princípy a piliere Akčného plánu sú výsledkom diskusií v rámci Pracovnej skupiny pre prípravu a implementáciu Akčného plánu transformácie regiónu horná Nitra, ako aj stretnutí a diskusií s ďalšími zainteresovanými stranami, predstaviteľmi verejného a súkromného sektora a mimovládnych organizácií.

6.1. Vízia transformácie regiónu horná Nitra

Pod víziou rozumieme súhrnné pomenovanie dlhodobej podoby rozvoja regiónu horná Nitra. Na základe diskusií bola definovaná vízia:

„Horná Nitra ako atraktívny a sebestačný región s rozvojom ekonomických činností v symbióze s čistým životným prostredím, ktorý je prepojený s ostatnými ekonomickými centrami v rámci Slovenska a Európskej únie“

6.2. Ciele transformácie regiónu horná Nitra

Jednotlivé ciele, ktoré sú zahrnuté v rámci vízie transformácie a dlhodobého rozvoja regiónu horná Nitra sú nasledovné:

- **Atraktívny región** – horná Nitra ako región, v ktorom nájdú uplatnenie ľudia na všetkých úrovniach vzdelania, predovšetkým však vysokokvalifikovaní zamestnanci v odvetviach s vysokou pridanou hodnotou. Týmto spôsobom dôjde k zvráteniu negatívneho migračného a demografického trendu predovšetkým u mladej populácie. Horná Nitra ako región atraktívny pre trávenie voľného času pre domácich i zahraničných turistov.
- **Symbióza ekonomiky a čistého životného prostredia** – rozvoj priemyselnej a poľnohospodárskej výroby a služieb, ktoré budú prispievať k navráteniu a udržaniu čistého životného prostredia v regióne, a to dodržiavaním prísnych environmentálnych noriem, či vytváraním inovatívnych riešení v podobe zelenej energetiky, obehového hospodárstva, či iných environmentálne pozitívnych technológií.
- **Prepojený región** – horná Nitra ako región prepojený vnútorne, ako aj so Slovenskom a svetom prostredníctvom viacerých komunikačných a transportných kanálov, vrátane kvalitnej cestnej a železničnej dopravy a vysokorýchlostného pripojenia na internet. Horná Nitra ako región rozvíjajúci ekologické a zdraviu prospešné formy dopravy, ako verejná osobná doprava, cyklopráva, pešia doprava a doprava na alternatívne palivo.
- **Sebestačnosť** – horná Nitra ako región, v ktorom je spotreba väčšiny lokálne dostupných statkov uspokojená lokálnou produkciou, najmä v prípade potravín, energie a služieb.

6.3. Princípy transformácie regiónu horná Nitra

Aktivity podporené v rámci transformácie regiónu horná Nitra by mali spadať predovšetkým medzi piliere, priority a konkrétne opatrenia uvedené nižšie. Zároveň by však všetky aktivity a podporené projekty mali spĺňať niekoľko všeobecných princípov:

- **Participatívnosť a transparentnosť** – zúčastnenie a informovanie všetkých relevantných zainteresovaných strán alebo ich zástupcov v procese transformácie.

- **Ochrana životného prostredia** – keďže región horná Nitra je environmentálne zaťažený predovšetkým aktivitami z minulosti, všetky ďalšie podporené aktivity by mali byť v súlade s ochranou životného prostredia.
- **Dlhodobá udržateľnosť** – keďže transformácia je dlhodobý proces, aktivity a projekty podporené v rámci nej by mali byť dostatočne efektívne na to, aby boli udržateľné aj bez nasledujúcej podpory.
- **Integrovanosť** – pri podpore aktivít podporených v rámci transformácie by sa malo prihliadať na to, že mnohé budú presahovať rámec jedného opatrenia, priority, alebo budú zasahovať do niekoľkých pilierov.

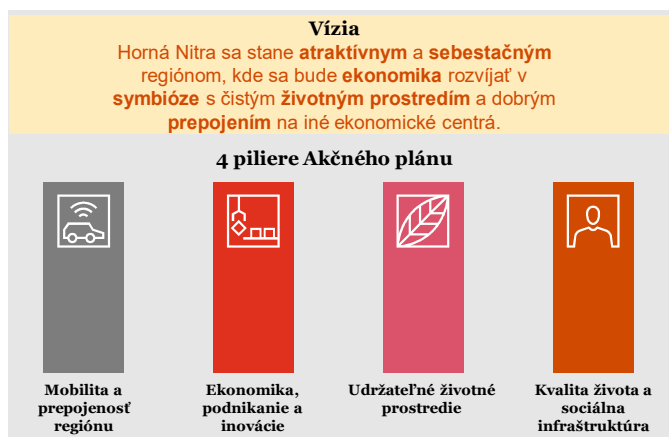
6.4. Pilieri Akčného plánu

Jednotlivé priority a opatrenia v rámci transformácie regiónu horná Nitra po útlme baníctva sú zoskupené do 4 základných pilierov, ktoré sú prepojené a navzájom sa ovplyvňujú. Keďže pre úspešné smerovanie k vízii regiónu je potrebné dosiahnuť pokrok vo všetkých definovaných oblastiach, podpora ani jedného z pilierov by nemala výrazne prevyšovať ostatné.

Piliermi Akčného plánu transformácie regiónu horná Nitra sú:

- **Pilier I.** – Mobilita a prepojenosť regiónu
- **Pilier II.** – Ekonomika, podnikanie a inovácie
- **Pilier III.** – Udržateľné životné prostredie
- **Pilier IV.** – Kvalita života a sociálna infraštruktúra

Obrázok 4 – Sumarizácia vízie a pilierov Akčného plánu

7 Akčný plán transformácie uhoľného regiónu horná Nitra

Následovná časť dokumentu popisuje detailne jednotlivé piliere, priority a opatrenia Akčného plánu.

V rámci každého piliera je popísané zdôvodnenie zahrnutia piliera do Akčného plánu a jeho zamýšľaný prínos pre transformáciu uhoľného regiónu horná Nitra. Pre každý pilier je stručne popísaná východisková a cieľová situácia a štruktúra priorít a opatrení.

Následne sú popísané jednotlivé priority v rámci pilierov vrátane cieľa, ktorý dané priority sledujú. Na záver sú detailnejšie popísané opatrenia v rámci každej priority, kde je taktiež popísaný cieľ, ku ktorému má každé opatrenie prispievať, ako aj potenciálni nositelia projektov v rámci opatrenia, cieľové skupiny, na ktoré majú opatrenia dopad, ako aj výber indikatívnych projektových zámerov, ktoré pod opatrenie spadajú.

Akčný plán transformácie uhoľného regiónu horná Nitra sa člení na 4 piliere:

- Pilier I. – Mobilita a prepojenosť regiónu
- Pilier II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie
- Pilier III. – Udržateľné životné prostredie
- Pilier IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra

Každý pilier následne pozostáva z 3 až 5 priorít a každá priorita následne pozostáva z 2 až 4 opatrení.

7.1. Pilier I. – Mobilita a prepojenosť regiónu

7.1.1. Zdôvodnenie piliera a jeho prínos

Mobilita v rámci regiónu, či už z pohľadu cestnej dopravy (osobná, nákladná aj verejná osobná doprava), železničnej dopravy a alternatívnych foriem dopravy, má dopad na ekonomický rozvoj regiónu, mobilitu pracovnej sily, tovarov a služieb. Významný dopad na ekonomický rozvoj regiónu má jeho prepojenosť na diaľničnú sieť. Okrem diaľničnej siete je dôležitý aj rozvoj ciest nižších tried a miestnych komunikácií, ktorých kvalita má vplyv na mobilitu pracovnej sily v rámci regiónu. Kvalita cestnej infraštruktúry má tiež vplyv na bezpečnosť, životné prostredie a čas cestovania.

Transformácia regiónu z uhoľnej ekonomiky bude mať významný dopad na mobilitu, keďže sa zmenia toky tovarov aj pracovnej sily. Mobilita sa bude znižovať smerom k banským areálom, a naopak, budú narastať nároky na mobilitu a príslušnú infraštruktúru smerom k rozvíjajúcim sa priemyselným parkom vo viacerých mestách regiónu (Prievidza, Handlová, Partizánske) a obciach. Nové odvetvia ekonomiky budú mať zároveň iné logistické požiadavky a nároky na infraštruktúru, ako má banský sektor a sektor energetiky. Okrem investícií do cestnej a železničnej infraštruktúry sú dôležité aj investície do verejnej osobnej dopravy a alternatívnych foriem dopravy, ktoré pomôžu riešiť dopady vyplývajúce zo zmeny tokov tovarov a pracovnej sily. Región má vhodné podmienky na rozvoj cyklistiky, a to nielen cykloturistiky, ale aj cyklo dopravy, pre potreby dochádzania do práce.

Keďže región horná Nitra je tiež turisticky zaujímavou destináciou, zlepšenie infraštruktúry a dostupnosti do regiónu môže pomôcť rozvoju cestovného ruchu ako jedného zo sektorov, ktorý bude súčasťou ekonomickej transformácie regiónu. Na jednej strane ide o rozvoj infraštruktúry pre potreby ekonomiky a mobility tovarov a pracovnej sily, na druhej strane aj o rozvoj infraštruktúry pre potreby cestovného ruchu a voľnočasových aktivít.

Investície do infraštruktúry s cieľom zlepšiť dostupnosť regiónu sú často súčasťou transformačných stratégií a iniciatív aj v iných uhoľných regiónoch, ktoré už transformáciou prešli, alebo sa na transformáciu pripravujú. Infraštruktúra je, resp. bola jedným z pilierov napríklad pri transformácii uhoľných regiónov Nord-pas-de-Calais

vo Francúzsku, Limburg v Holandsku alebo Lužice v Nemecku. Samotné investície do infraštruktúry nemusia automaticky priniesť ekonomický rozvoj a rast zamestnanosti, avšak kvalita infraštruktúry a dobrá prepojenosť regiónu sú jedným z faktorov, ktoré môžu priniesť ekonomický rozvoj. Infraštruktúra je však len predpokladom rozvoja, a musia na ňu nadväzovať ďalšie iniciatívy, ako napríklad investície do vzdelávania a rozvoja ľudského kapitálu, výskumu a vývoja a kvalitné podnikateľské prostredie.

7.1.2. Východisková situácia

Z historického pohľadu bol región horná Nitra dobre napojený na okolité regióny prostredníctvom ciest I. triedy (I/9 smerom na Trenčín a Žiar nad Hronom, I/64 smerom na Nitru a Žilinu), a tiež prostredníctvom železničnej infraštruktúry (trať Trenčín-Chynorany a Nitra-Prievidza).

Na základe analýzy súčasného stavu¹⁰ však prepojenosť regiónu na diaľničnú sieť už nezodpovedá potrebám regiónu. Ekonomický rozvoj v regióne, ako aj nárast intenzít v cestnej doprave vytvára záťaž na cesty I. triedy, a tiež na cesty nižšieho významu a miestne komunikácie. V regióne sa dlhodobo plánuje výstavba rýchlostnej cesty R2, ktorá by v budúcnosti umožnila lepší prístup z regiónu na európsku diaľničnú sieť. Čo sa týka dostupnosti na sieť diaľnic a rýchlostných ciest, na základe modelovania a analýzy spomínanej v správe JRC k Socio-ekonomickej transformácii regiónu horná Nitra¹¹, sa dostupnosť pohybuje na úrovni 35 % - 45 % priemeru EÚ, čím región patrí k podpriemerným, nie však k najhorším regiónom na Slovensku. Zaošáva však za okolitými regiónmi v Trenčianskom a Nitrianskom kraji.

Rovnako dôležitý pre prepojenosť regiónov je aj rozvoj a modernizácia ciest I. triedy. Cesta I/9 medzi Trenčínom a Žiarom nad Hronom si vyžaduje rekonštrukciu a modernizáciu viacerých úsekov, ktorých stav v súčasnosti nezodpovedá jej významu, najmä čo sa týka kvality povrchu, ale aj parametrov cesty, ako sú šírkové usporiadanie a križovania s cestami nižších tried. V roku 2016 bol v polovičnom profile otvorený úsek rýchlostnej cesty R2 Ruskovce-Pravotice, ktorým sa vybudoval obchvat Bánoviec nad Bebravou, na trase I/9 však ostáva niekoľko miest a obcí bez obchvatov, kde cesta I. triedy prechádza intravilánom miest a obcí.

Podobná situácia je aj na ceste I/64, kde predovšetkým v smere z Prievidze na Nitru prechádza mnohými obcami a chýbajú na nej obchvaty. Samostatnou kapitolou je výstavba dlhodobo plánovaného pokračovania obchvatu mesta Prievidza a obchvatu mesta Partizánske. Ďalej sú nevyhnutné rekonštrukcie ciest II. a III. triedy, a taktiež výstavba nových miestnych komunikácií, ako sú napríklad napojenia priemyselných areálov, kde dnes pri ich absencii sú zaťažované miestne komunikácie pre potreby logistiky pre podniky v týchto areáloch. Je teda potrebné zabezpečiť aj do budúcnosti dostatočné financovanie nielen výstavby nových ciest, ale aj modernizácie ciest I., II. aj III. triedy, či už zo štátneho rozpočtu, rozpočtu VÚC, ale aj Programu Slovensko. Keďže sú zdroje z fondov EÚ na financovanie cestnej infraštruktúry v porovnaní s programovým obdobím 2014 – 2020 výrazne nižšie, bude potrebné v maximálnej možnej miere prihliadať na dosiahnutie princípu adekvátnej hodnoty za peniaze, tzn. realizovať nákladovo efektívne opatrenia za účelom zlepšenia mobility v krátkodobom, ako aj strednodobom horizonte. Dlhodobé predpoklady vývoja mobility nie je v súčasnosti možné z dôvodu transformácie regiónu spoľahlivo predpokladať. Cieľom je realizovať čo najviac projektov za limitované zdroje. Z hľadiska železničnej dopravy je región horná Nitra napojený železnicou na Trenčín, resp. Nitru, a tiež lokálnymi traťami z Prievidze na Hornú Štubňu a Nitrianske Pravno. Mesto Prievidza je miestnym železničným uzlom, avšak železničné spojenia sú pomalé a v nízkej frekvencii na to, aby dostatočne motivovali cestujúcich na využívanie železničnej dopravy ako alternatívy, či už k osobnej cestnej alebo autobusovej doprave.

Z hľadiska verejnej osobnej dopravy sa z dlhodobého hľadiska dá očakávať dopad vyvolaný presunom ekonomických centier vyplývajúcich z útlmu banskej činnosti v priemyselných areáloch baní do nových centier rozvíjajúcich sa priemyselných parkov. V regióne je nedostatočná integrácia rôznych foriem verejnej osobnej dopravy, ako aj nedostatočná dostupnosť verejnej osobnej dopravy do nových priemyselných parkov. Veľkí

¹⁰ Transition from coal of horná Nitra – State of Play report – analýza súčasného stavu regiónu horná Nitra, PwC, 2019.

¹¹ European Commission, Joint Research Centre - Socio-economic transformation in coal transition regions: analysis and proposed approach - Pilot case in Upper Nitra, Slovakia, 2018.

zamestnávateľia často hľadajú riešenia na dopravu zamestnancov vo vlastnej réžii. Ľudia v regióne tiež využívajú cyklo dopravu, aj keď v obmedzenej miere, keďže nie je dostavaná cyklistická infraštruktúra.

V regióne sa nachádza niekoľko letísk, ktoré sú využívané predovšetkým na športové a rekreačné lietanie. Najvýznamnejším letiskom v regióne je letisko v Prievidzi, ktoré je medzinárodným verejným letiskom. Letisko malo pôvodne trávnatú vzletovú a pristávaciu dráhu. V roku 2018 bola realizovaná modernizácia vzletovej a pristávacej dráhy, ktorá bola vyasfaltovaná, čo umožní pristávanie aj menších a stredných dopravných lietadiel.

V súvislosti s rozvojom dopravnej infraštruktúry bol na rokovanie vlády SR dňa 27. marca 2019 predložený predbežný návrh prerozdelenia časti výkonnostnej rezervy v prospech OPII. V rámci materiálu, ktorý bol prerokovaný, bola predstavená možnosť využitia časti dodatočnej alokácie do OPII na dopravné projekty realizované na hornej Nitre. Konkrétne boli v materiáli uvádzané nasledovné projekty:¹²

Projekt	Popis
Projektová príprava úsekov rýchlostnej cesty R2 v regióne horná Nitra	- R2 Križovatka D1 – Trenčianska Turná, PD - Dňa 5.10.2017 podpísaná zmluva na vypracovanie dokumentácie stavebného zámeru a dokumentácie na zmenu územného rozhodnutia (ďalej len „DSP“), DP, AD, KD, 8a s účinnosťou 6.10.2017. Prebieha pripomienkovanie DSP. Spracovateľ DSP spracováva 8a. Je dodaná migračná štúdia. - R2 Trenčianska Turná – Mníchova Lehota, PD - Dňa 20.11.2019 podpísaná zmluva na vypracovanie DSP, Oznámenie 8a, dSZ, DP, výkon AD a KD. Prebieha spracovanie DSP. - R2 Mníchova Lehota - Ruskovce, PD - Spracováva sa DSP - na základe spracovanej 8a prebieha nový proces EIA, zmenu DUR, zmenu UR a následne dopracovanie DSP, čo je zohľadnené v aktualizovanom harmonograme. Vypracovaná bola správa EIA, migračná štúdia a posúdenie rizík súvisiacich so zmenou klímy. - R2 Pravotice-Dolné Vestenice, PD – právoplatné územné rozhodnutie. - R2 Dolné Vestenice - Nováky PD - Vydaný rozsah hodnotenia EIA 10/2019.
Modernizácia cesty I. triedy (napojenie Hornej Nitry)	I/9 v úseku Chocholná - Mníchova Lehota – stavba v realizácii.
Odklon dopravy z intravilánu mesta Prievidza (centrum regiónu Horná Nitra)	I/64 Obchvat mesta Prievidze I. etapa, 2. stavba - MZ v trase budúcej I/64 - Dodané DSP, MPV

7.1.3. Cieľová situácia

Rámcovými cieľmi piliera Mobilita a prepojenosť regiónu sú zlepšenie dostupnosti regiónu horná Nitra na sieť diaľnic a rýchlostných ciest oproti východiskovému stavu, zvýšenie kvality a bezpečnosti ciest I., II. a III. triedy, vybudovanie obchvatov miest na hlavných ťahoch v koridoroch cesty I/9 resp. R2 a podstatné zvýšenie kvality železničnej infraštruktúry, predovšetkým na trati Prievidza – Topoľčany – Jelšovce. Rozvoj cestnej a železničnej

¹² Materiál č. UV-9153/2019 k Predbežnému návrhu prerozdelenia časti výkonnostnej rezervy v prospech Operačného programu Integrovaná infraštruktúra, rokovanie vlády SR č. 148, 27.3.2019, Príloha č. 2.

infraštruktúry vytvorí jeden zo základných predpokladov pre budúcu ekonomickú transformáciu a bude tiež riešiť investičný dlh do cestnej infraštruktúry a jej prispôsobenie už existujúcim potrebám v regióne, ktoré vyplývajú z prebiehajúceho ekonomického rozvoja v hlavných ekonomických centrách – Prievidzi, Partizánskom, Novákoch a Dolných Vesteniciach. Cieľom je taktiež rozvíjať verejnú osobnú dopravu a alternatívne formy dopravy, ktoré prispievajú k udržateľnej mobilite. Vzhľadom na budúcu zmenu dopravných tokov vyplývajúcich z útlmu aktivít v banských areáloch a nárastu ekonomickej aktivity v rozvíjajúcich sa priemyselných parkoch je potrebné zabezpečiť aj ich napojenie na verejnú osobnú dopravu a iné formy dopravy, podporu rozvoja integrovanej verejnej osobnej dopravy a výstavby infraštruktúry pre alternatívne formy dopravy (iné formy dopravy, ako osobná automobilová doprava), ako sú cyklocesty a ich prepojenie na prestupné dopravné uzly ako aj na statickú dopravu v mestách. V cieľovom stave by malo dôjsť aj k prehodnoteniu možností posilnenia železničnej dopravy a vyčlenenia dostatočného objemu verejných finančných zdrojov na jej krytie tak, aby mohla predstavovať reálnu alternatívu k cestnej doprave.

Z hľadiska rozvoja cestovného ruchu v nadväznosti predovšetkým na kúpeľníctvo v regióne je jedným z cieľov aj ďalší rozvoj leteckej dopravy, zameraný na rozvoj leteckej infraštruktúry a nepravidelných letov, ktoré môžu do regiónu priviesť návštevníkov zo zahraničia, a môžu byť tiež využívané veľkými investormi v regióne.

7.1.4. Prehľad priorit a opatrení

Pilier Mobilita a prepojenosť regiónu pozostáva zo štyroch priorit, ktoré sa ďalej členia na opatrenia nasledovne:

- Priorita I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy
 - Opatrenie I.1.1 Rozvoj verejnej osobnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy
 - Opatrenie I.1.2 Rozvoj pešej dopravy, cyklo dopravy a alternatívnych foriem mobility
 - Opatrenie I.1.3 Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív
- Priorita I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej a železničnej infraštruktúry
 - Opatrenie I.2.1 Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne
 - Opatrenie I.2.2 Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení
 - Opatrenie I.2.3 Zlepšenie a rozvoj železničnej infraštruktúry
- Priorita I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti
 - Opatrenie I.3.1 Rozvoj rýchlostných ciest v regióne
 - Opatrenie I.3.2 Rozvoj a rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne
- Priorita I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry
 - Opatrenie I.4.1 Rozvoj leteckej infraštruktúry
 - Opatrenie I.4.2 Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí

Priority a opatrenia v rámci piliera Mobilita a prepojenosť regiónu sú bližšie popísané v nasledovných podkapitolách.

7.1.5. Priorita I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy

Táto priorita je zameraná na rozvoj udržateľných foriem dopravy v regióne. Z dlhodobého hľadiska na Slovensku rastie podiel osobnej automobilovej dopravy na prepravných výkonoch a región horná Nitra nie je výnimkou. Na zvrátenie alebo spomalenie tohto trendu je potrebné zatraktívniť alternatívne formy dopravy, vrátane verejnej osobnej dopravy. V prípade transformácie uhoľného regiónu horná Nitra pôjde z dlhodobého pohľadu najmä o zmenu dopravných tokov v súvislosti s dochádzaním do zamestnania. Očakáva sa utlmovanie banskej činnosti a s tým súvisiaci pokles zamestnancov v areáloch baní, a naopak rozvoj nových odvetví ekonomiky, kde veľkí zamestnávateľia sú a budú umiestňovaní do existujúcich, resp. budúcich priemyselných parkov v intravilánoch hlavných ekonomických centier regiónu.

Táto zmena dopravných tokov vytvára príležitosť na rozvoj verejnej osobnej dopravy a alternatívnych foriem dopravy pre dochádzajúcich zamestnancov. Jednou z priorít je integrácia rôznych módov verejnej osobnej dopravy, aj v kombinácii s osobnou dopravou, statickou dopravou, cyklodopravou a pešou dopravou. Kvalitnou integráciou módov dopravy, zabezpečením ich nadväznosti, komfortných prestupných uzlov a taktiež integráciou tarifných systémov je možné prilákať viac cestujúcich k týmto formám dopravy. Priorita má preto riešiť rôzne formy alternatívnej dopravy komplexne, čo zahŕňa investície do infraštruktúry, ako napríklad cyklocesty, prestupné terminály, záchytné parkoviská, investície do vozových parkov, investície do systémov integrácie verejnej osobnej dopravy, ale taktiež investície do zvýšenia publicity a informovanosti verejnosti o využívaní alternatívnych foriem dopravy.

V rámci priority sú tiež riešené opatrenia na podporu rozvoja dopravy prostredníctvom alternatívnych palív ako formy modernej dopravy, či už prostredníctvom investícií do rozvoja podpornej infraštruktúry (nabíjacie stanice na elektromobily) alebo investícií do vozidiel s elektrickým pohonom alebo pohonom na iné alternatívne palivá.

Implementácia opatrení si bude vyžadovať spoluprácu viacerých zainteresovaných strán – miest a obcí, samosprávneho kraja, významných zamestnávateľov, prevádzkovateľov verejnej osobnej dopravy, prevádzkovateľov parkovacích služieb, a pod.

Prehľad navrhovaných opatrení a sledovaných cieľov v rámci *Priority I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy* je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Opatrenie	Východiská	Cieľ
I.1.1 Rozvoj verejnej osobnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy	- Nárast individuálnej automobilovej dopravy - Očakávané zmeny dopravných tokov vyplývajúce zo zmeny ekonomickej aktivity v regióne - Nedostatočná miera integrácie rôznych foriem mobility	- Zvýšiť podiel verejnej osobnej dopravy na prepravných výkonoch v regióne - Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy ako alternatívy k individuálnej osobnej doprave - Zlepšiť integráciu rôznych módov verejnej osobnej dopravy s cieľom zvýšiť jej efektivitu
I.1.2 Rozvoj pešej dopravy, cyklodopravy a alternatívnych foriem mobility	- Nedostatočná infraštruktúra pre cyklodopravu a alternatívne formy mobility - Nedostatočné využívanie alternatívnych foriem mobility	- Zvýšiť podiel alternatívnych foriem dopravy na prepravných výkonoch v regióne - Zlepšiť infraštruktúru potrebnú pre rozvoj alternatívnych

	- Nedostatočné prepojenie alternatívnych foriem mobility na iné módy dopravy - Nedostatočné využívanie potenciálu cyklo dopravy v cestovnom ruchu	foriem dopravy (cyklistické chodníky, parkoviská pre bicykle, zdieľanie bicyklov, technologické platformy) - Zvýšiť bezpečnosť chodcov a cyklistov - Zlepšiť integráciu rôznych alternatívnych foriem mobility na ostatné módy dopravy
I.1.3 Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív	- Nedostatočné využívanie elektromobility a iných alternatívnych palív - Nedostatočná infraštruktúra pre podporu rozvoja elektromobility a iných alternatívnych palív	- Zvýšiť podiel využívania elektromobility a iných alternatívnych palív v regióne - Zlepšiť infraštruktúru pre podporu rozvoja elektromobility a iných alternatívnych palív v regióne

7.1.5.1. Opatrenie I.1.1 Rozvoj verejnej osobnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy

Názov opatrenia	I.1.1 Rozvoj verejnej osobnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy
Opis opatrenia	Opatrenie rieši podporu verejnej osobnej dopravy so zreteľom na podporu čo najrýchlejšej a najkomfortnejšej dopravy zo zdrojových bodov do zamestnaneckých centier (predovšetkým nové priemyselné parky, body verejného záujmu a centrá vzdelania či rekreácie). Je zamerané na podporu a zatraktívnenie verejnej osobnej dopravy v regióne, s prepojením na individuálnu osobnú dopravu jej integráciou prostredníctvom rozvoja statickej dopravy vo forme riešenia záchytných parkovísk a prestupných uzlov na verejnú osobnú dopravu, ako aj na podporu motivácie k využívaniu verejnej osobnej dopravy. Opatrenie zároveň rieši integráciu rôznych módov verejnej osobnej dopravy tak, aby tieto boli lepšie prepojené a integrované z hľadiska nadväznosti spojov a integrovaných tarifných systémov s cieľom zlepšiť efektivitu verejnej osobnej dopravy a zvýšiť jej atraktivitu v porovnaní s individuálnou automobilovou dopravou. Medzi možné opatrenia patrí tiež regulácia vnútromestskej a prímestskej automobilovej dopravy formou parkovacej politiky, vznik multimodálnych prestupných uzlov, efektivita výkonu prostriedkov verejnej osobnej dopravy formou jej preferencie (bus pruhy) a dopravné upokojovanie.

Sledovaný cieľ	• Zvýšiť podiel verejnej osobnej dopravy na prepravných výkonoch v regióne • Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy ako alternatívy k individuálnej osobnej doprave • Zlepšiť integráciu rôznych módov verejnej osobnej dopravy s cieľom zvýšiť jej efektívnosť	
Potenciálni nositelia projektov	• Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky (ďalej len „MD SR“) • Samosprávny kraj • Mestá a obce • Podniky verejnej osobnej dopravy • Veľkí zamestnávateľia	
Cieľové skupiny	• Verejnosť	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Vytvorenie systému regionálnej dopravy zamestnancov do priemyselných parkov • Riešenie statickej dopravy v obci Bošany	
Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán pre IROP a Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov financovania z IROP a Programu Slovensko Príprava výziev na financovanie projektov

7.1.5.2. Opatrenie I.1.2 Rozvoj pešej dopravy, cyklodopravy a alternatívnych foriem mobility

Názov opatrenia	I.1.2 Rozvoj pešej dopravy, cyklodopravy a alternatívnych foriem mobility
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu alternatívnych foriem mobility, ako je pešia doprava a cyklodoprava, prípadne zdieľaná doprava a ich kombinácie, s cieľom znížiť podiel motorovej dopravy, predovšetkým individuálnej automobilovej dopravy. Opatrenie tiež integruje oblasť mobility s oblasťou zvyšovania kvality života, rozvoja voľnočasových aktivít a cestovného ruchu, keďže rozvoj infraštruktúry pre alternatívne formy dopravy neslúži len na rozšírenie možností mobility pracovnej sily, ale aj pre rozvoj vyššie spomínaných oblastí.

Sledovaný cieľ	• Zvýšiť podiel alternatívnych foriem dopravy na prepravných výkonoch v regióne • Zlepšiť infraštruktúru potrebnú pre rozvoj alternatívnych foriem dopravy (cyklistické chodníky, parkoviská pre bicykle, zdieľanie bicyklov, technologické platformy) • Zvýšiť bezpečnosť chodcov a cyklistov • Zlepšiť integráciu rôznych alternatívnych foriem mobility na ostatné módy dopravy	
Potenciálni nositelia projektov	• MD SR • Samosprávny kraj • Mestá a obce • Podniky v regióne	
Cieľové skupiny	• Verejnosť	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Budovanie cyklotrás (napríklad cyklotrasa Kanianka, Valaská Belá – Partizánske, okolie Dolných Vesteníc, cyklotrasy do priemyselných parkov) • Budovanie segregovaných cyklistických komunikácií pri cestách • Budovanie prístupových chodníkov do priemyselných parkov	
Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán pre IROP a Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov financovania z IROP a Programu Slovensko
		Príprava výziev na financovanie projektov

7.1.5.3. Opatrenie I.1.3 Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív

Názov opatrenia	I.1.3 Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu rozvoja elektromobility a iných alternatívnych palív ako čistejšej alternatívy ku konvenčným pohonom v doprave. Opatrenie je zamerané predovšetkým na podporu rozvoja infraštruktúry potrebnej pre rozvoj elektromobily a iných alternatívnych palív (nabíjacie

stanice), ako aj na podporu využívania elektromobility a iných alternatívnych palív subjektmi verejnej správy, vo verejnej osobnej doprave, či občanmi.

Sledovaný cieľ	• Zvýšiť podiel využívania elektromobility a iných alternatívnych palív v regióne • Zlepšiť infraštruktúru pre podporu rozvoja elektromobility a iných alternatívnych palív v regióne	
Potenciálni nositelia projektov	• Samosprávny kraj • Mestá a obce • Podnikatelia	
Cieľové skupiny	• Verejnosť	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Vybudovanie siete verejných rýchlonabíjajúcich staníc pre elektromobily • Vybudovanie vývojovo-výrobného centra pre rozvoj elektro-mobility • Podpora elektromobility v meste Handlová	
Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán pre Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov Príprava výziev

7.1.6. Priorita I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej a železničnej infraštruktúry

Zvýšenie kvality miestnej cestnej a železničnej infraštruktúry predstavuje rozvoj ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií a rozvoj a ďalšie využitie železničnej infraštruktúry. Táto priorita je zameraná na rekonštrukciu a modernizáciu miestnej cestnej infraštruktúry, ako aj na budovanie nových cestných prepojení, napríklad napojení priemyselných parkov a areálov s cieľom zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky, ako aj odkloniť nákladnú dopravu súvisiacu so zásobovaním priemyselných parkov a areálov od centier miest a obcí.

Z hľadiska napojení priemyselných parkov a areálov v regióne je potrebné riešiť napojenia priemyselného parku v Novákoch, v Dolných Vesteniciach, Prievidzi a Handlovej. Existujúce napojenia sú vedené priamo cez mestá a obce, čo zaťažuje miestne komunikácie a križovatky nákladnou dopravou, ktoré nie sú na to kapacitne a technologicky prispôsobené. Nedostatočné napojenie priemyselných parkov a areálov na cesty vyššej triedy spôsobuje dopravné zápchy v špičkových časoch, znižuje bezpečnosť cestnej premávky a zvyšuje emisie z dopravy priamo v mestách a obciach.

V okrese Prievidza je takmer 48 kilometrov ciest II. triedy a 136 kilometrov ciest III. triedy, v okrese Partizánske je takmer 41 kilometrov ciest II. triedy a takmer 60 kilometrov ciest III. triedy. Čo sa týka ich stavu, podľa Prehľadu stavu ciest I., II., a III. triedy vypracovaného Slovenskou správou ciest v roku 2022 v okrese Prievidza je 5,44 % dĺžky ciest II. triedy v stave „vyhovujúci“ a 2,08 % „nevyhovujúci“ (na 5-stupňovej škále „veľmi dobrý“, „dobrý“, „vyhovujúci“, „nevyhovujúci“ a „havarijný“). V prípade ciest III. triedy je 17,54 % dĺžky ciest v stave „vyhovujúci“, 17,3 % „nevyhovujúci“ a 1,51 % „havarijný“. V okrese Partizánske je 8,93 % dĺžky ciest II. triedy v stave „nevyhovujúci“ a 36,24 % „havarijný“ a v prípade ciest III. triedy 15,05 % v stave „nevyhovujúci“ a 6,38 %

“havarijný”. Predovšetkým v prípade ciest III. triedy je stav ciest v ukazovateľoch nevyhovujúci a havarijný pod priemerom v rámci TSK. Stav ciest je zhrnutý v nasledovnej tabuľke:

Cesty II. triedy		Stav ciest v %				
Okres	Počet km	Veľmi dobrý	Dobrý	Vyhovujúci	Nevyhovujúci	Havarijný
Prievidza	47,992	92,48	0,0	5,44	2,08	0,0
Partizánske	40,530	53,33	0,01	1,49	8,93	36,24

Cesty III. triedy		Stav ciest v %				
Okres	Počet km	Veľmi dobrý	Dobrý	Vyhovujúci	Nevyhovujúci	Havarijný
Prievidza	136,757	60,44	3,23	17,54	17,30	1,51
Partizánske	59,826	70,50	1,13	6,93	15,05	6,38

Modernizácia ciest II. a III. triedy tak má napomôcť zvýšeniu bezpečnosti a plynulosti premávky a zvýšeniu mobility pracovnej sily v rámci regiónu.

Región horná Nitra je napojený na železničnú sieť prostredníctvom nasledovných železničných tratí:

- Trať 130A – Trenčín-Chynorany – neelektrifikovaná jednokoľajná trať
- Trať 122C – časť Nové Zámky-Prievidza – čiastočne elektrifikovaná jednokoľajná trať
- Trať 122A – časť Prievidza-Horná Štubňa – neelektrifikovaná jednokoľajná trať
- Trať 122C – časť Prievidza-Nitrianske Pravno – neelektrifikovaná jednokoľajná trať

Z hľadiska dopravnej obslužnosti regiónu po železnici je na tratiach 130 a častiach trate 122 prevádzkovaná osobná železničná doprava. Z mesta Prievidza je prevádzkovaná pravidelná linka do Bratislavy bez prestupu vo frekvencii 4 krát denne. Cestovná doba je približne 3 hodiny, čím nemôže konkurovať osobnej automobilovej doprave. Čo sa týka spojenia mesta Prievidza s krajským mestom Trenčín, toto je možné prostredníctvom liniek prevádzkovaných na tratiach 122 a 130. Linky sú prevádzkované vo frekvencii 4 krát denne a cestovná doba je do 2 hodín s prestupom v Chynoranoch, čím nemôže konkurovať osobnej automobilovej doprave ani autobusovej doprave. Do budúcnosti je teda potrebné rozvíjať železničnú dopravu s ohľadom na frekvenciu a rýchlosť spojení, hlavne smerom na Trenčín, Nitru a Bratislavu. ŽSR zverejnili štúdiu uskutočniteľnosti projektu optimalizácie 66 km dlhého úseku železničnej trate medzi Prievidzou a Jelšovcami za 47 až 110 mil. EUR, v závislosti od variantu. ŽSR v auguste roku 2022 ukončili verejné obstarávanie na vypracovanie a dodanie dokumentácie EIA po rozsah hodnotenia. Po ukončení celého „EIA procesu“ sa v ďalších rokoch plánuje uskutočniť verejné obstarávanie metódou „vyprojektuj a postav“ (žltá kniha FIDIC). Projekt bol hodnotený ÚHP¹³ (november 2020) ako vysoko spoločensky návratný a vo svojom hodnotení posudzoval 2 rôzne varianty realizácie projektu. Hlavná časť prínosov plynie zo skrátenia cestovných časov. Cesta z Prievidze do Nitry (Bratislavy) sa skráti o približne 20 min. Nové zabezpečovacie zariadenia odstránia rýchlostné prepady a skrátiť prestoje vlakov v staniciach. Variant 2, ktorý oproti variantu 1 ráta aj s rekonštrukciou existujúcej infraštruktúry, navyše zvyšuje maximálnu rýchlosť na prevažnej časti trate na 120 km/h zo súčasných 80 – 100 km/h. Možnosťou je tiež rozvoj lokálnej železničnej dopravy z Prievidze smerom na Hornú Štubňu a obnova prevádzky a rozvoj na trati z Prievidze na Nitrianske Pravno v závislosti od dopytu a ekonomiky prevádzky.

¹³ Dostupné online na: https://www.mfsr.sk/files/archiv/68/Hodnotenie_PD_JE_201111.pdf.

Plán dopravnej obslužnosti TSK v návrhovej časti v rámci riešenia súbežnej prímestskej autobusovej dopravy a železničnej dopravy uvádza, že na trati 144 – Prievidza – Nitrianske Pravno je prepravný prúd dostatočne silný, aby bolo možné uvažovať o obnovení pravidelnej železničnej dopravy. Predpokladom je však uvedenie trate do normového stavu a vedenie priamych vlakov až do Handlovej cez novú zastávku Prievidza priemyselná zóna.¹⁴

V regióne je tiež vybudované významné zázemie z hľadiska nákladnej železničnej infraštruktúry, predovšetkým v priemyselných areáloch. Železničná infraštruktúra je vybudovaná v areáloch Hornonitrianskych baní Prievidza a ENO. Táto infraštruktúra môže byť v procese transformácie regiónu ďalej využitá v nových ekonomických sektoroch.

Prehľad navrhovaných opatrení a sledovaných cieľov v rámci *Priority 1.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej a železničnej infraštruktúry* je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Opatrenie	Východiská	Cieľ
I.2.1 Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne	Stav ciest II. a III. triedy v regióne horná Nitra je v nevyhovujúcom stave a ich kvalita je pod priemerom kvality ciest v Trenčianskom samosprávnom kraji	- Zlepšiť technické parametre ciest II. a III. triedy aspoň na úroveň priemeru v Trenčianskom samosprávnom kraji - Zvýšiť bezpečnosť na cestách II. a III. triedy - Vystavať nové cesty II. a III. triedy
I.2.2 Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení	Nedostatočné napojenie priemyselných parkov a areálov, nevhodné a kapacitne nedostatočné napojenie cez centrá miest a obcí	- Zlepšiť technické parametre miestnych komunikácií - Zvýšiť bezpečnosť na miestnych komunikáciách - Vybudovať nové napojenia priemyselných parkov a areálov na cesty vyššej triedy - Presmerovať nákladnú dopravu pre zásobovanie priemyselných parkov a areálov mimo centrá miest a obcí
I.2.3 Zlepšenie a rozvoj železničnej infraštruktúry	- Región horná Nitra je prepojený železničnou infraštruktúrou, avšak tá je jednokolajná a nie je elektrifikovaná - Osobná železničná doprava v smere na krajské mesto Trenčín a hlavné mesto Bratislava nie je konkurencieschopná v porovnaní s inými módmi	- Modernizovať železničné trate v regióne (zlepšenie parametrov trate) - Zlepšiť dostupnosť ekonomických centier prostredníctvom železničnej dopravy (Trenčín, Bratislava, Nitra) - Nájsť nové udržateľné ekonomické využitie

¹⁴ Plán dopravnej obslužnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja, Návrhová časť, Textová časť, str. 17

dopravy (frekvencia spojení,
cestovný čas)

železničnej infraštruktúry
v priemyselných areáloch

- V priemyselných areáloch HBP a ENO je vybudovaná železničná infraštruktúra, ktorá môže byť v budúcnosti využívané v nových ekonomických sektoroch

7.1.6.1. Opatrenie I.2.1 Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne

Názov opatrenia	I.2.1 Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na investície do rekonštrukcie a modernizácie ciest II. a III. triedy v regióne s cieľom zlepšiť stavebno-technický stav ciest a bezpečnosť premávky na cestách a podporiť tak tiež mobilitu pracovnej sily v rámci regiónu. Opatrenie zahŕňa projektovú prípravu, majetkoprávne vysporiadanie pozemkov, ako aj samotnú realizáciu investícií. Zlepšenie parametrov ciest II. a III. triedy môže zahŕňať obnovu povrchu ciest, zlepšenie šírkových parametrov ciest, zvýšenie bezpečnosti križovaní ciest, riešenie bodových závad, ako aj zvýšenie bezpečnosti chodcov a cyklistov na cestách. Opatrenie zahŕňa výstavbu nových ciest II. a III. triedy v súlade s územným plánom TSK, Regionálnou integrovanou územnou stratégiou Trenčianskeho kraja na roky 2014 - 2020, Plánom udržateľnej mobility TSK, Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TSK na roky 2022 – 2030 čo zahŕňa výstavbu nových úsekov, prípadne obchvatov miest a obcí na cestách II. a III. triedy.
Sledovaný cieľ	• Zlepšenie technických parametrov ciest II. a III. triedy aspoň na úroveň priemeru v Trenčianskom samosprávnom kraji • Zvýšenie bezpečnosti na cestách II. a III. triedy • Výstavba nových ciest II. a III. triedy
Potenciálni nositelia projektov	• Samosprávny kraj
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Motoristi
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Rekonštrukcia vybraných úsekov ciest II. triedy a III. triedy (napríklad II/511 Veľké Uherce – Skýcov, obnova technických parametrov cesty II/512, rekonštrukcia úsekov cesty č. II/516, rekonštrukcia úsekov cesty č. II/574, rekonštrukcia cesty č. II/592 Bánovce nad Bebravou – Nadlice,

rekonštrukcia cesty č. II/593 hranica Trenčianskeho a Nitrianskeho samosprávneho kraja – Partizánske, rekonštrukcia ciest III. triedy Krásno – Turčianky, Ješkova Ves – Veľký Klíž, cesty III. triedy v obci Sebedražie, a pod.)

Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Riadiaci orgán IROP	Identifikácia možných zdrojov financovania z IROP Príprava výziev na financovanie projektov

7.1.6.2. Opatrenie I.2.2 Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení

Názov opatrenia	I.2.2 Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozvoj, modernizáciu a rekonštrukcie ciest v správe miest a obcí vo fáze projektovej prípravy aj samotnej realizácie investície s cieľom zlepšiť stav miestnych komunikácií z hľadiska stavebno-technických parametrov a bezpečnosti premávky na miestnych komunikáciách. Opatrenie je špecificky zamerané na budovanie nových napojení priemyselných parkov a areálov. Má zabezpečiť dostatočné prepravné kapacity pre potreby ich zásobovania tak, aby boli dopravné toky smerované mimo centrál miest a obcí. To prispeje k zníženiu zaťaženia existujúcich miestnych komunikácií nákladnou dopravou, zvýši bezpečnosť premávky v exponovaných miestach v blízkosti priemyselných parkov a areálov a zníži emisie z nákladnej dopravy v centrách miest a obcí.
Sledovaný cieľ	• Zlepšenie technických parametrov miestnych komunikácií • Zvýšenie bezpečnosti na miestnych komunikáciách • Vybudovanie nových napojení priemyselných parkov a areálov na cesty vyššej triedy • Presmerovanie nákladnej dopravy pre zásobovanie priemyselných parkov a areálov mimo centrál miest a obcí
Potenciálni nositelia projektov	• Mestá a obce • Podniky v regióne
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Motoristi • Zamestnávateľia v priemyselných parkoch a areáloch

Výber indikatívnych projektových zámerov	• Vybudovanie prístupovej cesty k rekreačnému a obytnému územiu na podporu rozmachu priemyselného areálu v Novákoch • Výstavba prístupovej komunikácie do priemyselnej zóny v Dolných Vesteniciach • Prístupová komunikácia do priemyselnej zóny v Handlovej	
Zodpovedné orgány a úlohy	Mestá a obce	Príprava projektov

7.1.6.3. Opatrenie I.2.3 Zlepšenie a rozvoj železničnej infraštruktúry

Názov opatrenia	I.2.3 Zlepšenie a rozvoj železničnej infraštruktúry	
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej a železničnej infraštruktúry	
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na zvýšenie využívania železničnej dopravy v regióne horná Nitra ako aj jej využívanie na spojenie s inými regiónmi. Opatrenia by mali viesť k zlepšeniu rozvoja železničnej infraštruktúry a zvýšeniu konkurencieschopnosti železničnej dopravy voči iným módom dopravy. Rozvoj v oblasti osobnej železničnej dopravy by sa mal zameriavať na zlepšenie dostupnosti regiónu horná Nitra prostredníctvom železnice formou zrýchlenia, zlepšenia frekvencie a nadväznosti spojov. Opatrenie je zamerané na riešenie nových možností využitia existujúcej železničnej infraštruktúry, predovšetkým v areáloch baní, ktorá pri utlmovaní banskej činnosti bude k dispozícii pre nové využitie, ako napríklad pre rozvoj ekonomických sektorov a priemyslu vyžadujúcich takúto infraštruktúru.	
Sledovaný cieľ	• Modernizácia železničných tratí v regióne (zlepšenie parametrov trate) • Zlepšenie dostupnosti ekonomických centier prostredníctvom železničnej dopravy (Trenčín, Nitra, Bratislava) • Nové udržateľné ekonomické využitie železničnej infraštruktúry v priemyselných areáloch	
Potenciálni nositelia projektov	• MD SR • Železnice SR • Prevádzkovatelia osobnej železničnej dopravy • HBP • Slovenské elektrárne	
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Podniky v regióne	

Výber indikatívnych projektových zámerov	- Využitie existujúcej železničnej infraštruktúry v priemyselných parkoch pre nové výroby - Zámer národného projektu s názvom „Optimalizácia trate Prievidza – Jelšovce, 1. etapa“ v rámci OPII https://www.opii.gov.sk/download/b/zamery/29RV/6_optimalizacia_trate_prievidza_jelsovce_1_etapa.pdf - Obnova pravidelnej železničnej dopravy na trati Prievidza - Nitrianske Pravno a vybudovanie novej zastávky Prievidza priemyselná zóna								
Zodpovedné orgány a úlohy	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="414 512 844 779">MD SR/ Železnice SR</td><td data-bbox="917 512 1404 768"> Identifikácia potenciálnych projektov Spracovanie štúdií uskutočniteľnosti Projektová príprava Identifikácia dodatočných zdrojov financovania Samotná realizácia projektov </td></tr> <tr> <td data-bbox="414 793 844 926">Ministerstvo financií SR (ďalej len „MF SR“)</td><td data-bbox="917 793 1404 926">Identifikácia a pridelenie dodatočných zdrojov financovania (na financovanie menších projektov, ktoré nemôžu byť financované z EŠIF)</td></tr> <tr> <td data-bbox="414 940 844 1010">Riadiaci orgán OPII</td><td data-bbox="917 940 1404 1010">Zabezpečenie financovania zo zostávajúcich zdrojov OPII podľa potreby</td></tr> <tr> <td data-bbox="414 1024 844 1150">Riadiaci orgán Program Slovensko</td><td data-bbox="917 1024 1404 1150"> Príprava výziev Zabezpečenie financovania zo zdrojov programového obdobia 2021 - 2027 </td></tr> </table>	MD SR/ Železnice SR	Identifikácia potenciálnych projektov Spracovanie štúdií uskutočniteľnosti Projektová príprava Identifikácia dodatočných zdrojov financovania Samotná realizácia projektov	Ministerstvo financií SR (ďalej len „MF SR“)	Identifikácia a pridelenie dodatočných zdrojov financovania (na financovanie menších projektov, ktoré nemôžu byť financované z EŠIF)	Riadiaci orgán OPII	Zabezpečenie financovania zo zostávajúcich zdrojov OPII podľa potreby	Riadiaci orgán Program Slovensko	Príprava výziev Zabezpečenie financovania zo zdrojov programového obdobia 2021 - 2027
MD SR/ Železnice SR	Identifikácia potenciálnych projektov Spracovanie štúdií uskutočniteľnosti Projektová príprava Identifikácia dodatočných zdrojov financovania Samotná realizácia projektov								
Ministerstvo financií SR (ďalej len „MF SR“)	Identifikácia a pridelenie dodatočných zdrojov financovania (na financovanie menších projektov, ktoré nemôžu byť financované z EŠIF)								
Riadiaci orgán OPII	Zabezpečenie financovania zo zostávajúcich zdrojov OPII podľa potreby								
Riadiaci orgán Program Slovensko	Príprava výziev Zabezpečenie financovania zo zdrojov programového obdobia 2021 - 2027								

7.1.7. Priorita I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti

Diaľničnou sieťou sa rozumejú diaľnice a rýchlostné cesty. Táto priorita zahŕňa aj cesty I. triedy, keďže tieto tiež predstavujú tzv. „chrbticovú“ cestnú sieť, ktorá okrem funkcie miestnej obsluhy územia a tranzitu plní aj funkciu napojenia na sieť diaľnic a rýchlostných ciest. Regiónom hornej Nitry prechádzajú cesty I. triedy I/9 (v minulosti súčasť cesty I/50), ktorá spája Drietomu so Žiarom nad Hronom a I/64, ktorá spája Komárno a Žilinu. V koridore cesty I/9 je zároveň vedená Európska cesta E572. Cesta I/9 zároveň zabezpečuje napojenie regiónu na diaľnicu D1 pri Trenčíne a rýchlostnú cestu R1 pri Žiari nad Hronom. Cesta I/64 predstavuje alternatívne napojenie na rýchlostnú cestu R1 pri Nitre, a taktiež v budúcnosti napojenie na severnú časť diaľnice D1.

V súčasnosti nie je v regióne horná Nitra dokončený žiadny úsek rýchlostnej cesty. Priamo cez región je plánovaná rýchlostná cesta R2. Momentálne je v západnej časti rýchlostnej cesty R2 v užívaní len jeden úsek v polovičnom profile, Ruskovce-Pravotice (obchvat Bánoviec nad Bebravou), a takisto v polovičnom profile obchvat Žiaru nad Hronom. Z mesta Prievidza je dostupnosť na súvislú sieť diaľnic a rýchlostných ciest nasledovná:

- V smere na Trenčín – diaľnica D1 – 65 km, približne 1 hodina
- V smere na Žiar nad Hronom – rýchlostná cesta R1 – 38 km, približne 40 minút
- V smere na Nitru – rýchlostná cesta R1 – 80 km, približne 1 hodina, 20 minút

Z pohľadu dostupnosti na sieť diaľnic a rýchlostných ciest patrí región k podpriemerným, nie však k najhorším regiónom na Slovensku. Zaoštváva však za okolitými okresmi v Trenčianskom a Nitrianskom kraji. Z hľadiska dostupnosti regiónu je potrebné do budúcnosti ďalej pripravovať výstavbu rýchlostných ciest, pričom prioritizácia úsekov a parametre by mali vychádzať z príslušných štúdií realizovateľnosti a v maximálnej miere zohľadniť možnosti optimalizácie technického riešenia za účelom riešenia väčšieho počtu úzkych miest. Čo sa týka prípravného procesu, najďalej v príprave sú úseky rýchlostnej cesty R2 začínajúce od križovatky s diaľnicou D1 po Ruskovce, ktoré sú v procese prípravy a vypracovania dokumentácie pre stavebné povolenie. Stav prípravy jednotlivých úsekov je nasledovný:¹⁵

Úsek	Dĺžka	Stav prípravy	Odhadovaný termín výstavby	Odhadované náklady ¹⁶
<i>Rýchlostná cesta R2</i>				
Križovatka D1 - Trenčianska Turná	6,5 km	Prebieha pripomienkovanie dokumentácie pre stavebné povolenie	po 2028	143 mil. EUR
Trenčianska Turná - Mníchova Lehota	2,5 km	Prebieha pripomienkovanie dokumentácie pre stavebné povolenie	po 2028	58,9 mil. EUR
Mníchova Lehota - Ruskovce	15,98 km	Spracováva sa dokumentácia pre stavebné povolenie a Správa EIA a primerané posúdenie EIA	po 2028	276,2 mil. EUR
Pravotice - Dolné Vestenice	11,54 km	Proces projektovej prípravy na úrovni územného rozhodnutia. Ďalší postup na základe výsledkov vypracovanej štúdie realizovateľnosti	po 2028	235,2 mil. EUR
Dolné Vestenice - Nováky	9,56 km	Proces prípravy na úrovni územného rozhodnutia, vydaný rozsah hodnotenia EIA	po 2028	111,8 mil. EUR
Nováky - Žiar nad Hronom	49,00 km	Proces prípravy a vypracovania porovnávacej technickej štúdie R1/R3	po 2028	662 mil. EUR

Z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva, že celkové investičné náklady na dobudovanie západnej časti R2 medzi križovatkou s D1 a Žiarom nad Hronom sú odhadované na 1,487 mld. EUR. Na dobudovanie len úsekov medzi križovatkou s D1 a Novákmi sú odhadované celkové investičné náklady na 825,1 mil. EUR. Z hľadiska umiestnenia a lokálnej obslužnosti sú pre región horná Nitra dôležité úseky, ktoré sú priamo umiestnené v regióne, teda hlavne úseky Pravotice - Dolné Vestenice a Dolné Vestenice – Nováky, avšak z pohľadu celkovej dostupnosti na diaľničnú sieť sú dôležité aj úseky mimo regiónu horná Nitra, ktoré zabezpečia napojenie regiónu na sieť diaľnic a rýchlostných ciest. Priorizácia jednotlivých úsekov bude závisieť od výsledkov štúdií realizovateľnosti, a tiež bude rešpektovaná aj prioritizácia, ktorá bola schválená na rokovaní vlády SR 16.

¹⁵ <https://www.ndsas.sk/stavby/priprava-stavieb>.

¹⁶ Údaje poskytnuté NDS, a.s.

septembra 2020 a na ňu nadväzujúci harmonogram schválený na rokovaní vlády SR 23. februára 2022, resp. ich aktualizácie. Pre zabezpečenie dostupnosti na diaľničnú sieť je dôležitá aj kvalita ciest I. triedy. V regióne horná Nitra je podľa Prehľadu stavu ciest¹⁷ vypracovanom Slovenskou správou ciest 100 km ciest I. triedy v okrese Prievidza a 21 km ciest I. triedy v okrese Partizánske. Podľa hodnotenia ich stavu je v okrese Prievidza viac ako 19 % týchto ciest v stave „nevyhovujúci“ a „havarijný“. V okrese Partizánske je v tomto stave takmer 10 %. Keďže cesty I. triedy zabezpečujú napojenie regiónu horná Nitra na sieť diaľnic a rýchlostných ciest, je dôležitá ich kvalita nielen priamo v regióne, ale aj v okolitých okresoch, hlavne v smeroch napojenia na diaľničnú sieť.

Ďalší rozvoj diaľničnej siete v regióne, ako aj modernizácia ciest I. triedy, ktoré napájajú región na diaľničnú sieť, má prispieť k zvýšeniu dostupnosti regiónu horná Nitra na sieť diaľnic a rýchlostných ciest, ako aj zvýšiť bezpečnosť na cestách a odkloniť tranzitnú dopravu od miest a obcí. Rozvoj diaľničnej siete má vychádzať zo štúdií realizovateľnosti pre jednotlivé úseky a zohľadniť v maximálnej miere možnosti optimalizácie technického riešenia.

Prehľad navrhovaných opatrení a sledovaných cieľov v rámci *Priority I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti* je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Opatrenie	Východiská	Cieľ
I.3.1 Rozvoj rýchlostných ciest a ciest I. triedy v regióne	- V regióne horná Nitra nie je momentálne postavená žiadna súčasť diaľnic a rýchlostných ciest súvislo pripojená na sieť diaľnic a rýchlostných ciest - Dostupnosť na najbližšie súvislé diaľnice a rýchlostné cesty sa podľa smeru pohybuje od 40 do 80 minút	- Zvýšiť dostupnosť regiónu na sieť diaľnic a rýchlostných ciest - Podporiť projektovú prípravu výstavby rýchlostných ciest a ciest I. triedy v regióne - Identifikovať vhodné zdroje financovania výstavby rýchlostných ciest v regióne
I.3.2 Rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne	- Vysoký podiel ciest I. triedy v okresoch Prievidza a Partizánske, ako aj v okresoch, ktoré zabezpečujú napojenie regiónu horná Nitra na sieť diaľnic a rýchlostných ciest, je v nevyhovujúcom, prípadne havarijnom stave - Na cestách I. triedy sú bodové závady, chýbajú obchvaty miest a obcí	- Zlepšiť technické parametre ciest I. triedy - Zvýšiť bezpečnosť na cestách I. triedy - Presmerovať tranzitnú dopravu mimo centrá miest a obcí - Zabezpečiť zlepšenie kvality ovzdušia v mestách a obciach

7.1.7.1. Opatrenie I.3.1 Rozvoj rýchlostných ciest a ciest I. triedy v regióne

Názov opatrenia	I.3.1 Rozvoj rýchlostných ciest a ciest I. triedy v regióne
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti

¹⁷ Prehľad stavu ciest I., II. a III. triedy - stav na základe prehľadov vykonávaných správcom ciest k 6/2021, Slovenská správa ciest.

Opis opatrenia

Opatrenie je zamerané na podporu ďalšej projektovej prípravy a výstavby rýchlostnej cesty R2 v regióne na základe výsledkov štúdií realizovateľnosti a v súlade so strategickými dokumentami (Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030, plány udržateľnej mobility, plán dopravnej obslužnosti, dopravné modely, a pod.), s cieľom skrátiť časť dojazdu z regiónu horná Nitra na diaľničnú sieť. Opatrenie má tiež prispieť k zvýšeniu bezpečnosti na cestách, plynulosti cestnej premávky a odkloneniu tranzitnej dopravy mimo centier miest a obcí.

V prepojení na ďalšie opatrenia má taktiež prispieť k ekonomickému rozvoju regiónu, predovšetkým so zameraním na logisticky náročné odvetvia. Čiastkovým cieľom opatrenia je hľadať nové možnosti financovania a modelov výstavby rýchlostných ciest v regióne vzhľadom na obmedzené možnosti financovania z fondov EÚ a štátneho rozpočtu.

Sledovaný cieľ	• Zvýšenie dostupnosti regiónu na sieť diaľnic a rýchlostných ciest • Podpora projektovej prípravy výstavby rýchlostných ciest v regióne • Hľadanie vhodných zdrojov financovania výstavby rýchlostných ciest v regióne • Podpora prípravy a výstavby ciest I. triedy	
Potenciálni nositelia projektov	• MD SR • Národná diaľničná spoločnosť	
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Motoristi	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Prípravné práce a výstavba úsekov rýchlostnej cesty R2	
Zodpovedné orgány a úlohy	MD SR/ Národná diaľničná spoločnosť	Spracovanie, resp. aktualizácia štúdií uskutočniteľnosti na jednotlivé úseky Projektová príprava
	MF SR	Identifikácia a pridelenie dostatočných zdrojov financovania
	Riadiaci orgán OPII	Zabezpečenie financovania zo zostávajúcich zdrojov OPII podľa potreby
	Riadiaci orgán Program Slovensko	Zabezpečenie financovania zo zdrojov Programu Slovensko

7.1.7.2. Opatrenie I.3.2 Rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne

Názov opatrenia	I.3.2 Rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne	
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na investície do rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne horná Nitra a priľahlých okresoch s cieľom zlepšiť stavebno-technický stav ciest a bezpečnosť premávky na cestách a podporiť tak dostupnosť na diaľničnú sieť, a tiež mobilitu pracovnej sily v rámci regiónu. Opatrenie zahŕňa projektovú prípravu, ako aj samotnú realizáciu investícií. Zlepšenie parametrov ciest I. triedy môže zahŕňať obnovu povrchu ciest, zlepšenie šírkových parametrov ciest, zvýšenie bezpečnosti križovaní ciest, riešenie bodových závad, ako aj zvýšenie bezpečnosti chodcov a cyklistov na cestách.	
Sledovaný cieľ	• Zlepšenie technických parametrov ciest I. triedy • Zvýšenie bezpečnosti na cestách I. triedy • Presmerovanie tranzitnej dopravy mimo centrá miest a obcí	
Potenciálni nositelia projektov	• MD SR • Slovenská správa ciest	
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Motoristi	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Modernizácia cesty I/9 v úseku Chocholná - Mníchova Lehota • Modernizácia cesty I/9 Handlová - hranica kraja TN/BB Cesta I/64 - Obchvat mesta Prievidze I. etapa, 2. Stavba • Cesta I/64 - Obchvat mesta Prievidza II. Etapa • Realizácia navrhovaných opatrení Štúdie realizovateľnosti I/64 Žilina - Topoľčany	
Zodpovedné orgány a úlohy	MD SR/ Slovenská správa ciest	Projektová príprava Identifikácia dodatočných zdrojov financovania
	MF SR	Identifikácia a pridelenie dostatočných zdrojov financovania
	Riadiaci orgán OPII	Zabezpečenie financovania zo zostávajúcich zdrojov OPII podľa potreby

7.1.8. Priorita I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry

Pod rozvojom ostatnej infraštruktúry sa rozumie rozvoj a ďalšie využitie dopravy v regióne, rozvoj leteckej infraštruktúry pre potreby miestnych podnikov, rozvoj cestovného ruchu a športových a rekreačných aktivít, a tiež rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí.

Letecká infraštruktúra v regióne horná Nitra predstavuje predovšetkým medzinárodné verejné letisko v Prievidzi, ktoré je prevádzkované Aeroklubom Prievidza. V rámci transformácie sa tým vytvára možnosť na ďalší rozvoj letiska, ktoré by mohol v budúcnosti slúžiť pre potreby rozvoja cestovného ruchu v regióne, ako aj pre potreby miestnych podnikov.

Región horná Nitra je pokrytý 4G mobilným internetom všetkými veľkými telekomunikačnými operátormi. Rýchlosť mobilného internetu je väčšinou do 75 Mbit/s. 5G mobilným internetom je pokryté len mesto Prievidza, aj to len jedným operátorom, a to do rýchlosti 200 Mbit/s. Rýchlym pevným internetom s rýchlosťou do 20 Mbit/s je pokrytá väčšina miest a obcí v regióne, super rýchlym internetom s rýchlosťou do 300 Mbit/s však nie sú kompletne pokryté ani najväčšie mestá regiónu.¹⁸ Transformácia regiónu vytvára príležitosť využiť vybrané časti miest v regióne pre testovanie nových technológií vysokorýchlostných telekomunikačných sietí.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
I.4.1 Rozvoj leteckej infraštruktúry	- V regióne sa nachádza medzinárodné verejné letisko Prievidza a niekoľko ďalších malých letísk využívaných hlavne na športové a rekreačné účely - Letisko Prievidza prešlo modernizáciou dráhy, primárne je ale využívané na športové a rekreačné účely	- Zabezpečiť ďalší rozvoj infraštruktúry letiska a jeho zázemia - Zvýšiť využívanie letiska v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu a pre potreby miestnych podnikov
I.4.2 Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí	- Rýchlosť mobilného internetu je väčšinou do 75 Mbit/s, vyššou rýchlosťou je pokryté len mesto Prievidza - Super rýchlym pevným internetom s rýchlosťou do 300 Mbit/s nie sú kompletne pokryté ani najväčšie mestá regiónu	- Zvýšiť dostupnosť k fixným a mobilným vysokorýchlostným telekomunikačným sieťam - Zvýšiť využívanie fixných a mobilných vysokorýchlostných sietí - Vytvoriť predpoklady pre rozvoj investícií v oblastiach vyžadujúcich vysokorýchlostné telekomunikačné siete

¹⁸ Mapy pokrytia siete a dosupnosti služieb telekomunikačných operátorov Slovak Telekom, Orange, O2 a 4ka.

7.1.8.1. Opatrenie I.4.1 Rozvoj leteckej infraštruktúry

Názov opatrenia	I.4.1 Rozvoj leteckej infraštruktúry	
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry	
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozvoj leteckej infraštruktúry a leteckej dopravy v regióne, ktorej rozvoj má podporiť cestovný ruch, predovšetkým v súvislosti s kúpeľníctvom v meste Bojnice, ale taktiež má podporiť ďalší rozvoj rekreačného a športového lietania, ako voľnočasových aktivít súvisiacich s kvalitou života v regióne. Zároveň má rozvoj leteckej infraštruktúry prispieť k ďalšiemu rozvoju nových ekonomických sektorov a pritiahnúť investície, vďaka blízkosti letiska v Prievidzi k priemyselnému parku. Opatrenia pre rozvoj leteckej infraštruktúry by mali byť zamerané na rozvoj zázemia letiska tak, aby dokázalo prispievať k podpore rozvoja cestovného ruchu a potenciálnych investícií.	
Sledovaný cieľ	• Ďalší rozvoj infraštruktúry letiska a jeho zázemia • Zvýšenie využívania letiska v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu a pre potreby miestnych podnikov	
Potenciálni nositelia projektov	• Aeroklub Prievidza • Prevádzkovatelia letísk • Podniky v regióne	
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Návštevníci regiónu • Podniky v regióne	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Výstavba prevádzkovej budovy Letiska Prievidza	
Zodpovedné orgány a úlohy	MD SR	Poskytnúť súčinnosť pri identifikácii možných zdrojov financovania v prípade potreby

7.1.8.2. Opatrenie I.4.2 Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí

Názov opatrenia	I.4.2 Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí	
Pilier/priorita	I. – Mobilita a prepojenosť regiónu / I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry	

Opis opatrenia

Opatrenie je zamerané na rozvoj fixných a mobilných vysokorýchlostných širokopásmových telekomunikačných sietí v regióne horná Nitra. Opatrenie má prispieť nielen k zvýšeniu dostupnosti vysokorýchlostného internetu pre obyvateľstvo, ale má prispieť aj k vytvoreniu infraštruktúry potrebnej pre rozvoj nových sektorov ekonomiky, ktoré si vyžadujú kvalitnú a vysokorýchlostnú telekomunikačnú infraštruktúru.

Opatrenie je tak zamerané nielen na zvyšovanie kvality života, ale aj na vytvorenie predpokladov pre nové formy práce, rozvoj inovácií, digitálnej ekonomiky a investícií v oblasti tzv. Industry 5.0.¹⁹ Opatrenie bude realizované v súlade s Národným plánom širokopásmového pripojenia.

Sledovaný cieľ

- Zvýšenie dostupnosti k fixným a mobilným vysokorýchlostným telekomunikačným sieťam
- Zvýšenie využívania fixných a mobilných vysokorýchlostných sietí
- Vytvorenie predpokladov pre rozvoj investícií v oblastiach vyžadujúcich vysokorýchlostné telekomunikačné siete

Potenciálni nositelia projektov

- MD SR
- Telekomunikační operátori
- Mestá a obce

Cieľové skupiny

- Verejnosť
- Podniky v regióne

Výber indikatívnych projektových zámerov

- Zatiaľ neboli predložené indikatívne projektové zámery

Zodpovedné orgány a úlohy

MD SR/ MIRRI SR

Identifikácia možných zdrojov financovania v prípade potreby

¹⁹ Zdroj: <https://eraportal.sk/aktuality/sprava-ek-priemysel-5-0-na-cestu-k-udrzatelnejmu-odolnejmu-a-na-cloveka-zameranemu-priemyslu/>

7.2. Pilier II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie

7.2.1. Zdôvodnenie piliera a jeho prínos

Transformácia regiónu vyplývajúca z postupného útlmu ťažby uhlia a výroby energií z uhlia bude znamenať útlm ekonomickej činnosti a zamestnanosti v týchto odvetviach a bude si vyžadovať preorientovanie regionálnej ekonomiky na nové odvetvia, prípadne ďalší rozvoj už etablovaných odvetví. Pilier zameraný na podporu ekonomickej transformácie je preto najvýznamnejší zo všetkých štyroch pilierov Akčného plánu. Zatiaľ čo ostatné piliere sú zamerané na zlepšovanie podmienok pre rozvoj ekonomiky (infraštruktúra, vzdelávanie), prípadne na zvyšovanie atraktivity regiónu a kvality života, ekonomický pilier je zameraný priamo na zabezpečenie budúcnosti regiónu z pohľadu zamestnanosti, ekonomických aktivít ľudí v regióne a nové sektory a odvetvia, na ktorých bude región stavať po ukončení ťažby uhlia.

Budúca ekonomika regiónu horná Nitra by mala byť vyvážená z pohľadu štruktúry podnikateľských aktivít a zamestnanosti. V regióne sa už dnes etablujú významní veľkí zamestnávateľia, ktorí môžu v budúcnosti nahradiť zaniknuté pracovné miesta v ťažobnom priemysle. Zároveň by však mal byť podporovaný aj rozvoj malého a stredného podnikania a rozvoj inovácií a odvetví s vyššou pridanou hodnotou, aj v súvislosti s očakávanými štrukturálnymi zmenami v priemysle vyplývajúcimi z automatizácie a nástupu Industry 5.0.

Región horná Nitra netrpí v súčasnosti vysokou nezamestnanosťou. Miera evidovanej nezamestnanosti ku koncu septembra 2022 bola v okrese Prievidza 5,43 % a v okrese Partizánske 3,88 %, v oboch prípadoch pod priemerom za celé Slovensko (6,06 %).²⁰ Postupné utlmovanie banskej činnosti však bude viesť k nárastu nezamestnanosti, k čomu môže prispieť aj ekonomická konjunktúra. Problémom regiónu je však odliv obyvateľov a starnutie obyvateľstva

Prínosom piliera Ekonomika, podnikanie a inovácie tak nemá byť len riešiť vzniknutú nezamestnanosť súvisiacu s ukončovaním ťažby uhlia, ale predovšetkým vytvorenie podmienok pre tvorbu nových pracovných miest v nových odvetviach, ktoré zabezpečia atraktivitu regiónu najmä pre mladú generáciu, aby z regiónu neodchádzala. Zároveň má napomôcť rozvoju nových ekonomických aktivít, keďže aj vzhľadom na vekovú štruktúru zamestnancov v ťažobnom priemysle v regióne sa dá predpokladať, že s postupným útlmom ťažby bude významný počet týchto zamestnancov odchádzať do dôchodku, prípadne predčasného dôchodku.

7.2.2. Východisková situácia

Ekonomika hornej Nitry je v súčasnosti diverzifikovaná. V okrese Prievidza je zastúpený okrem ťažobného priemyslu a energetiky taktiež strojársky priemysel, chemický priemysel, stavebníctvo, gumárstvo, potravinárstvo a zbrojársky priemysel. Okrem toho je v okrese rozvinutý aj cestovný ruch, predovšetkým orientovaný na kúpeľníctvo v meste Bojnice. V okrese Partizánske je priemysel zameraný predovšetkým na obuvníctvo a kožiarsky priemysel, ale taktiež na nábytkárstvo. Ďalšie pracovné miesta sú naviazané na banské činnosti v odberateľsko-dodávateľskom reťazci, napríklad vo výrobe energie z hnedého uhlia. Medzi ďalšie veľké podniky v regióne patria napríklad Fortischem, GeWis Slovakia, Brose, Nestlé, Honeywell, Rialto, Contitech (Continental), SaarGummi, Vegum a Slovaktual, ktoré zamestnávajú kumulovane okolo 9 000 zamestnancov. Napriek diverzifikácii ekonomiky v regióne do rôznych sektorov priemyslu je výkonnosť ekonomiky z hľadiska pridanej hodnoty na obyvateľa pod priemerom Slovenska. Na základe údajov ŠÚ SR, pridaná hodnota v priemysle na obyvateľa bola v rokoch od 2009 do 2016 pod úrovňou slovenského priemeru. V roku 2016 bola pridaná hodnota

²⁰ Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, jún 2020, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny.

v priemysle na obyvateľa v okrese Prievidza 2 427 EUR a v okrese Partizánske 1 762 EUR oproti slovenskému priemeru 2 767 EUR.²¹

Významným zdrojom zamestnanosti a ekonomickej aktivity sú tiež mikro, malé a stredné podniky. Z tohto pohľadu je región horná Nitra v porovnaní s priemerom Slovenska podpriemerný. Počet registrovaných podnikov v regióne za posledných niekoľko rokov stúpa, avšak klesá počet živnostníkov a samostatne zárobkovo činných osôb.²² Malé a stredné podniky na Slovensku, vrátane regiónu horná Nitra majú nízky inovačný potenciál. Problémami MSP sú najmä nižšia produktivita, prístup k financovaniu a administratívna záťaž pri zakladaní a ďalšom rozvoji podnikania.

V súvislosti s implementáciou Akčného plánu bolo zo zdrojov programového obdobia 2014 – 2020 identifikovaných celkom 243 projektov prispievajúcich k jeho implementácii, realizovaných v rámci 54 výziev a 5 operačných programov. Na identifikované projekty boli vyčlenené finančné prostriedky z EŠIF v celkovom objeme 118 mil. EUR. Aktuálne sa regiónu podarilo vyčerpať z tejto sumy takmer 21 mil. EUR.²³ Okrem toho, hlavným prijímateľom pomoci je verejný sektor, čo značí aj nízku absorpciu fondov EÚ na strane súkromného sektora.

Ako bolo spomínané vyššie, z hľadiska nezamestnanosti je región horná Nitra pod priemerom miery evidovanej nezamestnanosti na Slovensku. Úroveň nezamestnanosti v regióne predstavuje dobrú východiskovú pozíciu pre transformáciu z uhoľnej ekonomiky, keďže vytvára priestor pre absorpciu nových uchádzačov na trhu práce, ktorí prídu o zamestnanie v banskom sektore a súvisiacich činnostiach. Podľa správy Slovenskej akadémie vied by nárazové ukončenie banskej činnosti mohlo spôsobiť nárast nezamestnanosti v okrese Prievidza na približne 8 % až 10 %, keďže sa počíta aj so znížením nepriamej zamestnanosti v naviazaných odvetviach.

Pri postupnom utlmanní ťažby a na základe projektových zámerov veľkých podnikov v regióne je predpoklad, že trh práce by mal byť schopný vytvoriť dostatočné množstvo nových pracovných príležitostí pre udržanie zamestnanosti a ekonomickej aktivity v regióne.

7.2.3. Cieľová situácia

Rámcovým cieľom piliera Ekonomika, inovácie a podnikanie je zabezpečiť zamestnanosť a ekonomickú aktivitu v regióne po útlme ťažby hnedého uhlia a s ním spojených činností, a to rozvojom existujúcich sektorov ekonomiky v regióne, ako aj diverzifikáciou do nových sektorov. Cieľom je podporiť investície, ktoré vytvoria nové pracovné miesta v existujúcich a nových podnikoch a rozvojových projektoch zameraných na nové využitie hnedých parkov po banskej činnosti a po výrobe energie z hnedého uhlia, a taktiež podporiť zakladanie a rozvoj MSP a podporiť inovačný potenciál podnikov v regióne.

V cieľovej situácii sa bude v regióne horná Nitra rozvíjať diverzifikovaná ekonomika v symbióze s ochranou životného prostredia, a s využitím historického zamerania regiónu, napríklad v oblasti energetiky.. Ekonomika regiónu má zabezpečiť na jednej strane nové pracovné príležitosti pre zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí budú v čase utlmannia banskej činnosti stále v produktívnom veku, ale predovšetkým sa musí zamerať na rozvoj atraktívnych pracovných príležitostí pre mladú generáciu, ktorú je potrebné v regióne horná Nitra udržať a znižovať emigráciu z regiónu a s tým súvisiaci trend starnutia obyvateľstva. Ekonomika regiónu bude taktiež reagovať na nové výzvy v priemysle, akými sú automatizácia a inovácie výrobných procesov a zavádzanie princípov Industry 5.0, ktorých postupný nástup sa bude prekrývať s obdobím transformácie regiónu z ekonomiky založenej na ťažbe uhlia.

V oblasti podnikania a inovácií je potrebné zlepšiť technickú podporu v regióne a posilniť asistenciu pri zakladaní a rozvoji MSP, a taktiež asistenciu pri čerpaní podporných finančných nástrojov, či už fondov EÚ alebo

²¹ ŠÚ SR, DATAcube., prepočítané podľa tabuliek Priemyselné závody – vybrané ukazovatele podľa SK. NACE Rev.2 [pm3002rr] http://datacube.statistics.sk/#/view/sk/VBD_SK_WIN/pm3002rr/v_pm3002rr_00_00_00_sk a Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva - SR- oblasť-kraj-okres, m-v [om7011rr]. http://datacube.statistics.sk/#/view/sk/VBD_DEM/om7011rr/v_om7011rr_00_00_00_sk

²² PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNŮ V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied, október 2018.

²³ Správa o implementácii Akčného plánu a príprave nových inovatívnych projektov zabezpečujúcich transformáciu regiónu horná Nitra s cieľom vytvorenia nových pracovných miest, august 2022, <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27706/1>.

národných fondov, čím sa zlepši absorpčná kapacita týchto fondov na strane súkromného sektora a zvýši inovačná aktivita podnikov.

Región horná Nitra mal v minulosti silnú tradíciu aj v oblasti poľnohospodárstva. Tento sektor ekonomiky je možné tiež rozvíjať, najmä vzhľadom na potenciál využitia pozemkov HBP na poľnohospodársku činnosť, prípadne zameranie sa na rozvoj ekologického poľnohospodárstva v súvislosti s rozvojom udržateľného a obehového hospodárstva. Princípy obehového hospodárstva by sa mali uplatňovať aj v iných sektoroch ekonomiky, ako napríklad podpora lokálnej produkcie a spotreby, udržateľného odpadového či vodného hospodárstva a energetiky.

Región by mal stavať na tradícii cestovného ruchu, predovšetkým v nadväznosti na kúpeľníctvo, s prepojením na banskú tradíciu a iné turistické a voľnočasové atrakcie v regióne. Turistický ruch v regióne je doplnkovým a sezónnym sektorom ekonomiky. Rozvoj cestovného ruchu je možné podporiť prostredníctvom zlepšenia marketingu regiónu, skvalitnením služieb a investíciami do infraštruktúry cestovného ruchu.

7.2.4. Prehľad priorít a opatrení

Pilier Ekonomika, podnikanie a inovácie pozostáva z piatich priorít, ktoré sa ďalej členia na opatrenia nasledovne:

- Priorita II.1 Podpora VVal
 - Opatrenie II.1.1 Rozvoj VVal v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky
 - Opatrenie II.1.2 Rozvoj VVal v oblasti udržateľnej energetiky
- Priorita II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest
 - Opatrenie II.2.1 Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest
 - Opatrenie II.2.2 Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch
- Priorita II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania
 - Opatrenie II.3.1 Podpora zakladania a technická pomoc malým a stredným podnikom
 - Opatrenie II.3.2 Podpora rozvoja MSP
- Priorita II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva
 - Opatrenie II.4.1 Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a ekologického a obehového poľnohospodárstva
 - Opatrenie II.4.2 Rozvoj ostatných sektorov obehového hospodárstva
- Priorita II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu
 - Opatrenie II.5.1 Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu
 - Opatrenie II.5.2 Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu v regióne

Priority a opatrenia v rámci piliera Ekonomika, podnikanie a inovácie sú bližšie popísané v nasledovných podkapitolách.

7.2.5. Priorita II.1 Podpora VVal

Priorita je zameraná na zvýšenie inovačnej aktivity podnikov v regióne s cieľom podporovať výskum a vývoj a činnosti s vyššou pridanou hodnotou. Slovensko má celkovo problém s inovačným potenciálom a podporou VVal, pričom región horná Nitra nie je výnimkou. Z hľadiska čerpania pomoci z fondov EÚ patrí oblasť VVal k dlhodobým problémovým oblastiam.

Jednou z problémových oblastí týkajúcich sa VVal je obmedzená kapacita predovšetkým MSP v regióne pripraviť kvalitné inovatívne projekty, ktoré by sa mohli úspešne uchádzať o finančnú podporu, či už z fondov EÚ zameraných na inovácie, ale aj z centrálne riadených dotačných programov EÚ, ako napríklad Horizont Európa. Väčšie spoločnosti v regióne horná Nitra už dnes realizujú výskumno-vývojové aktivity, pričom do budúcnosti plánujú výskumné aktivity ďalej rozširovať. Je však potrebné zapojiť do inovačných aktivít aj malé a stredné podniky a prepojiť ich na vzdelávacie inštitúcie.

Podpora inovácií v regióne by mala byť v súlade s víziou transformácie regiónu z uhoľnej ekonomiky na nové sektory ekonomiky, zároveň by však mala stavať aj na historickej špecializácii regiónu, predovšetkým na tradíciu energetiky, kde sa ponúkajú príležitosti na výskum a vývoj vo viacerých oblastiach, ako sú napríklad OZE, smart distribučné siete elektriny, smart riešenia v oblasti energetickej efektívnosti, a pod.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
II.1.1 Rozvoj VVal v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky	- Inovačný potenciál miestnych podnikov je nízky, predovšetkým v malých a stredných podnikoch - Absorpčná schopnosť podnikov v regióne prijímať podpory z fondov EÚ je pod priemerom Slovenska - Výskum a vývoj v regióne pokrývajú v obmedzenej miere len väčšie podniky	- Zvýšiť inovačnú aktivitu MSP v regióne podporou inovatívnych projektov zameraných na špecializáciu regiónu ako aj na nové sektory ekonomiky - Rozšíriť výskumné a vývojové aktivity veľkých podnikov v regióne - Prepojiť inovačné aktivity MSP s veľkými podnikmi a vzdelávacími inštitúciami a vytvoriť tak inovačný ekosystém - Podporiť vývoj novej metódy materiálového zhodnotenia vedľajšieho energetického produktu z tepelnej elektrárne (Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka) - Zlepšiť technickú podporu pre podniky pri príprave projektov VVal a pri žiadaní o financovanie z fondov EÚ
II.1.2 Rozvoj VVal v oblasti udržateľnej energetiky	- Región má tradíciu v sektore energetiky od spustenia ENO v 50-tych rokoch 20. storočia - Región však nie je lídrom v OZE a v inováciách v energetike	- Zachovať a ďalej rozvíjať sektor energetiky v regióne ako jedného z pilierov ekonomickej transformácie - Rozvíjať výskum a vývoj v oblasti OZE, energetickej efektívnosti, bezuhlíkovej energetiky a smart riešení v energetike

7.2.5.1. Opatrenie II.1.1 Rozvoj VVal v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky

Názov opatrenia	II.1.1 Rozvoj VVal v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.1 Podpora VVal
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu VVal vo veľkých podnikoch, ako aj na podporu inovačného potenciálu MSP. Inovačný potenciál môže byť stavaný na tradičnej ekonomickej špecializácii regiónu s využitím existujúcich kvalifikovaných pracovných síl a infraštruktúry (banské technológie, gumárstvo, chemický priemysel, zbrojársky priemysel), ako aj na nových diverzifikovaných sektoroch ekonomiky (automobilový priemysel, elektromobilita, iné alternatívne palivá) a nových trendoch v oblasti priemyslu (robotizácia, automatizácia, Industry 5.0). Opatrenie by malo riešiť nielen samotnú podporu VVal a zvýšenie inovačnej aktivity v regióne, ale aj technickú podporu pre zvyšovanie inováčného potenciálu MSP vo forme poradenstva pri príprave projektov a hľadaní zdrojov financovania, vytvorenie potrebnej podpornej infraštruktúry a inovačného ekosystému, prepájaním veľkých a malých podnikov, vzdelávacích a výskumných inštitúcií.
Sledovaný cieľ	• Zvýšiť inovačnú aktivitu MSP v regióne podporou inováčných projektov zameraných na špecializáciu regiónu ako aj na nové sektory ekonomiky • Rozšíriť výskumné a vývojové aktivity veľkých podnikov v regióne • Prepojiť inovačné aktivity MSP s veľkými podnikmi a vzdelávacími inštitúciami a vytvoriť tak inovačný ekosystém • Podporiť vývoj novej metódy materiálového zhodnotenia vedľajšieho energetického produktu z tepelnej elektrárne (Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka) • Zlepšiť technickú podporu pre podniky pri príprave projektov VVal a pri žiadaní o financovanie z fondov EÚ
Potenciálni nositelia projektov	• Malé a stredné podniky • Veľké podniky • Vzdelávacie inštitúcie • Výskumné inštitúcie
Cieľové skupiny	• Študenti • Kvalifikovaná pracovná sila • Podniky v regióne
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Centrum vývoja podzemných technológií • Inovátna výroba podvozkov a podvozkových podskupín pre nákladné a osobné koľajové vozidlá

- Centrum vývoja a výroby jednoúčelových automatizovaných strojov pre gumárenský a plastikársky priemysel
- Vytvorenie oddelenia vývoja pre automobilový rozvoj
- Výskum prírodného mikrobiálneho plynu v Hornonitrianskej kotline
- Vývojové centrum so zameraním na vývoj tlmiacich komponentov hlavne pre automobilový priemysel
- Projekt Baťovany 2.0 v Partizánskom - podpora inovácii prostredníctvom IT a technológií, podpora podnikania a pod.

Zodpovedné orgány a úlohy

Riadiaci orgán OP Val a príslušné sprostredkovateľské orgány pre OPII²⁴ (časť Výskum a inovácie – „Val“)

Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OPII (časť Val)

MH SR ako SO pre OPII dňa 13.2.2020 vyhlásilo výzvu OPII-MH/DP/2020/11.3-23 na podporu rozvoja podnikania MSP v rámci iniciatívy EK zameranej na transformáciu uhoľného regiónu horná Nitra, s alokáciou 18 mil. EUR. Výzva bola z dôvodu prekročenia alokácie uzavretá k 31. 10. 2020. V rámci výzvy bolo z predložených 169 žiadostí so žiadaným nenávratným finančným príspevkom (ďalej len „NFP“) takmer 25 mil. EUR schválených 116 žiadostí s NFP vo výške viac ako 17 mil. EUR.

Zároveň bola vyhlásená výzva s kódom OPVAI-MH/DP/2018/1.2.2-21, zameraná na podporu inteligentných inovácií v priemysle, do ktorej sa mohli zapojiť MSP ako aj veľké podniky pôsobiace v regióne horná Nitra. Výzva bola uzavretá k 31. 12. 2020.

Predložených bolo 5 žiadostí z regiónu horná Nitra so žiadaným NFP vo výške 1,4 mil. EUR. Schválené boli 3 žiadosti o NFP v celkovej sume NFP vo výške 1,1 mil. EUR.

²⁴ S účinnosťou od 13.12.2019 došlo na základe Rozhodnutia EK k zlúčeniu OP Val s OP II, pričom OP Val bol do OP II začlenený v celom rozsahu. Riadiacim orgánom OP II je MD SR, sprostredkovateľskými orgánmi pre časť týkajúcu sa výskumu a inovácií (pôvodne OP Val) sú MŠVVŠ SR a MH SR.

7.2.5.2. Opatrenie II.1.2 Rozvoj VVal v oblasti udržateľnej energetiky

Názov opatrenia	II.1.2 Rozvoj VVal v oblasti udržateľnej energetiky	
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.1 Podpora VVal	
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu projektov VVal v energetike v nadväznosti na históriu tohto sektora v regióne horná Nitra. Uhoľné regióny sú často úzko previazané s energetikou a viaceré uhoľné regióny v transformácii sa snažia stavať na histórii energetiky a existujúcej kvalifikovanej pracovnej sile (napríklad regióny Limburg v Holandsku alebo Lužice v Nemecku). Opatrenia sú zamerané na novú energetiku, teda riešenia v oblasti obnoviteľných a nízkouhlíkových zdrojov energie a znižovaní ich investičných a prevádzkových nákladov, inovatívne riešenia v oblasti energetickej efektívnosti, inteligentných energetických sietí, skladovania energií a distribuovaných lokálnych OZE.	
Sledovaný cieľ	• Zachovať a ďalej rozvíjať sektor energetiky v regióne ako jedného z pilierov ekonomickej transformácie • Rozvíjať VVal v oblasti OZE, energetickej efektívnosti, bezuhlíkovej energetiky a smart riešení v energetike	
Potenciálni nositelia projektov	• Podniky v regióne • Energetické podniky • Vzdelávacie inštitúcie • Výskumné inštitúcie • Mestá a obce • Mimovládne neziskové organizácie	
Cieľové skupiny	• Spotrebitelia a samospotrebitelia energií • Výrobcovia energií • Študenti • Kvalifikovaná pracovná sila • Podniky v regióne	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Vybudovanie vývojového a výrobného centra na priemyselné batériové úložné systémy • Vybudovanie vývojového a výrobného centra pre AC nabíjacie stanice elektromobilov • Vývoj novej metódy materiálového zhodnotenia vedľajšieho energetického produktu z tepelnej elektrárne	
Zodpovedné orgány a úlohy	MH SR	Identifikácia možných zdrojov financovania v prípade potreby

7.2.6. Priorita II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest

Postupným ukončovaním ťažby uhlia a výroby elektriny a tepla z uhlia v regióne dôjde k zániku väčšiny pracovných miest v banskej činnosti, a časti pracovných miest v energetike. Priorita má preto za cieľ podporu tvorby nových udržateľných pracovných miest, a to v etablovaných podnikoch v regióne, ako aj v nových sektoroch. Nové pracovné miesta by mali byť zamerané na jednej strane na zamestnateľnosť zamestnancov, ktorých pracovné miesta zaniknú v ťažobnom priemysle a nebudú ešte vo veku, v ktorom budú mať nárok na predčasný dôchodok, na druhej strane by mali byť zamerané tiež na mladú generáciu, ktorá bude vstupovať na trh práce už v procese transformácie regiónu z uhoľnej ekonomiky.

V súvislosti s podporou tvorby nových pracovných miest je potrebné zamerať sa aj na revitalizáciu tzv. hnedých parkov, teda priemyselných areálov, ktoré budú uvoľnené po ukončení banskej činnosti a čiastočne aj pri zmene výroby energií v regióne. V regióne horná Nitra je momentálne nedostatok priemyselných parkov, ktoré by umožnili umiestnenie väčšieho investora. Revitalizácia hnedých parkov by tak umožnila vytvoriť priestory pre nových investorov bez záberu dodatočnej pôdy, a zároveň potreby budovať nové inžinierske siete. Existujúce priemyselné areály HBP a ENO majú navyše vybudovanú aj železničnú infraštruktúru, ktorá by mohla byť využiteľná pre niektoré typy ťažšieho priemyslu.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
II.2.1 Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest	- Postupné ukončenie ťažby a výroby energie z uhlia povedie do roku 2030 k približne 2 520 priamym stratám pracovných miest iba v regióne horná Nitra, pričom zánik pracovných miest zasiahne aj okresy mimo regiónu - Nie všetci zamestnanci zo zaniknutých pracovných miest sa dostanú na trh práce, vzhľadom na to, že časť z nich odíde do dôchodku alebo predčasného dôchodku - Viacere existujúce podniky v regióne indikujú nedostatok pracovnej sily	Podporiť tvorbu nových pracovných miest mimo ťažobného priemyslu s cieľom vytvoriť pracovné príležitosti pre mladú generáciu a pre zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí vplyvom útlmu ťažby uhlia prídu o prácu
II.2.2 Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch	- V regióne horná Nitra je momentálne obmedzený priestor na umiestnenie väčších investícií v nových priemyselných parkoch - Zároveň je v regióne viacero hnedých priemyselných parkov, ktoré ale nie sú zmapované z hľadiska dostupnej rozlohy, inžinierskych sietí, vlastníctva, a pod.	- Zmapovať potenciál hnedých priemyselných parkov v regióne - Revitalizovať priemyselné areály HBP a ENO pre ich ďalšie využitie - Nasmerovať umiestňovanie nových investícií do revitalizovaných hnedých parkov a tvorbu nových

- Útlmom ťažby uhlia sa uvoľnia veľké priemyselné areály v priestoroch HBP a čiastočne aj v priestoroch ENO, ktoré môžu byť revitalizované a následne ďalej využívané pracovných miest v hnedých parkoch

7.2.6.1. Opatrenie II.2.1 Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest

Názov opatrenia	II.2.1 Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu tvorby nových pracovných miest v regióne horná Nitra v existujúcich diverzifikovaných odvetviach, ako napríklad strojárstvo, gumárstvo, chemický priemysel, obuvníctvo, energetika, ako aj v potenciálnych nových odvetviach, s cieľom zabezpečiť plynulú absorpciu pracovných síl prichádzajúcich na trh práce ako výsledok postupného utlmovania ťažby uhlia. Zároveň má opatrenie podporiť tvorbu nových atraktívnych pracovných miest s cieľom udržať mladú generáciu v regióne horná Nitra prostredníctvom dlhodobu udržateľných pracovných príležitostí.
Sledovaný cieľ	• Tvorba nových pracovných miest mimo ťažobného priemyslu s cieľom vytvoriť pracovné príležitosti pre mladú generáciu a pre zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí vplyvom útlmu ťažby uhlia prídu o prácu
Potenciálni nositelia projektov	• Podniky v regióne • Potenciálni noví investori
Cieľové skupiny	• Uchádzači o zamestnanie • Zamestnanci v ťažobnom priemysle • Študenti a absolventi
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Moderná výroba špeciálnych produktov organickej chémie • Vybudovanie priemyselného parku v meste Prievidza - Priemyselná zóna Prievidza – Západ II. • Nová priemyselná zóna Handlová • Výrobná prevádzka na spracovanie ovocia a zeleniny inovatívnym spôsobom procesom lyofilizácie a vákuového fritovania • Nová výroba výrobkov z polypropylénových dosiek, resp. iných "plastových" materiálov • Závod na výrobu a montáž energeticky nezávislých riešení z obnoviteľných zdrojov energií

Zodpovedné orgány a úlohy	MH SR	Podľa potreby, posudzovanie investičnej pomoci pre predložené projekty
	Riadiaci orgán OP ĽZ	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP ĽZ Príprava výziev na financovanie projektov

7.2.6.2. Opatrenie II.2.2 Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch

Názov opatrenia	II.2.2 Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch	
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu revitalizácie existujúcich hnedých priemyselných parkov a areálov s cieľom ich nového ekonomického využitia ako alternatívy k záberu pôdy na výstavbu nových priemyselných parkov. Opatrenie je tiež zamerané na revitalizáciu priemyselných areálov, ktoré budú uvoľnené pri útlme banskej činnosti v priestoroch HBP a čiastočne aj v priestoroch ENO.	
Sledovaný cieľ	• Zmapovanie potenciálu hnedých priemyselných parkov v regióne • Revitalizácia priemyselných areálov HBP a ENO pre ich ďalšie využitie • Umiestňovanie nových investícií do revitalizovaných hnedých parkov a tvorba nových pracovných miest v hnedých parkoch	
Potenciálni nositelia projektov	• HBP • Slovenské elektrárne • Mestá a obce • Podniky v regióne • Potenciálni noví investori	
Cieľové skupiny	• Uchádzači o zamestnanie • Zamestnanci v ťažobnom priemysle • Študenti a absolventi	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Vybudovanie hnedého priemyselného parku v areáli Elektrárne Nováky • Logistické centrum biomasy • Inovatívna výroba podvozkov železničných nákladných vagónov vrátane výskumu a vývoja • Vybudovanie plničky prírodných stolových vôd	

- Rozšírenie chovu sumčeka afrického
- Vybudovanie ovocného hospodárstva
- Rozšírenie skleníkového hospodárstva
- Závod na výrobu bioplastov

Zodpovedné orgány a úlohy

MH SR

Podľa potreby, posudzovanie investičnej pomoci pre predložené projekty

Riadiaci orgán OP ĽZ

Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP ĽZ

Príprava výziev na financovanie projektov

7.2.7. Priorita II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania

Okrem veľkých investícií, ktoré môžu byť kľúčové z hľadiska udržania zamestnanosti v regióne po útlme ťažby uhlia je potrebné podporovať aj rozvoj malého a stredného podnikania, ktoré môže vytvárať nové pracovné miesta v širokej škále oblastí, v službách, v cestovnom ruchu, v nadväznosti na odberateľsko-dodávateľské reťazce veľkých podnikov, a tiež v oblastiach s vyššou pridanou hodnotou. Aktivita MSP v regióne je pod priemerom Slovenska, aj keď v posledných rokoch počet MSP narastá.

Pre začínajúcich podnikateľov v regióne je potrebné rozšíriť tiež technickú asistenciu pri zakladaní a ďalšom rozvoji podnikania, či už vo forme podnikateľských poradenských centier, podnikateľských inkubátorov alebo akcelerátorov. Malé a stredné podniky v regióne majú zníženú absorpčnú schopnosť fondov EÚ z dôvodu nedostatočných kapacít na prípravu projektov, prípadne z dôvodu nedostatku skúseností s prípravou projektov a s procesmi uchádzania sa o financovanie z fondov EÚ. Z tohto hľadiska sa preto priorita zameriava na zlepšenie technickej podpory pre malé a stredné podniky v oblasti rozbehu podnikania, ako aj v oblasti využívania rôznych zdrojov financovania.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
II.3.1 Podpora zakladania a technická pomoc malým a stredným podnikom	• Malé a stredné podniky majú nízku absorpčnú schopnosť v čerpaní pomoci z fondov EÚ, z dôvodu nedostatočných technických kapacít a skúseností s prípravou projektov • Malé a stredné podniky v regióne indikujú potrebu väčšej asistencie pri rozbehu a rozvoji podnikania	• Poskytnúť technickú asistenciu pri zakladaní podnikov a pri ich ďalšom rozvoji • Zvýšiť informovanosť o možnostiach čerpania pomoci z fondov EÚ pre malé a stredné podniky a poskytovanie poradenstva pri príprave projektov pre čerpanie pomoci z fondov EÚ
II.3.2 Podpora rozvoja MSP	• Aktivita MSP je pod priemerom Slovenska, avšak počet MSP v posledných rokoch narastá	• Podporiť nárast aktivity MSP v regióne a tvorbu nových pracovných miest v MSP s cieľom vytvoriť pracovné príležitosti predovšetkým pre

- Ekonomické výsledky MSP v regióne sú však nad priemerom Slovenska
- Zároveň však klesá počet fyzických osôb – podnikateľov a samostatne zárobkovo činných osôb

mladú generáciu a pre zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí vplyvom útlmu ťažby uhlia prídu o prácu

7.2.7.1. Opatrenie II.3.1 Podpora zakladania a technická pomoc malým a stredným podnikom

Názov opatrenia	II.3.1 Podpora zakladania a technická pomoc malým a stredným podnikom
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozširovanie a zlepšovanie podpory pre malé a stredné podniky a pre začínajúcich podnikateľov vo fáze rozbehu podnikania a jeho následnom rozvoji, napríklad vo forme konzultácii, poradenstva pri príprave podnikateľského plánu, poradenstva pri administratívnych úkonoch spojených s podnikaním, poradenstva v oblasti financovania podnikania, a pod. Opatrenie je tiež zamerané na zlepšenie informovanosti MSP v oblasti možností čerpania pomoci z fondov EÚ a poradenstva zameraného na procesy spojené s čerpaním pomoci z fondov EÚ a so spracovaním projektov zameraných na čerpanie pomoci z fondov EÚ.
Sledovaný cieľ	• Rozšírenie technickej asistencie pri zakladaní podnikov a pri ich ďalšom rozvoji • Zvýšenie informovanosti o možnostiach čerpania pomoci z fondov EÚ pre malé a stredné podniky a poskytovanie poradenstva pri príprave projektov pre čerpanie pomoci z fondov EÚ
Potenciálni nositelia projektov	• Mestá a obce • SBA • SARIO • SIEA • Mimovládne neziskové organizácie
Cieľové skupiny	• Malé a stredné podniky • Začínajúci podnikatelia • Záujemcovia o podnikanie • Uchádzači o zamestnanie
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Vybudovanie priestorov pre podporu začínajúcich alebo rastúcich podnikov a podnikateľov v Novákoch, Handlovej a Sebedraží

- Projekt podpory pri zakladaní a úspešnom vedení podnikania pre začínajúcich podnikateľov
- Projekt STODOLA - vybudovanie štruktúry inkubátora podnikania stredoškolskej a vysokoškolskej mládeže na hornej Nitre

Zodpovedné orgány a úlohy	Riadiace orgány a príslušné sprostredkovateľské orgány OPII a OP LŽ	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OPII (časť Val) a OP LŽ V rámci OPII – časť Val v gescii MH SR sú poradenské aktivity realizované v rámci národných projektov (SIEA, SARIO a SBA).
----------------------------------	---	--

7.2.7.2. Opatrenie II.3.2 Podpora rozvoja MSP

Názov opatrenia	II.3.2 Podpora rozvoja MSP
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu vytvárania nových pracovných miest v malých a stredných podnikoch a na podporu nových podnikateľských zámerov MSP v regióne, zameraných na zabezpečenie nových pracovných príležitostí s cieľom zabrániť rastu nezamestnanosti v súvislosti s ukončovaním banskej činnosti. Opatrenie je predovšetkým zamerané na podporu rozvoja malého a stredného podnikania v súlade s víziou transformácie regiónu horná Nitra v nových sektoroch ekonomiky, ako aj so zameraním na inovácie, výskum a vývoj, služby a činnosti s vyššou pridanou hodnotou.
Sledovaný cieľ	• Rast aktivity MSP v regióne a tvorba nových pracovných miest v MSP s cieľom vytvoriť pracovné príležitosti, predovšetkým pre mladú generáciu a pre zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí vplyvom útlmu ťažby uhlia prídu o prácu
Potenciálni nositelia projektov	• Mestá a obce • SBA • SARIO • SIEA • Mimovládne neziskové organizácie • Podniky v regióne
Cieľové skupiny	• Malé a stredné podniky • Začínajúci podnikatelia
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Projekt podpory rozvoja malého a stredného podnikania za účelom vytvárania pracovných miest ako náhrada za útlm baníctva

- Vývojová a komunikačná platforma pre malé a stredné podniky v meste Handlová
- Hornonitriansky inovačný transformačný klaster na podporu rozvoja malého a stredného podnikania s inovatívnym potenciálom

Zodpovedné orgány a úlohy

Riadiaci orgán OPII a príslušné sprostredkovateľské orgány OPII

Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OPII (časť Val)

MH SR ako SO pre OPII dňa 13.2.2020 vyhlásilo výzvu OPII-MH/DP/2020/11.3-23 na podporu rozvoja podnikania MSP v rámci iniciatívy EK zameranej na transformáciu uhoľného regiónu horná Nitra, s alokáciou 18 mil. EUR. Výzva bola z dôvodu prekročenia alokácie uzavretá k 31. 10. 2020. V rámci výzvy bolo predložených 169 žiadostí so žiadaným NFP vo výške takmer 25 mil. EUR, schválených bolo 116 žiadostí o NFP vo výške viac ako 17 mil. EUR.

Zároveň bola vyhlásená výzva s kódom OPVAI-MH/DP/2018/1.2.2-21, zameraná na podporu inteligentných inovácií v priemysle, do ktorej sa mohli zapojiť MSP ako aj veľké podniky pôsobiace v regióne horná Nitra. Výzva bola uzavretá k 31. 12. 2020. Predložených bolo 5 žiadostí o NFP z regiónu horná Nitra so žiadaným NFP vo výške 1,4 mil. EUR. Schválené boli 3 žiadosti o NFP v celkovej výške NFP 1,1 mil. EUR.

7.2.8. Priorita II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva

Udržateľné obehové hospodárstvo je súčasťou vízie definovanej v Stratégii environmentálnej politiky SR do roku 2030.²⁵ Obehové hospodárstvo je založené na udržateľnom využívaní zdrojov v uzatvorenom cykle od ich získavania, použitia vo výrobe, distribúcii, spotrebe a následnom opätovnom využití materiálov. Jedným z konceptov obehového hospodárstva je aj využívanie lokálnych zdrojov ich naviazaním na lokálnu spotrebu.

²⁵ Zelenšie Slovensko, Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, September 2018.

V tejto súvislosti sa priorita zameriava na podporu lokálneho poľnohospodárstva a ďalších aspektov obehového hospodárstva, ako napríklad udržateľné odpadové hospodárstvo a vodné hospodárstvo.

Región horná Nitra má tradíciu v oblasti poľnohospodárstva v rastlinnej aj živočíšnej výrobe. Región bol silný v oblasti chovu bravčového a hovädzieho dobytku a výrobkov z nich, ako mäso a mlieko. Bohatú tradíciu v regióne má tiež ovocinárstvo, najmä v oblasti Nitrianskeho Pravna a vo Vesteníckej doline. Hornonitriansky región má v porovnaní s väčšinou ostatných regiónov Slovenska výhodu v podobe dostupnej poľnohospodárskej pôdy, ktorá nie je tak roztrieštená a je pod veľkou kontrolou Slovenského pozemkového fondu.²⁶ Podpora rozvoja podnikania v poľnohospodárstve by sa mala zameriavať predovšetkým na obehové a ekologické poľnohospodárstvo a na využitie pôdy, ktorá nie je využívaná z dôvodu banskej činnosti.

Podpora iných projektov obehového hospodárstva by mala byť zameraná na integráciu projektov priemyselnej výroby a odpadového alebo vodného hospodárstva, napríklad vo forme inovatívnych možností energetického využitia nevyužiteľného odpadu alebo využívania odpadových materiálov vo výrobe produktov. Súčasťou opatrení je tiež zvyšovanie informovanosti verejnosti o obehovom hospodárstve a udržateľnom rozvoji.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
II.4.1 Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a ekologického a obehového poľnohospodárstva	- Región horná Nitra má tradíciu v rastlinnej aj živočíšnej poľnohospodárskej výrobe - Pozemky v regióne sú menej roztrieštené ako v iných regiónoch Slovenska - Existuje potenciál využitia pôdy, ktorá dnes nie je využívaná z dôvodu banskej činnosti - Existuje potenciál využívania banského tepla v poľnohospodárskej výrobe (napríklad skleníkové poľnohospodárstvo)	- Podporiť vytváranie nových pracovných miest v oblasti obehového a ekologického poľnohospodárstva v regióne - Zvýšiť využívanie nevyužívanej pôdy na nové poľnohospodárske činnosti - Zabezpečiť sanáciu a revitalizáciu kontaminovanej pôdy v regióne
II.4.2 Rozvoj ostatných sektorov obehového hospodárstva	- Princípy obehového hospodárstva nie sú v regióne dostatočne uplatňované - Slovensko, ako aj región horná Nitra, má nedostatky v udržateľnom nakladaní s odpadmi	- Zvýšiť inovatívne možnosti energetického využitia nevyužiteľných odpadov, recyklácie a druhotného využívania odpadov vo výrobnom procese - Zvyšovať informovanosť verejnosti v súvislosti s obehovým hospodárstvom

²⁶ PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNOV V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied, október 2018.

7.2.8.1. Opatrenie II.4.1 Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a ekologického a obehového poľnohospodárstva

Názov opatrenia	II.4.1 Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a ekologického a obehového poľnohospodárstva
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu tvorby nových pracovných miest v oblasti poľnohospodárstva, obzvlášť zameraných na ekologické poľnohospodárstvo. Cieľom je nadviazať na tradíciu poľnohospodárstva v regióne a rozvíjať princípy ekologického a obehového hospodárstva v poľnohospodárstve. Opatrenie je tiež zamerané na podporu projektov nového využitia nevyužívanej pôdy, ktorá môže byť využitá na rôzne poľnohospodárske účely, či už pre potreby potravinárstva alebo pestovania energetických plodín, a tiež na podporu VVal v poľnohospodárstve, odstraňovanie kontaminácie a ekologické poľnohospodárstvo. Vzhľadom na kontamináciu pôdy v regióne je opatrenie zamerané aj na rekultiváciu pôdy s cieľom umožniť budúce poľnohospodárske využitie.
Sledovaný cieľ	• Tvorba nových pracovných miest v oblasti obehového a ekologického poľnohospodárstva v regióne • Zvýšenie využívania nevyužívanej pôdy na nové poľnohospodárske činnosti • Sanácia a revitalizácia kontaminovanej pôdy v regióne
Potenciálni nositelia projektov	• Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej len „MPRV SR“) • Poľnohospodárske podniky • Malí farmári
Cieľové skupiny	• Spotrebitelia • Uchádzači o zamestnanie • Výskumné a vzdelávacie inštitúcie
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Projekt na pestovanie bio ovocia (jablká), pestovanie kvetín a bylín • Výstavba salašu pre ovce s otvorenou farmou • Výstavba modernej maštale a dojárne • Vybudovanie ovocného hospodárstva v Novákoch • Rozšírenie skleníkového hospodárstva v Novákoch a Handlovej • Integrovaný projekt rastlinnej a živočíšnej výroby v mikroregióne Handlovskej doliny • Rozšírenie chovu sumčeka afrického

Zodpovedné orgány a úlohy

MPRV SR

Identifikácia možných zdrojov financovania v prípade potreby

7.2.8.2. Opatrenie II.4.2 Rozvoj ostatných sektorov obehového hospodárstva

Názov opatrenia	II.4.2 Rozvoj ostatných sektorov obehového hospodárstva
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu projektov obehového hospodárstva v rôznych odvetviach. Príkladom zavádzania princípov obehového hospodárstva sú projekty zamerané na druhotné využívanie odpadov, ktorého rôzne formy majú priniesť zníženie podielu skládkovaného odpadu v regióne. Ďalej to môžu byť oblasti obehového hospodárstva, ako podpora biznis symbiózy, podpora uzatvorených cyklov výroby a spotreby, podpora ekodizajnu a udržateľnej výroby. Podporou projektov zameraných na obehové hospodárstvo sa zároveň podporí tvorba nových pracovných miest v regióne a integrujú sa ciele Akčného plánu zamerané na zamestnanosť, životné prostredie a udržateľné hospodárstvo. Opatrenie má za cieľ podporiť zvýšenie informovanosti a povedomia verejnosti v oblasti obehového hospodárstva, trvalo udržateľného rozvoja, ako aj sebestačnej regionálnej ekonomiky založenej na lokálnej produkcii a spotrebe.
Sledovaný cieľ	• Zvýšenie predchádzania vzniku odpadov, recyklácie a druhotného využívania odpadov vo výrobnom procese • Zvyšovanie informovanosti verejnosti v súvislosti s obehovým hospodárstvom
Potenciálni nositelia projektov	• Podniky v regióne • Noví investori • Mestá a obce • Mimovládne neziskové organizácie
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Uchádzači o zamestnanie • Kvalifikovaná pracovná sila
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Vývoj novej metódy materiálového zhodnotenia vedľajšieho energetického produktu z tepelnej elektrárne • Nákup zberného vozidla komunálneho odpadu pre celý región • Centrum spracovania zmesového komunálneho odpadu
	Mestá a obce Príprava projektov

Zodpovedné orgány a úlohy

Riadiace orgány OPII a OP KŽP a príslušné sprostredkovateľské orgány OPII a OP KŽP (s výnimkou podpory energetického zhodnocovania odpadov)

Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OPII (časť Val) a OP KŽP

Podpora MH SR prostredníctvom OPII nie je špecificky zameraná na podporu projektov obehového hospodárstva, zároveň však v rámci podpory zavádzania inovácií bol vytvorený priestor na zavádzanie princípov obehového hospodárstva do výrobných procesov daného podniku.

7.2.9. Priorita II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu

Región horná Nitra má potenciál na ďalší rozvoj turizmu ako doplnkového sektora v rámci ekonomickej transformácie. Atrakcie cestovného ruchu sú koncentrované hlavne v okrese Prievidza, predovšetkým v súvislosti s kúpeľníctvom v meste Bojnice. Spolu s kúpeľníctvom sú hlavnými atrakciami Bojnický zámok a ZOO. Cestovný ruch v okrese Partizánske je obmedzený. Rozsiahle obmedzenia cestovania súvisiace s pandemiou COVID-19 najmä na medzinárodnej úrovni zásadne ovplyvnili aj návštevnosť hornej Nitry. V roku 2022 bol priemerný počet prenocovaní návštevníkov v okrese Prievidza okolo 4 noci, zatiaľ čo v okrese Partizánske len okolo 2 noci.²⁷

Jednou z bariér ďalšieho rozvoja cestovného ruchu v regióne je horšia dostupnosť regiónu v súvislosti s nedostavanou infraštruktúrou. Lepšia dostupnosť na sieť diaľnic a rýchlostných ciest, ako aj lepšie využívanie leteckej infraštruktúry, môže prispieť k rozvoju cestovného ruchu v regióne.

Z hľadiska budúceho rozvoja turizmu je dôležité potenciál cestovného ruchu diverzifikovať s cieľom zabezpečiť celoročný potenciál a zmierniť sezónnu volatilitu dopytu po službách cestovného ruchu v regióne. Región má v rámci transformácie príležitosť stavať na banskej tradícii a ponúknuť v tejto súvislosti nové turistické atrakcie využitím potenciálu konverzie industriálnych areálov, ako aj transformácie dopadov banskej činnosti na turistické využitie (mokrade vzniknuté poklesom terénu v oblasti Novák).

V rámci budúceho rozvoja turistického ruchu je potrebné zlepšiť aj infraštruktúru cestovného ruchu. To zahŕňa zvýšenie informovanosti o cestovnom ruchu v regióne, zlepšenie marketingových aktivít, integráciu turistických atrakcií v regióne, ako aj rozvoj informačných centier cestovného ruchu a rozvoj podpornej infraštruktúry, ako sú napríklad cyklocesty a rozvoj infraštruktúry letiska.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
II.5.1 Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu	- Cestovný ruch je koncentrovaný v okrese Prievidza a naviazaný na kúpeľníctvo, zámok a ZOO v meste Bojnice - Priemerný počet prenocovaní í v okrese Prievidza je 4 noci,	- Využiť potenciál banskej tradície regiónu pre rozvoj cestovného ruchu - Využiť konverziu industriálnych areálov a území postihnutých banskou činnosťou v cestovnom ruchu

²⁷ http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_sk_win2/cr3808qr/v_cr3808qr_00_00_00_sk.

	v okrese Partizánske 2 noci v roku 2022 - Nedostatočná ponuka produktov a služieb cestovného ruchu s celoročným využitím - Bariérou ďalšieho rozvoja cestovného ruchu je dostupnosť regiónu z dôvodu nedostavanej infraštruktúry	Zabezpečiť rast cestovného ruchu prispievajúceho k ekonomickej transformácii a diverzifikácii regiónu
II.5.2 Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu v regióne	- Cielený marketing cestovného ruchu je nedostatočný - Nedostatočná spolupráca subjektov cestovného ruchu a integrácia produktov a služieb cestovného ruchu - Nedostatočná úroveň podpornej infraštruktúry cestovného ruchu (turistické chodníky, cyklotrasy)	- Zlepšiť informovanosť a marketingové aktivity cestovného ruchu v regióne - Prepájať ponuku produktov a služieb cestovného ruchu v regióne - Zlepšiť podpornú infraštruktúru cestovného ruchu v regióne (informačné centrá, turistické chodníky, cyklotrasy) - Podporiť nové investície do cestovného ruchu a kúpeľníctva

7.2.9.1. Opatrenie II.5.1 Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu

Názov opatrenia	II.5.1 Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu projektov rozvoja cestovného ruchu a tvorby nových pracovných miest v sektore cestovného ruchu, so zameraním sa na ďalší rozvoj hlavných atrakcií regiónu a nových atrakcií zameraných na využitie potenciálu banskej tradície v regióne, napríklad konverziou časti banských areálov a území vzniknutých banskou činnosťou na využitie pre potreby turizmu, rekreácie a voľnočasových aktivít.
Sledovaný cieľ	- Využitie potenciálu banskej tradície regiónu pre rozvoj cestovného ruchu - Využitie konverzie industriálnych areálov a území postihnutých banskou činnosťou v cestovnom ruchu - Rast cestovného ruchu prispievajúceho k ekonomickej transformácii a diverzifikácii regiónu
Potenciálni nositelia projektov	Samosprávny kraj a ním zriaďované organizácie

	• Podniky v regióne • HBP • Mestá a obce	
Cieľové skupiny	• Návštevníci regiónu • Verejnosť • Uchádzači o zamestnanie	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Revitalizácia areálu Bane Cigel' na zariadenie cestovného ruchu • Rekonštrukcia rekreačného zariadenia Púšť na komplexné zariadenie cestovného ruchu • Náučný chodník a chránený areál Košovsko-Laskárske mokrade • Komplexný projekt dobudovania centra cestovného ruchu Hornej Nitry – destinácie BojniceKomplexná revitalizácia a rekonštrukcia Termálneho kúpaliska Chalmová • Tematický náučno-zábavný a ubytovací komplex Krajina legend Bojnice • Kompletná revitalizácia sídliska Píly v štýle SORELA - banícke tradície, architektúra • Hotel s nákupnou a oddychovou zónou pre obyvateľov a turistov v Bojniciach	
Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Mestá a obce	Príprava projektov
	MD SR	Identifikácia možných zdrojov financovania v prípade potreby
	MH SR	Podľa potreby, posudzovanie investičnej pomoci pre predložené projekty

7.2.9.2. Opatrenie II.5.2 Rozvoj cestovného ruchu v regióne

Názov opatrenia	II.5.2 Rozvoj cestovného ruchu v regióne
Pilier/priorita	II. – Ekonomika, podnikanie a inovácie / II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu rozvoja cestovného ruchu v regióne prostredníctvom marketingových aktivít, informačných kampaní a prepájania ponuky atrakcií cestovného ruchu. Opatrenie je ďalej zamerané na podporu rozvoja infraštruktúry cestovného ruchu, ako napríklad podporu rekonštrukcií a budovania nových turistických chodníkov, cyklotrás, informačných centier a ďalšej podpornej infraštruktúry.

Sledovaný cieľ	• Zlepšenie informovanosti a marketingových aktivít cestovného ruchu v regióne • Prepájanie ponuky produktov a služieb cestovného ruchu v regióne • Zlepšenie podpornej infraštruktúry cestovného ruchu v regióne (informačné centrá, turistické chodníky, cyklotrasy) • Podpora nových investícií do infraštruktúry cestovného ruchu a kúpeľníctva	
Potenciálni nositelia projektov	• Podniky v regióne • Mestá a obce • Samosprávny kraj • HBP • Mimovládne neziskové organizácie • Podnikatelia v cestovnom ruchu a kúpeľníctve	
Cieľové skupiny	• Návštevníci regiónu • Verejnosť • Uchádzači o zamestnanie	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Regionálne informačné (návštevnícke) centrum (RIC) Prievidza/Bojnice • Handlovská koruna - vytvorenie agentúry cestovného ruchu • Náučný dendrologický lesný chodník • Náučný chodník a chránený areál Košovsko-Laskárskych mokradi • Revitalizácia areálu Bane Cígel' na zariadenie cestovného ruchu	
Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Mestá a obce	Príprava projektov
	MD SR	Identifikácia možných zdrojov financovania v prípade potreby
	MH SR	Podľa potreby, posudzovanie investičnej pomoci pre predložené projekty

7.3. Pilier III. – Udržateľné životné prostredie

7.3.1. Zdôvodnenie piliera a jeho prínos

Banská činnosť a výroba energií z hnedého uhlia má výrazný vplyv na životné prostredie vo forme environmentálnych dopadov a opatrení, ktoré bude z hľadiska životného prostredia potrebné realizovať v súvislosti s utlmovaním banskej činnosti. Pre ukončovanie banskej činnosti existujú zákonné požiadavky, ktoré definuje zákon č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o banskej činnosti“) a príslušné vykonávacie predpisy. Okrem týchto zákonných požiadaviek však existujú aj iné environmentálne dopady, vrátane tých, kde nie je známy pôvodca, ktoré bude potrebné v rámci transformácie regiónu taktiež riešiť.

Zároveň je potrebné sa na otázku životného prostredia v procese transformácie pozerat' komplexne a riešiť aj nastavenie Akčného plánu a budúcich ekonomických aktivít v regióne tak, aby boli v súlade s víziou transformácie regiónu horná Nitra, ktorou je rozvoj ekonomických činností v symbióze s čistým životným prostredím. Región je zaťažený negatívnymi environmentálnymi vplyvmi a v budúcnosti by sa mal preorientovať na ekonomické sektory s menším dopadom na životné prostredie.

Pilier Udržateľné životné prostredie je preto zameraný na podporu odstraňovania environmentálnych dopadov po banskej činnosti a iných činnostiach, ako aj na zlepšovanie životného prostredia do budúcnosti. Zároveň je v rámci piliera riešená aj otázka energetiky. Energetika je historicky dôležitý sektor ekonomiky v regióne vďaka výrobe elektriny a tepla v ENO. V procese transformácie je potrebné riešiť otázku budúcnosti energetiky v regióne, predovšetkým z pohľadu dodávok tepla (horúcej vody a pary) mestám a obciam v regióne (Prievidza, Nováky, Zemianske Kostolany), ako aj niekoľkým priemyselným zákazníkom. Budúcnosť energetiky v regióne by mala zohľadňovať dopad na životné prostredie, smerovanie k uhlíkovej neutralite a zamerať sa na podporu nízkouhlíkovej energetiky, energetickej efektívnosti a smart riešení v energetike.

Podpora zlepšovania životného prostredia do budúcnosti by mala byť tiež zameraná na opatrenia v oblasti udržateľného odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva, konverzie environmentálne zaťažených území a areálov.

Všetky činnosti, resp. projektové zámery, ktoré je možné zaradiť podľa prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, sú predmetom konania podľa tohto zákona pred rozhodnutím o ich umiestnení alebo pred ich povolením podľa osobitných predpisov

7.3.2. Východisková situácia

Banská činnosť v regióne horná Nitra má viacero vplyvov na krajinu a životné prostredie. Banská činnosť spôsobuje povrchové terénne depresie, ako sú napríklad trhliny a pokles pôdy, ktoré majú dopad na poľnohospodárske a zalesnené pozemky a infraštruktúru. Pokles pôdy môže tiež spôsobiť zaplavenie poklesnutého územia, čo znemožní jeho využívanie na pôvodný účel. Banská činnosť má tiež dopad na vodné toky v území, v súvislosti s čím boli realizované preložky potokov.

V súvislosti s ukončovaním banskej činnosti bude potrebné tiež riešiť otázku bezpečného uzatvárania banských priestorov. To zahŕňa bezpečnú a ekologickú demontáž zariadení v baniach a na povrchu, likvidáciu banských diel a rekonštrukciu alebo likvidáciu stavieb na povrchu. Taktiež je potrebné riešiť asanáciu a rekultiváciu odkalísk z úpravy uhlia a hlušínových odvalov.

Okrem samotnej banskej činnosti má výrazný dopad na životné prostredie v regióne aj výroba energií z hnedého uhlia v ENO. Podľa informácií Slovenských elektrární obsahuje hnedé uhlie spaľované v ENO 30 % popola a 2 % síry. V roku 2015 prešli hlavné výrobné zariadenia ENO ekologizáciou tak, aby spĺňali prísne limity stanovené legislatívou EÚ platnou od roku 2016. V dôsledku toho bol zaznamenaný výrazný pokles emisií oxidu siričitého

v roku 2017 v porovnaní s rokom 2015.²⁸ Tento pozitívny trend pokračoval i v nasledujúcich rokoch, kedy v roku 2020 klesli emisie oxidu siričitého v porovnaní s rokom 2017 šesťnásobne. Súčasťou ENO sú tiež skládky a odkaliská popola s rozlohou 180 hektárov, kde je uložených okolo 40 miliónov ton popola, a ktorých ekologická sanácia a rekultivácia bude musieť byť taktiež riešená v rámci transformácie regiónu.

Ďalším výrazným znečisťovateľom v regióne je chemická výroba v podniku Fortischem. Závod je jedným z piatich najväčších producentov tuhých znečisťujúcich látok v krajine. Podľa štúdie SAV,²⁹ ťažba nerastných surovín spolu s priemyselnou výrobou (vrátane energetiky) spôsobujú, že región horná Nitra je značne znečistený. Viac ako 55 % obyvateľov žije v oblastiach s výrazne narušenou kvalitou životného prostredia. Čo sa týka znečistenia vôd, tak sa v tretej kvalitatívnej triede podzemnej vody³⁰ nachádza 45 % oblasti Prievidze, 83 % oblasti Novák a 71 % oblasti Bojníc. Z hľadiska znečistenia ovzdušia patrí okres Prievidza medzi okresy SR, ktoré produkujú najviac emisií základných znečisťujúcich látok a najmä oxidu siričitého a oxidov dusíka. Zároveň je okres Prievidza najťažšie zaťažený emisiami tuhých znečisťujúcich látok spomedzi okresov na Slovensku.

7.3.3. Cieľová situácia

V rámci transformácie regiónu horná Nitra z uhoľnej ekonomiky na novú diverzifikovanú ekonomiku budú riešené existujúce environmentálne dopady, a taktiež bezpečné a ekologické uzatvorenie banských priestorov. Nové riešenie výroby a dodávky tepla v regióne horná Nitra z hľadiska dopadov na životné prostredie by malo vychádzať z aplikácie najlepších dostupných techník. Pri riešení výroby a dodávok tepla však treba brať do úvahy aj možnosti financovania, ekonomické dopady (predovšetkým na koncové ceny tepla), ako aj dopady na zamestnanosť v regióne. Riešenie výroby a dodávok tepla by tak malo byť najlepším možným riešením, berúc do úvahy všetky spomínané faktory.

Rozvoj nových sektorov ekonomiky by mal byť zameraný na odvetvia, ktoré budú v menšej miere znečisťovať životné prostredie v porovnaní s environmentálnymi dopadmi vyvolanými súčasným ťažobným priemyslom a výrobou elektrickej energie z hnedého uhlia. V rámci dlhodobej udržateľnosti energetiky v regióne by sa mali popri budúcom riešení zdroja tepla realizovať aj investície do OZE, energetickej efektívnosti a smart riešení v energetike.

Cieľom v oblasti udržateľného životného prostredia je odstránenie nevyhnutných environmentálnych dopadov, bezpečné a trvalé uzatvorenie podzemných banských prevádzok bez následných bezpečnostných a ekologických vplyvov na povrch. Ďalej je to odstránenie nepriamych a vyvolaných dopadov banskej činnosti, ako sú napríklad prepady pôdy, trhliny v pôde a znečistenie poľnohospodárskej pôdy. Zároveň by mali byť realizované environmentálne opatrenia, ktoré nesúvisia priamo s odstraňovaním následkov banskej činnosti, ale prispievajú k zlepšeniu životného prostredia v regióne, ktorý dlhodobo trpí znečistením ovzdušia, vody a pôdy. Príkladom je podpora v oblasti udržateľného odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva (kanalizácie, čistiarny odpadových vôd), či rozvoj a ochrana území a podpora biodiverzity. Vhodným príkladom sú mokrade, ktoré vznikli banskou činnosťou a môžu byť využité aj v rámci voľnočasových aktivít a podporu cestovného ruchu.

7.3.4. Prehľad priorít a opatrení

Pilier Udržateľné životné prostredie pozostáva z troch priorít, ktoré sa ďalej členia na opatrenia nasledovne:

- Priorita III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov
 - Opatrenie III.1.1 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti
 - Opatrenie III.1.2 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou

²⁸ Slovenský hydrometeorologický ústav – Odbor Monitorovanie kvality ovzdušia, Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2017.

²⁹ PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNŮ V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied.

³⁰ Päťstupňová škála kvality podzemných vôd (I. trieda – veľmi čistá voda až V. trieda – veľmi silno znečistená voda), <https://www.enviroportal.sk/indikator/detail?id=401&print=yes>, 1.3.2019.

- Priorita III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky
 - Opatrenie III.2.1 Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva regiónu
 - Opatrenie III.2.2 Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regiónu
 - Opatrenie III.2.3 Podpora energetickej efektívnosti v regiónu
 - Opatrenie III.2.4 Podpora smart riešení v energetike v regiónu
 - Opatrenie III.2.5. Zriadenie Regionálneho centra udržateľnej energetiky
- Priorita III.3 Zlepšovanie životného prostredia
 - Opatrenie III.3.1 Podpora investícií do udržateľného odpadového hospodárstva
 - Opatrenie III.3.2 Podpora investícií do udržateľného vodného hospodárstva
 - Opatrenie III.3.2 Podpora konverzie environmentálne zaťažených území a areálov

Priority a opatrenia v rámci piliera Udržateľné životné prostredie sú bližšie popísané v nasledovných podkapitolách.

7.3.5. Priorita III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov

V regióne existujú rôzne environmentálne dopady spôsobené banskou činnosťou, ako aj naviazanými činnosťami, ktoré majú vplyv na celkové životné prostredie v regióne horná Nitra. Tieto environmentálne dopady môžu byť priame vplyvy, ktoré vznikli banskou činnosťou alebo výrobou energií z hnedého uhlia (sklárky a odkaliská popola), ale aj rôzne vyvolané vplyvy na životné prostredie, ktoré sú výsledkom týchto činností (trhliny horninových masívov, prepادلiská a zosuvy, ktoré vznikli v dôsledku poddolovania, dopady na infraštruktúru, znečistenie pôdy a vody, a pod.). Okrem toho existujú environmentálne dopady, pri ktorých nemusí byť známy pôvodca.

Priorita je zameraná na odstránenie týchto environmentálnych dopadov, iných vplyvov na krajinu a životné prostredie, ako aj na bezpečné a ekologické ukončovanie banskej činnosti. Opatrenia v rámci tejto priority budú financované z rôznych zdrojov, pričom sa predpokladá financovanie aj priamo z finančných rezerv HBP na vykonanie tých opatrení, ktoré ukladá banskej spoločnosti v súvislosti s likvidáciou dobývacích priestorov a ukončovaním banskej činnosti zákon č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Predpokladá sa, že s klesajúcou ťažbou uhlia v nasledujúcom období nebude spoločnosť HBP schopná generovať dostatočné zdroje na pokrytie všetkých nákladov na bezpečné uzatváranie jednotlivých banských prevádzok z vlastných zdrojov a rovnako nemôže eliminovať všetky dopady ťažby uhlia v regióne, ktoré historicky vznikali počas viac ako 100-ročnej ťažby uhlia a pred vznikom HBP.

Na financovanie nákladov súvisiacich s uzatváraním jednotlivých ťažobných polí a sanáciou vzniknutých environmentálnych dopadov a vplyvov vyvolaných banskou činnosťou bude potrebné preto využiť aj štátnu pomoc na pokrytie mimoriadnych nákladov podľa článku 4 Rozhodnutia Rady z 10. decembra 2010 o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie č. 2010/787/EÚ. Jedná sa o pomoc na pokrytie mimoriadnych nákladov, ako sú uzatváranie a likvidácia banských diel, rekultivácie, banské škody, včítane náhrady zdrojov vody, odpisy, asanácie, bezpečnostné podzemné práce, zostatkové náklady plynúce z administratívnych, právnych a daňových ustanovení špecifických pre uhoľný priemysel, vrátane odstúpného pre neuplatnených zamestnancov. Presná technická, časová a finančná špecifikácia musí byť definovaná v technicko-ekonomickom projekte likvidácie konkrétneho ťažobného poľa a byť predmetom notifikácie v EK.

V súvislosti so zmenou uplatňovania VHZ na výrobu elektriny v ENO do konca roku 2023 dôjde k riadenému útlmu - postupnému zníženiu ťažby a k predčasnemu ukončeniu ťažby jednotlivých ťažobných polí a ich následnej likvidácii a uzatváraní podľa nasledovného harmonogramu:

- baňa Cigeľ – ukončenie ťažby uhlia v októbri 2017, uzatváranie v roku 2018 až 2019. Podzemie bane Cigeľ bolo k termínu 30. apríla 2020 uzatvorené podľa schváleného Plánu zatvárania uhoľnej výrobné jednotky – baňa Cigeľ. V súčasnosti je časť banského diela v prevádzke na účely zabezpečovania činnosti Hornonitrianskeho banského skanzenu.
- Východná šachta bane Handlová – ukončenie ťažby uhlia v septembri 2021, uzatvorená k 31.12.2021
- 12. ťažobné pole bane Handlová – uzatváranie – 01/2021 – uzatvorené k 31.12.2022
- 7. ťažobné pole bane Nováky – uzatváranie – 01/2020 - 12/2023
- 11. ťažobné pole bane Nováky – uzatváranie - 01/2022 - 09/2024
- baňa Handlová – uzatváranie v 01/2022 až 12/2024
- 1. horizont bane Nováky – uzatváranie v 01/2024 až 12/2024
- 6. ťažobné pole Juh bane Nováky – uzatváranie v 01/2023 až 06/2025
- baňa Nováky – uzatváranie v 06/2023 až 12/2026.

Likvidácia sprístupnených ťažobných polí v jednotlivých dobývacích priestoroch HBP je uvažovaná v celom rozsahu tak, že po ukončení likvidačných prác zostanú na povrchu jednotlivých lokalít len povaly a portály zabezpečujúce ústia jám a zaistené zaústenia úpadnic (štôlni). Ostatné plochy budú po dokončení demolácií určených povrchových objektov asanované a rekultivované s možnosťou využitia na iné účely podľa platnej legislatívy.

Po ukončení ťažby uhlia v Bani Cigeľ v októbri 2017 a v Bani Handlová v septembri 2021 v súčasnosti prebieha ťažba uhlia z dobývacích priestorov bane Nováky a bane Čáry tak, aby sa zabezpečil odbyt uhlia podľa schváleného všeobecného hospodárskeho záujmu na výrobu elektriny z domáceho uhlia do roku 2023. V súčasnosti EK realizuje notifikovaný program postupného doťaženia uhoľných zásob a uzatvorenia jednotlivých ťažobných polí v dobývacích priestoroch Nováky a Gbely.

Nižšie sú uvedené predpokladané celkové náklady na uzatváranie a likvidáciu bane Handlová a bane Nováky v jednotlivých rokoch, ktoré poskytla spoločnosť HBP (v EUR):

	v EUR	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SPOLU
CELKOVÉ NÁKLADY NA UZATVÁRANIE A LIKVIDÁCIU BANE	bezpečnostné práce v podzemí	769 392	1 104 414	5 607 385	5 367 985	1 461 380	1 348 706	4 093 247	0	0	19 752 508
	likvidácia hlavných banských diel	896 827	1 663 452	3 065 260	3 292 788	1 132 786	1 257 068	2 469 676	2 008 718	0	15 786 574
	asanácia objektov na povrchu	8 165	2 445 177	5 013 866	5 031 106	6 562 778	7 646 812	1 000 000	1 000 000	2 882 963	31 590 867
	rekultivácie	0	2 000 000	2 000 000	4 450 773	180 665	4 000 000	0	800 000	800 000	14 231 438
	odstupné pre zamestnancov	2 563 392	2 874 352	3 074 448	3 074 448	4 099 264	4 637 360	4 099 264	3 788 304	0	28 210 832
	SPOLU	4 237 776	10 087 395	18 760 960	21 217 099	13 436 873	18 889 945	11 662 187	7 597 022	3 682 963	109 572 219
VLASTNÉ ZDROJE FINANCOVANIA HBP		797 030	1 324 000	4 148 531	4 142 851	1 240 910	1 246 463	3 139 352	960 864	0	17 000 000
POŽIADAVKY NA CUDZIE ZDROJE		3 440 746	8 763 396	14 612 429	17 074 248	12 195 963	17 643 482	8 522 835	6 636 159	3 682 963	92 572 219

Jedná sa o predbežné celkové náklady, ktoré sa budú aktualizovať v závislosti od procesu uzatvárania a likvidácie banských diel, bezpečnostných podzemných prác, rekultivácie a asanácie, vrátane mimoriadnych výdavkov na pracovníkov, ktorí prichádzajú o zamestnanie v dôsledku uzatvárania baní.

Celkové náklady štátneho financovania, ktoré boli stanovené na úrovni 92,6 mil. eur medzi rokmi 2019 a 2027 boli na základe rokovaní medzirezortnej komisie a HBP a. s. v roku 2020 revidované a znížené na 53,1 mil. eur a celé obdobie uzatvárania bani v regióne horná Nitra bolo skrátené na roky 2019 - 2025.

V rámci štátnej pomoci uhoľnému regiónu MH SR poskytlo dotácie na pokrytie mimoriadnych nákladov. V rokoch 2020 a 2021 boli zo štátneho rozpočtu uvoľnené dotácie v celkovej výške 10 710 689 EUR na mimoriadne výdavky na pracovníkov, ktorí prišli alebo prichádzajú o svoje zamestnanie, na podpovrchové bezpečnostné

práce vyplývajúce zo zatvorenia výrobných jednotiek, na pokrytie nákladov súvisiacich s asanáciou ťažobných lokalít a nákladov na rekultiváciu povrchu.

V roku 2022 poskytlo MH SR dotáciu zo štátneho rozpočtu na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie v celkovej výške 11 758 680 EUR. Podmienkou pre získanie dotácie MH SR zo štátneho rozpočtu je povinnosť HBP spoločne so žiadosťou predložiť aj plán zatvárania uhoľnej výrobnej jednotky a písomné vyjadrenie poverenej organizácie o vykonávaní zatvárania uhoľných baní neschopných konkurencie podľa rozhodnutia Rady 2010/787/EÚ z 10. decembra 2010 v rámci útlmového programu na základe uznesenia vlády SR.

Z hľadiska environmentálnych záťaží definovaných podľa zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov sú v regióne horná Nitra evidované v Informačnom systéme environmentálnych záťaží nasledovné environmentálne záťaže súvisiace s ťažbou uhlia a výrobou energií z uhlia:³¹

Názov environmentálnej záťaže	Register	Identifikátor	Obec	Spoločnosť	Poznámka
PD (002) / Bystričany - ENO - dočasné odkalisko	Register B a C	SK/EZ/PD/623	Bystričany	ENO	Dočasné odkalisko popolčeka, sanované, monitoruje sa
PD (012) / Prievidza - V. Lehôtka - halda bane Cigel'	Register A	SK/EZ/PD/633	Prievidza	HBP	Pravdepodobná environmentálna záťaž
PD (014) / Zemianske Kostoľany - ENO - pôvodné odkalisko	Register B a C	SK/EZ/PD/635	Zemianske Kostoľany	ENO	Pôvodné odkalisko popolčeka, sanované, monitoruje sa
PD (005) / Handlová - skládka popolovín	Register C	SK/EZ/PD/1406	Handlová	ENO	Skládka popolovín, rekultivovaná, monitoruje sa
PD (1865) / Zemianske Kostoľany - ENO - výhrevňa lokomotív	Register C	SK/EZ/PD/1865	Zemianske Kostoľany	ENO	Kontaminácia ropnými látkami v priestore výhrevne lokomotív, sanovaná
PD (1956) / Zemianske Kostoľany - ENO blok A	Register B	SK/EZ/PD/1956	Zemianske Kostoľany	ENO	Kontaminácia ropnými látkami v priestore mazutového hospodárstva
PD (1957) / Zemianske Kostoľany - ENO blok B	Register B a C	SK/EZ/PD/1957	Zemianske Kostoľany	ENO	Kontaminácia ropnými látkami v priestore mazutového hospodárstva, sanovaná
PD (1972) / Zemianske Kostoľany - Filtračná stanica	Register B a C	SK/EZ/PD/1972	Zemianske Kostoľany	ENO	Kontaminácia ropnými látkami v priestore

³¹ <http://envirozataze.enviroportal.sk/Informacny-system>.

Názov environmentálnej záťaže	Register	Identifikátor	Obec	Spoločnosť	Poznámka
PD (1973) / Zemianske Kostolany - Rozvodne A, B, C	Register B	SK/EZ/PD/1973	Zemianske Kostolany	ENO	filtračnej stanice, sanovaná Kontaminácia ropnými látkami v priestore Rozvodní A, B, C
PD (1996) / Zemianske Kostolany - Zemiansky potok - znečistenie brehu a koryta	Register B	SK/EZ/PD/1996	Zemianske Kostolany	ENO	Výrazné nánosy reliktov popola na dne a predovšetkým na brehoch Zemianskeho potoka

Opatrenie	Východiská	Cieľ
III.1.1 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti	- V rámci banskej činnosti existujú environmentálne dopady, ako napríklad skládky (vrátane pochovaných), odvaly a odkaliská - Zároveň sú zákonom stanovené požiadavky na likvidáciu dobývacích priestorov a na ukončenie banskej činnosti - Iné environmentálne vplyvy v regióne sú v podobe znečistenia pôdy, ovzdušia, povrchových a podzemných vôd. V regióne existujú tiež vyvolané vplyvy banskej činnosti, ako sú napríklad trhliny horninových masívov, prepahliská, zosuvy, poškodenie infraštruktúry, nové biotopy, ktoré vznikli vplyvom banskej činnosti, ktoré bude potrebné tiež riešiť.	- Vykonať sanáciu a revitalizáciu environmentálnych dopadov vyvolaných banskou činnosťou - Vykonať sanáciu a revitalizáciu negatívnych vplyvov banskej činnosti na dotknutých územiach - Zabezpečiť bezpečné nakladanie s odpadmi vzniknutými pri likvidácii banských objektov - Vykonať sanáciu svahových deformácií a iných prejavov poddolovania - Vykonať sanáciu environmentálnych záťaží - Revitalizovať znečistené povrchové a podzemné vody v regióne
III.1.2 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou	- Ďalšie environmentálne dopady v regióne existujú v súvislosti so spaľovaním hnedého uhlia pri výrobe elektriny a tepla - V súvislosti s výrobou energií v ENO existujú environmentálne dopady v podobe dočasného	- Vykonať sanáciu a revitalizáciu environmentálnych dopadov v súvislosti s výrobou energií z hnedého uhlia - Revitalizovať znečistenú pôdu v regióne - Revitalizovať znečistené podzemné vody v regióne

- a definitívneho odkaliska popola
- Iné environmentálne vplyvy v regióne sú v podobe znečistenia pôdy, ovzdušia a podzemných vôd
- Realizovať opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia

7.3.5.1. Opatrenie III.1.1 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti

Názov opatrenia	III.1.1 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na odstraňovanie rôznych foriem environmentálnych dopadov a vplyvov vyvolaných banskou činnosťou, ako aj na bezpečné a ekologické ukončovanie banskej činnosti a likvidáciu dobývacích priestorov. Environmentálne dopady zahŕňajú dopady so známym aj neznámym pôvodom, dopady v areáloch vo vlastníctve HBP, ako aj vyvolané vplyvy banskej činnosti mimo ich vlastníctva. Tieto opatrenia budú financované z rôznych zdrojov, vrátane zdrojov HBP, ktoré spoločnosť tvorí pre potreby ukončovania banskej činnosti a revitalizáciu území, ale tiež inými nenávratnými zdrojmi financovania pre potreby zabezpečenia ochrany životného prostredia v procese ukončovania banskej činnosti, napríklad v súlade s Rozhodnutím Rady 2010/787/EÚ.³²
Sledovaný cieľ	• Sanácia a revitalizácia environmentálnych dopadov vyvolaných banskou činnosťou • Sanácia a revitalizácia negatívnych vplyvov banskej činnosti na dotknutých územiach • Bezpečná a ekologická likvidácia dobývacích priestorov a banských areálov
Potenciálni nositelia projektov	• HBP • Štát
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Mestá a obce
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Revitalizácia podzemia a povrchu po ukončení banskej činnosti - Handlová, Sebedražie, Nováky, Koš, Cigeľ, Prievidza • Revitalizácia a rekultivácia poškodeného územia • Revitalizácia lesných pozemkov na poddolovanom území

³² 2010/787/EÚ: Rozhodnutie Rady z 10. decembra 2010 o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie.

Zodpovedné orgány a úlohy	HBP	Vypracovanie plánu likvidácie baní Príprava projektov
	Riadiaci orgán OP KŽP	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP KŽP Príprava výziev na financovanie projektov v prípade potreby
	MH SR	Notifikovanie Programu postupného dotiaženia a uzatvorenia jednotlivých ťažobných polí

7.3.5.2. Opatrenie III.1.2 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou

Názov opatrenia	III.1.2 Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou
Pilier/priorita	III. – Udržiateľné životné prostredie / III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na odstraňovanie rôznych foriem environmentálnych dopadov a vplyvov vyvolaných výrobou elektriny a tepla spaľovaním hnedého uhlia, ako aj na bezpečné a ekologické ukončovanie, resp. transformáciu činnosti ENO. Environmentálne dopady zahŕňajú dopady so známym aj neznámym pôvodcom, dopady v areáloch vo vlastníctve Slovenských elektrární, ako aj vyvolané vplyvy zo spaľovania hnedého uhlia mimo ich vlastníctva. Tieto opatrenia majú byť financované z rôznych zdrojov, vrátane zdrojov Slovenských elektrární, doplnené inými, aj nenávratnými zdrojmi financovania pre potreby zabezpečenia ochrany životného prostredia v procese ukončovania banskej činnosti. Opatrenie je tiež zamerané na podporu projektov revitalizácie znečistených pôd, povrchových a podzemných vôd v regióne, ktoré sú znečistené vplyvom banskej a iných priemyselných činností v regióne.
Sledovaný cieľ	• Sanácia a revitalizácia environmentálnych dopadov v súvislosti s výrobou energií z hnedého uhlia • Revitalizácia znečistenej pôdy v regióne • Revitalizácia znečistených povrchových a podzemných vôd v regióne • Realizácia opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia
Potenciálni nositelia projektov	• Slovenské elektrárne • Štát
Cieľové skupiny	• Verejnosť

	• Mestá a obce • Vlastníci pôdy						
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Sanácia odkalísk, skládok a environmentálnych dopadov zo spaľovania lignitu						
Zodpovedné orgány a úlohy	<table> <tr> <td>Slovenské elektrárne</td><td>Príprava projektov</td></tr> <tr> <td>Ministerstvo životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“)</td><td>Príprava projektov</td></tr> <tr> <td>Riadiaci orgán OP KŽP</td><td> Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP KŽP Príprava výziev na financovanie projektov v prípade potreby. </td></tr> </table>	Slovenské elektrárne	Príprava projektov	Ministerstvo životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“)	Príprava projektov	Riadiaci orgán OP KŽP	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP KŽP Príprava výziev na financovanie projektov v prípade potreby.
Slovenské elektrárne	Príprava projektov						
Ministerstvo životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“)	Príprava projektov						
Riadiaci orgán OP KŽP	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP KŽP Príprava výziev na financovanie projektov v prípade potreby.						

7.3.6. Priorita III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky

Región horná Nitra má tradíciu v energetike, keď tu už od roku 1953 pôsobí ENO. V 60-tych rokoch bola ENO najväčšou elektrárnou na Slovensku, pričom historicky najvyššia inštalovaná kapacita v elektrárni bola 516 MW a najvyššia výroba elektriny bola 2,5 TWh ročne. V súčasnosti je v prevádzke blok ENO A zameraný primárne na výrobu tepla s inštalovanou kapacitou 46 MW a bloky ENO B1 a B2, každý s inštalovanou kapacitou 110 MW. Bloky ENO B3 a B4 boli odstavené v roku 2015. Energetika je teda dôležitou súčasťou lokálnej ekonomiky, existuje tu pre jej rozvoj zázemie a kvalifikovaná pracovná sila, a teda by mala byť súčasťou rozvojových aktivít v rámci transformácie regiónu.

Podobne sa k oblasti energetiky stavajú aj iné uhoľné regióny, ktoré sú v rôznych fázach procesu transformácie alebo procesom transformácie už prešli (napríklad regióny Limburg v Holandsku alebo Lužice v Nemecku). Cieľom je využiť tradíciu regiónu v oblasti energetiky a v procese transformácie regiónu podporovať aktivity a opatrenia zamerané na udržateľnú a nízkouhlíkovú energetiku, ako aj na opatrenia smerujúce k znižovaniu dopytu po energiách vo forme projektov energetickej efektívnosti v rôznych oblastiach, a na opatrenia zamerané na implementáciu smart riešení v energetike.

V súvislosti s ukončením podpory výroby elektriny z uhlia najneskôr v roku 2023 sa predpokladá, že sa v ENO ukončí výroba elektriny z hnedého uhlia. Z hľadiska dodávok elektriny v regióne horná Nitra do uzlovej oblasti Bystričany, musí byť ukončenie výroby elektriny z hnedého uhlia v ENO koordinované s posilnením uzlovej oblasti Bystričany, keďže existujúce prenosové kapacity do regiónu nie sú dostatočné pre zásobovanie elektrinou v prípade odstavenia ENO. Investičný zámer sa realizuje s cieľom nahradiť neperspektívnu 220 kV sústavu v oblasti Bystričany a Križovany (vedenie V274 Bystričany – Križovany, R220 kV Bystričany a transformácie 220/110kV, 2x200MVA, v ESt Bystričany) sústavou 400 kV (vedenie 2x400 kV Križovany – Horná Ždaňa – Bystričany, transformácia 400/110 kV 2x250MW v ESt Bystričany).

Súbor stavieb je vo fáze realizácie a prebieha v troch krokoch. Keďže pri získavaní potrebných povolení na realizáciu prepojenia 2x400 kV Horná Ždaňa – lokalita Oslany vznikajú prieťahy, tak 3. krok bude zrealizovaný až v roku 2024. Projekt je spolufinancovaný z podporného fondu BIDSF³³ (Medzinárodný fond na podporu odstavenia JE V1 Bohunice).³⁴ Jednou z kľúčových tém v rámci udržateľnej energetiky v regióne je výroba a dodávka tepla. Teplo pre veľkú časť regiónu je vyrábané v ENO z domáceho uhlia.

V súvislosti s výberom riešenia výroby a dodávky tepla v regióne bola v roku 2019 spracovaná nezávislá štúdia pod vedením JASPERS,³⁵ zameraná na analýzu možností dodávky tepla v regióne horná Nitra, ktorá rámcovo

³³ Bohunice International Decommissioning Support Fund.

³⁴ Zdroj: Desiatročný plán rozvoja prenosovej sústavy na roky 2022 – 2031, apríl 2021, Slovenská elektrizačná prenosová sústava.

³⁵ JASPERS assignment 2019 034 SK ESW ENP - Heating supply from Novaky power plant - Analysis of the situation.

posúdila možné varianty z rôznych hľadísk (ekonomické, environmentálne, dopad na zamestnanosť). Štúdia mala odporúčací charakter.

Spoločnosť JASPERS v rámci projektu Dodávka tepla z ENO posúdila dve varianty možnosti vykurovania, a to návrh Slovenských elektrární, a.s. a návrh spoločnosti Prievidzské tepelné hospodárstvo, a.s. (ďalej len „PTH“), ktorej akcionármi sú spoločnosť HBP (49 %) a mesto Prievidza (51 %). Obidva predložené návrhy boli diskutované so zainteresovanými účastníkmi transformácie v pracovných skupinách.

O novom riešení výroby a dodávky tepla v regióne rozhodlo dňa 21. decembra 2020 Mestské zastupiteľstvo Prievidza, ktoré spomedzi návrhov spoločností Slovenské elektrárne, a.s. a PTH, vybralo riešenie spoločnosti PTH.

Dňa 12. mája 2021 bolo na predmetný zámer vydané osvedčenie MH SR o súlade pripravovanej výstavby sústavy tepelných zariadení alebo jej časti s energetickou politikou SR. Súbežne prebiehali rokovania medzi PTH a.s. a Slovenskými elektrárnami, a.s. o zmluvnom prebraní dodávateľskej tepelnej infraštruktúry a aj zodpovednosti za dodávky tepla pre všetkých aktuálne pripojených odberateľov, t. j. mesta Prievidze, mesta Nováky a obce Zemianske Kostolany. Uvedený proces bol ukončený v septembri 2021, kedy sa spoločnosť PTH stala budúcim dodávateľom tepla pre región horná Nitra.

Riešenie ponúkané zo strany PTH je realizačne zahájené, sú schválené príslušné územné konania a stavebné povolenia. Po uzavretí verejných obstarávaní a podpise dodávateľských zmlúv v auguste 2022, realizátor projektu zahájil výstavbu jednotlivých technologických celkov. Teplo bude vyrábané v režime účinného zdroja, t. j. viac ako 50 % tepla bude pochádzať z OZE. Z celkového inštalovaného výkonu OZE sú jednotlivé zdroje pomerne zastúpené nasledovne: Tepelné čerpadlá 36 %, Solárna energia 11 % a udržateľná biomasa 53 %. Zemný plyn bude využívaný len na vykrytie spotrebných špičiek v studených zimných mesiacoch, pričom v letných mesiacoch postačí na produkciu teplej úžitkovej vody zdroj OZE.

Členenie investície, ktorého celková výška je 29 mil. EUR, je nasledovné:

- Cígeľ – zdroj pre Prievidzu – zdroj: biomasa,³⁶ solárna energia, kogeneračná jednotka, tepelné čerpadlá využívajúce banskú vodu;
- Zdroj pre okrajovú časť mesta Prievidza – nová plynová kotolňa potrebná na vykrytie spotrebných špičiek počas zimy pre Prievidzu;
- Laskár – pre Nováky – zdroj: biomasa,³⁷ tepelné čerpadlá (banská voda);
- Zemianske Kostolany – pre vlastnú spotrebu – plynová kotolňa a tepelné čerpadlo.

Harmonogram projektu nového centrálného zásobovania teplom (ďalej len „CZT“) predpokladá technické ukončenie inštalácie výrobnéj a distribučnej technológie v júli 2023. Následne bude zahájená skúšobná prevádzka, tak aby bola plná prevádzka pripravená na vykurovaciu sezónu 2023/2024.

Z pohľadu finančného zabezpečenia projektu môže byť projekt podporený z dostupných európskych zdrojov OP KŽP programového obdobia 2014 – 2020 v rámci troch otvorených výziev vyhlásených zo strany SIEA. Spoločnosť PTH, a.s. podala na vyhlásené výzvy žiadosti o nenávratný finančný príspevok, pričom v prípade splnenia podmienok, môže byť realizácia projektu podporená v objeme alokácie výzvy, čo predstavuje hodnotu 15 mil. EUR.

Na základe vyhlásených výziev na poskytnutie dotácie prostredníctvom OP KŽP bola schválená podpora na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu zariadenia na výrobu elektriny a tepla vysoko účinnou kombinovanou výrobou. V rozhodovacom procese je poskytnutie podpory na výstavbu zariadení na využitie OZE a výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu rozvodov tepla.

³⁶ v prípade rešpektovania kritérií jej udržateľného využívania.

³⁷ v prípade rešpektovania kritérií jej udržateľného využívania.

Ďalší rozvoj tepelného hospodárstva na hornej Nitre je spojený so znižovaním celkovej spotreby tepla, ako aj ďalším rozvojom produkcie (CZT 4. generácie) smerovaným k cieľu dosiahnutia uhlíkovej neutrality.

Hornonitrianska kotlina patrí medzi perspektívne geotermálne oblasti na Slovensku. Overené zásoby geotermálnej energie Hornonitrianskej kotliny sú 16 MWt. Pre obdobie 100 rokov je udržateľná energetická kapacita rezervoáru 12 MWt. Sumárny inštalovaný (max. výkon) je v súčasnosti 9,7 MWt (Chalmová, Laskár, Bojnice, Púšť – vrt Hornonitrianskych baní Prievidza). Aktuálny produkovaný výkon všetkých aktívnych vrtov je spolu 3,5 MWt. Existuje potenciál využívať 8 MWt (udržateľný energetický potenciál), pričom nebude ohrozená energetická udržateľnosť rezervoáru s výhľadom na 100 rokov. Keďže uvedené hodnoty dokumentujú možný takmer trojnásobný nárast oproti doteraz využívaným kapacitám, región hornej Nitry sa javí z hľadiska geotermálnej energie ako perspektívny. V rámci využívania plytkých geologických štruktúr existuje potenciál v budovaní energetických zásobníkov, ktoré je možné využiť na skladovanie akéhokoľvek typu energie vrátane tej z OZE (geotermálna energia, solárna energia, veterná energia a všeobecne zvyškové teplo), čím sa dá riešiť hlavná nevýhoda slnečnej a veternej energie, ktorou je najväčšia produkcia energie mimo času najvyššej potreby. Túto energiu je možné využiť sezónne v podobe tepla na vykurovanie alebo na chladenie. Energetický zásobník je tvorený sieťou vrtov s hĺbkou v závislosti od energetickej náročnosti spádovej oblasti. Využívanie geotermálnej energie spoločne s budovaním energetických zásobníkov umožní optimalizovať využitie prírodných podmienok, priaznivých geologických pomerov hornej Nitry a zároveň prispieť k zníženiu uhlíkovej stopy resp. energetickej závislosti od neobnoviteľných fosílnych zdrojov.³⁸

Príslušné orgány uvedené v časti 7.6 budú každoročne v rámci správ o implementácii Akčného plánu vyhodnocovať:

- Znižovanie potreby energie v budovách a rozvodoch napojených na CZT (indikátor: GWh)
- Zvyšovanie energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom úplne nahradiť zdroje na báze fosílného zemného plynu do roku 2034 (indikátor: GWh z OZE)
- Využívanie energetických zariadení na zvyšovanie energetickej hospodárnosti vo vlastníctve energetických komunít, občanov (prosumerov) a samospráv. (indikátor: GWh z OZE od samospotrebitelov - prosumerov).

Opatrenie	Východiská	Cieľ
III.2.1 Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva v regióne	- ENO dnes vyrába teplo z uhlia a dodáva ho veľkej časti obyvateľstva v regióne, ako aj niekoľkým priemyselným odberateľom - S ukončením podpory výroby elektriny z uhlia sa ukončí aj výroba tepla z uhlia a dodávky tepla budú zabezpečené budúcim dodávateľom tepla PTH	Zabezpečiť najlepšie možné riešenie výroby a dodávky tepla pre súčasných odberateľov, zohľadňujúce dopad na cenu tepla, jej dlhodobú udržateľnosť pre odberateľov, zamestnanosť v regióne, možnosti finančnej podpory a dodržaním minimálne zákonných požiadaviek na životné prostredie
III.2.2 Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regióne	Podľa údajov Eurostatu klesol v posledných rokoch na Slovensku podiel energie z obnoviteľných zdrojov na koncovej spotrebe energie z 12,9 % v roku 2015 na 12,0 %	- Zvýšiť priemyselnú inštaláciu OZE v regióne horná Nitra - Zvýšiť inštaláciu OZE v domácnostiach, bytových domoch a verejných budovách

³⁸ Zdroj: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, vlastné výpočty

	v roku 2016, na 11,5 % v roku 2017 a na 11,89 % v roku 2018.³⁹ V roku 2019 bol však podiel obnoviteľných zdrojov na koncovej spotrebe energie na Slovensku 16,89 %, v roku 2020 17,35 %. Cieľ OZE pre rok 2020 bol 12 %. • V EÚ bol tento podiel v roku 2020 na úrovni 22,09 %⁴⁰	• Zlepšiť informovanosť verejnosti o možnostiach inštalácie a financovania OZE
III.2.3 Podpora energetickej efektívnosti v regióne	• Budúcnosť energetiky v regióne nie je len v nahradení výroby energie z uhlia inými zdrojmi, ale aj v úsporách energií v rezidenčných budovách, verejných budovách, vo verejnej infraštruktúre, doprave a priemysle • Slovensko má celkovo vysoký potenciál úspor energie, keďže energetická náročnosť ekonomiky je takmer dvakrát vyššia ako je priemer EÚ⁴¹	• Podporiť nárast opatrení energetickej efektívnosti v oblasti rezidenčných budov, verejných budov a infraštruktúry, v doprave a v priemysle • Zlepšiť informovanosť verejnosti o opatreniach v oblasti energetickej efektívnosti a možnostiach ich financovania
III.2.4 Podpora smart riešení v energetike v regióne	• Smart riešenia v energetike môžu prispieť k lepšiemu využívaniu OZE a energetickej efektívnosti • Smart riešenia môžu zahŕňať napríklad inteligentné distribučné siete, manažment energií a energetických dát, inteligentné meracie systémy, infraštruktúru pre elektromobilitu, a pod.	• Zvýšiť zavádzanie riešení a inovácií v oblasti smart energetiky

7.3.6.1. Opatrenie III.2.1 Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva v regióne

Názov opatrenia	III.2.1 Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva v regióne
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky

³⁹ zdroj: Share of energy from renewable sources https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nrg_ind_ren&lang=en.

⁴⁰ Share of energy from renewable sources https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nrg_ind_ren&lang=en.

⁴¹ Zelenšie Slovensko, Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, September 2018.

Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na riešenie budúceho spôsobu výroby a dodávka tepla v regióne horná Nitra, predovšetkým spôsobené ukončením výroby tepla z domáceho uhlia, dotýkajúce sa odberateľov odoberajúcich teplo z ENO. Opatrenie má prispieť k zabezpečeniu takého budúceho riešenia výroby a dodávky tepla, ktoré bude najlepšou kombináciou z hľadiska cien pre odberateľov, dopadov na životné prostredie a na zamestnanosť, ako aj z hľadiska možností finančnej podpory z rôznych podporných zdrojov (ako napríklad podpora OZE, podpora z fondov EÚ, národných fondov, prípadne iných zdrojov).	
Sledovaný cieľ	• Zabezpečiť najlepšie možné riešenie výroby a dodávky tepla pre súčasných odberateľov, zohľadňujúce dopad na cenu tepla pre odberateľov, zamestnanosť v regióne, možnosti finančnej podpory a dodržaním minimálne zákonných požiadaviek na životné prostredie	
Potenciálni nositelia projektov	• HBP • PTH • Mestá a obce • Podnikatelia v regióne • Mimovládne neziskové organizácie	
Cieľové skupiny	• Spotrebitelia energií	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Výstavba zdroja tepla pre súčasný systém CZT v meste Prievidza • Optimalizácia distribučnej siete tepla • Zmena uhoľných baní na Slovensku na energetické podniky pre trvalý bezplatný zdroj tepla a chladu zo zemskej kôry • Uhlíkovo neutrálne centrálné zásobovanie teplom 4. Generácie so zníženou teplotou v systéme, s výhradným využitím OZE, sezónnym uskladnením a zameraním sa na získavanie slnečnej energie • Revitalizácia podzemia a povrchu po ukončení banskej činnosti	
Zodpovedné orgány a úlohy	PTH / kľúčový odberatelia tepla	Negociácie ohľadom možností riešenia dodávky tepla po roku 2023 boli ukončené.
	MH SR/ MŽP SR (s výnimkou podpory energetického zhodnocovania odpadov)	Identifikácia možných dodatočných zdrojov financovania podľa potreby a podľa navrhovaného riešenia.

7.3.6.2. Opatrenie III.2.2 Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regióne

Názov opatrenia	III.2.2 Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regióne
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu rozvoja OZE s cieľom podporiť prechod na nízkouhlíkovú a nízkoemisnú energetiku. Opatrenie má prispieť k rýchlejšej

implementácii OZE v regióne horná Nitra, a to z hľadiska priemyselných inštalácií, ako aj inštalácií v domácnostiach.

Opatrenie má tiež prispieť k zvýšeniu povedomia a informovanosti verejnosti o možnostiach využívania OZE, možnostiach ich inštalácie a možnostiach využívania rôznych podporných schém na financovanie OZE.

Sledovaný cieľ	• Zvýšenie priemyselných inštalácií OZE v regióne horná Nitra • Zvýšenie inštalácií OZE v domácnostiach, verejných budovách a bytových domoch • Zlepšenie informovanosti verejnosti o možnostiach inštalácie a financovania OZE	
Potenciálni nositelia projektov	• Domácnosti • Výrobcovia energií • Podnikatelia v regióne • Mestá a obce • Mimovládne neziskové organizácie	
Cieľové skupiny	• Spotrebitelia energií	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Inštalácia fotovoltaiického systému v priemyselných areáloch a na prilahlých plochách odkalísk • Výroba čistého vodíka prostredníctvom elektrolýzy • Vybudovanie malej vodnej elektrárne na banskú vodu Cigel'⁴² • Vybudovanie priemyselného úložného batériového systému k FVE o výkone 1MWh v regióne Horná Nitra • Vybudovanie vývojového a výrobného centra na priemyselné batériové úložné systémy	
Zodpovedné orgány a úlohy	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán OP KŽP (s výnimkou podpory energetického zhodnocovania odpadov)	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP KŽP Príprava výziev na financovanie projektov

7.3.6.3. Opatrenie III.2.3 Podpora energetickej efektívnosti v regióne

Názov opatrenia	III.2.3 Podpora energetickej efektívnosti v regióne
Pilier/priorita	III. – Udržiateľné životné prostredie / III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky

⁴² v súlade s Konceptiou vodnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 dostupnej na <https://www.minzp.sk/files/sekcia-vod/koncepcia-vodnej-politiky/koncepcia-vodnej-politiky.pdf>

Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu implementácie riešení v oblasti energetickej efektívnosti s cieľom znížiť náročnosť na spotrebu energií v regióne, ako súčasť prechodu z uhoľnej energetiky na novú nízkouhlíkovú energetiku. Opatrenia energetickej efektívnosti sa týkajú širokého spektra oblastí, vrátane energetickej efektívnosti rezidenčných budov, verejných budov, ako aj energetickej efektívnosti v priemysle, energetickej efektívnosti verejnej infraštruktúry (napríklad verejné osvetlenie), a tiež energetickej efektívnosti v doprave. Opatrenie má tiež prispieť k zvýšeniu povedomia a informovanosti verejnosti o možných riešeniach v oblasti energetickej efektívnosti, ako aj o možnostiach financovania týchto riešení z rôznych zdrojov.	
Sledovaný cieľ	- Nárast opatrení energetickej efektívnosti v oblasti rezidenčných budov, verejných budov a infraštruktúry, v doprave a priemysle - Zlepšenie informovanosti verejnosti o opatreniach v oblasti energetickej efektívnosti a možnostiach ich financovania	
Potenciálni nositelia projektov	- Domácnosti - Mestá a obce - Podnikatelia v regióne	
Cieľové skupiny	- Verejnosť - Spotrebitelia energií	
Výber indikatívnych projektových zámerov	- Energetická služba v meste Prievidza - Zníženie energetickej náročnosti Centra voľného času v Prievidzi - Zníženie energetickej náročnosti Materskej školy na Ul. A. Mišúta 731 v Prievidzi - Zníženie energetickej náročnosti Zimného štadióna v Prievidzi - Zníženie energetickej náročnosti Športovej haly v Prievidzi - Zlepšenie energetickej efektivity verejných budov v meste Handlová a v meste Nováky	
Zodpovedné orgány a úlohy	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán OP KŽP	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP KŽP Príprava výziev na financovanie projektov

7.3.6.4. Opatrenie III.2.4 Podpora smart riešení v energetike v regióne

Názov opatrenia	III.2.4 Podpora smart riešení v energetike v regióne
Pilier/priorita	III. – Udržiateľné životné prostredie / III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky

Opis opatrenia

Opatrenie je zamerané na podporu smart riešení v energetike v regióne horná Nitra. Podpora zahŕňa výskum a vývoj v tejto oblasti, testovanie, ako aj implementáciu riešení a ich zavedenie do praxe. Opatrenie je úzko previazané s opatreniami týkajúcimi sa rozvoja VV a I v oblasti udržateľnej energetiky, podpory nízkouhlíkovej energetiky v regióne, ako aj podpory energetickej efektívnosti v regióne.

Opatrenie zahŕňa napríklad oblasti týkajúce sa inteligentných decentralizovaných a distribuovaných energetických sietí (smart grids/micro grids), manažmentu energií a energetických dát, inteligentných meracích systémov, infraštruktúry pre elektromobily, úložísk energií, inovatívnych možností energetického využitia nevyužitelných odpadov a pod.

Sledovaný cieľ	Zvýšenie zavádzania riešení a inovácií v oblasti smart energetiky	
Potenciálni nositelia projektov	- Domácnosti - Mestá a obce - Podnikatelia v regióne - Energetické podniky	
Cieľové skupiny	- Verejnosť - Spotrebitelia energií	
Výber indikatívnych projektových zámerov	- Vybudovanie vývojového a výrobného centra na priemyselné batériové úložné systémy - Energetická služba v meste Prievidza - Vybudovanie siete verejných rýchlo nabíjajúcich DC-AC staníc pre elektromobily v regióne Horná Nitra - Vybudovanie vývojovo-výrobného centra pre rozvoj elektro-mobility a riadenie služieb - Podpora elektromobility v meste Handlová	
Zodpovedné orgány a úlohy	Mestá a obce	Príprava projektov
	MH SR/MŽP SR	Identifikácia možných dodatočných zdrojov financovania podľa potreby
	MH SR	Podľa potreby, posudzovanie investičnej pomoci pre predložené projekty

7.3.6.5. Opatrenie III.2.5 Zriadenie Regionálneho centra udržateľnej energetiky

Názov opatrenia**III.2.5 Zriadenie Regionálneho centra udržateľnej energetiky (RCUE)****Pilier/priorita**

III. – Udržateľné životné prostredie / III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky

Opis opatrenia

Opatrenie je zamerané na podporu plánovacích a implementačných kapacít samospráv pre rozvoj udržateľnej energetiky v rámci okresov, resp. strategicko-plánovacích regiónov v súlade s návrhom Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030. Poslaním RCUE je optimalizovať energetickú potrebu a spotrebu na danom území, zvyšovať mieru jeho energetickej sebestačnosti na báze OZE pri dôslednom rešpektovaní kritérií environmentálnej udržateľnosti, zvyšovať miestnu kontrolu nad rozvojom regionálnej energetiky a tým prispievať k plneniu záväzkov SR voči klimatickej, energetickej a environmentálnej politike EÚ a zároveň k stabilizácii miestnej ekonomiky.

Cieľom opatrenia je najmä odstrániť živelnosť pri rozhodovaní o investíciách a projektoch ovplyvňujúcich spotrebu palív a energie, zabezpečiť systematické energetické plánovanie v regiónoch a harmonizáciu zámerov najmä samospráv tak, aby sa zefektívnila príprava a realizácia konkrétnych prioritných projektov smerujúca k optimalizácii energetickej potreby a rastu energetickej efektívnosti a podielu OZE. RCUE poskytne samosprávam informačný a poradenský servis zameraný na znižovanie energetickej náročnosti, tvorbu miestnych regulatívov pri využívaní OZE, uplatňovaní inovácií a transfer dobrej energetickej praxe.

Sledovaný cieľ	• Znižovanie konečnej energetickej spotreby a emisií skleníkových plynov • Zvyšovanie podielu OZE	
Potenciálni nositelia projektov	• Štátna správa a inštitúcie • Mestá a obce • Mimovládne neziskové organizácie	
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Mestá a obce • Spotrebiteľia a samospotrebiteľia energií	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Regionálne centrum udržateľnej energetiky	
Zodpovedné orgány a úlohy	Mestá a obce	Príprava projektov
	MH SR/ MŽP SR	Identifikácia možných dodatočných zdrojov financovania podľa potreby
	MH SR / SIEA	Podľa potreby

7.3.7. Priorita III.3 Zlepšovanie životného prostredia

V rámci transformácie uhoľného regiónu je potrebné riešiť nielen existujúce environmentálne dopady a vplyvy banskej činnosti a priemyslu v regióne, ale tiež zlepšovanie životného prostredia do budúcnosti. Región horná Nitra historicky trpí znečistením rôzneho druhu, napríklad znečistením ovzdušia, pôdy a podzemných vôd. Transformácia regiónu by mala viesť aj k zlepšeniu životného prostredia, s cieľom zvýšiť atraktivitu regiónu a znížiť dopady znečisteného životného prostredia na zdravie obyvateľstva.

Zlepšovanie kvality ovzdušia by malo byť dosahované aj cez opatrenia súvisiace s lokálnym zlepšením kvality ovzdušia, napríklad podporou výmeny starých spaľovacích zariadení v rodinných domoch či bytových domoch za efektívnejšie zariadenia. V rámci monitorovania kvality ovzdušia by bolo vhodné podporiť vznik monitorovacích staníc kvality ovzdušia.

Zlepšovanie životného prostredia by malo byť riešené v dvoch rovinách – v oblasti podpory udržateľného hospodárstva, ktoré by malo minimalizovať dopady na životné prostredie (napríklad v oblasti odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva alebo pôdohospodárstva), ako aj v oblasti konverzie environmentálne zaťažených území a areálov na nové využitie, ktoré by prispievalo aj k zlepšovaniu životného prostredia.

V zmysle Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025 je hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2025 odklonenie odpadov od ich zneškodňovania skládkovaním najmä pre komunálne odpady. V oblasti udržateľného odpadového hospodárstva v regióne je dôležité podporovať obehové odpadové hospodárstvo, ktoré by malo zahŕňať opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu, jeho recykláciu a iné materiálové zhodnotenie, s cieľom znižovať mieru skládkovania. V Trenčianskom kraji dosahovala v roku 2018 miera recyklácie 37 % a miera skládkovania 63 %.⁴³ Do roku 2035 by pritom podľa Stratégie environmentálnej politiky SR malo klesnúť skládkovanie odpadu pod 25 %⁴⁴ a do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % zo súčasných 39 % na celom Slovensku.⁴⁵

Ako už bolo spomínané, v oblasti hornej Nitry je v tretej kvalitatívnej triede podzemných vôd 45 % oblasti Prievidze, 83 % oblasti Novák a 71 % oblasti Bojníc. Z tohto dôvodu by mali byť podporované projekty zamerané na čistenie vodných tokov a odpadových vôd. Ďalšími opatreniami by mali byť aktivity zamerané na udržateľnosť obehu vody, zadržiavanie vody v krajine, protipovodňovú ochranu a lepšie hospodárenie s vodou s cieľom obmedzovať sucho a nedostatok vody.

Vyššie spomínané opatrenia môžu byť realizované aj v súvislosti s využitím konverzie environmentálne zaťažených území a areálov, napríklad environmentálnym využitím zaplavených území, ktoré vznikli ako dôsledok banskej činnosti, využitím banských vôd, prípadne realizáciou opatrení na zlepšenie životného prostredia v areáloch, v ktorých je realizovaná banská činnosť alebo výroba energií z hnedého uhlia.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
III.3.1 Podpora investícií do udržateľného odpadového a vodného hospodárstva. Podpora udržania a zlepšenia kvality ovzdušia.	- Miera skládkovania v TSK dosahovala v roku 2018 63 % - Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % - Veľký podiel podzemných vôd v regióne horná Nitra je znečistených	- Znižovať podiel skládkovania odpadu a zvyšovať inovatívne možnosti energetického využívania nevyužiteľného odpadu - Znižovať tvorbu odpadov - Zvýšiť kvalitu podzemných vôd a čistenie odpadových vôd - Zmierňovať dopady zmeny klímy v regióne - Zvyšovať prípravu na opätovné použitie a recykláciu odpadov a podporu triedeného zberu komunálnych odpadov
III.3.2 Podpora konverzie environmentálne	Územia a areály, v ktorých je dnes vykonávaná banská	Zabezpečiť konverziu environmentálne zaťažených

⁴³ Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025, Tab. 2-10 Nakladanie s komunálnymi odpadmi v SR podľa krajov v roku 2018 (%)

⁴⁴ Zelenšie Slovensko, Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, September 2018.

⁴⁵ Novela Rámcovej smernice o odpadoch EÚ 2018/851 z 30.mája 2018.

zaťažených území a areálov	činnosť a výroba energií z hnedého uhlia môžu byť potenciálne využité na realizáciu aktivít vedúcich k zlepšovaniu životného prostredia - Niektoré dopady banskej činnosti môžu byť ďalej využité v súvislosti s vodným hospodárstvom (mokrade, zaplavené územia) - Banská voda môže byť využitá v udržateľnom hospodárstve (využitie tepelného potenciálu)	území a areálov s cieľom využitia na aktivity prispievajúce k zlepšovaniu životného prostredia - Podporiť zavádzanie tepelných čerpadiel, solárnych vykurovacích systémov pre rodinné domy - Zabezpečiť vznik monitorovacích staníc kvality ovzdušia
----------------------------	---	--

7.3.7.1. Opatrenie III.3.1 Podpora investícií do udržateľného odpadového a vodného hospodárstva

Názov opatrenia	III.3.1 Podpora investícií do udržateľného odpadového a vodného hospodárstva
Pilier/priorita	III. – Udržateľné životné prostredie / III.3 Zlepšovanie životného prostredia
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu investícií do udržateľného obehového odpadového a vodného hospodárstva, ktoré majú prispieť k zlepšovaniu životného prostredia na hornej Nitre. Opatrenia majú byť v súlade s plánmi udržateľného rozvoja a stratégiou environmentálnej politiky a mali by viesť k napĺňaniu cieľov v oblasti znižovania emisií, čistoty ovzdušia, vody, pôdy, či ochrany chránených území. Opatrenie je primárne zamerané na odpadové a vodné hospodárstvo, avšak v rámci neho môžu byť realizované aj iné projekty zamerané na zlepšovanie životného prostredia, ako aj opatrenia zamerané na zmierňovanie dopadov zmeny klímy (protipovodňové opatrenia, opatrenia na boj so suchom, vodozadržné opatrenia, efektívne hospodárenie s vodou, dodávka pitnej vody, využitie zrážkových a priemyselných vôd a pod.).
Sledovaný cieľ	- Znižovanie podielu skládkovania odpadu a zvyšovanie inovatívnych možností energetického využívania nevyužiteľného odpadu - Znižovanie tvorby odpadov - Zvýšenie kvality podzemných vôd a čistenie odpadových vôd - Zmierňovanie dopadov zmeny klímy v regióne

Potenciálni nositelia projektov	• Mestá a obce • Podnikatelia v regióne • Spracovatelia odpadu • Štát				
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Mestá a obce				
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Obstaranie kompostérov na predchádzanie vzniku BR KO pre región Stredného Ponitria • Dobudovanie, vybudovanie a rekonštrukcia vodovodov • Vybudovanie, dobudovanie a rekonštrukcia kanalizačnej siete v obciach regiónu Partizánske • Revitalizácia mestských zelených plôch v Handlovej a v Novákoch • Zelená linka - Centrum spracovania zmesového komunálneho odpadu • Logistické centrum biomasy				
Zodpovedné orgány a úlohy	<table> <tr> <td>Mestá a obce</td><td>Príprava projektov</td></tr> <tr> <td>Riadiace orgány OP KŽP (s výnimkou podpory energetického zhodnocovania odpadov), IROP a PRV</td><td>Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP KŽP, IROP a PRV Príprava výziev na financovanie projektov v prípade potreby</td></tr> </table>	Mestá a obce	Príprava projektov	Riadiace orgány OP KŽP (s výnimkou podpory energetického zhodnocovania odpadov), IROP a PRV	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP KŽP, IROP a PRV Príprava výziev na financovanie projektov v prípade potreby
Mestá a obce	Príprava projektov				
Riadiace orgány OP KŽP (s výnimkou podpory energetického zhodnocovania odpadov), IROP a PRV	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP KŽP, IROP a PRV Príprava výziev na financovanie projektov v prípade potreby				

7.3.7.2. Opatrenie III.3.2 Podpora konverzie environmentálne zaťažených území a areálov

Názov opatrenia	III.3.2 Podpora konverzie environmentálne zaťažených území a areálov
Pilier/priorita	III. – Udržiateľné životné prostredie / III.3 Zlepšovanie životného prostredia
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu realizácie projektov v oblasti zlepšovania životného prostredia prostredníctvom konverzie environmentálne zaťažených území a areálov po banskej činnosti a výrobe elektriny z hnedého uhlia, resp. s využitím týchto území a areálov, prípadne využitím pozostatkov banskej činnosti, ako napríklad využitie banských vôd ako bezemisného zdroja tepla alebo využitie území dotknutých banskou činnosťou na aktivity vedúce k zlepšovaniu životného prostredia.
Sledovaný cieľ	• Konverzia environmentálne zaťažených území a areálov s cieľom využitia na aktivity prispievajúce k zlepšovaniu životného prostredia
Potenciálni nositelia projektov	• HBP • Slovenské elektrárne

	• Mestá a obce • Podnikatelia v regióne	
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Mestá a obce	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Revitalizácia areálu Bane Cigel' na zariadenie cestovného ruchu • Revitalizácia priestoru odkaľovacích nádrží Bane Cigel' na zariadenie cestovného ruchu a rybného hospodárstva • Zmena uhoľných baní na Slovensku na energetické podniky pre trvalý bezplatný zdroj tepla a chladu zo zemskej kôry • Náučný chodník a chránený areál Košovsko-Laskárske mokrade • Projekty inštalácie OZE - FVE na odkaliskách ENO • Revitalizácia odkalísk a priemyselného areálu ENO, s cieľom využitia týchto plôch na inštaláciu OZE, výrobu čistého vodíka, hnedý priemyselný park	
Zodpovedné orgány a úlohy	HBP a Slovenské elektrárne	Príprava projektov
	Mestá a obce	Príprava projektov
	MH SR	Podľa potreby, posudzovanie investičnej pomoci pre predložené projekty

7.4. Pilier IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra

7.4.1. Zdôvodnenie piliera a jeho prínos

Kvalita života a sociálna infraštruktúra zahŕňa širšiu oblasť aktivít zameraných na jednej strane na riešenie problémov, ktoré banská činnosť a s ňou súvisiaca výroba energií z uhlia spôsobujú už v súčasnosti, a na druhej strane na riešenie problémov, ktoré vzniknú v súvislosti s transformáciou regiónu z uhoľnej ekonomiky. Banská činnosť dnes spôsobuje problémy predovšetkým v súvislosti so zdravím obyvateľstva, a to nielen priamo u zamestnancov banského sektora a s rizikami vyplývajúcimi z povahy ich práce, ale aj obyvateľstva, na ktoré vplýva znečistenie životného prostredia.

Aktuálne je potrebné riešiť dôsledky transformácie z uhoľnej ekonomiky v súvislosti s poklesom zamestnanosti v tradičnom banskom sektore a naviazaných sektoroch, ako napríklad rast nezamestnanosti, či potreba prispôbenia vzdelávania v regióne na potreby trhu práce zameraného na nové rozvíjajúce sa sektory ekonomiky. V tejto súvislosti je potrebné riešiť prepojenie vzdelávania na trh práce v oblasti stredného školstva a duálneho vzdelávania, ako aj v oblasti vyššieho vzdelávania. V súvislosti s príchodom zamestnancov banského sektora na trh práce počas postupného utlmovania banskej činnosti bude potrebné posilniť aj mimoškolské vzdelávania a rekvalifikácie.

Zároveň má región problémy so starnutím obyvateľstva a s odlivom mladých ľudí. Preto je potrebné posilniť infraštruktúru zameranú na sociálnu starostlivosť o staršie skupiny obyvateľstva, ako aj zatriktívniť región pre mladých ľudí s cieľom udržať ich v regióne. Rozvoj nových sektorov ekonomiky, ako aj nových pracovných príležitostí vytvorí základné podmienky pre uplatnenie mladých ľudí v regióne. Zároveň je však potrebné zvýšiť atraktivitu regiónu aj z pohľadu kvality života vo forme podpory kultúry, športových, rekreačných a voľnočasových aktivít, služieb pre občanov a dostupnosti bývania pre mladé rodiny.

7.4.2. Východisková situácia

V oblasti zdravia obyvateľstva má banská činnosť dopad priamo na zamestnancov baní pracujúcich v podzemí, ale prostredníctvom znečistenia životného prostredia môže mať vplyv aj na obyvateľov žijúcich v regióne. Podľa analýzy Inštitútu finančnej politiky bol pomer podielu invalidity k podielu zamestnanosti (index invalidity) v sektore 7-násobne vyšší v porovnaní s priemerom v hospodárstve. Podľa štúdie SAV⁴⁶ je v okrese Prievidza pomer príjemcov invalidného dôchodku k ekonomicky aktívnemu obyvateľstvu 13,3 %, čo je nadpriemerný stav oproti priemeru Slovenska, ktorý je 9,1 %. Stredná dĺžka dožitia je však v regióne horná Nitra porovnateľná s priemerom Slovenska, aj keď zaostáva za najvýkonnejšími regiónmi.

Z hľadiska demografického vývoja zaznamenali okresy Prievidza a Partizánske úbytok obyvateľstva. Okres Prievidza stratil od roku 1998 okolo 4,5 % obyvateľov, zatiaľ čo okres Partizánske stratil okolo 5 % obyvateľov, pričom sa predpokladá, že tento trend bude pokračovať. Obyvateľstvo v oboch regiónoch zároveň starne. Podľa predpovede Prognostického ústavu SAV bol podiel obyvateľstva vo veku 24 až 54 rokov v celkovej populácii okresov Prievidza a Partizánske v roku 2017 na úrovni 45 %, pričom sa očakáva, že príslušné podiely klesnú do roku 2040 na 33,2 %, resp. 31,2 %. Podiel populácie nad 64 rokov bol už v roku 2017 v týchto okresoch nad priemernou úrovňou na Slovensku (19 %-20 %), pričom sa predpokladá, že vzrastie do roku 2040 až na tretinu.⁴⁷

Útlmom a ukončením ťažby bude dochádzať k predčasnému odchodu baníkov, ktorí nebudú najmä vzhľadom k veku schopní adaptácie na nový druh povolania. Z týchto príčin bude nutné pripraviť právnu úpravu týkajúcej sa sociálneho zabezpečenia baníkov a možností pre vytvorenie podmienok skoršieho odchodu zo zamestnania.

Nižšie sú uvedené predpokladané náklady na sociálne zabezpečenie baníkov bez zohľadnenia jeho valorizácie v jednotlivých rokoch:

Rok	Počet zamestnancov			výška OPB
	so vznikom nároku	pokračujúci nárok	spolu	
2019	135		135	60 000 €
2020	120	135	255	1 600 000 €
2021	145	218	363	2 500 000 €
2022	145	298	443	2 900 000 €
2023	195	364	559	3 700 000 €
2024	245	479	724	4 800 000 €
2025	195	632	827	5 500 000 €
2026	180	706	886	6 000 000 €
2027		707	707	4 600 000 €
2028		546	546	3 600 000 €
2029		426	426	2 850 000 €
2030		342	342	2 350 000 €
2031		257	257	1 700 000 €
2032		156	156	1 000 000 €
2033		75	75	755 000 €
Spolu	-	-	-	43 915 000 €

Kľúčovou skupinou, na ktorú bude potrebné sa v procese transformácie zamerať, je skupina zamestnancov, ktorá je dnes vo veku 30 až 50 rokov. V tejto skupine sa predpokladá väčšie zastúpenie zamestnancov, ktorí pracujú v spoločnosti dlhodobo a nebudú mať skúsenosti s hľadaním si nového zamestnania a s procesmi, ktoré s tým

⁴⁶ PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNOV V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied, október 2018.

⁴⁷ PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNOV V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia Horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied, október 2018.

súvisia. V súvislosti s potrebou zabezpečenia ich prípravy na podmienky trhu práce MPSVR SR vyhlásilo 6. augusta 2020 vyzvanie OP LŽ NP 2020/3.1.2/03 na národný projekt s názvom „Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra“, ktorý je v realizácii od augusta 2020. Zároveň bude nevyhnutné využiť na zmiernenie sociálnych dopadov a vplyvov systém sociálneho zabezpečenia baníkov.⁴⁸

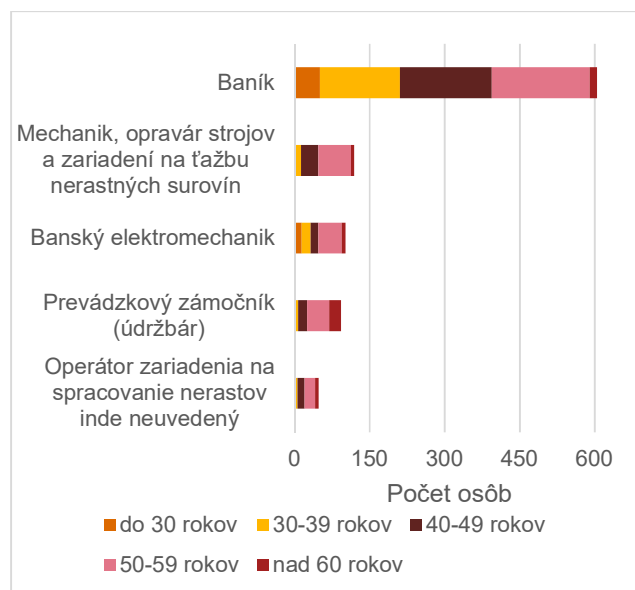
Zručnosti v regióne

Pätina zamestnancov HBP pracuje ako montér strojov a zariadení, vodič či ako pomocný a nekvalifikovaný pracovník. Táto skupina zamestnancov primárne disponuje fyzickou zdatnosťou, manuálnou zručnosťou a technickými zručnosťami pri dobývaní a razení banských diel pomocou strojov a zariadení, ich ostatné zručnosti sú ale nízke. Zároveň sú tieto profesie typické vyšším priemerným vekom, tretina zamestnancov na pozícii baník je starších ako 50 rokov.

V energetickom sektore je podiel pracovných miest s potrebou vysokej kvalifikácie, a to viac ako 50 %. V HBP je podiel špecialistov nižší, ako špecialista, technik alebo odborný pracovník tu pracuje približne pätina zamestnancov. Najrozvinutejšími všeobecnými technickými zručnosťami sú metódy a postupy tvorby technickej dokumentácie, technické kreslenie, no aj metódy a technológie zvarovania a obrábania kovov. Zručnosti časti zamestnancov HBP sú teda využiteľné aj mimo práce v bani, najmä znalosti zo strojnictva, elektrotechniky a ovládanie informačno-komunikačných zariadení pre komunikáciu.

Zamestnanci v ENO využívajú univerzálne zručnosti a majú vysokú úroveň odborných zručností v oblasti energetiky. Najviac využívanými univerzálnymi zručnosťami v ENO sú spôsoby a metódy komunikácie, analytické a diagnostické metódy a povedomie o ochrane životného prostredia.⁴⁹ Vzhľadom na štruktúru zamestnancov sú však najpočetnejšie špecifické odborné zručnosti z oblasti energetiky a elektrotechniky, servisné postupy opravy zariadení v energetike a distribúciu energie. Dôležitou zručnosťou v energetickom sektore sa stáva ovládanie technológií a zariadení na báze OZE. Odvetvie elektrotechniky a energetiky patrí medzi odvetvia s najväčším počtom špecialistov, preto okrem odborných zručností majú zamestnanci rozvinuté aj pokročilejšie digitálne zručnosti, ako je ovládanie softvérov, princípy fungovania smart zariadení a technológií počítačom riadenej výroby.

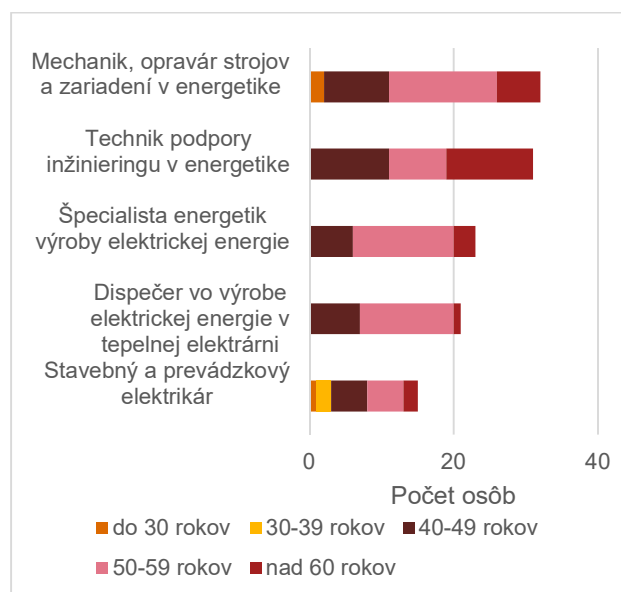
Graf 6 TOP 5 najpočetnejších zamestnaní podľa vekových kategórií v HBP v roku 2021

⁴⁸ Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 580 z 12. decembra 2018 k návrhu problematiky transformácie regiónu horná Nitra v súvislosti s návrhom všeobecného hospodárskeho záujmu na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny - Úloha C.5 ministromi hospodárstva a ministromi práce, sociálnych vecí a rodiny „Pripraviť zmenu právnej úpravy o osobitnom príspevku baníkom pre vytvorenie podmienok skoršieho odchodu zo zamestnania a nemožnosti ďalšej adaptácie na iný druh zamestnania.“

⁴⁹ Zdroj: MIRRI SR; Vlastné výpočty, vyhodnotenie štruktúry zamestnancov najvýznamnejších zamestnávateľov v analyzovaných regiónoch

Graf 7 TOP 5 najpočetnejších zamestnaní podľa vekových kategórií v ENO v roku 2021

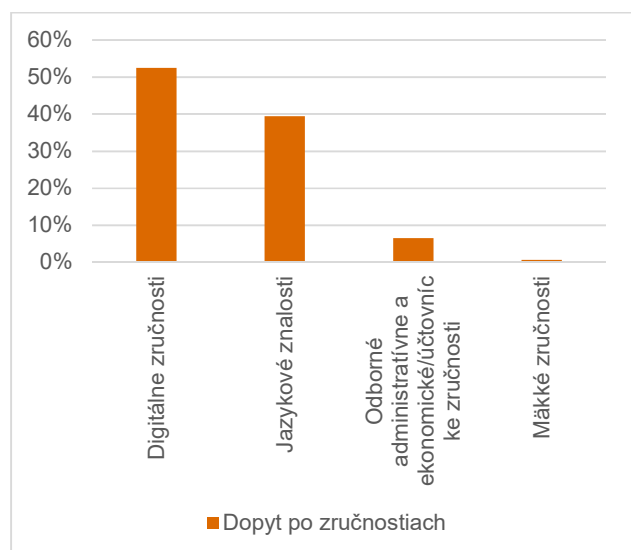

Zdroj: Štruktúra zamestnancov HBP a ENO, spracovanie MIRRI SR

Medzi najžiadanejšie zručnosti v regióne horná Nitra podľa údajov z pracovných inzerátov patria cudzie jazyky, základné digitálne zručnosti a odborné zručnosti z oblasti administratívy a účtovníctva.⁵⁰

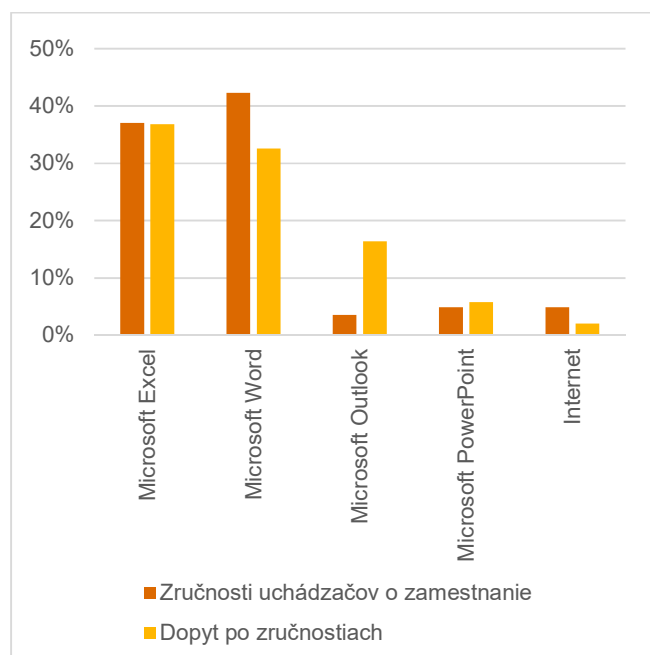
Spomedzi základných digitálnych zručností sú to ovládanie kancelárskych programov na tvorbu textu, tabuliek a správu e-mailov. Z pokročilých digitálnych zručností zamestnávateľia vyžadujú prácu so softvérom na projektovanie a konštruovanie (CAD) a programovacie jazyky. Medzi mäkkými zručnosťami prevládajú manažérske zručnosti, organizovanie a plánovanie práce či komunikačné a prezentačné zručnosti. Dopytované sú aj menej pokročilé odborné zručnosti ako napr. fakturácia, skladové hospodárstvo a znalosti z podvojného účtovníctva a obsluha dopravných prostriedkov.

Graf 8 Dopyt po zručnostiach v regióne horná Nitra v roku 2021

⁵⁰ Najinzerovanejšie požadované zručnosti v regióne na portáli Profesia.sk

Graf 9 Dopyt a ponuka základných digitálnych zručností v regióne horná Nitra v roku 2021

Zdroj: Profesia.sk, ÚPSVaR SR, spracovanie MIRRI SR

Poznámka: Dopyt po zručnostiach vychádza z dát inzerovaných voľných pracovných miest spoločnosti Profesia

V regióne horná Nitra medzi nedostatkové patria univerzálne, odborné a technické zručnosti. Riešenie problémov, numerická gramotnosť, komunikácia či základná digitálna gramotnosť sú najpožadovanejšími univerzálnymi zručnosťami v nedostatkových profesiách.⁵¹ Z odborných kvalifikovaných zručností sú nedostatkové jednoduchšie práce pri obrábaní kovov, technológia sústruženia, frézovania, zvarovania ako i orientácia v technických nákresoch.

TOP 10 nedostatkových profesií v regióne horná Nitra

Všeobecní lekári	Stavební špecialisti
Strojárski špecialisti	Technici v poľnohospodárstve a potravinárstve
Pedagogickí a odborní pracovníci vo výchove a vzdelávaní	Chovatelia hospodárskych zvierat a dojníc
Špecialisti v ošetrovatelstve	Prípravári a montéri kovových konštrukcií
Opatrovatelia	Murári a podobní pracovníci

Zdroj: ÚPSVaR SR

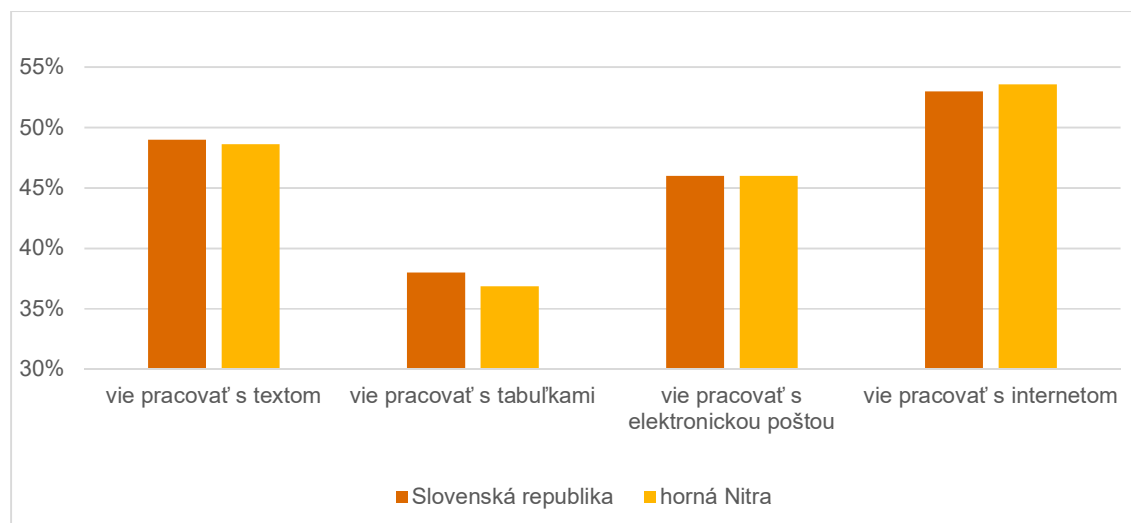
Zamestnanci z odvetví zasiahnutých transformáciou môžu zmierniť dopyt po technických zručnostiach v oblastiach mechaniky a energetiky. Transformácia so sebou prináša aj nevyhnutnú potrebu využívania technologicky inovatívnych postupov. Postupným zavádzaním OZE bude potrebná časť zamestnancov, ktorí disponujú vysokošpecializovanými odbornými zručnosťami v energetike, v rámci OZE, environmentálneho manažérstva – audity a pri aplikácii a využívaní batériových systémov (Energy sharing). Zároveň bude potrebné

⁵¹ Za nedostatkovú profesiu sa považuje voľné pracovné miesto, ktoré je oznámené úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v územnom obvode ktorého sa voľné pracovné miesto nachádza spolu s jeho charakteristikou, ktoré nie je možné dlhodobo, t.j. minimálne 3 a viac mesiacov obsadiť evidovaným uchádzačom o zamestnanie v rámci okresu, prípadne v rámci samosprávneho kraja, kde sa okres nachádza. Požiadavky na zručnosti sú v štandardoch zamestnaní definované Sektorovými radami SR. Nejedná sa teda o najdopytovanejšie zručnosti. Zoznam nedostatkových profesií v regióne vznikol zlúčením nedostatkových profesií v jednotlivých okresoch. Nedostatkové profesie pravidelne zverejňuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

navrhovať a konštruovať technológie využívané pri výrobe a distribúcii vodíka, poznať princípy zachytávania a spracovania CO₂ na mieste ako aj využívanie fotovoltiky.⁵²

Úroveň digitálnych zručností je v regióne horná Nitra na úrovni priemeru SR. Rozdiely v ovládaní jednotlivých aplikácií boli minimálne, najrozšírenejšia zručnosť je práca s internetom, ktorú má na hornej Nitre 53,5 % obyvateľov, čo je o 0,5 p. b. viac ako je priemer SR. Úroveň ovládania práce s tabuľkami je v regióne mierne pod priemerom SR (37 % hN vs. 38 % SR). Práca s textom a s elektronickou poštou dosiahla priemer SR.

Graf 10 Porovnanie úrovne digitálnych zručností v regióne horná Nitra s priemerom SR

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, spracovanie MIRRI SR

Po ukončení pracovného pomeru v ťažobnom sektore bola priemerná doba evidencie uchádzačov o zamestnanie 286 dní, čas potrebný na nájdenie nového zamestnania výrazne klesol s vyššími digitálnymi zručnosťami.⁵³ Priemerný vek uchádzačov o zamestnanie v evidencii úradu práce, ktorí pracovali v HBP alebo ENO je 47 rokov. Podľa údajov Informačného systému služieb zamestnanosti približne 12 % z nich ovláda cudzí jazyk a štvrtina má základné digitálne zručnosti. V prípade, že nezamestnaný ovládal cudzí jazyk, v evidencii uchádzačov o zamestnanie bol v priemere 274 dní. Najperspektívnejšie sa javí anglický jazyk, kde doba evidencie uchádzačov dosiahla 233 dní. Pri nemeckom jazyku 250 dní a pri ovládaní ruského jazyka to bolo 383 dní. Uchádzači, ktorí mali základné digitálne zručnosti boli v evidencii v priemere 283 dní. Uchádzači s vyššími digitálnymi zručnosťami ukončili evidenciu po 186 dňoch.

V krátkodobom horizonte⁵⁴ budú potrebné opatrenia na rekvalifikáciu nízkokvalifikovaných zamestnancov HBP. Zároveň je pre časť zamestnancov so zručnosťami zo strojnictva alebo elektrotechniky možné uplatniť sa aj v inom zamestnaní, resp. odvetví, pričom vzdelávanie by malo byť zamerané na rozvoj ich mäkkých zručností. Aktuálny národný projekt podpory zamestnatelnosti v regióne horná Nitra koncom roka 2023 skončí a FST poskytne zdroje na kontinuálne pokračovanie podpory rozvoja zručností. Vzdelávanie je potrebné zamerať na rozvoj univerzálnych zručností, prípadne k získaniu takých odborných zručností, ktoré by nízkokvalifikovaní zamestnanci vedeli uplatniť v novom zamestnaní, či inom sektore. Je vhodné zamerať sa predovšetkým na nedostatkové profesie podľa zoznamu vyššie.

Strednodobo⁵⁵ je v regióne horná Nitra potrebný rozvoj univerzálnych a digitálnych zručností a podpora stredného odborného vzdelávania. Okrem zručností potrebných k uplatneniu sa na súčasnom trhu práce je potrebné rozvíjať aj tvrdé zručnosti pre OZE a nové zručnosti pre budúce profesie. Zamestnávateľia zároveň

⁵² Požiadavky na odborné vedomosti a zručnosti zamestnancov v energetike definované Sektorovými radami

⁵³ Na základe dostupných údajov ÚPSVaR nie je možné presne určiť dôvod ukončenia evidencie na úrade práce

⁵⁴ Koniec roka 2023

⁵⁵ Horizont 5 rokov

odhadujú, že v horizonte 10 rokov vzrastie potreba analytického myslenia, schopnosti riešiť problémy, digitálnych zručností a schopnosti pracovať v tíme. Zároveň je potrebné zamerať sa na podporu stredného odborného vzdelávania v regióne. Nachádza sa tu 6 stredných odborných škôl, na ktorých sa vyučujú odbory, ktoré produkujú absolventov uplatniteľných či už v nedostatkových, alebo najžiadanejších profesiách. Ide predovšetkým o podporu strojárskych, elektrotechnických, či zdravotníckych odborov vzdelania. Existuje však priestor na vytvorenie experimentálnych odborov zameraných napríklad na projektovanie smart elektrických inštalácií, vykonávanie servisných činností elektromobilov, problematiku nabíjajúcich staníc a batériových zariadení.⁵⁶

Zoznam všetkých stredných odborných škôl a odborov v regióne horná Nitra

Okres	Názov školy	Adresa	Kód odboru	Názov odboru
Partizánske	Stredná odborná škola	Námestie SNP 5, Partizánske	2683H12	elektromechanik - automatizačná technika
Partizánske	Stredná odborná škola	Námestie SNP 5, Partizánske	2381M00	strojárstvo
Partizánske	Stredná odborná škola	Námestie SNP 5, Partizánske	2426K00	programátor obrábacích a zväracích strojov a zariadení
Partizánske	Stredná odborná škola	Námestie SNP 5, Partizánske	2679K00	mechanik - mechatronik
Partizánske	Stredná odborná škola	Námestie SNP 5, Partizánske	2840M00	biotechnológia a farmakológia
Partizánske	Stredná odborná škola	Námestie SNP 5, Partizánske	6317M00	obchodná akadémia
Partizánske	Stredná odborná škola	Námestie SNP 5, Partizánske	7649M00	učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo
Partizánske	Stredná odborná škola	Námestie SNP 5, Partizánske	2414L01	strojárstvo-výroba, montáž a oprava prístrojov, strojov a zar.
Partizánske	Stredná odborná škola	Námestie SNP 5, Partizánske	2675L03	elektrotechnika-elektronické zariadenia
Partizánske	Stredná odborná škola	Námestie SNP 5, Partizánske	7649N00	učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo
Prievidza	Stredná odborná škola	Lipová 8, Handlová	2466H02	mechanik opravár-stroje a zariadenia
Prievidza	Stredná odborná škola	Lipová 8, Handlová	2683H11	elektromechanik - silnoprádová technika
Prievidza	Stredná odborná škola	Lipová 8, Handlová	6475H00	technicko-administratívny pracovník
Prievidza	Stredná odborná škola	Lipová 8, Handlová	2561M00	informačné a sieťové technológie
Prievidza	Stredná odborná škola	Lipová 8, Handlová	2675M00	elektrotechnika
Prievidza	Stredná odborná škola	Lipová 8, Handlová	2679K00	mechanik - mechatronik
Prievidza	Stredná odborná škola	Lipová 8, Handlová	2682K00	mechanik počítačových sietí
Prievidza	Stredná odborná škola	Lipová 8, Handlová	6317M74	obchodná akadémia - bilingválne štúdium
Prievidza	Stredná odborná škola	Lipová 8, Handlová	2414L01	strojárstvo-výroba, montáž a oprava prístrojov, strojov a zar.
Prievidza	SOŠ	Rastislavova 332, Nováky	2447K00	mechanik hasičskej techniky
Prievidza	SOŠ	Rastislavova 332, Nováky	2679K00	mechanik - mechatronik
Prievidza	SOŠ	Rastislavova 332, Nováky	2682K00	mechanik počítačových sietí

⁵⁶ Sektorové rady SR, Stratégia rozvoja ľudských zdrojov v sektore elektrotechnika v horizonte 2030

Prievidza	SOŠ	Rastislavova 332, Nováky	2840M00	biotechnológia a farmakológia
Prievidza	SOŠ	Rastislavova 332, Nováky	2846Q00	procesný špecialista pre chem.a farmaceut. priemysel
Prievidza	SOŠ obchodu a služieb	Nábr. J. Kalinčiaka 1, Prievidza	6352M00	obchod a podnikanie
Prievidza	SOŠ obchodu a služieb	Nábr. J. Kalinčiaka 1, Prievidza	6442K00	obchodný pracovník
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	3686F00	stavebná výroba
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	2433H00	obrábač kovov
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	2466H02	mechanik opravár-stroje a zariadenia
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	2683H11	elektromechanik - silnoprádová technika
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	3661H00	murár
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	2413K00	mechanik strojov a zariadení
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	2426K00	programátor obrábacích a zväracích strojov a zariadení
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	2697K00	mechanik elektrotechnik
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	3650M00	stavitelstvo
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	3765M00	technika a prevádzka dopravy
Prievidza	Stredná odborná škola	T. Vansovej 32, Prievidza	2414L01	strojárstvo-výroba, montáž a oprava prístrojov, strojov a zar.
Prievidza	SZŠ	Vinohradnícka 8, Prievidza	5361M00	praktická sestra
Prievidza	SZŠ	Vinohradnícka 8, Prievidza	5361N00	praktická sestra
Prievidza	SZŠ	Vinohradnícka 8, Prievidza	5371H00	sanitár
Prievidza	SZŠ	Vinohradnícka 8, Prievidza	5361M00	praktická sestra
Prievidza	SZŠ	Vinohradnícka 8, Prievidza	5361N00	praktická sestra

Zdroj: CVTI SR, spracovanie MIRRI SR

Z hľadiska vzdelávania sa rozbehla v regióne horná Nitra spolupráca zamestnávateľov a stredných odborných škôl vo forme systému duálneho vzdelávania, kde súčasný počet zapojených žiakov je 671 na 12 školách a v 51 podnikoch. V regióne pôsobí detašované pracovisko Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v meste Prievidza. Aktuálne však nemá otvorený žiadny študijný program. Z hľadiska stredného odborného vzdelávania bol okres Prievidza historicky zameraný na chemický priemysel, baníctvo a stavebníctvo. V súčasnosti je potrebné podporiť vzdelávanie v oblasti učebných odborov zameraných na elektrotechniku, strojárstvo a chémiu,⁵⁷ čo súvisí aj s rozvojom zamestnanosti v týchto oblastiach. Okres Partizánske je zameraný hlavne na obuvnícky priemysel, z hľadiska učebných odborov je v Regionálnej integrovanej územnej stratégii TSK odporúčané podporiť spracúvanie kože, kožušín a výrobu obuvi.

⁵⁷ Regionálna integrovaná územná stratégia Trenčianskeho kraja na roky 2014 - 2020, časť 3.3 Oblasť školstva.

7.4.3. Cieľová situácia

Okrem ekonomických, environmentálnych a infraštruktúrnych aspektov by transformácia regiónu horná Nitra mala tiež viesť k zvýšeniu kvality života v regióne a zvýšeniu jeho atraktivity. Zvyšovanie kvality života v regióne by malo odrážať potreby, ktoré dnes v regióne existujú, ako aj novovzniknuté v procese transformácie.

V prvom rade bude potrebné posilniť sociálnu a zdravotnú infraštruktúru tak, aby zodpovedala požiadavkám vyplývajúcim zo starnutia obyvateľstva, ktoré bude v regióne starnúť rýchlejšie, ako je predpokladaný priemerný rast staršej populácie na Slovensku. Z tohto hľadiska bude potrebné rozvíjať služby zdravotnej a opatrovateľskej starostlivosti. Tieto služby je potrebné rozvíjať aj v súvislosti so zdravotným stavom obyvateľstva a zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorý je ovplyvnený znečistením životného prostredia, resp. rizikovosťou práce v banských priestoroch.

V druhom rade je potrebné zabezpečiť podporné programy pre samotný proces transformácie regiónu. Tieto súvisia s príchodom nových nezamestnaných na trh práce, ktorých bude potrebné rekvalifikovať a umiestniť do nového zamestnania. V tejto súvislosti bude potrebná aktívna asistencia a sprevádzanie procesom hľadania si nového zamestnania. Z dlhodobého hľadiska bude potrebné naviazať vzdelávacie programy na potreby zamestnávateľov a ekonomických sektorov, ktoré sa budú v regióne rozvíjať. Takisto bude potrebné prehĺbiť spoluprácu s inštitúciami vyššieho vzdelávania, aj v súvislosti so snahou zvýšiť inovačný potenciál regiónu a zvýšiť aktivity vo výskume a vývoji.

V neposlednom rade je potrebné zabezpečiť dlhodobú atraktivitu regiónu, ktorá stabilizuje nepriaznivý demografický vývoj a odliv obyvateľstva. Región horná Nitra by mal poskytnúť obyvateľom atraktívne možnosti trávenia voľného času vo forme kultúry, športových a rekreačných aktivít. S atraktivitou regiónu súvisia aj kvalitné služby samosprávy, ktoré je možné rozvíjať v rámci konceptu tzv. „digitálneho mesta“ a konceptu smart city. S cieľom prilákať, resp. udržať mladé rodiny v regióne je potrebné podporovať rozširovanie ponuky nájomných a cenovo dostupných bytov.

7.4.4. Prehľad priorít a opatrení

Pilier Kvalita života a sociálna infraštruktúra pozostáva zo štyroch priorít, ktoré sa ďalej členia na opatrenia nasledovne:

- Priorita IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb
 - Opatrenie IV.1.1 Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti
 - Opatrenie IV.1.2 Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti
- Priorita IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia
 - Opatrenie IV.2.1 Rozvoj kultúry v regióne
 - Opatrenie IV.2.2 Rozvoj možností cestovného ruchu, voľnočasových, športových a rekreačných aktivít v regióne
 - Opatrenie IV.2.3 Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov
 - Opatrenie IV.2.4 Rozvoj podpory bývania v regióne
- Priorita IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily
 - Opatrenie IV.3.1 Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne
 - Opatrenie IV.3.2 Podpora vyššieho vzdelávania v regióne
 - Opatrenie IV.3.3 Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov
- Priorita IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva

- Opatrenie IV.4.1 Podpora asistencie a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti
- Opatrenie IV.4.2 Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti

Priority a opatrenia v rámci piliera Kvalita života a sociálna infraštruktúra sú bližšie popísané v nasledovných podkapitolách.

7.4.5. Priorita IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb

Región horná Nitra má tradíciu v kúpeľníctve v meste Bojnice. Kúpeľníctvo je zamerané tak na medicínsko-kúpeľné služby, ako aj rekreačné wellness kúpeľné služby. Kúpeľná infraštruktúra tak poskytuje možnosť rozvíjať zdravotnícke a medicínske služby v symbióze s kúpeľným cestovným ruchom.

V súvislosti s transformáciou regiónu je rozvoj zdravotníckych služieb úzko spätý s negatívnymi dopadmi na zdravie obyvateľstva, či už z hľadiska chorôb z povolania vyplývajúcich z rizikovej práce v ťažobnom priemysle, ako aj z hľadiska zdravotného stavu obyvateľov v súvislosti so znečisteným životným prostredím. Zároveň posilňovanie zdravotníckych a sociálnych služieb súvisí aj s problémom rýchleho starnutia obyvateľstva v regióne, kedy podľa predpovede Prognostického ústavu SAV vzrastie podiel obyvateľov nad 64 rokov do roku 2040 až na tretinu.

Osobitnou otázkou v súvislosti s transformáciou regiónu z uhoľnej ekonomiky je posilnenie sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb zameraných na ohrozené skupiny zamestnancov ťažobného priemyslu. Postupné utlmovanie banskej činnosti a prepúšťanie v tomto sektore môže spôsobiť sociálne problémy časti zamestnancov ťažobného priemyslu, ktorí môžu mať ťažkosti s novým uplatnením sa na trhu práce. Negatívne sociálne dopady, ktoré môže transformácia regiónu u časti obyvateľstva vyvolať, sú aj na základe zahraničnej praxe problémy s nárastom rôznych druhov závislostí (alkoholizmu, nelátkové závislosti, ako napríklad patologické hráčstvo), rodinné problémy či domáce násilie, ktoré môžu viesť až k existenčným problémom. Pre túto skupinu obyvateľstva je potrebné vytvoriť efektívnu zachytnú sociálnu sieť, ktorá im pomôže s návratom do bežného života. V regióne už dnes fungujú organizácie, ktoré sa tejto činnosti venujú (ako napríklad nezisková organizácia Jazmín v Handlovej). Relevantné organizácie z hľadiska sociálnych dopadov transformácie sa venujú sociálnym službám zameraným na riešenie problémov vyvolaných nezamestnanosťou, ako napríklad rast kriminality, drogových závislostí a prípadov predčasného ukončenia života. Takúto infraštruktúru bude potrebné v súvislosti s transformáciou regiónu ďalej rozvíjať.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
IV.1.1 Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti	• Región má dobrú východiskovú pozíciu pre ďalší rozvoj zdravotníckych a sociálnych služieb a medicínsko-kúpeľných služieb vzhľadom na tradíciu kúpeľníctva • Banská činnosť má negatívny dopad na zdravie ľudí, či už priamo na zamestnancov v baniach alebo nepriamo na obyvateľstvo v súvislosti so	• Rozšíriť ponuku medicínsko-kúpeľných služieb integrovaných s celkovým rozvojom kúpeľníctva a podporou cestovného ruchu • Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva prostredníctvom rozvoja zdravotníckych a sociálnych služieb zameraných na zmierňovanie

	znečisteným životným prostredím	negatívnych vplyvov banskej činnosti na zdravie
	Predpokladá sa, že do roku 2040 sa zvýši podiel obyvateľov nad 64 rokov v regióne na tretinu, čo si bude vyžadovať posilnenie zdravotníckych a sociálnych služieb súvisiacich so starnutím obyvateľstva	Zlepšiť zdravotnú a sociálnu starostlivosť o starnúce obyvateľstvo
IV.1.2 Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti	- Utlmovanie banskej činnosti prinesie nárast nezamestnanosti ľudí z ťažobného priemyslu, ktorý môže u niektorých viesť k negatívnym sociálnym javom - Dnes už v regióne existujú organizácie, ktoré sa venujú sociálnym službám zameraným na riešenie týchto negatívnych javov, ich činnosť bude ale potrebné v procese transformácie rozšíriť	- Minimalizovať negatívne sociálne javy spôsobené nárastom nezamestnanosti v súvislosti s utlmaním banskej činnosti - Zvýšiť kapacity organizácií poskytujúcich sociálne služby zamerané na zmierňovanie negatívnych sociálnych javov spôsobených transformáciou regiónu

7.4.5.1. Opatrenie IV.1.1 Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti

Názov opatrenia	IV.1.1 Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozvoj zdravotníckych a sociálnych služieb ako reakcia na dva faktory v rámci transformácie regiónu horná Nitra – priame a nepriame dopady na zdravotný stav obyvateľstva ako dôsledok banskej činnosti a znečistenia životného prostredia a rýchle starnutie obyvateľstva v regióne, ktoré si bude vyžadovať prispôsobenie typov a rozsahu zdravotníckych a sociálnych služieb. Na druhej strane je opatrenie zamerané na ďalší rozvoj medicínsko-kúpeľných služieb, kde je možné nadviazať na tradíciu kúpeľníctva v regióne, a integrovať tento rozvoj s rozvojom cestovného ruchu a tvorby nových pracovných miest v sektore cestovného ruchu ako doplnkovom sektore ekonomickej transformácie.
Sledovaný cieľ	Rozšírenie medicínsko-kúpeľných služieb integrované s celkovým rozvojom kúpeľníctva a podporou cestovného ruchu

	• Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva prostredníctvom rozvoja zdravotníckych a sociálnych služieb zameraných na zmierňovanie negatívnych vplyvov banskej činnosti na zdravie • Zlepšenie zdravotnej a sociálnej starostlivosti o staršie obyvateľstvo	
Potenciálni nositelia projektov	• Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti • Mestá a obce • Samosprávny kraj • Kúpele Bojnice • Mimovládne neziskové organizácie • Podnikatelia v regióne	
Cieľové skupiny	• Verejnosť • Užívatelia zdravotnej starostlivosti	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Výstavba novej polikliniky v meste Nováky • Prístavba k medicínskemu zariadeniu uniKLINIKA kardinála Korca v Prievidzi • Vybudovanie nového spánkového laboratória a dovybavenie súčasného laboratória Pľúcneho oddelenia NsP Prievidza • Centrum komplexnej onkologickej rehabilitácie – CEKOR • Rozšírenie lôžkovej kapacity pre kúpeľných hostí, okrem Bojníc	
Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán pre IROP a Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci IROP Príprava výziev na financovanie projektov Identifikácia iných možných zdrojov financovania (vrátane zdrojov z programového obdobia 2021 - 2027)
	Národná implementačná a koordinačná autorita (ďalej len „NIKA“)	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci Plánu obnovy a odolnosti (ďalej aj „POO“) Príprava výziev na financovanie projektov

7.4.5.2. Opatrenie IV.1.2 Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti

Názov opatrenia	IV.1.2 Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti	
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozvoj sociálnych služieb zameraných na zmierňovanie negatívnych sociálnych javov vyplývajúcich z potenciálneho nárastu nezamestnanosti ako dôsledku postupného utlmovania banskej činnosti. Opatrenie má pomôcť vytvoriť sociálnu záchytnú sieť pre riešenie prípadov ľudí, ktorí si nebudú vedieť nájsť nové uplatnenie na trhu práce a môžu sa u nich rozvinúť negatívne sociálne javy, akými sú napríklad rozvoj rôznych druhov závislostí, kriminalita, strata bývania, a pod. Opatrenie má pomôcť týmto skupinám ľudí integrovať sa naspäť do spoločnosti.	
Sledovaný cieľ	- Minimalizácia negatívnych sociálnych javov spôsobených nárastom nezamestnanosti v súvislosti s utlmovaním banskej činnosti - Zvýšenie kapacít organizácií poskytujúcich sociálne služby zamerané na zmierňovanie negatívnych sociálnych javov spôsobených transformáciou regiónu	
Potenciálni nositelia projektov	- Mestá a obce - Mimovládne neziskové organizácie	
Cieľové skupiny	- Verejnosť - Uchádzači o zamestnanie	
Výber indikatívnych projektových zámerov	- Rozvoj sociálnych služieb v meste Prievidza - Vybudovanie domu seniorov v Prievidzi a v Novákoch - Domov sociálnych služieb Krásno - Vybudovanie Domu seniorov (Obec Nedožery-Brezany)	
Zodpovedné orgány a úlohy	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán OP ĽZ a Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP ĽZ a Programu Slovensko
		Príprava výziev na financovanie projektov
	NIKA	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci POO
		Príprava výziev na financovanie projektov

7.4.6. Priorita IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia

Najvypuklejším problémom regiónu horná Nitra nie je v súčasnej dobe vysoká nezamestnanosť alebo vysoká závislosť lokálnej ekonomiky na ťažobnom priemysle. Región trpí nepriaznivým demografickým vývojom a problémom dlhodobého odlivu ľudí. V oboch okresoch – Prievidza aj Partizánske – došlo od roku 1998 k úbytku obyvateľstva o približne 5%, pričom podľa prognózy do roku 2035 by mal región prísť o ďalších 4 % až 5 % obyvateľov.⁵⁸ Migrácia ľudí z regiónu súvisí s možnosťami pracovného uplatnenia, možnosťami vzdelávania, ale aj s kvalitou života v regióne a s kvalitou poskytovaných verejných služieb.

Zatiaľ čo piliere Ekonomika, podnikanie a inovácie a Udržateľné životné prostredie riešia otázky pracovných príležitostí a čistého životného prostredia, kvalita života je zameraná na atraktivitu regiónu z pohľadu trávenia voľného času, športu, kultúry, rekreácie, či dostupnosti bývania. Cieľom je vytvoriť atraktívny región, ktorý udrží obyvateľov v regióne, prípadne priláka nových obyvateľov.

Rozvoj kultúry, voľnočasových, športových a rekreačných aktivít súvisí nielen so zvyšovaním atraktivity regiónu pre miestnych obyvateľov, ale je úzko prepojený aj s rozvojom cestovného ruchu v regióne. Nájomné bývanie za výhodnú cenu môže pomôcť slabším sociálnym skupinám zabezpečiť si bývanie, na druhej strane však môže slúžiť aj ako štartovacie bývanie pre mladé rodiny, čo pomôže udržať ich v regióne. Mestá v regióne horná Nitra už dnes ponúkajú nájomné bývanie, avšak z pohľadu plánovaných nových ekonomických aktivít v regióne a potreby zabezpečenia pracovných síl, bude potrebné túto oblasť posilniť, a obzvlášť sa zamerať na mladé rodiny.

Jednou z možností, ako zvýšiť atraktivitu regiónu, je aj rozvoj verejných služieb a zavádzanie moderných konceptov v miestnej samospráve, ako napríklad tzv. „digitálne mesto“, alebo širší koncept smart city. Podobné iniciatívy sú súčasťou akčných plánov a stratégií aj v iných uhoľných regiónoch, ako napríklad Lužice v Nemecku alebo Limburg v Holandsku, ktoré sa snažia zatriktívniť svoje regióny zameraním sa na moderné technológie, pokrytie miest sieťami vysokorýchlostného internetu a wi-fi, maximalizáciu digitálnych služieb mesta a vytváranie podmienok pre rozvoj digitálnej ekonomiky.

Priorita zohľadňuje postavenie krajského mesta Trenčín, ktoré získalo titul Európske hlavné mesto kultúry 2026. Projekt sa rozšíri aj do širšieho regiónu horná Nitra – oblasti ťažby uhlia, jedného z najznečisťujúcejších priemyselných odvetví na Slovensku. Vybraní umelci budú na tento vývoj reagovať špeciálne vytvorenými prácami, ktoré budú obsahovať aj dojmy a vstupy bývalých zamestnancov baní.

Opaterenie	Východiská	Cieľ
IV.2.1 Rozvoj kultúry v regióne	- Región má dobré predpoklady z hľadiska kultúrnej infraštruktúry a podujatí - Príležitosť ponúka previazanie na rozvoj cestovného ruchu a využitie potenciálu banskej histórie v regióne	- Zvyšovať atraktivitu regiónu rozširovaním ponuky kultúrnych aktivít - Podporiť budovanie, resp. rekonštrukcie kultúrnej infraštruktúry
IV.2.2 Rozvoj možností voľnočasových, športových a	Región ponúka rôzne možnosti voľnočasových a rekreačných aktivít	Zvyšovať atraktivitu regiónu rozširovaním ponuky voľnočasových, športových a rekreačných aktivít

⁵⁸ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035, Prognostický ústav SAV, Bratislava.

rekreačných aktivít v regióne	• Ďalšie zvýšenie atraktivity regiónu v tomto smere sa ponúka využitím a revitalizáciou niektorých území po banskej činnosti na voľnočasové aktivity (mokrade, ktoré vznikli banskou činnosťou) • V regióne je čiastočne vybudovaná sieť cyklociest, je potrebné ich ďalej budovať a prepájať	• Podporiť budovanie, resp. rekonštrukcie nových športovísk, cyklociest a ďalšej voľnočasovej infraštruktúry
IV.2.3 Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov	• Mestá v regióne sa doteraz vo väčšej miere nevenovali smart city stratégiám a zavádzaniu smart city konceptov • Smart city riešenia, kvalitné a moderné verejné služby môžu pritom zvýšiť atraktivitu miest v regióne	• Zavádzanie smart city stratégií a služieb a digitálnych riešení v mestách
IV.2.4 Rozvoj podpory bývania v regióne	• Mestá v regióne už dnes ponúkajú nájomné bývanie • Rast ekonomickej aktivity v nových sektoroch vytvorí tlak na potrebu rozvoja bývania v mestách a obciach • Je potrebné sa predovšetkým zamerať na rozvoj bývania pre mladé rodiny	• Zabezpečiť rast ponuky nájomného bývania v regióne s osobitným zameraním sa na mladé rodiny • Podporiť budovanie infraštruktúry pre výstavbu bývania v osobnom vlastníctve

7.4.6.1. Opatrenie IV.2.1 Rozvoj kultúry v regióne

Názov opatrenia	IV.2.1 Rozvoj kultúry v regióne
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozvoj kultúry v regióne s možnosťou stavať na existujúcej kultúrnej infraštruktúre, ako aj na banskej tradícii, a to aj s ohľadom na titul krajského mesta Trenčín, ktoré sa stalo Európskym hlavným mestom kultúry 2026. Opatrenie má prispieť k rozšíreniu ponuky kultúrnych podujatí a možností, a prepájať ich na ponuku v oblasti cestovného ruchu. Opatrenie je tiež zamerané na budovanie, prípadne na rekonštrukcie existujúcej kultúrnej infraštruktúry.
Sledovaný cieľ	• Zvyšovanie atraktivity regiónu rozširovaním ponuky kultúrnych aktivít

	Budovanie, resp. rekonštrukcie kultúrnej infraštruktúry	
Potenciálni nositelia projektov	- Mestá a obce - Podnikatelia v regióne - Samosprávny kraj - Mimovládne neziskové organizácie	
Cieľové skupiny	- Verejnosť - Návštevníci regiónu	
Výber indikatívnych projektových zámerov	- Vybudovanie hornonitrianskeho kultúrno kreatívneho podnikateľského centra v Prievidzi - Obnova domu kultúry v obci Koš - Koncertný organ pre Hornú Nitru	
Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán IROP a Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci IROP a Programu Slovensko Príprava výziev na financovanie projektov

7.4.6.2. *Opatrenie IV.2.2 Rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít v regióne*

Názov opatrenia	IV.2.2 Rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít v regióne
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít rozširovaním ich ponuky, ako aj rozširovaním súvisiacej infraštruktúry. To zahŕňa napríklad budovanie nových cyklociest a ich prepájanie, budovanie nových turistických chodníkov, revitalizáciu území a ich premenu na rekreačné využitie (vrátane území po banskej činnosti a území ovplyvnených banskou činnosťou). Opatrenie je tiež zamerané na budovanie, prípadne na rekonštrukcie existujúcej voľnočasovej, športovej a rekreačnej infraštruktúry.
Sledovaný cieľ	Zvyšovanie atraktivity regiónu rozširovaním ponuky voľnočasových, športových a rekreačných aktivít

	Budovanie, resp. rekonštrukcie nových športovísk, cyklociest a ďalšej voľnočasovej infraštruktúry	
Potenciálni nositelia projektov	- Mestá a obce - Podnikatelia v regióne - Samosprávny kraj - Mimovládne neziskové organizácie	
Cieľové skupiny	- Verejnosť - Návštevníci regiónu	
Výber indikatívnych projektových zámerov	- Centrum rehabilitácie a športu v Handlovej - Náučný chodník a chránený areál Košovsko-Laskárske mokrade - Náučný dendrologický lesný chodník - Vybudovanie sedačkovej lanovky v stredisku Skiarena Fačkovské sedlo - Hydraulická plošina na dne bazéna pre potreby plaveckých výcvikov - Revitalizácia športovísk a ubytovania HUTIRA RELAX CENTRA - Rekreačná zóna Krásno	
Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán IROP	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci IROP Príprava výziev na financovanie projektov

7.4.6.3. Opatrenie IV.2.3 Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov

Názov opatrenia	IV.2.3 Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu rozvoja smart city stratégií a implementácie smart city riešení v mestách v regióne. Osobitnou oblasťou, ktorú opatrenie rieši, je podpora pre zavádzanie digitálnych riešení v mestách, čo zahŕňa elektronické služby miestnej samosprávy, ako aj podporu budovania digitálnej infraštruktúry pre potreby obyvateľov a návštevníkov miest, ako aj pre potreby rozvoja digitálnej ekonomiky.
Sledovaný cieľ	Zavádzanie smart city stratégií a služieb a digitálnych riešení v mestách

Potenciálni nositelia projektov	• Mestá a obce • Podnikatelia v regióne	
Cieľové skupiny	• Verejnosť	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Rekonštrukcia verejného osvetlenia a zavedenie smart prvkov	
Zodpovedné orgány a úlohy	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán OP EVS	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP EVS Príprava výziev na financovanie projektov
	Riadiaci orgán Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci Programu Slovensko Príprava výziev na financovanie projektov

7.4.6.4. Opatrenie IV.2.4 Rozvoj podpory bývania v regióne

Názov opatrenia	IV.2.4 Rozvoj podpory bývania v regióne
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu rozširovania ponuky bývania v regióne s cieľom zlepšiť dostupnosť bývania predovšetkým pre mladé rodiny, a tiež s cieľom prilákať do regiónu mladých ľudí aj v súvislosti s novými pracovnými príležitosťami, ktoré vzniknú v procese ekonomickej transformácie. Podpora bývania môže byť v rôznej forme, napríklad v podobe mestského sociálneho bývania, nájomného bývania, súkromného nájomného bývania.
Sledovaný cieľ	• Rast ponuky nájomného bývania v regióne s osobitným zameraním sa na mladé rodiny
Potenciálni nositelia projektov	• Mestá a obce • Podnikatelia v regióne
Cieľové skupiny	• Verejnosť
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Vybudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry pre individuálnu bytovú výstavu Sebedražie – Dúbravka • Nové zázemie pre bývanie zamestnancov regiónu - ubytovňa v areáli firmy • Banícky bytový komplex v Handlovej

- Banícka kolónia, Handlová – Revitalizáciu územia

Zodpovedné orgány a úlohy	Mestá a obce	Príprava projektov
	MD SR/ Štátny fond rozvoja bývania	Identifikácia možných dodatočných zdrojov financovania podľa potreby

7.4.7. Priorita IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily

V procese transformácie regiónu z uhoľnej ekonomiky na nové sektory ekonomiky vznikne aj potreba prispôsobenia sa školstva v regióne potrebám trhu práce. Okrem samotnej transformácie budú na potreby trhu práce vplývať aj iné globálne faktory, ako napríklad automatizácia a robotizácia. To bude vytvárať tlak na stredné odborné školstvo, ako aj na vysoké školstvo, aby prispôbili svoje študijné programy novým podmienkam.

Už dnes je v regióne zabehnutý systém duálneho vzdelávania, v ktorom je dnes zapojených 671 žiakov na 12 stredných odborných školách a v 51 podnikoch. Medzi spolupracujúcimi podnikmi sú aj spoločnosti, ktoré budú s veľkou pravdepodobnosťou kľúčové pre ekonomickú transformáciu a tvorbu pracovných miest v budúcnosti. Tie si už dnes takýmto spôsobom vychovávajú pracovné sily, pri predpokladaných nárastoch zamestnanosti v týchto sektoroch však bude potrebné prípravu žiakov v duálnom vzdelávaní zintenzívniť. V okrese Prievidza je momentálne 7 stredných odborných škôl a obchodných akadémií a v okrese Partizánske 1. Zároveň sú v regióne horná Nitra 2 gymnáziá a jedna spojená škola (gymnázium a stredná odborná škola).⁵⁹ Podľa Regionálnej integrovanej územnej stratégie TSK je odporúčané v regióne horná Nitra podporiť učebné odbory elektrotechnika, strojárstvo a chémia v Prievidzi a spracúvanie kože, kožušín a výrobu obuvi v Partizánskom.⁶⁰ Zároveň bude ale potrebné, aby stredné školstvo flexibilne reagovalo na zmeny v štruktúre ekonomiky vyvolané transformáciou regiónu.

V regióne horná Nitra nie sú dnes žiadne možnosti vysokoškolského štúdia. V meste Prievidza pôsobilo detašované pracovisko Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity. Pracovisko aktuálne nemá otvorený žiadny študijný program. Potenciál obnovenia vysokoškolského štúdia sa bude odvíjať od záujmu študentov. Vzhľadom na snahu podporovať výskum, vývoj a inovácie v regióne, ako aj vzhľadom na plány významných zamestnávateľov rozširovať výskum a vývoj v podnikoch v regióne však bude potrebné rozšíriť vysokoškolské vzdelávanie v regióne a rozvíjať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií so zamestnávateľmi, ako aj s inovatívnymi podnikmi. Prepájaním a spolupracou vysokoškolského vzdelávania so zamestnávateľmi sa prispeje nielen k výchove talentov v regióne, ale aj k ich udržaniu v regióne.

Vzhľadom na očakávaný nárast nezamestnanosti súvisiaci s útlmom ťažby uhlia bude potrebné posilniť tiež mimoškolské vzdelávanie a rekvalifikácie s cieľom podporiť uplatnenie bývalých zamestnancov ťažobného priemyslu na trhu práce.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
IV.3.1 Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne	• V regióne horná Nitra je zabehnutý systém duálneho vzdelávania • Vzhľadom na očakávanú zmenu štruktúry ekonomiky bude však potrebné zapojenie sa do duálneho vzdelávania posilniť, ako aj prispôbiť	• Zvýšenie participácie v systéme duálneho vzdelávania • Zvýšenie spolupráce zamestnávateľov a stredných škôl pri príprave absolventov pre nové sektory transformujúcej sa ekonomiky

⁵⁹ Centrum vedecko-technických informácií SR, Prehľad stredných škôl, Školský rok 2020/2021.

⁶⁰ Regionálna integrovaná územná stratégia Trenčianskeho kraja na roky 2014 - 2020, časť 3.3 Oblasť školstva.

	študijné programy stredného školstva	
IV.3.2 Podpora vyššieho vzdelávania v regióne	- V regióne horná Nitra pôsobí len jedno detašované pracovisko vysokej školy (aktuálne nie je otvorený žiadny študijný program) - Vzhľadom na snahu podporiť výskum, vývoj, inovácie a pracovné miesta s vyššou pridanou hodnotou, je potrebné rozšíriť vysokoškolské vzdelávanie v regióne a spoluprácu vzdelávacích inštitúcií so zamestnávateľmi	- Zvýšenie kapacity vysokoškolského vzdelávania v regióne - Zvýšenie spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a zamestnávateľmi, predovšetkým v oblasti VVai
IV.3.3 Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov	- Útlm ťažby uhlia prinesie na trh práce nových nezamestnaných, ktorých bude potrebné rekvalifikovať - Niektoré podniky v regióne riešia rekvalifikácie vo vlastnej réžii vo svojich školiacich centrách - Atraktivitu regiónu je možné podporiť aj ďalším mimoškolským vzdelávaním a celoživotným vzdelávaním	- Zvýšenie kapacity rekvalifikačných kurzov zameraných na rekvalifikáciu zamestnancov ťažobného priemyslu na nové sektory transformujúcej sa ekonomiky - Zapojenie kľúčových zamestnávateľov do procesu rekvalifikácie - Rozširovanie možností mimoškolského a celoživotného vzdelávania

7.4.7.1. Opatrenie IV.3.1 Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne

Názov opatrenia	IV.3.1 Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu zvyšovania zapájania sa zamestnávateľov, škôl a žiakov do duálneho vzdelávania v regióne s cieľom posilniť uplatniteľnosť absolventov na trhu práce v rozvíjajúcich sa sektoroch ekonomiky. Opatrenie je tiež zamerané na posilňovanie celkovej spolupráce medzi zamestnávateľmi a strednými školami v regióne.
Sledovaný cieľ	- Zvýšenie participácie v systéme duálneho vzdelávania - Zvýšenie spolupráce zamestnávateľov a stredných škôl pri príprave absolventov pre nové sektory transformujúcej sa ekonomiky

Potenciálni nositelia projektov	• Vzdelávacie inštitúcie • Samosprávny kraj • Podnikatelia v regióne	
Cieľové skupiny	• Zamestnávateľia • Žiaci a študenti	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Intenzifikácia finančnej gramotnosti pre žiakov ZŠ a SŠ hornej Nitry • Projekt Baťovany 2.0 - podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania • Športová akadémia s možnosťou duálneho vzdelávania v Novákoch • Rozšírenie oddelenia duálneho vzdelávania v priemyselnom podniku v Prievidzi • Vytvorenie systému vyhľadávania a podpory technických talentov v regióne • Zriadenie odborných učební v najväčších obciach regiónu – Bošanoch, Chynoranoch a Veľkých Uherciach	
Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Riadiaci orgán OP ĽZ a príslušný sprostredkovateľský orgán	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP ĽZ Príprava výziev na financovanie projektov
	Riadiaci orgán Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci Programu Slovensko Príprava výziev na financovanie projektov

7.4.7.2. Opatrenie IV.3.2 Podpora vyššieho vzdelávania v regióne

Názov opatrenia	IV.3.2 Podpora vyššieho vzdelávania v regióne
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na rozširovanie vysokoškolského vzdelávania v regióne horná Nitra a rozširovanie študijných odborov v nadväznosti na potenciálne rozvíjajúce sa sektory ekonomiky v rámci transformácie regiónu z uhoľnej ekonomiky. Opatrenie je tiež zamerané na prehlbovanie spolupráce vzdelávacích inštitúcií so zamestnávateľmi na spoločných projektoch VVai, podpory talentov s cieľom

vychovávať a udržať talenty v regióne pre potreby rozvíjajúcich sa sektorov ekonomiky.

Sledovaný cieľ	- Vytvorenie kapacity vysokoškolského vzdelávania v regióne - Zvýšenie spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a zamestnávateľmi, predovšetkým v oblasti VVai	
Potenciálni nositelia projektov	- Vzdelávacie inštitúcie - Podnikatelia v regióne	
Cieľové skupiny	- Zamestnávateľa - Študenti	
Výber indikatívnych projektových zámerov	Vytvorenie systému vyhľadávania a podpory technických talentov v regióne	
Zodpovedné orgány a úlohy	Riadiaci orgán OP ĽZ a príslušný sprostredkovateľský orgán	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP ĽZ Príprava výziev na financovanie projektov
	Riadiaci orgán Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci Programu Slovensko Príprava výziev na financovanie projektov

7.4.7.3. *Opatrenie IV.3.3 Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov*

Názov opatrenia	IV.3.3 Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na intenzifikáciu rekvalifikácií a nastavenie špeciálnych rekvalifikačných programov pre prípravu zamestnancov ťažobného sektora na nové uplatnenie na trhu práce, aj so zapojením samotných zamestnávateľov, prípadne podporou rekvalifikačných aktivít priamo u budúcich zamestnávateľov. Zároveň je opatrenie zamerané aj na zvyšovanie atraktivity regiónu prostredníctvom rozširovania možností ďalšieho mimoškolského a celoživotného vzdelávania s cieľom podpory talentov a rozširovania kvalifikácie zameranej na potreby trhu práce a nových sektorov ekonomiky.
Sledovaný cieľ	- Zvýšenie kapacity rekvalifikačných kurzov zameraných na rekvalifikáciu zamestnancov ťažobného priemyslu na nové sektory transformujúcej sa ekonomiky - Zapojenie kľúčových zamestnávateľov do procesu rekvalifikácie

	Rozširovanie možností mimoškolského a celoživotného vzdelávania	
Potenciálni nositelia projektov	- Vzdelávacie inštitúcie - Mestá a obce - Samosprávny kraj - Podnikatelia v regióne - Mimovládne neziskové organizácie	
Cieľové skupiny	- Verejnosť - Zamestnávateľia - Žiaci a študenti - Uchádzači o zamestnanie	
Výber indikatívnych projektových zámerov	- Zážitkové vedecké centrum pre žiakov základných a stredných škôl v Partizánskom - Hornonitrianske centrum vzdelania na podporu zlepšenia kvality ľudských zdrojov na hornej Nitre - Centrum celoživotného vzdelávania v Prievidzi - Vytvorenie systému vyhľadávania a podpory technických talentov v regióne - Rekvalifikačné kurzy pre súčasných zamestnancov Slovenských elektrární, a.s. - Elektráreň Nováky - Modernizácia vzdelávania a rekvalifikácia pracovnej sily v nedostatkových odboroch na trhu práce - Rekvalifikácia budúcich zamestnancov z iných odvetví pre potreby novej priemyselnej výroby	
Zodpovedné orgány a úlohy	TSK	Príprava projektov
	Mestá a obce	Príprava projektu
	Riadiaci orgán OP LZ	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP LZ Príprava výziev na financovanie projektov
	Riadiaci orgán Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci Programu Slovensko Príprava výziev na financovanie projektov

7.4.8. Priorita IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva

V procese transformácie regiónu horná Nitra sú z ekonomického hľadiska najviac ohrozenou skupinou obyvateľstva zamestnanci ťažobného priemyslu a naviazaných odvetví, kde dôjde k strate pracovných miest. Úbytok pracovných miest sa prejaví v najväčšej miere priamo v HBP.

Čo sa týka zvyšku zamestnancov, pôjde o dve skupiny ľudí. U mladších zamestnancov, ktorí pracujú v ťažobnom priemysle kratšie, sa dá očakávať väčšia flexibilita, čo sa týka ich možností rekvalifikácie, ako aj hľadania si nového uplatnenia na trhu práce. U starších zamestnancov, ktorí navyše pracujú v ťažobnom priemysle dlhodobo, sa dá predpokladať absencia skúseností so zmenou zamestnania a skúseností s procesmi súvisiacimi s nezamestnanosťou, komunikáciou s úradmi a zamestnávateľmi a aktívnym hľadaním si nového zamestnania.

Na zmiernenie sociálnych dopadov a vplyvov pre zamestnancov HBP, ktorí prídu o zamestnanie z dôvodu postupného ukončovania ťažby uhlia v regióne, bude potrebné využiť inštitút odstupného pre všetkých zamestnancov v závislosti od odpracovaných rokov u zamestnávateľa HBP a inštitút novelizovaného Osobitného príspevku baníkom pre zamestnancov, ktorí pracovali v zamestnaniach v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach. Odstupné je považované za mimoriadny náklad vyplývajúci z článku 4 rozhodnutia Rady EÚ 2010/787/EÚ o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie.

Na základe údajov HBP je predpokladaný nasledovný vývoj zníženia počtu zamestnancov v spoločnosti v rokoch 2019 až 2028:

Rok	Celkové zníženie počtu zamestnancov	- z toho zníženie počtu zamestnancov pracujúcich v podzemí
2019	280	135
2020	250	120
2021	300	145
2022	300	145
2023	400	195
2024	500	245
2025	400	195
2026	370	180
SPOLU	2 800	1 360

Aby bol proces prechodu bývalých zamestnancov ťažobného priemyslu do nových zamestnaní plynulý, je potrebné zabezpečiť pre nich právnu a sociálnu starostlivosť vo forme poradenstva ohľadom ich nárokov v procese zmeny zamestnania, ako aj ohľadom asistencie a sprevádzania celým procesom od ukončenia zamestnania, cez komunikáciu s úradmi, hľadanie si nového pracovného miesta, až po nástup do nového zamestnania.

Od augusta 2020 je v realizácii národný projekt s názvom „Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra“. V rámci projektu sú pre všetkých zamestnancov HBP k dispozícii kontaktné centrá v Handlovej, Novákoch a Prievidzi, ktoré poskytujú bezplatné odborné poradenstvo v rôznych oblastiach ako napríklad ekonomika, právne poradenstvo, psychológia a sociálna oblasť. Súčasne je plánované v rámci projektu organizovanie odborných stretnutí, prednášok či workshopov.

Opatrenie	Východiská	Cieľ
IV.4.1 Podpora asistencie a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti	- Zamestnanci ťažobného priemyslu sú priamo ohrozenou skupinou obyvateľstva v súvislosti s transformáciou uhoľného regiónu - Určitá skupina zamestnancov dlhodobo pracujúcich u jedného zamestnávateľa nebude mať dostatočné skúsenosti s hľadaním si nového uplatnenia na trhu práce a s procesmi súvisiacimi s ukončením zamestnania a právami vyplývajúcimi z vedenia v evidencii uchádzačov o zamestnanie	- Zabezpečiť sociálnu a právnu asistenciu zamestnancom, ktorí prídu v súvislosti s útlmom banskej činnosti o prácu, v procese ukončenia zamestnania, v súvislosti so štatútom uchádzača o zamestnanie a v procese hľadania si nového uplatnenia na trhu práce - Zlepšiť informovanosť o procesoch súvisiacich so zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie a z toho vyplývajúcich práv a povinností uchádzača o zamestnanie
IV.4.2 Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti	- V minulosti prebiehal v regióne projekt zameraný na komplexnú podporu a mentoring ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva, ktorý by bolo možné replikovať aj pre potreby transformácie regiónu horná Nitra - V realizácii je národný projekt zameraný na zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu baníkov. Vzhľadom k tomu, že ťažba uhlia bude ukončená na konci roka 2023, pre dotknutých zamestnancov, ktorí sa nemôžu zúčastniť aktuálne prebiehajúceho projektu bude zabezpečená možnosť zapojenia sa do kontinuálne pokračujúceho projektu, ktorý bude financovaný zo zdrojov FST.	Pomôcť pri zvýšení uplatnenia ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva na trhu práce

7.4.8.1. Opatrenie IV.4.1 Podpora asistencie a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti

Názov opatrenia		
IV.4.1 Podpora asistencie a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti		
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva	
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na podporu pre zamestnancov ťažobného priemyslu a nadväzujúcich odvetví, ktorí v súvislosti s útlmom banskej činnosti a transformáciou regiónu z uhoľnej ekonomiky prídu o zamestnanie. Právna asistencia je zameraná na poradenstvo v oblasti práv zamestnancov v súvislosti s ukončením pracovného pomeru so súčasným zamestnávateľom, práv a povinností uchádzača o zamestnanie súvisiacich s vedením v evidencii úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, v oblasti komunikácie a povinností voči orgánom štátnej správy, v procese hľadania si nového zamestnania a v oblasti nástupu do nového zamestnania.	
Sledovaný cieľ	• Zabezpečenie sociálnej a právnej asistencie zamestnancom, ktorí prídu v súvislosti s útlmom banskej činnosti o prácu, v procese ukončenia zamestnania, v súvislosti so štatútom uchádzača o zamestnanie a v procese hľadania si nového uplatnenia na trhu práce • Zlepšenie informovanosti o procesoch súvisiacich so zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie a z toho vyplývajúcich práv a povinností uchádzača o zamestnanie	
Potenciálni nositelia projektov	• Orgány štátnej správy • Mestá a obce • Mimovládne neziskové organizácie	
Cieľové skupiny	• Uchádzači o zamestnanie	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Komunitné centrum modernej hornej Nitry v Novákoch • Rozvoj sociálnych služieb v meste Prievidza • Rozvoj sociálnych služieb v meste Nováky	
Zodpovedné orgány a úlohy	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán OP LZ	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP LZ Príprava výziev na financovanie projektov
	MPSVR SR/ MH SR	Príprava riešenia osobitného príspevku baníkom a odstúpného

7.4.8.2. Opatrenie IV.4.2 Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti

Názov opatrenia	IV.4.2 Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti	
Pilier/priorita	IV. – Kvalita života a sociálna infraštruktúra / IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva	
Opis opatrenia	Opatrenie je zamerané na asistenciu ťažko zamestnateľným skupinám obyvateľstva prostredníctvom komplexnej podpory v procese prechodu zo súčasného zamestnania do nového zamestnania. Táto asistencia môže zahŕňať napríklad zabezpečenie vzdelávania, tréningu, rekvalifikácie a osobného rozvoja, pomoc pri vyhľadávaní a vytváraní vhodných pracovných miest a pomoc k úspešnému zvládnutiu a trvalému udržaniu získaného pracovného miesta.	
Sledovaný cieľ	• Zvýšenie uplatnenia ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva na trhu práce	
Potenciálni nositelia projektov	• Orgány štátnej správy • Mestá a obce • Mimovládne neziskové organizácie	
Cieľové skupiny	• Uchádzači o zamestnanie	
Výber indikatívnych projektových zámerov	• Tútoring a vzdelávanie občanov ohrozených sociálnym vylúčením v procese transformácie regiónu	
Zodpovedné orgány a úlohy	Mestá a obce	Príprava projektov
	Riadiaci orgán OP ĽZ	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci OP ĽZ Príprava výziev na financovanie projektov
	Riadiaci orgán Program Slovensko	Identifikácia možných zdrojov financovania v rámci Programu Slovensko Príprava výziev na financovanie projektov

7.5. Legislatívne a systémové opatrenia

Akčný plán pre transformáciu regiónu horná Nitra okrem vyššie spomínaných pilierov, priorít a opatrení zahŕňa aj tzv. legislatívne a systémové opatrenia. Ide o opatrenia, ktoré je pre postupný útlm ťažby uhlia a transformáciu regiónu potrebné vykonať z hľadiska zmien v legislatíve a regulácii, prípadne z hľadiska zmien v inštitucionálnom nastavení, nastavení grantových schém a pod. V rámci plnení opatrení, ako aj pri stanovení termínov realizácie podľa Akčného plánu je potrebné zohľadniť povinnosť subjektov verejnej správy okrem subjektu verejnej správy, ktorým je obec, vyšší územný celok a nimi zriadená rozpočtová organizácia a príspevková organizácia, ak odsek 10 § 19 neustanovuje inak vypracovať štúdiu uskutočniteľnosti pred ďalšou projektovou prípravou investícií podľa novely zákona č. 360/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Medzi legislatívne a systémové opatrenia patria:

Názov opatrenia	Typ opatrenia	Popis opatrenia
Odpis zásob výhradného ložiska	Legislatíva	Podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „banský zákon“), musia byť výhradné ložiská využívané racionálne, to znamená, že je potrebné vydobýť zásoby výhradných ložísk vrátane sprievodných nerastov čo najúplnejšie s čo najmenšími stratami a znečistením. V prípade skoršieho ukončenia banskej činnosti nebude možné zásoby úplne vydobýť a bude potrebné ich časť odpísať. Banský zákon ustanovuje v § 14a možnosti odpisu zásob výhradného ložiska. Jednou z možností je podľa ods. 2 písm. c) možnosť odpísať zásoby, ktorých dobývanie by ohrozilo dôležité verejné záujmy, najmä ochranu životného prostredia, a význam ochrany prevyšuje záujem na vydobytí týchto zásob. Význam ochrany prevyšujúcej záujem na vydobytí týchto zásob preukáže príslušné ministerstvo obvodnému banskému úradu prostredníctvom MH SR. MH SR túto skutočnosť potvrdí záväzným stanoviskom po jeho posúdení najmä z hľadiska uskutočňovania surovinovej politiky. Odpis zásob výhradných ložísk sa uskutočňuje prevodom z bilančných zásob do nebilančných zásob podľa Plánu zatvárania uhoľných výrobných jednotiek, ktorý bol skrátený ťažobnou organizáciou z pôvodného termínu rok 2027 na rok 2025. Odpis zásob vykonáva príslušný obvodný banský úrad.
Zmena chráneného ložiskového územia	Legislatíva	Banský zákon definuje v § 16 a 17 chránené ložiskové územie, jeho určenie, zmeny a zrušenie. HBP majú v regióne evidované 3 chránené ložiskové územia (ďalej len „CHLÚ“) – Cigel', Handlová a Nováky. CHLÚ obmedzuje rozvoj na pozemkoch, ktoré sa nachádzajú v tomto území⁶¹. Vzhľadom na postupný útlm banskej činnosti a potrebu rozvoja regiónu v procese transformácie je skúmaná možnosť zmeny alebo zrušenia CHLÚ v nadväznosti na odpis zásob výhradného

⁶¹ <https://www.hbu.sk/chrane-loziskove-uzemia/banska-bystrica>.

ložiska a v nadväznosti na postupný útlm banskej činnosti. Odpis zásob výhradného ložiska z dôvodu, že dobývanie ložísk by mohlo ohroziť ochranu životného prostredia a význam ochrany prevyšuje záujem na vydobytí týchto zásob v konečnom dôsledku neznamená, že štát by nerastné bohatstvo (ktoré je podľa Ústavy SR jeho vlastníctvom) nemal pre budúce generácie chrániť prostredníctvom inštitútu CHLÚ. Z uvedeného dôvodu je viac ako zrušenie CHLÚ uprednostňovaná alternatíva legislatívnej úpravy §§ 18 a 19 banského zákona tak, aby CHLÚ významne neobmedzoval rozvoj regiónu.

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 558/2001 Z. z. „Chránené ložiskové územie a jeho zmeny určuje obvodný banský úrad rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a na základe záväzného stanoviska stavebného úradu.“

Banská záchranná služba Legislatíva

HBP prevádzkujú Hlavnú banskú záchrannú stanicu, ktorá vykonáva banskú záchrannú službu a riadi závodné banské záchranné stanice s celoslovenskou pôsobnosťou. Počas útlmu ťažby uhlia a likvidácie dobývacích priestorov musí byť činnosť banskej záchrannej stanice zachovaná.

Vzhľadom na skúsenosti tejto záchrannej služby je vhodné ju zachovať aj po ukončení ťažby uhlia a likvidácii dobývacích priestorov, a preto bude potrebné sa zaoberať možnosťami prechodu Hlavnej banskej záchrannej stanice pod inú nástupnícku organizáciu aj zabezpečenie jej financovania.

Zároveň bude potrebné novelizáciou príslušnej legislatívy upraviť vzťahy v rámci postavenia a financovania v integrovanom záchrannom systéme.

Pre Banskú záchrannú službu s postavením v integrovanom záchrannom systéme boli navrhnuté 4 scenáre právnej úpravy pre zabezpečenie jej ďalšej činnosti zo strany Ministerstva vnútra SR, ktoré sú predmetom posudzovania.

Aktuálny návrh predpokladá transformáciu časti Banskej záchrannej služby na organizačnú jednotku Hasičského a záchranného zboru.

Sociálne zabezpečenie baníkov Legislatíva/
Financovanie

V rámci útlmu banskej činnosti je snaha vytvoriť primerané sociálne podmienky uvoľňovaným baníkom z dôvodu sťažených podmienok pri ďalšej adaptácii na iný druh zamestnania.

V tejto súvislosti je potrebné navrhnuť sociálne zabezpečenie baníkov tak, aby bolo možné poskytovanie osobitnej dávky širšiemu okruhu baníkov, uvoľňovaných zo zamestnania, v porovnaní s existujúcou právnou úpravou.

Na základe rokovaní medzi MH SR, MPSVR SR a HBP boli vyčíslené náklady na sociálne zabezpečenie baníkov vo výške 43,9 mil. EUR, náklady na dôchodkové poistenie, v prípade, ak tieto osoby budú poistené ako poistenci štátu vo výške 12,5 mil. EUR.

Je potrebné hľadať dodatočné zdroje financovania sociálneho zabezpečenia pre všetkých odchádzajúcich zamestnancov HBP

zo zdrojov EŠIF (napríklad Európsky sociálny fond) alebo iných zdrojov EÚ umožňujúcich financovanie pasívnych opatrení trhu práce), keďže zdroje štátneho rozpočtu SR môžu byť obmedzené. S postupnou klesajúcou ťažbou uhlia spoločnosť HBP nebude schopná generovať dostatok zdrojov na pokrytie týchto mimoriadnych nákladov.

V súvislosti s vyplácaním sociálneho zabezpečenia baníkov je potrebné tiež preskúmať a zvoliť vhodný mechanizmus vyplácania týchto prostriedkov z hľadiska zodpovednej inštitúcie a kapacitného zabezpečenia.

Zákomom č. 385/2019 Z. z. o kompenzačnom príspevku baníkom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý bol prijatý v Národnej rade SR dňa 16. októbra 2019 a ktorým sa zmiernili sociálne dopady pre stratu príjmu z činnosti baníkov so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach na území SR, ktorí prichádzajú o zamestnanie z dôvodu útlmu banskej činnosti, došlo k zabezpečeniu nákladov poistenia na úhradu povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.

**Notifikovanie
Programu
postupného
dot'azenia a
uzatvorenia
jednotlivých
ťažobných polí**

Financovanie

Na čiastočnú sanáciu nákladov na zatvorenie ťažobných polí je potrebné využiť štátnu pomoc na pokrytie mimoriadnych nákladov podľa Rozhodnutia Rady z 10. decembra 2010 o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie č. 2010/787/EÚ. Štátna pomoc poskytnutá podnikom, ktoré vykonávajú alebo vykonávali činnosť v súvislosti s ťažbou uhlia, aby sa im umožnilo pokryť náklady, ktoré vznikajú alebo vznikli v dôsledku uzatvárania uhoľných výrobných jednotiek a ktoré nesúvisia s bežnou výrobou, sa považuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom. Ide o pomoc na pokrytie mimoriadnych nákladov, ako sú uzatváranie a likvidácia banských diel, rekultivácie, banské škody, včítane náhrady zdrojov vody, odpisy, asanácie, bezpečnostné podzemné práce, zostatkové náklady plynúce z administratívnych, právnych a daňových ustanovení špecifických pre uhoľný priemysel, včítane odstupného pre neuplatnených zamestnancov. Presná technická, časová a finančná špecifikácia musí byť definovaná v technicko-ekonomickom projekte likvidácie konkrétneho ťažobného poľa a byť predmetom notifikácie v EK.

Je potrebné hľadať dodatočné zdroje financovania uzatvárania uhoľných výrobných jednotiek, keďže s klesajúcou ťažbou uhlia nebude spoločnosť HBP schopná generovať dostatočné zdroje na pokrytie nákladov na uzatváranie z vlastných zdrojov a rovnako nemôže eliminovať všetky dopady ťažby uhlia v regióne, ktoré postupne vznikali počas ťažby pred vznikom HBP.

Rozhodnutím EK z 28.11.2019 pod číslom SA.55038 (2019/N) – Slovensko „Pomoc na pokrytie mimoriadnych nákladov spoločnosti Hornonitrianske bane Prievidza (HBP) v súvislosti s

ukončením ťažby“ prebehla notifikácia štátnej pomoci programu postupného doŕaženia a uzatvorenia jednotlivých ťažobných polí dobývacích priestorov Handlová, Nováky I. s využitím poskytnutia pomoci na pokrytie mimoriadnych nákladov podľa článku 4 rozhodnutia Rady o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie 2010/787/EÚ.

Nastavenie možnosti čerpania prostriedkov z EÚ fondov z programového obdobia 2014 - 2020	Financovanie	V súvislosti s financovaním Akčného plánu je snaha využiť disponibilné zdroje programového obdobia EÚ fondov 2014 - 2020. Relevantnými operačnými programami pre opatrenia transformácie sú najmä OP ĽZ, OP II, OP KŽP a IROP. Vzhľadom na aktuálnu spoločenskú situáciu zapríčinenú pandémiou COVID-19 a s ňou spojenou potrebou riešenia krízy, resp. zmierňovaním jej negatívnych vplyvov smerovali príslušné rezorty všetky disponibilné finančné prostriedky zo zdrojov európskych štrukturálnych a investičných fondov na úlohy a opatrenia definované v uznesení vlády SR č. 257 z 28. apríla 2020 k Návrhu opatrení financovaných z operačných programov európskych štrukturálnych a investičných fondov na boj s pandémiou COVID-19 a odstraňovanie a zmiernenie jej dôsledkov. Z tohto dôvodu bolo možné financovať len zlomok opatrení Akčného plánu.
Nastavenie možnosti čerpania prostriedkov z EÚ fondov z programového obdobia 2021 - 2027	Financovanie	Kľúčovým zdrojom financovania Akčného plánu bude programové obdobie fondov EÚ 2021 - 2027. Akčný plán zohrával dôležitú úlohu v procese programovania obdobia 2021 - 2027 a v PST boli synergicky zohľadnené priority Akčného plánu a potreby transformácie regiónu horná Nitra. Ďalším zdrojom financovania sú plánované opatrenia v rámci POO. Zásadnou otázkou bude aj správne nastavenie synergii a komplementarít medzi zdrojmi z POO, fondami EÚ vrátane FST a inými zdrojmi. Taktiež riadenie procesu tvorby kľúčových stratégií (PST, Integrovaná územná stratégia), či už medzirezortnou pracovnou skupinou, ale aj v rámci regionálnych tematických komisií v rámci Rád partnerstva musí zabezpečiť vyhodnocovanie projektov aj v súvislosti nadväznosti a doplnkovosti k iným projektom v príslušných zásobníkoch, aby sa plnili ciele stratégií efektívnejšie.
Hľadanie dodatočných možností financovania zo štátneho rozpočtu	Financovanie	Implementácia Akčného plánu by mala byť postavená na viaczdrojovom financovaní. Nie všetky opatrenia Akčného plánu bude možné financovať z fondov EÚ, buď z dôvodu nedostatku finančnej alokácie alebo z dôvodu obmedzenia účelu financovania. Je preto potrebné hľadať prípadné dodatočné zdroje financovania opatrení Akčného plánu zo zdrojov štátneho rozpočtu, prípadne využitím iných druhov financovania, ako napríklad verejno-súkromné partnerstvá alebo návratné finančné zdroje.

Krátkodobé inštitucionálne zabezpečenie riadenia implementácie Akčného plánu	Inštitucionálne zabezpečenie	MIRRI SR v súčasnosti zabezpečuje všetky potrebné úkony súvisiace s inštitucionálnym zabezpečením koordinácie a riadenia implementácie Akčného plánu. Úzko spolupracuje s Pracovnou skupinou pre implementáciu Akčného plánu, relevantnými rezortmi a všetkými zainteresovanými stranami potrebnými pri riešení problematiky transformácie. Keďže sa predpokladá, že primárnym zdrojom financovania Akčného plánu budú prostriedky z fondov EÚ programového obdobia 2021 - 2027, bude musieť byť inštitucionálne zabezpečenie implementácie Akčného plánu riešené a ďalej prispôsobené v rámci nastavenia nového programového obdobia.
Dlhodobé inštitucionálne zabezpečenie riadenia implementácie Akčného plánu	Inštitucionálne zabezpečenie	Po roku 2023 bude dlhodobý systém riadenia implementácie Akčného plánu zadefinovaný v rámci nastavenia programového obdobia EÚ fondov na roky 2021 - 2027. Návrh inštitucionálneho zabezpečenia je súčasťou materiálu Návrh na určenie subjektov, ktoré budú vykonávať úlohy sprostredkovateľských orgánov pre Program Slovensko.
Vypracovanie Plánu likvidácie baní	Likvidácia baní	Vypracovanie plánu likvidácie baní v súlade so zákonom o banskej činnosti, ktorý bude musieť vypracovať organizácia vykonávajú banskú činnosť. V súlade s § 10 ods. 6 zákona o banskej činnosti „Zabezpečenie banských diel a lomov a likvidáciu hlavných banských diel a lomov povoľuje obvodný banský úrad. So žiadosťou o povolenie predkladá organizácia plán ich zabezpečenia alebo likvidácie“.
Opatrenia zamerané na zníženie záťaže na štátny rozpočet v súvislosti s financovaním environmentálnych cieľov	Financovanie	Na druhej strane sa však očakáva, že po roku 2023 bude nevyhnutné zabezpečiť financovanie ďalších opatrení s cieľom naplniť environmentálne ciele v oblasti približovania sa k uhlíkovej neutralite, konkrétne napríklad financovanie zmeny palivovej základne z uhlia na iné palivo a inú technológiu vo výrobe energií v centrálnych zdrojoch tepla. V tejto súvislosti bude potrebné uvažovať napríklad o možnostiach zrušenia oslobodenia od spotrebnej dane pri výrobe elektriny a kombinovanej výrobe elektriny a tepla z uhlia a výnimky oslobodenia od spotrebnej dane z uhlia. Na jeseň 2020 sa začal realizovať projekt SRSP (Structural Reforms Support Programme) v gescii generálneho riaditeľstva pre štrukturálne reformy EK pod názvom „Podpora prípravy Územného plánu spravodlivej transformácie pre Slovensko“. Implementácia tohto projektu a vypracovanie samotného PST je podmienkou pre čerpanie finančných prostriedkov z FST. Výstupy z vykonaného projektu sú súčasťou priority FST v rámci Programu Slovensko.

7.6. Inštitucionálne zabezpečenie implementácie AP HN

Implementácia Akčného plánu je zabezpečená jeho začlenením do PST, ktorý synergicky zohľadňuje tie priority AP HN, ktoré môžu byť podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu (ďalej len „nariadenie k FST“) financované z tohto fondu.

Koordinácia prípravy a implementácie PST je zabezpečovaná Medzirezortnou pracovnou skupinou pre koordináciu prípravy a implementáciu PST v zložení zástupcov: MIRRI SR, MH SR, MPSVR SR, MŠVVaŠ SR, MF SR, MD SR, MŽP SR a MPRV SR. Na regionálnej úrovni je koordinácia zabezpečená tematickou komisiou vytvorenou v rámci Rady partnerstva TSK.

7.7. Indikatívne projekty a indikatívna prioritizácia

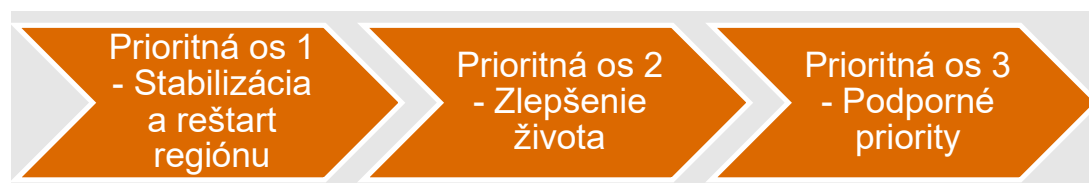
V procese prípravy Akčného plánu prebiehal aj zber indikatívnych projektových zámerov. Cieľom zberu týchto projektov bolo zistiť potenciál investícií v regióne od nositeľov projektov, ktorými sú podnikatelia, mimovládne neziskové organizácie, štátne inštitúcie aj samospráva. Cieľom bolo tiež zistiť, či v rámci navrhnutých opatrení existujú nositelia potenciálnych projektov, a tiež na základe predložených detailov indikatívnych projektov analyzovať možnosti finančnej podpory pre projekty z rôznych zdrojov.

V súvislosti so vznikom FST, MIRRI SR vyhlásilo v marci 2021 zber projektových zámerov za účelom vytvorenia zásobníka pre prípravu na čerpanie z tohto fondu. Predkladatelia zámerov, ktorí predložili svoj zámer v rámci AP HN boli oslovení na aktualizáciu zámerov a ich predloženie do nového zásobníka pre FST, ktorý bude môcť financovať oprávnené aktivity. Projektový zásobník je indikatívny a poskytuje širší záber informácií potrebných pre vhodnosť financovania predložených zámerov prostredníctvom FST.

7.7.1. Rámcová prioritizácia projektov

Vzhľadom na veľké množstvo predložených projektov a komplexnosť tém zohľadnených v Akčnom pláne je vhodné jednotlivé iniciatívy prioritizovať. Dobrým príkladom prioritizácie a fázovania transformačného procesu je príklad z belgického mesta Genk, kde bola transformácia realizovaná v troch fázach. Začala fázou stabilizácie regiónu, pokračovala fázou proaktívnej podpory transformácie ekonomiky a následne fázou rozvoja kvality života, podpory inovácií a rekultivácie komunity.

Zohľadnením tejto medzinárodnej praxe, ako aj lokálnych špecifik a potrieb, je navrhnutá nasledovná indikatívna prioritizácia opatrení a projektov Akčného plánu:

Prioritné osi by mali reflektovať význam jednotlivých iniciatív, prioritná os 1 by mala mať najvyššiu urgenciu, a taktiež najväčšiu mieru kapacitnej a finančnej podpory. To však neznamená, že iniciatívy v ostatných prioritných osiach nemôžu byť realizované paralelne s iniciatívami v prioritnej osi 1.

Zdôvodnenie voľby prioritných osí je nasledovné:

- **Prioritná os 1 – Stabilizácia a reštart regiónu** – v tejto osi je potrebné zastabilizovať región vstupujúci do transformácie. Stabilizáciou regiónu sa rozumie vykonanie opatrení bezprostredne sa dotýkajúcich útlmu ťažby – teda zameraných na podporu zamestnancov, ktorí prídu o prácu, podporu pri bezpečnom a ekologickom ukončení banskej činnosti a podporu pri odstraňovaní environmentálnych dopadov a vplyvov súvisiacich s banskou činnosťou. Zároveň je potrebné reštartovať región, čo znamená podporiť

tvorbu nových pracovných miest, VVal (ktorých rozvoj trvá dlhšie časové obdobie), podporiť zlepšenie dostupnosti regiónu prostredníctvom investícií do základnej cestnej a železničnej infraštruktúry a systemizáciou verejnej osobnej dopravy najmä účelným previazaním železničnej a prímestskej autobusovej dopravy.

- **Prioritná os 2 – Zlepšenie života** – na stabilizáciu a reštart regiónu nadväzuje prioritná os zameraná na zvyšovanie kvality života v regióne a zvyšovanie atraktivity regiónu. V tejto prioritnej osi ide o podporu iniciatív na zlepšenie kvality života a životného prostredia, ktoré bolo dotknuté ťažbou a spaľovaním uhlia. To znamená podporu pre zlepšovanie životného prostredia, zvýšenie sociálnej starostlivosti, zlepšenie zdravotníckych služieb, lokálnej infraštruktúry, prípadne podporu spoločenskej revitalizácie.
- **Prioritná os 3 – Podporné priority** – v tejto prioritnej osi sa nachádzajú ostatné podporné iniciatívy a projekty, ktoré nemajú priamy súvis s útlmom baníctva a transformáciou regiónu, avšak nepriamo k nej prispievajú, prípadne prispievajú k zlepšovaniu kvality života alebo sú podpornou oblasťou pre tvorbu dodatočných pracovných miest.

Indikatívne rozdelenie priorít Akčného plánu do prioritných osí je nasledovné:

Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	Prioritná os 3 – Podporné priority
Vysoko prioritné: • I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti • II.1 Podpora VVal • II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest • III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	• III.3 Zlepšovanie životného prostredia • IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb • IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia • IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	• I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy • I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry • II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva • II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu
Prioritné: • I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej a železničnej infraštruktúry • II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania • III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov • IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva		

V rámci prioritnej osi 1 – Stabilizácia a reštart regiónu sú navyše vybrané tzv. **vysoko prioritné opatrenia** zamerané na najdôležitejšie oblasti, ktoré je na základe analýzy súčasného stavu a nastavenia Akčného plánu potrebné riešiť prioritne pre zabezpečenie eliminácie najzávažnejších rizík transformácie. Medzi tieto vysoko prioritné priority patria **Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti, Podpora VVal, Podpora tvorby udržateľných pracovných miest a Rozvoj udržateľnej energetiky.**

Jednotlivé indikatívne projektové zámery v zásobníku indikatívnych projektov boli zaradené do prioritných osí. Je však potrebné zdôrazniť, že ide o indikatívne zaradenie, keďže viaceré projekty sú prierezové a podporujú viacero priorít. Pri prioritizácii projektov je tiež dôležité brať do úvahy aktuálnu dostupnosť financií z rôznych zdrojov financovania, technickú pripravenosť a kapacity zo strany príjemcov realizovať projekty v časovom horizonte.

7.7.2. Previazanosť priorít Akčného plánu

Ako bolo spomínané vyššie, priority Akčného plánu sa navzájom prelínajú a podporujú, a takisto väčšinu projektov zo zásobníka indikatívnych projektov je možné zaradiť pod viacero priorít a opatrení. Príkladom je vzájomná previazanosť priority II.1 Podpora VVaI a priority IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily, priority III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov a priority IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia, prípadne priority III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky a priority III.3 Zlepšovanie životného prostredia.

Vzájomnú previazanosť priorít Akčného plánu znázorňuje nasledovná tabuľka:

	I. Mobilita a prepojenosť regiónu				II. Ekonomika, podnikanie a inovácie					III. Udržateľné životné prostredie			IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra			
	I.1	I.2	I.3	I.4	II.1	II.2	II.3	II.4	II.5	III.1	III.2	III.3	IV.1	IV.2	IV.3	IV.4
I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy						x	x		x			x		x		
I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry			x			x	x		x					x		
I.3 Zvýšenie dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre		x				x	x		x					x		
I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry					x	x			x					x	x	
II.1 Podpora inovácií, výskumu a vývoja				x		x	x				x				x	
II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	x	x	x	x	x		x	x	x		x		x		x	
II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	x	x	x		x	x		x	x				x		x	
II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehovej ekonomiky						x	x					x		x		
II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	x	x	x	x		x	x			x			x	x		
III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov									x			x		x		
III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky					x	x						x		x	x	
III.3 Zlepšovanie životného prostredia	x							x		x	x			x		
IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb						x	x		x					x	x	x
IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	x	x	x	x				x	x	x	x	x	x		x	x
IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily				x	x	x	x				x		x	x		
IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva													x	x		

7.7.3. Projekty mimo zásobníka indikatívnych projektových zámerov

Okrem projektov, ktoré boli zozbierané od nositeľov projektov do zásobníka indikatívnych projektových zámerov, je niekoľko projektov mimo tohto zásobníka. Ide o nasledovné projekty a iniciatívy:

- Výzva Inteligentný a lepší samosprávny kraj** – výzva podporená OP EVS, prostredníctvom ktorej sú posilnené inštitucionálne kapacity vo vybraných mestách.⁶² V rámci tejto výzvy implementuje prijímateľ, TSK, projekt s názvom „Lepší Trenčiansky kraj“. Súčasťou projektu je vytvorenie implementačnej jednotky na hornej Nitre s 8 zamestnancami, ktorá je zapojená do prípravy projektov na podporu procesu transformácie. Cieľom predmetného projektu je navrhnuť postupy a riešenia pre rozvoj verejných politík a služieb TSK s využitím inovatívnych riešení. Projekt je tiež zameraný na optimalizáciu systémov regionálnej samosprávy, a to najmä v oblasti finančného riadenia, projektového riadenia, implementácie strategických dokumentov kraja, zavedenie systémov kvality a vzdelávanie zamestnancov. Schválená výška NFP je 3 034 787,89 EUR. Projekt je v realizácii od augusta 2020 a plánovaný koniec realizácie projektu je september 2023.
- Výzva Podpora koordinačných a implementačných kapacít regionálneho rozvoja v úrovni miestnej územnej samosprávy** – výzva podporená OP EVS, prostredníctvom ktorej je podpora pracovných pozícií miestnej územnej samosprávy zameraných na manažérske činnosti v oblasti regionálneho rozvoja a miestneho územného rozvoja v kľúčových oblastiach. Žiadateľ z okresu Prievidza musí byť v súlade so špecifickou prioritou rozvoja okresu podľa uznesenia vlády SR č. 580/2018 k návrhu

⁶² OP EVS DOP-PO1-SC1.1-2019-1 <http://www.reformuj.sk/vyzva/inteligentny-a-lepsi-samospravny-kraj/>.

problematiky transformácie regiónu horná Nitra v súvislosti s návrhom všeobecného hospodárskeho záujmu na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny (v rámci toho zapojenie do pilotného projektu Platformy EÚ pre uhoľné regióny) a v súlade s uznesením vlády SR č. 336/2019 k Akčnému plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra.⁶³

V rámci tejto výzvy implementuje prijímateľ Mesto Prievidza spolu s partnermi (Mesto Bojnice, Mesto Handlová) projekt s názvom „Podpora kapacít verejnej správy v okrese Prievidza“. Cieľom predkladaného projektu je podporenie existujúcich a vytvorenie nových pracovných pozícií samospráv zameraných na manažérske činnosti v oblasti regionálneho rozvoja a miestneho územného rozvoja v kľúčových oblastiach. Výstupmi projektu budú koncepčné, analytické a metodické materiály; hodnotenia, analýzy a štúdie (primárne programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja, projektové zábery a iné), ktoré je potrebné modifikovať v závislosti od prognózy vývoja regiónu horná Nitra a zosúladiť ich s národnými a európskymi plánovacími i strategickými dokumentami. Cieľ projektu budú zabezpečené posilnením odborných personálnych kapacít – v rámci mesta Prievidza o štyroch zamestnancov, v Handlovej o dvoch a v Bojniciach o jedného zamestnanca. Projekt je v realizácii od apríla 2021 a predpokladané ukončenie projektu je v marci 2023. Celková zazmluvnená suma NFP je 473 556,47 EUR.

- **Národný projekt Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám** – vyzvanie OP EVS, ktorého hlavným cieľom je podpora transformácie výkonu miestnej štátnej správy v menej rozvinutých regiónoch s dôrazom na proklientsky orientovaný prístup pri poskytovaní verejných služieb občanovi a podnikateľským subjektom vo vybraných najmenej rozvinutých okresoch, kde momentálne chýba poskytovanie integrovaných služieb verejnej správy. V rámci tejto podpory bude primárne intervenované poskytovanie integrovaných proklientsky orientovaných služieb, a to najmä prostredníctvom posilnených administratívnych kapacít, zabezpečujúcich výkon agendy na úrovni „front office“ ako aj podporu implementácie špecifických služieb orientovaných na koordináciu aktivít súvisiacich s rozvojom územia v najmenej rozvinutých okresoch a okrese Prievidza v súvislosti s prebiehajúcim transformačným procesom regiónu horná Nitra v nadväznosti s plánovaným poklesom ťažby uhlia a útlmom banskej činnosti a jeho vplyvom na zamestnanosť v regióne horná Nitra. Vo vybraných lokalitách, ktorých význam je z hľadiska postavenia okresného sídla v území ako aj súvisiacej penetrácie obyvateľstva v okrese, pre ktorú predstavuje spádovú oblasť, bola identifikovaná potreba prioritného zavedenia vyššie spomenutých integrovaných verejných služieb. Zároveň bude vo vybraných sídlach podporené aj dobudovanie potrebnej infraštruktúry, ktorá momentálne v uvedených lokalitách chýba. Kľúčovou lokalitou je okres Prievidza, ktorá v súčasnosti prechádza transformáciou ekonomickej orientácie. Snahou podpory integrovaných služieb je napomôcť urýchleniu tohto transformačného procesu a prispieť k budovaniu atraktívneho a sebestačného regiónu. Systematická podpora trvalo udržateľného rozvoja poskytovania kvalitných služieb by mala byť prioritou aj v budúcich programových obdobiach.⁶⁴
- **Národný projekt Podpora zamestnatel'nosti v regióne horná Nitra** – projekt je podporený z OP L'Z, prijímateľom je TSK v partnerstve s HBP, mestami Handlová, Prievidza a Nováky. Cieľom národného projektu je zmierniť dopady utlmovania činnosti HBP na dotknutých zamestnancov a vytvoriť podmienky pre ich plynulý prechod do nového zamestnania v iných odvetviach, a to v rámci riadeného útlmu banskej činnosti prostredníctvom individuálneho prístupu ku každému zamestnancovi, jeho kompetenciám a zručnostiam a zároveň so zohľadnením potrieb regionálneho trhu práce. Zamestnanci, ktorí v dôsledku ukončenia ťažby hnedého uhlia prídu o zamestnanie a stratia možnosť pracovať vo svojej profesii, budú podporení prostredníctvom cielenej pomoci, zvyšovania kvalifikácie, rekvalifikácie, rozvoja osobných kompetencií a mäkkých zručností.

Národný projekt Podpora zamestnatel'nosti v regióne Horná Nitra bol predložený a schválený s finančnou alokáciou vo výške 11 736 348,72 EUR, pričom celkové oprávnené výdavky projektu boli schválené vo výške 11 973 974,12 EUR.

⁶³ OP EVS DOP-PO1-SC1.1-2019-2: <http://www.reformuj.sk/vyzva/podpora-koordinacnych-a-implementacnych-kapacit-regionalneho-rozvoja-v-urovni-miestnej-uzemnej-samospravy/>.

⁶⁴ OPEVS-PO1-SC1.1-1.2-2019-5: <http://www.reformuj.sk/vyzva/podpora-okresnych-uradov-poskytujucich-integrované-proklientsky-orientované-sluzby-v-menej-rozvinutych-regionoch-za-ucelom-zlepsovania-pristupu-obcanov-k-verejnym-sluzbam/>.

V súčasnosti sa realizujú všetky aktivity naplánované podľa časového harmonogramu aktivít.

Zo strany prijímateľa boli v priebehu implementácie identifikované problémy súvisiace s pandémiou COVID-19, a to nemožnosť realizovať niektoré aktivity (hromadné podujatia v rámci kontaktných centier, skupinové aktivity v rámci bilancie kompetencií, vzdelávacie kurzy, motivačné stretnutia so zamestnancami HBP, obmedzená ponuka rekvalifikačných kurzov). Postupným uvoľňovaním opatrení bolo umožnené komunitným centráм organizovať hromadné podujatia aj prezenčnou formou (v obmedzenom počte ľudí).

Vstup nových účastníkov do projektu je časovo rozložený nerovnomerne. V monitorovanom období sa zmenila situácia v Hornonitrianskych baniach Prievidza, a.s., ktorá neumožňuje uvoľniť do projektu zamestnancov z podzemia z prevádzkových dôvodov – zabezpečenie ťažby uhlia vo všeobecnom hospodárskom záujme. Toto však nebude mať negatívny vplyv na celkové dosiahnutie merateľných ukazovateľov do konca realizácie aktivít projektu.

Pokrok v implementácii projektu je sledovaný prostredníctvom merateľných ukazovateľov, ktorých stav k 30.09.2022 je nasledovný:

P0107 (Osoby so základným (ISCED 1) alebo nižším sekundárnym (ISCED 2) vzdelaním) cieľová hodnota 50/ aktuálna hodnota 7,

P0109 (Osoby vo veku nad 50 rokov) cieľová hodnota 50/ aktuálna hodnota 164,

P0640 (Účastníci, ktorí úspešne absolvovali vzdelávanie/odbornú prípravu u zamestnávateľa) cieľová hodnota 700/ aktuálna hodnota 240,

P0683 (Zamestnané osoby vrátane samostatne zárobkovo činných osôb) cieľová hodnota 700/ aktuálna hodnota 244.

Aktuálne finančné čerpanie projektu k 30.09.2022 je vo výške 3 683 731,41 EUR.

- **Výzva Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou** v rámci špecifického cieľa 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúcu potreby trhu práce určenú pre stredné školy. Cieľom je podpora zvyšovania kvality vzdelávania v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v prepojení na praktické vzdelávanie. K 25. aprílu 2022 sú v rámci uvedenej výzvy implementované celkovo tri projekty z okresov spadajúcich do oblasti hornej Nitry s celkovou výškou nenávratného finančného príspevku 551 858,79 EUR. Z týchto projektov sa oprávnených okresov v rámci hornej Nitry týka projekt „Zvyšujeme kvalitu vzdelávania a odbornej prípravy“, ktorý zahŕňa Strednú odbornú školu Jána Antonína Baťu v meste Partizánske.

Vzhľadom na aktuálnu spoločenskú situáciu zapríčinenú pandémiou COVID-19 a potrebou riešenia krízy s ňou spojenou, resp. zmiernením jej negatívnych vplyvov smeruje rezort školstva všetky disponibilné finančné prostriedky zo zdrojov európskych štrukturálnych a investičných fondov na úlohy a opatrenia, definované v uznesení vlády SR č. 257 z 28. apríla 2020 k Návrhu opatrení financovaných z operačných programov európskych štrukturálnych a investičných fondov na boj s pandémiou COVID-19 a odstraňovanie a zmiernenie jej dôsledkov. Vzhľadom na aktuálnu spoločenskú situáciu zapríčinenú migračnou krízou súvisiacou s prijímaním utečencov z Ukrajiny rovnako smeruje rezort školstva všetky disponibilné finančné prostriedky zo zdrojov európskych štrukturálnych a investičných fondov na opatrenia, ktoré by mohli byť využité za osobitných podmienok v rámci EÚ flexibility CARE na podporu riešenia migračnej krízy.

- **Osobitná výzva pre región hornej Nitry zameraná na podporu MSP** – výzva zameraná na podporu rozvoja podnikania MSP v rámci iniciatívy EK zameranej na transformáciu uhoľného regiónu horná Nitra (kód výzvy OPII-MH/DP/2020/11.3-23) bola vyhlásená v rámci OPII (časť Val) dňa 13.2.2020 s indikatívnou alokáciou 18 mil. EUR zo zdrojov EÚ. Výzva bola z dôvodu prekročenia alokácie uzavretá k 31.10.2020. Cieľom výzvy bolo podporiť rozvoj podnikania a zvýšenie konkurencieschopnosti MSP v rámci transformácie uhoľného regiónu horná Nitra prostredníctvom podpory projektov zameraných na

uviedenie nového alebo inovovaného produktu žiadateľa na trh alebo na inováciu produkčného procesu. Žiadatelia môžu v rámci svojich projektov nakupovať dlhodobý majetok (stroje, prístroje, zariadenia, softvér, licencie) za účelom dosiahnutia inovácie produktov a/alebo procesov vo vybraných oblastiach priemyslu a služieb. Maximálna intenzita podpory bola stanovená na úrovni 85 % z celkových nákladov projektu. Oprávnené na podporu boli projekty realizované výlučne na území okresov Prievidza a Partizánske. Celkovo bolo predložených 169 žiadostí o NFP, v sume takmer 25 mil. EUR, z toho schválených bolo 116 projektov vo výške NFP viac ako 17 mil. EUR.

8 Zdroje financovania Akčného plánu

Predmetom tejto kapitoly je spracovanie prehľadu možnosti financovania zadefinovaných pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu. Každý z prezentovaných spôsobov financovania potenciálnych projektov vychádzajúcich z pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu si vyžaduje splnenie zadefinovaných podmienok pre každú z prezentovaných možností financovania. Podrobná charakteristika jednotlivých zdrojov financovania zadefinovaných pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu je uvedená v prílohe č. 3 dokumentu.

Medzi základné zdroje financovania zadefinovaných pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu patria:

- EŠIF v rámci programového obdobia 2014 - 2020;
- Fondy EÚ v rámci programového obdobia 2021 – 2027 vrátane FST;
- Plán obnovy a odolnosti;
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka;
- Komunitárne programy EÚ;
- Národné podporné mechanizmy;
- Európska investičná banka (EIB);
- Štátny rozpočet, rozpočet VÚC a obcí.

Opatrenia Akčného plánu financované z verejných zdrojov, ktoré budú smerovať pre subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť, budú posudzované a realizované podľa osobitných predpisov v oblasti štátnej pomoci alebo minimálnej pomoci a v súlade so zákonom č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o štátnej pomoci).

8.1. EŠIF v rámci programového obdobia 2014 - 2020

Pre účely naštartovania transformácie regiónu v rámci programového obdobia 2014 – 2020 sú dôležité nasledovné operačné programy:

- OP ĽZ;
- OP II;
- OP KŽP;
- OP Efektívna verejná správa;
- IROP;
- Program rozvoja vidieka (ďalej len „PRV“).

Iniciatívou REACT-EU sa členským štátom poskytnú mimoriadne dodatočné zdroje, ktoré sa použijú na podporu hospodárstva a zamestnanosti v najviac postihnutých regiónoch a na prípravu zelenej, digitálnej a odolnej obnovy. Iniciatíva REACT-EU bude v prvom rade podporovať zdravotnícke služby a malé a stredné podniky, zachovanie a vytváranie pracovných miest, najmä pre ľudí v zraniteľných situáciách, zamestnanosť mladých ľudí a prístup k sociálnym službám.

Balík REACT-EÚ obsahuje dodatočné prostriedky vo výške 55 miliárd EUR pre všetky členské štáty EÚ, ktoré budú poskytnuté prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja na roky 2014 - 2020 a Európskeho sociálneho fondu, ako aj Európskeho fondu na pomoc najodkázanejším osobám. Tieto dodatočné prostriedky sa poskytnú v rokoch 2021 - 2022 z EÚ novej generácie a už v roku 2020 prostredníctvom cielenej revízie súčasného finančného rámca.

V programovom období 2014 - 2020 bol priestor na podporu zmysluplných projektov v rámci definovaných pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu pre účely naštartovania transformácie za predpokladu splnenia nevyhnutných podmienok poskytnutia príspevku v rámci relevantných operačných programov. Každý Riadiaci orgán resp. Sprostredkovateľský orgán si zvolil vlastnú metódu/spôsob ako pristúpi k implementácii projektov určených na transformáciu regiónu tak, aby nedošlo k výraznému narušeniu systému implementácie dotknutých operačných programov. Podľa pravidla n+3 je možné čerpať finančné prostriedky EŠIF do konca roka 2023 (v prípade PRV do konca roka 2025), čo dávalo priestor na začiatok transformácie regiónu ešte pred útlmom banskej činnosti.

V období od schválenia materiálu Akčného plánu dňa 3. júla 2019 relevantné riadiace orgány vyhlásili niekoľko výziev, vyzvaní a národných projektov týkajúcich sa transformácie hornej Nitry. Podrobnejší prehľad bol spracovaný v materiáli Správa o implementácii Akčného plánu a príprave nových inovatívnych projektov zabezpečujúcich transformáciu regiónu horná Nitra s cieľom vytvorenia nových pracovných miest, vzatý na vedomie vládou SR dňa 26. októbra 2022.

8.2. Fondy EÚ v rámci programového obdobia 2021 – 2027

MIRRI SR v spolupráci so zainteresovanými rezortmi pripravilo v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach“), **Partnerskú dohodu SR na roky 2021 – 2027 (ďalej len „PD SR“)** a **Program Slovensko**. Cieľom materiálov je stanovenie stratégie a priorít SR pre efektívne využívanie finančných prostriedkov z fondov politiky súdržnosti EÚ v objeme 12,6 mld. EUR na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027. Partnerská dohoda na roky 2021 - 2027 a Program Slovensko sú navrhnuté tak, aby v nich boli zohľadnené odporúčania pre jednotlivé krajiny (CSR) na roky 2019 – 2020 a investičné usmernenia poskytnuté ako súčasť európskeho semestra, čím sa zabezpečujú synergie a komplementárnosť s inými finančnými prostriedkami EÚ⁶⁵. Do procesu prípravy Programu Slovensko boli v súlade s čl. 8 nariadenia o spoločných ustanoveniach zapojené relevantné subjekty sociálno-ekonomických partnerov z prostredia štátnej správy, územnej samosprávy, akademickej obce, stavovských a profesijných organizácií a mimovládnych neziskových organizácií.

Program Slovensko vrátane PST bol schválený EK vykonávacím rozhodnutím CCI 2021SK16FFPR001 z 22. 11. 2022.

Pri príprave strategického rámca pre čerpanie fondov EÚ bolo zohľadnené aj prijatie oznámenia EK z decembra 2019 o európskom ekologickom dohovore (Európska zelená dohoda), v ktorom stanovila plán vytvorenia novej politiky rastu pre Európu. V rámci Európskej zelenej dohody a v záujme dosiahnutia cieľa klimateckej neutrality EÚ účinným a spravodlivým spôsobom EK navrhla vytvorenie Mechanizmu spravodlivej transformácie, ktorý zahŕňa FST. Uviedla, že Mechanizmus spravodlivej transformácie by sa mal zamerať na regióny a odvetvia, ktoré sú najviac postihnuté transformáciou z dôvodu ich závislosti od fosílnych palív vrátane uhlia, rašeliny a roponosnej bridlice a od priemyselných procesov, ktoré sú intenzívne z hľadiska skleníkových plynov.

Mechanizmus spravodlivej transformácie pozostáva z troch pilierov:

- FST,
- osobitnej časti Programu InvestEU,
- úverového nástroja pre verejný sektor, ktorý poskytuje EIB na mobilizáciu dodatočných investícií v príslušných regiónoch.

⁶⁵ Správa o Slovensku za rok 2022.

FST, ktorý sa stal samostatnou prioritou Programu Slovensko sa zameriava na regióny a odvetvia, ktoré sú najviac postihnuté vplyvmi transformácie z dôvodu ich závislosti od fosílnych palív vrátane uhlia alebo priemyselných procesov náročných na emisie skleníkových plynov a znečisťujúcich látok ovplyvňujúcich kvalitu ovzdušia. V podmienkach SR patria medzi tieto regióny okrem hornej Nitry vybrané okresy v rámci Košického kraja a Banskobystrického kraja. Základom pre programovanie FST je PST, ktorý definuje výzvy a potreby najviac postihnutých oblastí a zároveň identifikuje typy operácií v ekonomickej, environmentálnej a sociálnej oblasti potrebných na podporu vybraných území s cieľom zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody a revízie legislatívy v oblasti klímy, energetiky a dopravy v rámci balíka Fit for 55. PST bol pripravený v súlade s nariadením k FST.

Základom pre prípravu PST pre územie hornej Nitry bol práve Akčný plán, ktorý bol v tom čase schválený vládou SR. V tomto kontexte PST synergicky zohľadňuje víziu regiónu horná Nitra definovanú v Akčnom pláne v tých oblastiach, ktoré sú oprávnené podľa čl. 8 nariadenia k FST. PST tak zachováva konzistentnosť s Akčným plánom.

Súčasne sa na partnerskom princípe pripravili integrované územné stratégie a investície v SR pre jednotlivé regióny podľa metodiky pre tvorbu programových dokumentov pre programové obdobie 2021 - 2027 na regionálnej a miestnej úrovni.

Územie regiónu horná Nitra je zároveň oprávnené pre podporu projektov aj z programov Interreg Stredná Európa a Interreg Program dunajského regiónu (v období 2021 – 2027).

8.3. Plán obnovy a odolnosti

Plán obnovy a odolnosti predstavuje ucelený balík reforiem a investícií, ktoré sa budú realizovať do roku 2026 a ktoré budú podporené z mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. POO tvoria investície a reformy, ktoré budú riešiť výzvy identifikované v kontexte európskeho semestra, najmä v odporúčaniach EK pre Slovensko. POO zahŕňa aj opatrenia zamerané na riešenie výziev, ktorým Slovensko čelí v súvislosti so zelenou a digitálnou transformáciou.

Celkový rozpočet Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti je vo výške 806,9 mld. EUR, z čoho je alokácia pre SR vo výške 6,3 mld. EUR.

POO je zameraný na päť kľúčových oblastí verejných politík:

- zelená ekonomika
- vzdelávanie
- veda, výskum a inovácie
- zdravie
- efektívna verejná správa a digitalizácia.

Priority POO zohľadňujú kľúčové problémy ekonomiky a najdôležitejšie spoločenské výzvy. Boli vybraté na základe porovnania výsledkov krajiny oproti priemeru EÚ, ako aj na základe spoločných európskych priorít. Vzdelávanie, veda, výskum a inovácie a zdravie patria k oblastiam, v ktorých Slovensko vo výsledkoch najviac zaostáva a EK v nich opakovane odporúča zintenzívniť reformné úsilie. Efektívna verejná správa a digitalizácia sú dôležitými faktormi, ktoré ovplyvňujú podnikateľské prostredie a kvalitu života. Zelená ekonomika podporí environmentálnu udržateľnosť, kvalitu života a prispeje k rozvoju zelených inovácií ako jedného zo zdrojov hospodárskeho rastu. V súvislosti s transformáciou hornej Nitry je súčasťou tejto oblasti aj komponent 4 - Dekarbonizácia priemyslu súčasťou ktorého je reforma s názvom „Ukončenie podpory spaľovania hnedého uhlia v elektrárni Nováky a transformácia regiónu Hornej Nitry“, v rámci ktorej je milníkom ukončenie spaľovania hnedého uhlia v Slovenských elektrárnach na základe uznesenia vlády SR č. 336/2019 do 31. decembra 2023.

Viac informácií k POO vrátane výziev a harmonogramu ich vyhlasovania je zverejnených na stránke <https://www.planobnovy.sk/>.

Zároveň v reakcii na ťažkosti a narušenie globálneho trhu s energiou spôsobené inváziou Ruska na Ukrajinu EK predstavila plán REPowerEU. Transformácia európskeho energetického systému má dva ciele:

- ukončenie závislosti EÚ od ruských fosílnych palív a
- riešenie klimatickej krízy.

Opatrenia v pláne REPowerEU môžu podporiť ambíciu zníženia závislosti od ruského plynu a ropy cez úspory energie, diverzifikáciu dodávok energie a zrýchlené zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom nahradiť fosílna palivá v domácnostiach, priemysle a pri výrobe elektriny. Ústredným prvkom plánu REPowerEU je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, ktorý podporuje koordinované plánovanie a financovanie cezhraničnej a vnútroštátnej infraštruktúry, ako aj energetické projekty a reformy. Komisia navrhuje vykonať ciele zmeny nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti s cieľom začleniť osobitné kapitoly REPowerEU do existujúcich plánov obnovy a odolnosti členských štátov a rozšíriť tak veľký počet relevantných reforiem a investícií, ktoré už sú súčasťou POO.

8.4. Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)

EPFRV predstavuje finančný nástroj druhého piliera spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, ktorým je politika rozvoja vidieka a jeden z európskych štrukturálnych a investičných fondov programového obdobia 2014 - 2020, ktorý sa zameriava na posilnenie odvetvia poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a riadenie životného prostredia/prírodných zdrojov, ako aj na udržateľný rozvoj vidieckeho hospodárstva v EÚ, a to prostredníctvom PRV. Využívanie zdrojov EPFRV je podmienené spolufinancovaním zo štátneho rozpočtu. Na podporu z PRV sú oprávnené aj projekty z okresov Prievidza a Partizánske za predpokladu splnenia podmienok príslušných výziev. Aktuálny rozpočet národného PRV po predĺžení programového obdobia do konca roku 2022,⁶⁶ a súvisiacim finančným posilnením programu nielen zo zdrojov EPFRV, ale aj zo zdrojov EURI (European Recovery Instrument - Nástroj Európskej únie na obnovu), ktoré sú určené na riešenie dôsledkov krízy COVID-19, je 3,04 mld. EUR verejných zdrojov vrátane spolufinancovania zo ŠR, z toho príspevok EÚ (EPFRV + EURI) tvorí cca 2,28 mld. EUR a príspevok SR približne 0,76 mld. EUR. Povinnosť vyčerpania týchto finančných prostriedkov je do 31.12.2025.

V rámci programového obdobia 2021 – 2027 EPFRV už nie je súčasťou fondov EÚ, ale spolu s ďalším finančným nástrojom SPP, ktorým je Európsky poľnohospodársky záručný fond (ďalej len „EPZF“), bude zdrojom spolufinancovania Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023 - 2027 (ďalej len „SP“). Uvedený plán bude popri podpore rozvoja vidieka z EPFRV zahŕňať aj podporu poľnohospodárov vo forme priamych platieb a podporu určitých sektorov poľnohospodárstva z EPZF. Na podporu zo SP budú oprávnené aj projekty z okresov Prievidza a Partizánske za predpokladu splnenia podmienok príslušných výziev.

Celkový rozpočet SP predstavuje 4,25 mld. EUR verejných zdrojov, z toho na rozvoj vidieka je vyčlenených 2,08 mld. EUR verejných zdrojov, pričom príspevok EPFRV predstavuje 1,32 mld. EUR.

8.5. Komunitárne programy EÚ

Komunitárne programy t. j. centrálné riadené EÚ, predstavujú komplementárny zdroj financovania zadefinovaných pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu. Pre účely transformácie regiónu sú relevantné nasledovné komunitárne programy:

⁶⁶ Údaj k 5.10.2022.

- **Program LIFE** - oblasť životného prostredia a ochrany klímy (bližšie rozpracované v kapitole 10.3.7.1.);
- **Horizont Európa** - podpora výskumu a inovácií s previazanosťou na podporu hospodárskeho rastu a vytvárania pracovných miest (bližšie rozpracované v kapitole 10.3.7.2);
- **Program COSME** - podpora podnikania a zlepšovania podnikateľského prostredia pre malé a stredné podniky (bližšie rozpracované v kapitole 10.3.7.3);
- **Program EÚ pre jednotný trh** - podpora posilnenia správy jednotného trhu EÚ (bližšie rozpracované v kapitole 10.3.7.4);
- **Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii** - opatrenia na trhu práce zahrnujúce osobné poradenstvo, poradenstvo alebo pomoc pri hľadaní zamestnania, príspevky na vzdelávanie a mobilitu pre zamestnancov, ktorí prídu o zamestnanie vplyvom globalizácie (bližšie rozpracované v kapitole 10.3.7.5.);
- **Modernizačný fond** podpora investícií do modernizácie energetických systémov vrátane zlepšenia energetickej účinnosti (bližšie rozpracované v kapitole 10.3.7.6.1);
- **Inovačný fond:** (podpora inovácií v nízkouhlíkových technológiách a procesoch (bližšie rozpracované v kapitole 10.3.7.6.2.

8.6. Národné podporné mechanizmy

Národné podporné mechanizmy predstavujú taktiež komplementárny zdroj financovania a je ich možné využiť len pre niektoré zo zadefinovaných pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu. Pre účely transformácie regiónu sú relevantné nasledovné podporné mechanizmy:

- **Environmentálny fond:** (podpora projektov v rámci činností zameraných na dosiahnutie cieľov štátnej environmentálnej politiky na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni);
- **SBA:** komplexná pomoc podnikateľom v súlade s princípmi iniciatívy zákona č. 290/2016 Z. z. o podpore malého a stredného podnikania a o zmene a doplnení zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, komplexná podpora podnikania na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, posilnenie konkurencieschopnosti podnikateľov v rámci spoločného trhu EÚ a na trhoch tretích krajín;
- **SARIO:** podpora slovenských i zahraničných firiem pri investíciách v SR, proexportná podpora firiem pri premene na subjekty vysoko výkonné a úspešné na globalizovanom svetovom trhu, podpora etablovaných investorov, podpora MSP/menších podnikov pri zapájaní do dodávateľských reťazcov nadnárodných spoločností;
- **SIEA:** podpora MSP vrátane domácnosti v oblasti inovácií, kreatívneho priemyslu a využívania OZE;
- **Zákon o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky:** projektová dokumentácia na výstavbu alebo rekonštrukciu cyklistickej komunikácie, projektová dokumentácia na dopravné značenie cyklistickej komunikácie, výstavba alebo rekonštrukcia cyklistickej infraštruktúry, osvetové a propagačné kampane.

8.7. Európska investičná banka (EIB)

EIB je inštitúcia Európskej únie, ktorá zabezpečuje dlhodobé úverovanie a ktorú vlastnia členské štáty. Poskytuje dlhodobé financovanie pre zdravé investície v snahe prispieť k plneniu politických cieľov EÚ. Európska investičná banka pôsobí zhruba v 160 krajinách a je najväčším mnohostranným veriteľom pre projekty zamerané na opatrenia v oblasti klímy na svete. Skupina EIB vytýčila „zabezpečenie spravodlivej transformácie pre všetkých“ za jeden zo štyroch zastrešujúcich cieľov uvedených v jej Pláne klimateckej banky 2025. Ambíciou EIB je podporiť investície do opatrení v oblasti klímy a do environmentálnej udržateľnosti v objeme 1 bilión EUR v desaťročí do roku 2030 a zosúladiť všetky svoje nové operácie s cieľmi a zásadami Parížskej dohody.

EK a EIB podpísali dohodu o úverovom nástroji pre verejný sektor, ktorý je tretím pilierom Mechanizmu spravodlivej transformácie.

Z nástroja sa budú financovať verejné investície v regiónoch najviac zasiahnutých prechodom Európy na klimaticky neutrálne hospodárstvo.

Dohoda pripravuje pôdu pre územia a regióny, ktoré sú najviac postihnuté prechodom Európy na klimaticky neutrálne hospodárstvo, aby mohli využívať granty a pôžičky v rámci úverového nástroja pre verejný sektor. Tento nástroj je súčasťou Mechanizmu spravodlivej transformácie v rámci Európskej zelenej dohody, ktorý podporuje spravodlivý odklon od fosílnych palív, pričom nikoho neopomína, a to ani komunity, ktoré sa opierajú o ťažbu uhlia a znečisťujúce odvetvia.

Úverový nástroj pre verejný sektor ponúka subjektom verejného sektora s naplánovanými investičnými projektmi v zasiahnutých regiónoch kombináciu pôžičiek EIB a grantov EÚ, čím sa účinne znižuje finančné zaťaženie verejných finančných zdrojov. Ak majú byť projekty oprávnené, musia sa nachádzať na územiach alebo z nich musia mať prospech územia, ktoré členské štáty identifikovali vo svojich PST schválených EK ako územia čeliace najväčším výzvam súvisiacim s odklonom od fosílnych palív a uhlíkovo náročných odvetví. V menej rozvinutých regiónoch (s HDP na obyvateľa menej ako 75 % priemeru EÚ) môže komponent grantu EÚ dosiahnuť až 25 % výšky úveru EIB pre každý projekt.

Dohoda do roku 2027 sprístupní financovanie EIB až do výšky 10 miliárd EUR a 1,5 miliardy EUR v grantoch z rozpočtu EÚ s cieľom zmobilizovať investície na zníženie sociálno-ekonomických nákladov na transformáciu, čím sa uľahčí vytváranie nových podnikov, pracovných miest a infraštruktúry. Potenciálni príjemcovia môžu tiež požiadať o poradenskú podporu Poradenského centra InvestEU na prípravu a realizáciu projektov.

Mechanizmus spravodlivej transformácie

Odklon od ťažby uhlia a energetickej a priemyselnej výroby s vysokými emisiami CO₂ predstavuje sériu transformácií:

- energetickú transformáciu s cieľom nájsť nové zdroje na výrobu tepla a elektriny;
- environmentálnu transformáciu s cieľom znížiť napríklad znečistenie lokalít ťažby;
- sociálno-ekonomickú transformáciu s cieľom prilákať nových zamestnávateľov na vykompenzovanie strát pracovných miest a príjmov z daní;
- transformáciu infraštruktúry ako nevyhnutný predpoklad na prilákanie nových sektorov do regiónov.

Mechanizmus spravodlivej transformácie, ktorý je kľúčovou súčasťou Európskej zelenej dohody, rieši sociálne a ekonomické účinky prechodu na klimaticky neutrálnu. Mechanizmus podporuje projekty, ktoré sa nachádzajú v jednom z regiónov zapojených do spravodlivej transformácie alebo z nich tieto regióny čerpajú výhody. Ide o regióny, ktoré sú definované v PST vrátane regiónu horná Nitra. EIB podporuje všetky tri piliere Mechanizmu spravodlivej transformácie, tak ako je uvedené v jej orientačnom dokumente Podpora Mechanizmu spravodlivej transformácie – komplexný návrh skupiny EIB.

Pre zabezpečenie pripravenosti projektov, ktorá je nevyhnutná pre včasné a efektívne čerpanie, sa v regióne počíta s využívaním nástroja technickej asistencie EIB – ELENA (European Local ENergy Assistance)⁶⁷, ktorý je špecificky zameraný na energetickú efektívnosť.

⁶⁷ <https://www.eib.org/en/products/advisory-services/elena/index.htm>

9 Časový plán a aktualizácia Akčného plánu

Akčný plán nie je jednorazovým procesom. Prvá verzia Akčného plánu, schválená uznesením vlády SR č. 336 z 3. júla 2019, definuje piliere, priority a opatrenia Akčného plánu, ako aj možnosti financovania a inštitucionálneho zabezpečenia. Pilieri a priority Akčného plánu sa môžu v čase vyvíjať a vzhľadom na to, že transformácia regiónu je dlhodobý proces, je potrebné zabezpečiť, aby bol Akčný plán otvoreným materiálom, ktorý je možné aktualizovať podľa vývoja situácie.

Spôsob aktualizácie je stanovený nasledovne:

- Na ročnej báze vypracuje koordinátor Akčného plánu jeho aktualizáciu tak, aby aktualizácia bola predložená na rokovanie vlády SR do 31. decembra príslušného kalendárneho roku.
- Podľa aktualizácie Akčného plánu, vždy v septembri príslušného roku, oslovuje koordinátor Akčného plánu relevantné riadiace orgány o poskytnutie podkladov za príslušnú oblasť, ktorú má riadiaci orgán vo svojej gescii. Koordinátor Akčného plánu zapracuje aktualizované údaje (resp. aj zozbierané pripomienky, návrhy, podnety) príslušných riadiacich orgánov. Dokument je zaslaný na pripomienkovanie a schválenie tematickej komisii pre FST zriadenej pod Radou partnerstva TSK a predloží materiál na medzirezortné pripomienkové konanie.
- Zásobník indikatívnych projektových zámerov je možné dopĺňať celý rok a zasielať ich na mailovú adresu jtf@mirri.gov.sk. Zásobník slúži na evidenciu projektových zámerov v súvislosti s transformáciou regiónu horná Nitra a pre potreby ďalších analýz možností financovania. Každoročne pri aktualizovaní Akčného plánu, bude zároveň aktualizovaný aj zásobník projektových zámerov.

Úloha	Znenie úlohy	Zodpovednosť	Popis úlohy
B.1. každoročne do ukončenia transformač ného procesu	Zabezpečiť realizáciu a vypracovať každoročne aktualizáciu Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra vrátane indikatívneho zoznamu projektových zámerov.	MIRRI SR, MH SR, MD SR, MŽP SR, MŠVVŠ SR, MPRV SR, MPSVR SR	Úloha bola splnená v stanovenom termíne. Posledná aktualizácia bola vypracovaná k decembru 2021. Dokument bol schválený vládou SR 12. januára 2022. Najbližšia aktualizácia sa mala vykonať k 30. júnu 2022, no vzhľadom na krátky časový rámec od schválenia poslednej aktualizácie bol v súvislosti s plnením termínu úlohy požiadaný predseda vlády SR o odklad termínu úlohy B.1. z uznesenia vlády SR č. 336 z 3. júla 2019 z termínu 30. júna 2022 na termín 31. decembra 2022.
B.3. 31. december 2020	Nastavenie možností čerpania prostriedkov z EÚ fondov v programovom období 2021 - 2027 s maximálnym možným	MIRRI SR, MH SR, MD SR, MŽP SR, MŠVVŠ SR, MPRV SR, MPSVR SR	Úloha bola splnená v stanovenom termíne. V rámci programového obdobia 2021 - 2027 budú pre región hornej Nitry vyčlenené prostriedky z

	využitím participatívneho modelu pre zabezpečenie implementácie Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra.		Programu Slovensko a dodatočné zdroje z FST.
B.4. 30. jún 2020	Identifikovať možné zdroje financovania mimo zdrojov EŠIF pre jednotlivé opatrenia Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra.	MIRRI SR, MH SR, MD SR, MŽP SR, MŠVVŠ SR, MPRV SR, MPSVR SR	Úloha bola splnená v stanovenom termíne. Jej plnenie je uvedené v texte Správu o implementácii Akčného plánu a príprave nových inovatívnych projektov zabezpečujúcich transformáciu regiónu horná Nitra s cieľom vytvorenia nových pracovných miest vyhotovenej k 30. júnu 2020 ⁶⁸ .
B.5. 30. jún 2020	Zabezpečiť prípravu relevantných výziev s maximálnym možným využitím participatívneho modelu a ich zverejnenie v jednotlivých operačných programoch v zmysle nastavenia možnosti čerpania prostriedkov z EÚ fondov v programovom období 2014 - 2020 pre zabezpečenie implementácie Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra.	MIRRI SR, MH SR, MD SR, MŽP SR, MŠVVŠ SR, MPRV SR, MPSVR SR	Úloha bola splnená v stanovenom termíne. Jej plnenie je uvedené v texte Správu o implementácii Akčného plánu a príprave nových inovatívnych projektov zabezpečujúcich transformáciu regiónu horná Nitra s cieľom vytvorenia nových pracovných miest vyhotovenej k 30. júnu 2020.
B.6. 30. jún 2020	Pripraviť inštitucionálne zabezpečenie implementácie Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra do roku 2023 – na základe návrhu priorít Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027 a inštitucionálneho zabezpečenia jej	MIRRI SR	Úloha bola splnená v stanovenom termíne. MIRRI SR aj naďalej zabezpečuje všetky potrebné úkony súvisiace s inštitucionálnym zabezpečením koordinácie a riadenia implementácie Akčného plánu. Úzko spolupracuje s Pracovnou skupinou pre implementáciu Akčného plánu, relevantnými rezortmi a všetkými zainteresovanými stranami

⁶⁸ [Detail materiálu | Portal OV \(gov.sk\)](#)

	implementácie a zadefinovať konkrétnych nositeľov opatrení z Akčného plánu, vrátane úloh pri ich naplňaní, vypracovať priority pre jednotlivé roky implementácie Akčného plánu, dopracovať merateľné ukazovatele a kvantifikáciu pre sledovanie cieľov Akčného plánu.		potrebnými pri riešení problematiky transformácie. Keďže sa predpokladá, že primárnym zdrojom financovania Akčného plánu budú prostriedky EÚ fondov z programového obdobia 2021 - 2027, bude inštitucionálne zabezpečenie implementácie Akčného plánu riešené a ďalej prispôbené v rámci nastavenia nového programového obdobia, a to najmä v rámci špecifického cieľa FST v rámci Programu Slovensko. V súvislosti so vznikom FST bola v rámci Rady partnerstva TSK zriadená tematická komisia pre FST, ktorá podporuje napredovanie transformácie regiónu horná Nitra.
B.7. 31. december 2019	Pripraviť zákon o zabezpečení nákladov sociálneho zabezpečenia a poistenia na úhradu povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie a odškodnenie pre stratu príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti baníkom postihnutých útlmom banskej činnosti v regióne hornej Nitry.	MH SR, MPSVR SR	Úloha bola splnená v stanovenom termíne. Predmetný zákon č. 385/2019 Z. z. o kompenzačnom príspevku baníkom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol prijatý 16. októbra 2019 na základe návrhu poslancov Národnej rady SR.
B.8. do 30. júna 2019 a každoročne do 30. júna 2027	Pripraviť notifikáciu podľa rozhodnutia Rady č. 2010/787/EÚ Program postupného doťaženia a uzatvorenia jednotlivých ťažobných polí dobývacích priestorov Handlová, Nováky I. s využitím poskytnutia pomoci na pokrytie mimoriadnych nákladov podľa článku 4 rozhodnutia Rady o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných	MH SR	Štátna pomoc bola schválená rozhodnutím EK SA.55038 (2019/N) z 28.11.2019 na pokrytie mimoriadnych nákladov spoločnosti HBP v súvislosti s ukončením ťažby uhlia. Ide o pomoc podľa článku 4 rozhodnutia Rady č. 2010/787/EÚ z 10.12.2010 o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie na iné mimoriadne výdavky na pracovníkov, ktorí prišli alebo prichádzajú o svoje zamestnanie, ďalšie podpovrchové bezpečnostné práce vyplývajúce zo zatvorenia uhoľných výrobných jednotiek, všetky náležite odôvodnené

	konkurencie 2010/787/EÚ.		náklady súvisiace s asanáciou bývalých uhoľných ťažobných lokalít a náklady na rekultiváciu povrchu. MH SR v rámci rozpočtovej kapitoly poskytlo pomoc na pokrytie mimoriadnych nákladov za roky 2020, 2021 a 2022 v celkovej výške 11 758 680 EUR.
B.9. do 31. decembra 2019 a každoroč ne do 31. decembra 2027	Zabezpečiť v spolupráci s organizáciou, ktorá má určený dobývací priestor zmenu evidencie zásob uhlia a v nadväznosti na Program postupného ukončenia ťažby a uzatvorenia jednotlivých ťažobných polí dobývacích priestorov Handlová a Nováky I podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, podľa §14a ods. 2 písm. c) citovaného zákona, s tým že ide o zásoby, ktorých dobývanie by ohrozilo dôležité verejné záujmy, najmä ochranu životného prostredia a význam ochrany prevyšuje záujem na vydobytí týchto zásob; význam ochrany prevyšujúcej záujem na vydobytí týchto zásob preukáže MŽP SR príslušnému obvodnému banskému úradu prostredníctvom MH SR, v nadväznosti na Program postupného doťaženia a uzatvorenia jednotlivých ťažobných polí dobývacích priestorov Handlová a Nováky I.	MH SR, MŽP SR	Úloha bude splnená v súlade s §14a ods. 2 písm. c) banského zákona. Odpis zásob výhradných ložísk sa uskutočňuje prevodom z bilančných zásob do nebilančných zásob podľa Plánu zatvárania uhoľných výrobných jednotiek, ktorý bol skrátený ťažobnou organizáciou z pôvodného termínu rok 2027 na rok 2025.

B.11. 30. jún 2020	Navrhnuť právnu úpravu pre zabezpečenie ďalšej činnosti Banskej záchranej služby vrátane činnosti a prevádzky Hlavnej banskej záchranej stanice s postavením v integrovanom záchrannom systéme, vrátane doriešenia spôsobu financovania a úhrady nákladov na vybavenie, činnosť a udržiavanie, po ukončení útlmu ťažby uhlia a likvidácie dobývacích priestorov.	MV SR, MH SR	Úloha bola splnená v stanovenom termíne. MV SR v spolupráci s MH SR v súvislosti s ukončením ťažby hnedého uhlia na hornej Nitre navrhlo nasledovné štyri scenáre riešenia Banskej záchranej služby Aktuálny návrh predpokladá transformáciu časti Banskej záchranej služby na organizačnú jednotku Hasičského a záchranného zboru.
B.12. do 30. júna 2020 a každoročne do ukončenia transformač ného procesu	Vypracovať Správu o implementácii Akčného plánu a príprave nových inovatívnych projektov zabezpečujúcich transformáciu regiónu horná Nitra s cieľom vytvorenia nových pracovných miest a jej predloženie na rokovanie vlády.	MIRRI SR, MH SR	Úloha bola splnená v stanovenom termíne. Správa o implementácii Akčného plánu bola vzatá na vedomie vládou 26. októbra 2022 ⁶⁹ .

⁶⁹ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27706/1>.

10 Prílohy

10.1. Príloha 1 – Priebežný zásobník indikatívnych projektových zámerov

Poznámka: Údaje zo zberu indikatívnych projektových zámerov boli pre potreby prezentácie a analýz čistené. Napríklad v súvislosti s potenciálom tvorby pracovných miest alebo v súvislosti s výškou investície niektorí predkladatelia uviedli hodnoty v intervaloch, prípadne naviazané na fázy projektu. Z tohto dôvodu sú pri takých projektoch v tabuľke nižšie uvedené priemery z poskytnutých údajov. Ak boli predkladateľom vyčíslené aj prevádzkové náklady, tie v stĺpci Výška investície nie sú zahrnuté.

V stĺpci Výška investície je uvedená celková výška investície indikovaná predkladateľom projektu. Predpokladom je, že investície budú financované zo zdrojov EŠIF a iných zdrojov EÚ z programového obdobia 2014 - 2020 a programového obdobia 2021 - 2027, vlastných zdrojov, prípadne iných zdrojov, vrátane komerčných. Z hľadiska financovania zo štátneho rozpočtu sa predpokladá len financovanie vo výške spolufinancovania podľa platných pravidiel spolufinancovania pre jednotlivé operačné programy a oprávnených prijímateľov a v súlade so stratégiou financovania.

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
1.	Jabloň, spol. s r. o.	Vybudovanie hornonitrianskeho kultúrne kreatívno podnikateľského centra v Prievidzi	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	15	4 220 000
2.	Castor & Pollux, s.r.o.	Tematický náučno-zábavný a ubytovací komplex Krajina legend Bojnice	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	1413	230 000 000
3.	Mesto Nováky	Vybudovanie prístupovej cesty k rekreačnému a obytnému územiu na podporu rozmachu priemyselného areálu v blízkosti riešenej lokality	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	500 000
4.	Mesto Nováky	Vybudovanie prístupového chodníka k priemyselnému parku	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	107 000
5.	Mesto Nováky	Rozvoj sociálnych služieb v meste Nováky	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	3 213 000
6.	HBP	Logistické centrum biomasy	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	10	3 000 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
7.	HBP	Ústav vied o Zemi SAV; Slovenská technická univerzita	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	20	5 000 000
8.	HBP	Revitalizácia areálu Bane Cigeľ na zariadenie cestovného ruchu	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	25	37 500 000
9.	HBP	Rekonštrukcia rekreačného zariadenia Púšť na komplexné zariadenie cestovného ruchu	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	90	30 000 000
10.	HBP	Rekonštrukcia tepelnej centrály pre rekreačné zariadenie Púšť	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	2 000 000
11.	HBP	Revitalizácia podzemia a povrchu po ukončení banskej činnosti	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	400	54 081 000
12.	HBP	Náučný chodník a chránený areál Košovsko-Laskárske mokrade	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	750 000
13.	HBP	Revitalizácia priestoru odkaľovacích nádrží Bane Cigeľ	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	10	6 000 000
14.	HBP	Vybudovanie domu seniorov	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	40	3 750 000
15.	HBP	Zlepšenie dostupnosti kvalifikovanej pracovnej sily	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	1 500 000
16.	HBP	Vybudovanie priestorov pre podporu začínajúcich alebo rastúcich podnikov a podnikateľov	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	50	12 500 000
17.	AGRO SEKTOR, s.r.o.	Vybudovanie plničky prírodných stolových vôd	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	20	3 750 000
18.	AGRO SEKTOR, s.r.o.	Rozšírenie chovu sumčeka afrického	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	50	9 750 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
19.	AGRO SEKTOR, s.r.o.	Vybudovanie ovocného hospodárstva	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	10	3 000 000
20.	AGRO SEKTOR, s.r.o.	Rozšírenie skleníkového hospodárstva	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	40	6 500 000
21.	AGRO SEKTOR, s.r.o.	Rozšírenie tepelnej centrálky pre skleníkové hospodárstvo	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	1 800 000
22.	HBP	Vybudovanie malej vodnej elektrárne na banskú vodu Cigeľ 2 stupne ⁷⁰	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	7	500 000
23.	HBP	Rozšírenie opráv železničných vagónov	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	65	5 600 000
24.	AHAtech s.r.o.	Centrum vývoja a výroby jednorúčkových automatizovaných strojov pre gumársky a plastikársky priemysel	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	12	1 100 000
25.	Občianske združenie Hornonitran	Intenzifikácia finančnej gramotnosti pre žiakov ZŠ a SŠ Hornej Nitry	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	4	1 412 543
26.	Hydrosaning spol.s r.o.	Vývojová základňa pre oblasť poľnohospodárskych prístrojov a zariadení v živočíšnej výrobe	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	11	368 560
27.	Hydrosaning spol.s r.o.	Vývoj technológií bezvýkopových pretláčacích súprav	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	18	405 800
28.	Obec Bystričany	Komplexná revitalizácia a rekonštrukcia Termálneho kúpaliska Chalmová	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínskych a sociálnych služieb	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	175	
29.	INTERGEO SK, spol. s r.o.	Zmena Uhoľných baní na Slovensku na Energetické podniky pre trvalý bezplatný zdroj tepla a chladu zo zemskej kôry	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	
30.	LPT EU s.r.o.	Výrobná prevádzka na spracovanie ovocia a zeleniny procesom lyofilizácie a vákuového fritovania	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	80	8 000 000

⁷⁰ v súlade s Konceptiou vodnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 dostupnej na <https://www.minzp.sk/files/sekcia-vod/koncepcia-vodnej-politiky/koncepcia-vodnej-politiky.pdf>

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
31.	Prievidzské tepelné hospodárstvo, a.s.	Výstavba zdroja tepla pre súčasný systém CZT v meste Prievidza	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	20	19 180 000
32.	Obec Cigeľ	Revitalizácia a rekultivácia poškodeného územia	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	30 000 000
33.	Obec Sebedražie	DTI PRE IBV Sebedražie - Dúbravka	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	401 701
34.	EM Services s.r.o.	Vybudovanie vývojového a výrobného centra pre AC nabíjacie stanice elektromobilov	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	50	1 000 000
35.	EM Services s.r.o.	Vybudovanie siete verejných rýchlo nabíjajúcich DC-AC staníc pre elektromobily v regióne Horná Nitra	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	10	1 000 000
36.	EM Services s.r.o.	Vybudovanie vývojového a výrobného centra na priemyselné batériové úložné systémy	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	100	10 000 000
37.	EM Services s.r.o.	Vybudovanie priemyselného úložného batériového systému k FVE o výkone 1MWh v regióne Horná Nitra	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	5	1 000 000
38.	Mesto Prievidza	Energetická služba v meste Prievidza	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	6	100 000
39.	Fabrika umenia	Baťovany 2.0	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	75	20 000 000
40.	Falprit s.r.o.	Podpora pri zakladaní a úspešnom vedení podnikania pre začínajúcich podnikateľov	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	1 250 800
41.	Brose Prievidza, spol. s r.o.	Vytvorenie oddelenia vývoja	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	1000	3 107 000
42.	Naše Bojnice o.z.	Bojnický turistický a ekologický sociálny podnik – rekvalifikačné a kultúrne centrum, ekologická turistická doprava v regióne, výroba biopotravín pre turistov a hostí regiónu.	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	217	19 300 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
43.	Združenie pre rozvoj regiónu horná Nitra	Hornonitriansky inovačný transformačný klaster (HN INOVATRANS KLASER) na podporu rozvoja malého a stredného podnikania s inovatívnym potenciálom a zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenskú revitalizáciu.	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	8 550 000
44.	NCVP Nováky o.z.	Športová akadémia s možnosťou duálneho vzdelávania	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	20	1 500 000
45.	GA Drilling, a.s.	Výskumno vývojové centrum pre podzemné technológie	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	40	2 560 000
46.	NCVP Nováky o.z.	Hydraulická plošina na dne bazény pre potreby plaveckých výcvikov	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	4	250 000
47.	VUP, a.s.	Moderná výroba špeciálnych produktov organickej chémie na báze karboxylových kyselín, piperidínov a dimetylalipátu	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	90	17 000 000
48.	Brose Prievidza, spol. s r.o.	Nové zázemie pre zamestnancov z regiónu	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	310 000
49.	Aeroklub Prievidza, s.r.o.	Výstavba prevádzkovej budovy Letiska Prievidza	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry	Prioritná os 3 – Podporné priority	30	1 000 000
50.	Obec Poruba (obec projekt predložila, avšak nositeľom je kompetenčne TSK)	Prepojenie obcí - Kanianka-Poruba-Malinová-Nitrianske Pravno	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	9 000 000
51.	SEFT s.r.o.	STODOLA	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	15	600 000
52.	MSM e-mobility division j. s. a.	Vybudovanie vývojovo-výrobného centra pre rozvoj elektro-mobility a riadenie služieb	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	84	7 795 000
53.	Hutira Slovakia s.r.o.	Revitalizácia športovísk a ubytovania HUTIRA RELAX CENTRA	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	10	850 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
54.	Hutira Slovakia s.r.o.	Výroba výrobkov z plastu	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	9	90 000
55.	Hutira Slovakia s.r.o.	Výroba kontajnerov a železných konštrukcií	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	30	950 000
56.	VAŠA, s. r. o.,	Rozšírenie a dopravné napojenie priemyselného parku	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	19 845 000
57.	Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne	Vývoj novej metódy materiálového zhodnotenia vedľajšieho energetického produktu z tepelnej elektrárne	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	2 985 841
58.	TATRAVAGÓNKA a.s.	Inovatívna výroba pre koľajové vozidlá	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	300	83 906 774
59.	HBP	Rozšírenie opráv a revízií železničných vagónov Ekosystémy	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	50	3 000 000
60.	BoGo Bus s.r.o.	Výmena technológie na vykurovanie	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	380 000
61.	Základná organizácia SZOPK v Prievidzi	Hornonitrianske ekocentrum	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	1 136 000
62.	Kopanice Sever, s.r.o.	Areál Osa	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	12	2 350 000
63.	Enki consulting s.r.o.	Komunitné centrum modernej Hornej Nitry	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	130	2 320 000
64.	Obec Koš	Multifunkčný objekt: Požiarna zbrojnica + šatne pre futbalistov	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	3	380 000
65.	Obec Koš	Kultúrny dom	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	3	400 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
66.	Obec Krásno	Domov sociálnych služieb Krásno	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	15	600 000
67.	Miestna akčná skupina Stredné Ponitrie	Otvorenie komunitného centra v bývalom kaštieli v Janovej Vsi	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	1	200 000
68.	Miestna akčná skupina Stredné Ponitrie (projekt predložila MAS, avšak nositeľom je kompetenčne TSK)	Rekonštrukcia ciest III.triedy	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	
69.	Miestna akčná skupina Stredné Ponitrie (projekt predložila MAS, avšak nositeľom sú kompetenčne TSK a mestá a obce)	Budovanie cyklotrás/cyklochodníkov	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	4 000 000
70.	Miestna akčná skupina Stredné Ponitrie (projekt predložila MAS, avšak kompetenčne sú nositeľom mestá a obce)	Kanalizácie MAS	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	50 000 000
71.	Miestna akčná skupina Stredné Ponitrie (projekt predložila MAS, avšak kompetenčne sú nositeľom mestá a obce)	Rekonštrukcia materských škôl	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	60 000
72.	Obec Bošany	Riešenie statickej dopravy v obci Bošany	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	336 210
73.	Obec Krásno	Rekreačná zóna Krásno	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	30	1 600 000
74.	Obec Krásno	Revitalizácia bývalého družstva Krásno	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	40	100 000
75.	Miestna akčná skupina Stredné Ponitrie (projekt predložila MAS, avšak kompetenčne)	Zriadenie odborných učební	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	300 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
	sú nositeľom mestá a obce)						
76.	Miestna akčná skupina Stredné Ponitrie (projekt predložila MAS, avšak kompetenčne sú nositeľom mestá a obce)	Dobudovanie, vybudovanie a rekonštrukcia vodovodov	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	800 000
77.	Miestna akčná skupina Stredné Ponitrie (projekt predložila MAS, avšak kompetenčne sú nositeľom mestá a obce)	Nákup zametacieho a čistiaceho vozidla pre celý región	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	30 000
78.	Miestna akčná skupina Stredné Ponitrie (projekt predložila MAS, avšak kompetenčne sú nositeľom mestá a obce)	Nákup zberného vozidla komunálneho odpadu pre celý región	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	30 000
79.	Spojená škola Nováky	Modernizácia vzdelávania a rekvalifikácia pracovnej sily v nedostatkových odboroch na trhu práce	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	800 000
80.	Obec Kanianka	Rozšírenie mobility - cyklotrasa Kanianka	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	200	265 600
81.	Obec Kanianka (projekt predložila obec, avšak kompetenčne je nositeľom TSK)	Zmena cesty III. triedy č. III/1775	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	400	
82.	Obec Lehota pod Vtáčnikom	Viacúčelová vodná nádrž Lehota pod Vtáčnikom	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	116	4 859 000
83.	MABIO, s.r.o.	Vybudovanie liehovaru na výrobu kvasného rafinovaného liehu	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	15	4 500 000
84.	OOCR RHNB (Oblasťná organizácia cestovného ruchu REGIÓN HORNÁ NITRA BOJNICE)	Regionálne informačné (návštevnícke) centrum (RIC)	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	8	769 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
85.	AGROPRODUKT SLOVAKIA a.s.	Projekt na pestovanie bio ovocia	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	800 000
86.	AGROPRODUKT SLOVAKIA a.s.	Projekt na pestovanie kvetín a byliniek	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	1 200 000
87.	AGROPRODUKT SLOVAKIA a.s.	Projekt mäsokombinátu	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	600 000
88.	AGROPRODUKT SLOVAKIA a.s.	Projekt salaša pre ovce	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	350 000
89.	POLNO VTÁČNIK a.s.	Projekt maštale a modernej dojárne	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.4 Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	1 500 000
90.	Mesto Prievidza	Podnik komunálnych služieb hornej Nitry	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	275	36 134 400
91.	RESTAURA, spol. s r.o.	Náučný dendrologický lesný chodník	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	2	100 000
92.	Iberian Sustainable Mining Cluster	Transformácia uhoľných regiónov na čistú energiu (Clean Energy) v Španielsku, Nemecku a na Slovensku - výzvy pre regióny a synergia na ich úspešné zvládnutie	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	3 000 000
93.	ECO PRODUKT s. r. o.	Nový závod na výrobu a montáž energeticky nezávislých riešení z obnoviteľných zdrojov energií	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	200	4 000 000
94.	Mesto Prievidza	Rozvoj sociálnych služieb v meste Prievidza	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínskovo-kúpeľných a sociálnych služieb	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	60	11 887 000
95.	SPEVÁR s. r. o.	Revitalizácia lesných pozemkov na poddolovanom území	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	250 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
96.	APA Slovakia s.r.o.	Ekologický výrobný podnik lahôdkových šalátov	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	30	1 000 000
97.	Mesto Prievidza	Kompletná revitalizácia sídliska Píly v štýle SORELA - banícke tradície, architektúra, obnova zelene a renovácia verejných priestranstiev	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	2	1 600 000
98.	TERMAL BOJNICE s.r.o.	Hotel s nákupnou a oddychovou zónou pre obyvateľov a turistov	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	10 000 000
99.	ERUDIO s.r.o.	Centrum celoživotného vzdelávania	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	450 000
100.	Mesto Prievidza	Vybudovanie priemyselného parku v meste Prievidza - Priemyselná zóna Prievidza – Západ II.	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	1500	7 351 200
101.	Mesto Prievidza	Zníženie energetickej náročnosti Centra voľného času v Prievidzi	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	1	1 600 000
102.	Mesto Prievidza	Zníženie energetickej náročnosti Materskej školy na Ul. A. Mišúta 731 v Prievidzi	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	1	345 000
103.	Mesto Prievidza	Zníženie energetickej náročnosti Zimného štadióna v Prievidzi	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	1	592 000
104.	Mesto Prievidza	Zníženie energetickej náročnosti Športovej haly v Prievidzi	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	1	1 585 000
105.	Kúpele Bojnice, a.s.	Centrum komplexnej onkologickej rehabilitácie - CEKOR	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	20	6 819 000
106.	Podnikateľské a inovačné centrum - technologický inkubátor Prievidza (BIC - TI Prievidza)	Podpora rozvoja malého a stredného podnikania za účelom vytvárania pracovných miest ako náhrada za útlm baníctva	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	350	2 915 000
107.	DK-STAV SK, s.r.o.	Rozšírenie prevádzky pestovateľskej pálenice, muštárne, sušiarne ovocia a výroby lekvárov, klimatizovaný sklad	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	10	400 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
108.	Nemocnica s poliklinikou Prievidza	Vybudovanie nového spánkového laboratória a dovybavenie súčasného laboratória Pľúcneho oddelenia NsP Prievidza	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	70 000
109.	Brose Prievidza, spol. s r.o.	Nové zázemie pre bývanie zamestnancov regiónu	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	100	750 000
110.	Klak s.r.o	Vybudovanie sedačkovej lanovky v stredisku Skiarena Fačkovské sedlo	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	5	1 900 000
111.	Obec Sebedražie (projekt predložila obec, avšak kompetenčne je nositeľom TSK)	Oprava miestnych komunikácií a ciest III. tr. cez obec Sebedražie	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	900 000
112.	Obec Dolné Vestenice	Cyklotrasa spájajúca obce Valaská Belá - Nitrianske Rudno - Diviacka Nová Ves - Dolné Vestenice - Hradište - Skačany - Partizánske	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	
113.	Obec Dolné Vestenice	Výstavba prístupovej komunikácie do priemyselnej zóny v Dolných Vestenicích	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	4 000 000
114.	BoGo Bus s.r.o.	Oprava havarijného stavu Národného centra vodného póla v Novákoch	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	4	560 000
115.	AGROPRODUKT SLOVAKIA a.s.	Integrovaný projekt rastlinnej a živočíšnej výroby v mikroregióne Handlovskej doliny	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	39	3 150 000
116.	Mesto Handlová	Prístupová komunikácia do priemyselnej zóny	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	3 000 000
117.	Mesto Handlová	Komplex oddychovo-rekreačných plôch v Handlovej	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	20	7 000 000
118.	Mesto Handlová	Revitalizácia banského areálu na priemyselný park	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	200	9 000 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
119.	Mesto Handlová	Verejná vodovodná a kanalizačná sieť v mestských častiach	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		5 000 000
120.	Mesto Handlová	Revitalizácia mestských zelených plôch	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	15	8000 000
121.	Mesto Handlová	Vývojová a komunikačná platforma pre malé a stredné podniky v meste Handlová	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	15	1 500 000
122.	Mesto Handlová	Zlepšenie energetickej efektivity verejných budov v meste Handlová	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	15	10 000 000
123.	Mesto Handlová	Podpora elektromobility v meste Handlová	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	10	2 000 000
124.	Mesto Handlová	Zelená linka - Centrum spracovania zmesového komunálneho odpadu	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	15	4 500 000
125.	Mesto Handlová	Mestský záhradnícky podnik	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	20	1 000 000
126.	Mesto Handlová	Bikepark Handlová	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	6	500 000
127.	Mesto Handlová	Obnova historickej fary na centrum CR, kultúry a podpory komunitného života	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	2	2 000 000
128.	Mesto Handlová	Banický uhoľný skanzen Handlová	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	20	20 000 000
129.	ASTERION, n.o.	Handlovská koruna	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	5	318 000
130.	Jazmín n.o., nezisková organizácia poskytujúca všeobecne	Tútoring a vzdelávanie občanov ohrozených sociálnym vylúčením v procese transformácie regiónu.	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	8	247 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
		prospešné služby					
131.	UNIPHARMA 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť	Nová poliklinika Nováky	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	20	3 400 000
132.	UNIPHARMA 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť	Rozšírenie Unikliniky kardinála Korca v Prievidzi a jej vybavenie prístrojovým vybavením za účelom skvalitnenia komplexnej diagnostiky a liečby pacientov so zameraním najmä na ochorenia skupiny 5. (onkologické a kardiovaskulárne ochorenia)	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	20	3 700 000
133.	Brose Prievidza, spol. s r.o.	Podpora transferu kľúčových znalostí a kompetencií v oblasti vývoja produktov	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	250	1 200 000
134.	ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o.	Technológia chladenia s využitím potenciálu podzemných vôd	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	300 000
135.	ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o.	Nová prístupová cesta	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	4 000 000
136.	ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o.	Fotovoltaika	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	500 000
137.	ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o.	Cyklotrasa	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	1 000 000
138.	ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o.	Vývojové centrum a výrobná hala č.4	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	200	7 500 000
139.	Mesto Bojnice	Komplexný projekt dobudovania centra cestovného ruchu Hornej Nitry – destinácie BOJNICE	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	280	11 860 000
140.	Mesto Bojnice	Dobudovanie centra cestovného ruchu Hornej Nitry – destinácie BOJNICE o zberný dvor	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	30	790 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
141.	SILICOM s.r.o.	Športový areál pre Hornú Nitru	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.3 Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	4 000 000
142.	Rehoľa piaristov na Slovensku	Koncertný organ pre Hornú Nitru	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	1 000 000
143.	Slovenské elektrárne, a.s.	Sanácia odkalísk, skládok a environmentálnych záťaží zo spaľovania lignitu	III. Udržiateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	30	10 000 000
144.	Slovenské elektrárne, a.s.	Vybudovanie hnedého priemyselného parku v areáli Elektrárne Nováky (ENO) 1. Fáza do roku 2026, 2. Fáza do roku 2030	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	300	100 000 000
145.	Slovenské elektrárne, a.s.	Vzdelávacie a rekvalifikačné stredisko a rekvalifikačné kurzy pre súčasných zamestnancov Slovenských elektrární, a.s. - Elektrárne Nováky	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	20	10 000 000
146.	Reality BMJ s.r.o.	Rekonštrukcia a dostavba penziónu s wellnes a príslušenstvom	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	3 000 000
147.	TSK	Rekonštrukcia vybraných mostných objektov	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	3 820 000
148.	MSM Martin, s. r. o.	Vybudovanie výskumno-vývojového centra a zriadenie výroby zapaľovačov, zápalkových skrutiek a ostatných iniciátorov prevažne delostreleckej munície	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	48	3 512 000
149.	TSK	Rekonštrukcia cesty č. II/511 Veľké Uherce - Skýcov	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	14 643 721
150.	TSK	Rekonštrukcia cesty č. III/1773 vrátane mostného objektu	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	6 500 000
151.	TSK	Rekonštrukcia a modernizácia HUMANITY - centra sociálnej pomoci	III. Udržiateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	1 000 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
152.	TSK	Zvýšenie energetickej efektívnosti školy Gymnázium Vavrinca Benediktka Nedožerského v Prievidzi	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	1 500 000
153.	TSK	Modernizácia Nemocnice s poliklinikou Prievidza so sídlom v Bojniciach	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	8 000 000
154.	TSK	Zvýšenie energetickej efektívnosti školy SOŠ Handlová	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	4 000 000
155.	TSK	Zníženie energetickej náročnosti školy SOŠ Prievidza	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	4 500 000
156.	TSK	Zníženie energetickej náročnosti školy SOŠ J.A. Baťu Partizánske	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	3 000 000
157.	TSK	Zníženie energetickej náročnosti školy SŠ Nováky	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	1 750 000
158.	TSK	Podpora elektromobility na Hornej Nitre	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	500 000
159.	TSK	Hornonitrianske centrum vzdelania	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	8 200 000
160.	TSK	Rekonštrukcia a modernizácia CSS Bôrik Nitrianske Pravno	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	5 500 000
161.	TSK	Rekonštrukcia a modernizácia CSS Domino	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	2 000 000
162.	TSK	Rekonštrukcia a modernizácia CSS Partizánske	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	800 000
163.	TSK	Zlepšenie cyklistickej infraštruktúry na Hornej Nitre	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	12 145 954

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
164.	TSK	Rekonštrukcia cesty č. II/512 Horná Ves - hranica okr. Prievidza/Žarnovica	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	7 110 448
165.	TSK	Rekonštrukcia cesty č. II/516 Trenčianska Teplá - Dežerice, 6. ETAPA	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	1 932 378
166.	TSK	Rekonštrukcia cesty č. II/574 od obce Temeš po napojenie na cestu I. triedy č. I/9	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	9 000 000
167.	TSK	Rekonštrukcia cesty č. II/592 Bánovce nad Bebravou – Nadlice	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	6 000 000
168.	TSK	Rekonštrukcia cesty č. II/593 hranica Trenčianskeho a Nitrianskeho samosprávneho kraja – Partizánske	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	10 000 000
169.	Mesto Partizánske	Cyklotrasa spájajúca Vodný hrad Šimonovany s významnými lokalitami mesta Partizánske	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	0	1 148 200
170.	Mesto Partizánske	Dobudovanie a rekonštrukcia kanalizácie v Partizánskom	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	1 600 000
171.	Organic Latte Chai s.r.o (novovznikajúca firma)	Organic Latte Chai - nová výroba zdravých nápojov	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	20	3 000 000
172.	ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o.	Oddychové centrum	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		200 000
173.	ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o.	Duálne vzdelávanie	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		250 000
174.	MD SR	Výstavba obchvatu mesta Prievidza I. etapa, 2. stavba – MZ v trase budúcej I/64	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		30 297 572,59
175.	MD SR	Výstavba obchvatu mesta Prievidza II. etapa – MZ v trase budúcej I/64	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		33 350 300

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
176.	MD SR	Modernizácia úseku cesty I/9 Chocholná – Mníchova Lehota	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		26 270 851,87
177.	MD SR	Vypracovanie štúdie realizovateľnosti pre modernizáciu cesty I/64 Žilina – Topoľčany	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		449 658
178.	MD SR	Modernizácia cesty I/64 Partizánske - Oslany	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		5 971 857,31
179.	MD SR	Príprava projektovej dokumentácie pre úsek rýchlostnej cesty R2 križovatka s D1 – Trenčianska Turná	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		4 011 861
180.	MD SR	Príprava projektovej dokumentácie pre úsek rýchlostnej cesty R2 Trenčianska Turná – Mníchova Lehota	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		1 070 500
181.	MD SR	Príprava projektovej dokumentácie pre úsek rýchlostnej cesty R2 Mníchova Lehota – Ruskovce	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		5 197 887
182.	MD SR	Príprava projektovej dokumentácie pre úsek rýchlostnej cesty R2 Pravotice – Dolné Vestenice	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		5 654 355
183.	MD SR	Príprava projektovej dokumentácie pre úsek rýchlostnej cesty R2 Dolné Vestenice – Nováky	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		4 783 702
184.	MD SR	Výstavba úseku rýchlostnej cesty R2 - Križovatka D1 - Trenčianska Turná	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		142 982 741
185.	MD SR	Výstavba úseku rýchlostnej cesty R2 - Trenčianska Turná - Mníchova Lehota	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		58 910 236
186.	MD SR	Výstavba úseku rýchlostnej cesty R2 - Mníchova Lehota - Ruskovce	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		276 216 902
187.	MD SR	Výstavba úseku rýchlostnej cesty R2 - Pravotice - Dolné Vestenice	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		235 234 455

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
188.	MD SR	Výstavba úseku rýchlostnej cesty R2 - Dolné Vestenice - Nováky	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		112 000 000
189.	MD SR	Výstavba úseku rýchlostnej cesty R2 - Nováky - Žiar nad Hronom	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.3 Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		662 000 000
190.	Mesto Nováky	Zlepšenie energetickej efektivity verejných budov v meste Nováky - materská škola	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	500 000
191.	Mesto Nováky	Revitalizácia mestských zelených plôch - park Š. Moysesa	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	400 000
192.	Technické služby mesta Partizánske, s.r.o.	Zvýšenie kapacít triedeného zberu odpadov v Partizánskom.	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		300 000
193.	Mesto Partizánske	Budovanie vodozádržných opatrení v meste Partizánske	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		702 000
194.	Mesto Partizánske	Rekonštrukcia miestnych komunikácií v Partizánskom	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		2 000 000
195.	Mesto Partizánske	Rekonštrukcia verejného osvetlenia a zavedenie smart prvkov	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		5 000 000
196.	Slovenský vodohospodársky podnik	Sanácia koryta rieky Nitra od nánosov škodlivých a nebezpečných usadenín	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych záťaží a vplyvov			
197.	Mesto Partizánske (projekt predložilo mesto, avšak kompetenčne je nositeľom MD SR a Slovenská správa ciest)	Presmerovanie tranzitnej nákladnej dopravy z centra mesta Partizánske na základe výsledkov štúdie realizovateľnosti	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry	Prioritná os 3 – Podporné priority		
198.	Mesto Partizánske (projekt predložilo mesto, avšak kompetenčne je nositeľom MD a Železnice SR)	Zlepšenie využitia železničnej osobnej a nákladnej dopravy modernizáciou trate 140 a 141 na trase Prievidza - Bratislava.	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.4 Rozvoj ostatnej infraštruktúry	Prioritná os 3 – Podporné priority		

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
199.	Mesto Partizánske	Zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov v meste Partizánske	III. Udržiateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		2 000 000
200.	Mesto Partizánske	Vybudovanie cyklotrasy po rieke Nitrica do Nitrianskeho Rudna	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		2 000 000
201.	Mesto Partizánske	Rekonštrukcia vodovodov v meste Partizánske	III. Udržiateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		
202.	Kúpele Bojnice, a.s.	Parkovací dom	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	10	16 800 000
203.	SALS spol. s r.o. (Kúpele Bojnice, a.s.)	Wellness hotel Čajka + Aquapark Bojnice	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority	220	66 000 000
204.	Trenčiansky samosprávny kraj	Rekonštrukcia cesty č. III/1791	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		6 000 000
205.	Obec Poruba	Cyklotrasa Poruba - Kanianka	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority	200	1 200 000
206.	Obec Poruba	Vodozádržné opatrenia v obci Poruba	III. Udržiateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych záťaží a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	60	3 500 000
207.	Priatel'ia Zeme-CEPA	Nízkouhlíkové, v súlade s cieľom uhlíkovej neutrality, centrálne zásobovanie teplom 4. generácie so zníženou teplotou v systéme, s výhradným využitím obnoviteľných zdrojov, sezónnym uskladnením a zameraním sa na získavanie slnečnej energie	III. Udržiateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	0
208.	Priatel'ia Zeme-CEPA	Hĺbková obnova budov zapojených do CZT z ENO Nováky	III. Udržiateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	0	71 000 000
209.	Bojnice	Integrované centrum sociálnych služieb	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	140	25 000 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
210.	IW Management Services s.r.o.	Inovatívne energetické zhodnocovanie odpadu	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.1 Podpora VVal	Prioritná os 1 – Stabilizácia a reštart regiónu		25 000 000
211.	Zemianske Kostofany	Turistický okruh pamiatkami Zemianskych Kostolian	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		1 900 000
212.	Mesto Bojnice	Zateplenie Domu služieb	III. Udržateľné životné prostredie	III. Udržateľné životné prostredie	Prioritná os 1 – Stabilizácia a reštart regiónu	0	350 000
213.	Mesto Bojnice	Revitalizácia plážového kúpaliska	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II. 2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 – stabilizácia a reštart regiónu	150	10 000 000
214.	Mesto Bojnice	Revitalizácia Autokempingu Bojnice	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II. 5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné aktivity	2	1 100 000
215.	Mesto Bojnice	Rekonštrukcia budovy materskej školy na stacionár	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.4 Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva	Prioritná os 1 – stabilizácia a reštart regiónu	5	800 000
216.	Mesto Bojnice	Prepojenie cyklistickej infraštruktúry na hornej Nitre cez Bojnice	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	1 000 000
217.	Mesto Bojnice	Rekonštrukcia klubovne futbalového klubu	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV. 2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	150 000
218.	Mesto Bojnice	Modernizácia verejného osvetlenia	IV. Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	IV. 2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	400 000
219.	Mesto Bojnice	Rekonštrukcia časti Hurbanovho námestia	IV. Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	IV. 2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	1 100 000
220.	Mesto Bojnice	Rozšírenie bezdrôtového rozhlasu na celé mesto	IV. Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	IV. 2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	100 000
221.	Mesto Bojnice	Rozšírenie bezdrôtového rozhlasu na celé mesto	IV. Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	IV. 2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života	0	1 000 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
222.	Slovenské elektrárne, a.s.	Inštalácia obnoviteľných zdrojov (OZE), FVE ENO 1. Fáza 10 MW	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 – Stabilizácia a reštart regiónu	5	10 000 000
223.	Slovenské elektrárne, a.s.	Inštalácia obnoviteľných zdrojov (OZE), FVE ENO 2. Fáza 80 MW	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 – Stabilizácia a reštart regiónu	25	85 000 000
224.	Slovenské elektrárne, a.s.	Výroba vodíka formou elektrolýzy (do 20MW)	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 – Stabilizácia a reštart regiónu	30	80 000 000
225.	Mesto Prievidza	Vybudovanie centra integrovanej starostlivosti	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.1 Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		1 750 000
226.	Mesto Prievidza	Rekonštrukcia atletického štadiónu ZŠ Sama Chalupku	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		1 000 000
227.	Mesto Prievidza	Výstavba novej mestskej plavárne Prievidza	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority		4 400 000
228.	Mesto Prievidza	Rekonštrukcia športového areálu CVČ Prievidza	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		900 000
229.	Mesto Prievidza	Modernizácia vnútorných priestorov a vybavenia centra voľného času Prievidza a ZŠ Rastislavova, ZŠ Sama Chalupku, ZŠ a MŠ Malonecpalská, ZŠ Mariánska, ZŠ Energetikov, ZUŠ Prievidza	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		1 305 000
230.	Mesto Prievidza	Modernizácia vnútorných priestorov a vybavenia MŠ M. Mišúta	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		75 000
231.	Mesto Prievidza	Zlepšenie technického vybavenia ZŠ a MŠ Dobšinského	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		50 000
232.	Mesto Prievidza	Modernizácia objektov športovej infraštruktúry Športová hala	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority		1 000 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
233.	Mesto Prievidza	Modernizácia objektov športovej infraštruktúry Zimný štadión	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority		200 000
234.	Mesto Prievidza	Modernizácia objektov športovej infraštruktúry Futbalový štadión	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 3 – Podporné priority		500 000
235.	Mesto Prievidza	Výstavba tanečnej sály v Kultúrnom a spoločenskom stredisku Prievidza	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	II.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		6 000 000
236.	Mesto Prievidza	Budovanie smart kamerového systému v Prievidzi	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		500 000
237.	Mesto Prievidza	Svetelne riadená križovatka ul. B. Bjorsona a M.R. Štefánika	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		265 000
238.	Mesto Prievidza	Zefektívnenie zberu odpadu, polozapustené kontajnery	III. Udržiateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		6 887 863
239.	Mesto Prievidza	Mechanicko- biologická úprava odpadov	III. Udržiateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		4 500 000
240.	Mesto Prievidza	Rekonštrukcia rozvodov tepla vrátane vybudovania KOST	III. Udržiateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		7 750 000
241.	Mesto Prievidza	Zvýšenie energetickej efektívnosti prostredníctvom budovania OZE a SMART riešení pre samospotrebitel'ov (rodinné a bytové domy)	III. Udržiateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		15 000 000
242.	Mesto Prievidza	Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov ZŠ Energetikov	III. Udržiateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		2 680 000
243.	Mesto Prievidza	Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov ZŠ a MŠ Malonecpalská	III. Udržiateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		2 645 000
244.	Mesto Prievidza	Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov ZŠ Sama Chalupku	III. Udržiateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		2 130 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
245.	Mesto Prievidza	Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov ZŠ Rastislavova	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		2 635 000
246.	Mesto Prievidza	Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov ZŠ Mariánska	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		1 285 000
247.	Mesto Prievidza	Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov ZUŠ Prievidza	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		465 000
248.	Mesto Prievidza	Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov CVČ Prievidza	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		2 645 000
249.	Mesto Prievidza	Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov Kultúrne a spoločenské centrum Prievidza	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		1 800 000
250.	Mesto Prievidza	Sanácia skládky Ploštiny, Prievidza	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		1 000 000
251.	Mesto Prievidza	Sanácia skládky pod Banskou cestou, Prievidza	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		1 000 000
252.	Mesto Prievidza	Rozšírenie zelených plôch na Námestí slobody a širšom centre v meste Prievidza	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		400 000
253. 254.	Mesto Prievidza	Revitalizácia čerešňového sadu v meste Prievidza	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		300 000
255.	Mesto Prievidza	Revitalizácia vnútrobloku na ulici Baníkov	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		723 840
256.	Mesto Prievidza	Revitalizácia vnútrobloku na ulici Mišíka	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		723 840
257.	Mesto Prievidza	Revitalizácia vnútrobloku na ulici Gorkého	III. Udržateľné životné prostredie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		723 840

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
258.	Mesto Prievidza	Vybudovanie splaškovej kanalizácie v mestskej časti Hradec, Malá a Veľká Lehôtka v Prievidzi	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		8 000 000
259.	Mesto Prievidza	Vybudovanie kanalizácie na zadržovanie dažďovej vody, vsakovacie zariadenia a vodozadržné opatrenia v Prievidzi	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	III.3 Zlepšovanie životného prostredia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		1 200 000
260.	Mesto Prievidza	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít v meste Prievidza	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		570 000
261.	Mesto Prievidza	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít v meste Prievidza-pokračovanie projektu "Baníci" v meste Prievidza	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		500 000
262.	Mesto Prievidza	Vybudovanie parkoviska na Hviezdoslavovej ulici v Prievidzi	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		250 000
263.	Mesto Prievidza	Modernizácia mestského rozhlasu v meste Prievidza	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		200 000
264.	Mesto Prievidza	Inteligentná a udržateľná mobilita v meste Prievidza	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.1 Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Prioritná os 3 – Podporné priority		1 360 000
265.	Mesto Prievidza	Oprava mostných objektov na rieke Handlovka v meste Prievidza	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		750 000
266.	Mesto Prievidza	Rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste Prievidza	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		1 431 000
267.	Mesto Prievidza	Opravy miestnych komunikácií v meste Prievidza	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		1 701 000
268.	Mesto Prievidza	Vybudovanie ďalšej etapy cyklotrasy v meste Prievidza	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		1 000 000
269.	Mesto Prievidza	Kultúrny dom Baník	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		1 580 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
270.	Železničná spoločnosť Slovensko a.s.	Dekarbonizácia verejnej osobnej železničnej dopravy v regióne horná Nitra – náhrada dieselového pohonu za vodíkový na trati PD-NZ	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej a železničnej infraštruktúry	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	10	43 000 000
271.	TSK	Vodíková doprava na hornej Nitre	I. Mobilita a prepojenosť regiónu	I.2 Zvýšenie kvality miestnej cestnej a železničnej infraštruktúry	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	20	32 000 000
272.	HBP	Revitalizácia podzemia a povrchu po ukončení banskej činnosti	III. Udržateľné životné prostredie	III.1 Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	400	54 081 000
273.	Slovenské elektrárne, a.s.	Zvýšenie energetickej efektívnosti vybraných budov v ENO	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	1	2 000 000
274.	Slovenské elektrárne, a.s.	Batériové úložisko ENO - do 40 MW	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	10	50 000 000
275.	Slovenské elektrárne, a.s.	Výroba vodíka formou elektrolýzy 1. Fáza (1 MW Elektrolyzátor)	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	3	5 000 000
276.	Slovenské elektrárne, a.s.	Veterná elektrárňa NOVÁKY do 15 MW	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	2	19 000 000
277.	MŽP SR	Doplnenie a rekonštrukcia sanačných prvkov starého handlovského zosuvu včítane stabilizačného násypu ako východisko pre ďalšie využitie územia	III. Udržateľné životné prostredie	III. 1. Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 – Stabilizácia a reštart regiónu		13 000 000
278.	Mesto Handlová	Banická kolónia, Handlová – Revitalizáciu územia	IV. Kvalita života a sociálna infraštruktúra	IV.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Prioritná os 2 – Zlepšenie života		4 600 000,00
279.	HBP	Solárny park s úložiskami elektrickej energie brownfieldy Baňa Handlová	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	10	19 400 000
280.	HBP	Solárny park s úložiskami elektrickej energie brownfieldy Baňa Cígeľ	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	5	6 000 000
281.	HBP	Solárny park s úložiskami elektrickej energie brownfieldy Baňa Nováky	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	5	11 500 000

P.č.	Predkladateľ	Názov projektu	Pilier	Priorita	Prioritná os	Potenciál tvorby pracovných miest	Výška investície
282.	Združenie na záchranu baníckeho dedičstva Hornej Nitry	Adaptácia Hornonitrianskeho banského skanzenu po likvidácii podzemia Bane Cígeľ	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	III. Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 3 – Podporné priority	2	426 000
283.	HBP	Prestavba hál brownfieldu BME na opravy vagónov Ekosystémy	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	150	19 000 000
284.	HBP	Stredisko výcviku výškových prác a lezecký trenažér Baňa Handlová	II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	10	890 000
285.	PTH	Výstavba zdroja tepla pre súčasný systém CZT v meste Nováky	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	8	2 257 000
286.	PTH	Výstavba zdroja tepla pre súčasný systém CZT v časti obce Zemianske Kostoľany	III. Udržateľné životné prostredie	III.2 Rozvoj udržateľnej energetiky	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	3	470 000
287.	Obec Nedožery-Brezany	Sanácia skládky v obci Nedožery-Brezany vytvorená regiónom Hornej Nitry a revitalizácia znečistenej pôdy	III. Udržateľné životné prostredie	III. 1. Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu		4 000 000
288.	Obec Nedožery-Brezany	Vybudovanie Domu seniorov	Pilier: II. Ekonomika, podnikanie a inovácie	II.2 Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Prioritná os 1 - Stabilizácia a reštart regiónu	20	2 300 000

10.2. Príloha 2 – Implementácia EŠIF v programovom období 2014 - 2020 v rámci regiónu horná Nitra

Región horná Nitra sa z geografického hľadiska nachádza na území 2 samosprávnych krajov (Trenčiansky, Nitriansky) a 4 okresov (Prievidza, Partizánske, Bánovce nad Bebravou, Topoľčany). Pre účely Akčného plánu sa regiónom horná Nitra rozumie Trenčiansky kraj s okresmi Prievidza a Partizánske. Zo zdrojov EŠIF bolo do regiónu horná Nitra k 31. októbru 2022 alokovaných (celkové zazmluvnené oprávnené výdavky v ukončených projektoch a projektoch v realizácii) viac ako 182 miliónov EUR (zdroj ITMS 2014+). Keďže neexistuje presná databáza údajov, na základe ktorej by bolo možné jednoznačne vyčíslieť finančnú alokáciu z EŠIF a ŠR na konkrétne miesto realizácie projektu (kraj, okres, obec), uvedené údaje majú výlučne informatívny charakter.

Celkové zazmluvnené oprávnené výdavky v rámci regiónu horná Nitra (okres Prievidza, Partizánske) z vybraných operačných programov:

• OP EVS	1 287 781 EUR
• IROP	44 314 892 EUR
• OP KŽP	96 643 431 EUR
• OP LZ	6 917 090 EUR
• OPII	32 256 924 EUR
• PRV	52 383 988 EUR
• OP RH	621 404 EUR
OP Spolu	234 425 509 EUR

Celkové zazmluvnené oprávnené výdavky za jednotlivé OP boli v regióne horná Nitra zazmluvnené nasledovne:

- **Okres Prievidza:** 165 684 443 EUR;
- **Okres Partizánske:** 68 741 067 EUR.

Operačný program Efektívna verejná správa (OP EVS)

Celkové zazmluvnené oprávnené výdavky boli v regióne horná Nitra zazmluvnené nasledovne:

- **Okres Prievidza:** 1 287 781 EUR;
- **Okres Partizánske:** 0 EUR.

IROP

Celkové zazmluvnené oprávnené výdavky boli v regióne horná Nitra zazmluvnené nasledovne:

- **Okres Prievidza:** 23 698 028 EUR;
- **Okres Partizánske:** 20 616 864 EUR.

OP KŽP

Celkové zazmluvnené oprávnené výdavky boli v regióne horná Nitra zazmluvnené nasledovne:

- **Okres Prievidza:** 83 499 184 EUR;
- **Okres Partizánske:** 13 144 246 EUR.

OP LZ

Celkové zazmluvnené oprávnené výdavky boli v regióne horná Nitra zazmluvnené nasledovne:

- **Okres Prievidza:** 6 333 893 EUR;
- **Okres Partizánske:** 583 197 EUR.

OPII

Celkové zazmluvnené oprávnené výdavky boli v regióne horná Nitra zazmluvnené nasledovne:

- **Okres Prievidza:** 21 864 687 EUR;
- **Okres Partizánske:** 10 392 236 EUR.

PRV

Celkové zazmluvnené oprávnené výdavky boli v regióne horná Nitra zazmluvnené nasledovne:

	Okres Prievidza	Okres Partizánske
Projektové výdavky	11 238 038,46 EUR	12 024 559,93 EUR
Neprojektové výdavky	17 355 222,64 EUR	11 077 424,44 EUR
MAS (ITMS)	407 608,42 EUR	281 135,42 EUR

Spolu:

- **Okres Prievidza:** 29 000 869 EUR;
- **Okres Partizánske:** 23 383 119 EUR.

Operačný program Rybné hospodárstvo (OP RH)

Celkové zazmluvnené oprávnené výdavky boli v regióne horná Nitra zazmluvnené nasledovne:

- **Okres Prievidza:** 0 EUR.
- **Okres Partizánske:** 621 404 EUR.

10.3. Príloha 3 – Charakteristika jednotlivých zdrojov financovania Akčného plánu

10.3.1. EŠIF v rámci programového obdobia 2014 - 2020

Prostriedky EŠIF sú rozdelené v rámci jednotlivých operačných programov.

Programové obdobia 2014 – 2020 je tvorené nasledovnou štruktúrou EŠIF:

Kohézny fond: Finančný nástroj určený na financovanie projektov dopravnej infraštruktúry a infraštruktúry životného prostredia pre členské krajiny, ktorých hodnota hrubého národného dôchodku na obyvateľa je nižšia ako 90 % priemeru EÚ 27. Kohézny fond sa zriadil na účel posilnenia hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti EÚ v záujme podpory trvalo udržateľného rozvoja.

Kohézny fond na programové obdobia 2014 – 2020 poskytuje podporu vyčlenenú na:

- investície do životného prostredia vrátane oblastí súvisiacich s trvalo udržateľným rozvojom a energetikou, ktoré predstavujú prínos pre životné prostredie,
- transeurópske siete týkajúce sa dopravnej infraštruktúry (TEN-T),
- technickú pomoc.

Európsky fond regionálneho rozvoja: Jeden z hlavných nástrojov štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ, ktorý prispieva k financovaniu podpory, ktorej cieľom je posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť vyrovnávaním hlavných regionálnych rozdielov v Únii prostredníctvom udržateľného rozvoja a štrukturálneho prispôsobenia regionálnych hospodárstiev vrátane konverzie upadajúcich priemyselných regiónov a zaostávajúcich regiónov.

Európsky sociálny fond: Jeden z hlavných nástrojov štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ, ktorý podporuje vyššiu úroveň zamestnanosti a kvality práce, zlepšuje prístup na trh práce, podporuje geografickú a pracovnú mobilitu pracovníkov a uľahčuje ich prispôsobenie sa priemyselnej zmene a zmenám výrobného systému nevyhnutným na trvalo udržateľný rozvoj, podporuje vysoký stupeň vzdelania a odbornej prípravy pre všetkých a podporuje prechod medzi vzdelávaním a zamestnaním v prípade mladých ľudí, boj proti chudobe, zlepšuje sociálne začlenenie a podporuje rodovú rovnosť, nediskrimináciu a rovnaké príležitosti, čím prispieva k prioritám Únie, pokiaľ ide o posilňovanie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti⁷¹.

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka: Podporuje európsku politiku pre rozvoj vidieka. Preto sa z neho financujú PRV vo všetkých členských štátoch a regiónoch Únie. Programy sa vytvárajú v spolupráci medzi EK a členskými štátmi.

Politika súdržnosti zohráva hlavnú úlohu aj pri podpore hospodárskeho ozdravenia vidieckych oblastí a dopĺňa opatrenia podporované v rámci politiky rozvoja vidieka SPP z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

Európsky námorný a rybársky fond: Finančný nástroj námornej a rybárskej politiky EÚ v programovom období 2014 – 2020 zameraný na podporu environmentálne udržateľného, inovačného a konkurencieschopného rybárstva a akvakultúry, podporu rozvoja a vykonávania integrovanej námornej politiky Únie spôsobom, ktorý dopĺňa politiku súdržnosti a spoločnú rybársku politiku, podporu vyváženého a inkluzívneho územného rozvoja rybolovných oblastí (vrátane akvakultúry a vnútrozemského rybolovu) a vykonávanie spoločnej rybárskej politiky.

⁷¹ čl. 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 1304/2013 z 17. decembra 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1304&from=sk>

10.3.2. Charakteristika kľúčových Operačných programov v programovom období 2014 – 2020 pre účely transformácie

Pre účely naštartovania transformácie regiónu v rámci programového obdobia 2014 – 2020 sú dôležité nasledovné operačné programy:

OP ĽZ

Európske prostriedky sú určené na podporu vzdelávania, zvýšenia zamestnanosti, podporu mladých ľudí, pomoc osobám, ktoré sú na hranici chudoby, zvyšovaniu zamestnanosti či zvyšovaniu vzdelanostnej úrovne marginalizovaných komún. Prostredníctvom financií operačného programu bude podporené skvalitňovanie a zvyšovanie úrovne vzdelávania vrátane prepojenia na požiadavky trhu práce, čo prispeje k vyššej konkurencieschopnosti našich absolventov. Dôraz sa bude tiež klásť na zvyšovanie profesijných kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov na všetkých stupňoch vzdelávania a lepšej pripravenosti budúcich pedagógov. Medzi kľúčové aktivity patrí zvýšenie zamestnanosti mladých ľudí do 29 rokov, napríklad poskytnutím pomoci a podpory pri začatí podnikania prostredníctvom start-up programov. Realizácia činností a aktivít podporených z operačného programu by sa mala prejavovať znížením nezamestnanosti s dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starých a zdravotne postihnutých občanov. Netreba zabúdať aj na pomoc osobám, ktoré žijú na hranici chudoby. Výsledkom bude zvyšovanie aktivít pre tieto ohrozené osoby, aby sa mohli ľahšie uplatniť na trhu práce, či zlepšenie prístupu k bývaniu. Jednou z oblastí je aj zvýšenie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných komún, predovšetkým Rómov. Výsledným efektom by malo byť zlepšenie informovanosti a spolupráce rodičov so vzdelávacími zariadeniami, vyšší počet detí navštevujúcich predškolské zariadenia, zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky, rozvoj finančnej gramotnosti, ale aj zvýšenie miery povedomia v oblasti zdravotnej starostlivosti.

OPII:

Z operačného programu je financovaná predovšetkým modernizácia dopravy, t. j. železničná, vodná a cestná doprava a oblasť zlepšovania prístupu k informačným a komunikačným technológiám.

V oblasti železničnej dopravy sú financie OPII určené na modernizáciu, elektrifikáciu a výstavbu železničných tratí, znižovanie bezpečnostných rizík a obnovu mobilných prostriedkov v tomto móde dopravy. Okrem toho aj na výstavbu záchytných parkovísk, prestupných terminálov železničnej osobnej dopravy a ich napojenie na cestnú sieť.

V cestnej doprave ide o výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest vrátane prívádzačov, budovanie inteligentných dopravných systémov, zvyšovanie bezpečnosti cestnej dopravy, výstavbu a modernizáciu ciest I. triedy. Nezabudlo sa ani na verejnú osobnú dopravu, kde sa investujú európske prostriedky na modernizáciu a výstavbu električkových a trolejbusových tratí, vybudovanie a modernizáciu technickej základne na opravu a údržbu vozidlového parku dráhovej MHD a na nákup električiek a trolejbusov. Zlepšenie splavnosti dunajskej vodnej cesty a modernizácia a výstavba verejného prístavu v Bratislave je jedným z cieľov infraštruktúry vodnej dopravy.

Podstatou investícií v rámci informačnej spoločnosti je budovanie modernej, na občana orientovanej a efektívnej elektronizovanej verejnej správy, vytvorenie kvalitného digitálneho obsahu a umožnenie prístupu k širokopásmovému internetu a službám každému občanovi vrátane starších, hendikepovaných alebo sociálne znevýhodnených občanov.

OPII – časť Výskum a inovácie (pôvodne OP Val):

Prostriedky operačného programu sú určené na podporu zvýšenia efektívnosti, výkonnosti a prepojenia systému výskumu, vývoja a inovácií, najmä prostredníctvom podpory rastu výskumno-vývojových kapacít v priemysle a službách, ako aj zvyšovanie konkurencieschopnosti, trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti prostredníctvom podpory inovácií a podnikania, uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve, vývoja a uplatňovania nových obchodných modelov MSP, vytvárania a rozširovania vyspelých kapacít pre vývoj produktov a služieb, ako aj kapacít MSP pre rast na regionálnych, celoštátnych a medzinárodných trhoch.

Podpora podnikateľského sektora patrí medzi hlavné priority financovania s dôrazom na zvyšovanie pridanej hodnoty, stimulovanie rastu a tvorby pracovných miest. V rámci podpory OP II – časť VaI je osobitný dôraz kladený na podporu MSP vo všetkých fázach rozvoja, a to prostredníctvom aktivít podporujúcich vznik nových a akceleráciu začínajúcich MSP, vrátane novovzniknutých start-up a spin-off podnikov, ako aj aktivít zameraných na podporu rastu a inovácií v etablovaných MSP. Osobitná podpora je venovaná vyvíjaniu nových podnikateľských modelov pre MSP a vytvoreniu komplexného systému podpory internacionalizácie MSP, vrátane podpory zapájania podnikov do medzinárodných programov. Zohľadňované sú tiež znevýhodnené sociálne skupiny (ženy, mladí do 30 rokov, seniori nad 50 rokov, dlhodobo nezamestnaní, štátni príslušníci z tretích krajín, sociálne znevýhodnení a osoby so zdravotným postihnutím, Rómovia), a potreby menej rozvinutých regiónov. V nadväznosti na prebiehajúce Iniciatívy EK bola do operačného programu zapracovaná aj podpora priorít špecifikovaných v týchto iniciatívach, zameraných na dobiehajúce regióny a uhoľné regióny v transformácii.

OP KŽP:

Hlavným cieľom operačného programu je ochrana životného prostredia, efektívne využívanie prírodných zdrojov, protipovodňová ochrana a prispôsobenie sa klimatickej zmene, ako aj podpora nízkouhlíkového hospodárstva. Podpora je zameraná na všetky kľúčové oblasti životného prostredia.

V oblasti odpadového hospodárstva sa podpora zameriava na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a na podporu predchádzania vzniku odpadov, čím sa prispeje k zníženiu zneškodňovania odpadov skládkovaním. V rámci vodného hospodárstva je pomoc smerovaná na budovanie kanalizačných sietí, čistiarní odpadových vôd a zabezpečenia dodávok bezpečnej pitnej vody pre obyvateľstvo. Zvýši sa tým podiel obyvateľstva napojeného na kanalizačnú sieť a čistiarne odpadových vôd, a z časti aj na verejný vodovod. Podporou opatrení v oblasti ochrany prírody bude dosiahnuté zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov a posilnenie rozmanitosti druhov živočíchov a rastlín najmä v rámci sústavy NATURA 2000.

Prostriedky operačného programu prispievajú aj k zlepšeniu kvality ovzdušia, a to realizáciou opatrení zameraných na zníženie množstva emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia a skvalitnenie systému monitorovania ovzdušia.

Prostredníctvom operačného programu sa podporí taktiež prieskum, monitorovanie, ako aj sanácia viacerých environmentálnych dopadov v zodpovednosti štátu, (vrátane niekoľkých rizikových úložísk ťažobného odpadu) a rizikových zosuvov. Prostredníctvom financovania vybraných aktivít a opatrení dôjde ku zníženiu rizika vzniku veľkých povodní, ktoré spôsobujú značné škody na krajine, majetku a vážne ohrozujú obyvateľstvo. Problematika zmeny klímy bude riešená opatreniami na posilnenie zásahových kapacít na zvládanie rizík a mimoriadnych udalostí, na zlepšenie materiálne – technického vybavenia záchranných zložiek. Dosiahne sa tým zvýšená pripravenosť na vznik mimoriadnej udalosti ovplyvnenej zmenou klímy. Zároveň program rieši aj otázku prieskumov a sanácie havarijných zosuvov s cieľom zníženia rizika zosuvov pôdy.

Posledná prioritná oblasť sa koncentruje na podporu aktivít zameraných na zvýšenie energetickej efektívnosti podnikov, zníženie energetickej náročnosti verejných budov, podporu využívania OZE, ako aj na podporu efektívnych systémov centrálného zásobovania teplom, a to s cieľom znižovať emisie skleníkových plynov.

IROP:

Z operačného programu bude financovaná bezpečná a ekologická doprava v regiónoch, ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám. Zlepší sa kvalita života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie.

Výsledkom programu bude zlepšenie napojenia regiónov na cestnú infraštruktúru a efektívnejšie poskytovanie verejnej osobnej dopravy s ohľadom na zníženie znečistenia ovzdušia. Vybuduje sa kompaktná sieť cyklotrás v mestách a mestských oblastiach.

Operačný program podporí oblasť sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry. V rámci sociálnej oblasti sa bude investovať do zariadení sociálnych služieb, do zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov s cieľom podpory zosúladenia rodinného a pracovného života a zvýšenia zamestnanosti žien. V rámci zdravotnej infraštruktúry budú investície nasmerované do terénnych a ambulantných sociálnych služieb, modernizácií nemocníc a vybudovanie centier zdravotnej starostlivosti.

V rámci ochrany životného prostredia bude podporená rekonštrukcia bytových domov – zatepľovanie, modernizácia vykurovacích systémov, modernizácia osvetlenia a výťahov. Zároveň sa bude investovať aj do

vodného hospodárstva (rekonštrukcia prívodov vody, budovania verejných kanalizácií a čistení odpadových vôd). Program podporí zelenú infraštruktúru prostredníctvom prirodzených prvkov, napríklad vybudovaním ostrovčekov lesa, živé ploty, zelené parky, izolačná zeleň, zelené strechy, zberné systémy na odpadovú a dažďovú vodu.

10.3.3. Potenciál financovania zadaných pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu v rámci programového obdobia 2014 – 2020

Potenciál financovania pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu v rámci programového obdobia 2014 – 2020 (tabuľka mapuje/prepája piliere/priority Akčného plánu na aktuálne operačné programy)

Pilier	Priorita	Opatrenie	Operačný program	Zodpovedný orgán
Mobilita a prepojenosť regiónu	Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Rozvoj verejnej osobnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy	OPII/IROP	MD SR /MPRV SR
		Rozvoj pešej dopravy, cyklodopravy a alternatívnych foriem mobility	IROP	MPRV SR / MIRRI SR
		Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív	OP KŽP	SIEA
	Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne	IROP	MIRRI SR
		Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení	N/A	N/A
	Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Rozvoj rýchlostných ciest v regióne	OPII	MD SR
		Rozvoj a rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne	OPII	MD SR
	Rozvoj ostatnej infraštruktúry	Zlepšenie využitia osobnej a nákladnej železničnej dopravy	OPII	MD SR/ MF SR
		Rozvoj leteckej infraštruktúry	N/A	N/A
		Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí	OPII	MD SR/ MIRRI SR
Ekonomika, podnikanie a inovácie	Podpora VVal	Rozvoj VVal v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky	OPII – časť Val	MH SR/ MSVVal SR
		Rozvoj VVal v oblasti udržateľnej energetiky	N/A	N/A
	Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest	OP LŽ	MPSVR SR
		Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch	OP LŽ	MPSVR SR
	Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Podpora zakladania a technická pomoc malým a stredným podnikom	OPII – časť Val/ OP LŽ	MH SR/ MPSVR SR

		Podpora rozvoja MSP	OPII – časť Val	MH SR
	Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva	Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a ekologického a obehového poľnohospodárstva	PRV	MPRV SR
		Rozvoj ostatných sektorov obehového hospodárstva	OP KŽP	MŽP SR
	Podpora rozvoja cestovného ruchu	Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu	N/A	N/A
		Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu v regióne	N/A	N/A
Udržateľné životné prostredie	Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti	OP KŽP	MŽP SR
		Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou	OP KŽP	MŽP SR
	Rozvoj udržateľnej energetiky	Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva regiónu	OP KŽP	MŽP SR
		Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regióne	OP KŽP	MŽP SR
		Podpora energetickej efektívnosti v regióne	OP KŽP	MŽP SR
		Podpora smart riešení v energetike v regióne	N/A	N/A
	Zlepšovanie životného prostredia	Podpora investícií do udržateľného odpadového a vodného hospodárstva	OP KŽP/IROP, PRV	MŽP SR/ MPRV SR
		Podpora konverzie environmentálne zaťažených území a areálov	N/A	N/A
Kvalita života a sociálna infraštruktúra	Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti	IROP	MZ SR
		Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti	OP LZ	MPSVR SR
	Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Rozvoj kultúry v regióne	IROP	MK SR
		Rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít v regióne	N/A	N/A

		Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov	OP EVS	MV SR
		Rozvoj podpory bývania v regióne	IROP/	MIRRI SR (ŠFRB)
	Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne	OP L'Z	MŠVVaŠ SR
		Podpora vyššieho vzdelávania v regióne	OP L'Z	MŠVVaŠ SR
		Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov	OP L'Z	MPSVR SR
	Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva	Podpora sociálnej a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti	OP L'Z	MPSVR SR
		Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti	OP L'Z	MPSVR SR

10.3.4. Pozícia SR v rámci programového obdobia 2021 - 2027

Inštitucionálne zabezpečenie prípravy

MIRRI SR je ústredným orgánom štátnej správy zodpovedným za tvorbu a implementáciu jednotnej štátnej politiky v oblasti využívania fondov EÚ, ako aj v oblasti informatizácie spoločnosti a investícií. Centrálny koordinačný orgán zabezpečuje koordináciu programovania, implementácie, monitorovania a hodnotenia fondov EŠIF v rámci investícií do rastu a zamestnanosti a cieľa Európska územná spolupráca a zároveň sa podieľa na príprave programového obdobia 2021 - 2027, ako aj na príprave dohody o partnerstve.

Pre účely prípravy programového obdobia boli na národnej úrovni vytvorené resp. sa vytvoria nasledovné platformy:

- **Pracovná skupina "Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+":** Pracovná skupina pozostáva zo širokej škály sociálno-ekonomických partnerov zastupujúcich štátnu správu, územné samosprávy, orgány územnej spolupráce, akademickú obec, záujmové a profesijné skupiny, organizácie zastupujúce zamestnávateľov a zamestnancov, ako aj mimovládne neziskové organizácie
- **Rada vlády SR pre politiku súdržnosti 2021 - 2027:** Cieľom je zabezpečiť koordináciu príprav Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027. Zároveň Rada odporúča vláde SR mechanizmus implementácie a programy na programové obdobie 2021 - 2027, ich príslušnosť k jednotlivým rezortom, obsahový a finančný rámec jednotlivých operačných programov.

10.3.5. Investičné priority SR v programovom období 2021 - 2027 v rámci zadefinovaných prioritných oblastí financovania zo strany EK

Implementácia Akčného plánu má perspektívu napredovať najmä vďaka zdrojom z programového obdobia 2021 – 2027 v rámci Programu Slovensko, prostredníctvom ktorých bude mať Slovensko vrátane regiónu horná Nitra možnosť preinvestovať 12,6 mld. EUR. Súčasťou týchto zdrojov sú aj zdroje z FST s alokáciou 441 mil. EUR, ktoré sú určené na riešenie sociálnych, ekonomických a environmentálnych dôsledkov transformácie. Zdroje z FST predstavujú doplnkový zdroj k ostatným zdrojom Programu Slovensko. Viac ako polovica alokácie FST je určená práve pre územie hornej Nitry.

Prostredníctvom Programu Slovensko sa v období 2021 – 2027 budú realizovať investície z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu a FST.

Zdroje z fondov EÚ na obdobie 2021 – 2027 budú vyčlenené na prioritné oblasti podpory v rozsahu piatich cieľov politiky súdržnosti EÚ.

V rámci cieľa politiky 1 „**Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa**“ budú investície z fondov EÚ zamerané najmä na podporu rozvoja a rozšírenia výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií, ďalej na využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy, posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a tvorby pracovných miest v MSP, a to aj produktívnymi investíciami, rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie, ako aj na zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti v slovenských regiónoch.

Prostredníctvom cieľa politiky 2 „**Zelenšia, nízkouhlíková Európa**“ sa budú investície z fondov EÚ zameriavať na podporu energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov, podporu energie z obnoviteľných zdrojov a inteligentných energetických systémov, vrátane uskladňovania energie, reflektujúc aj na globálnu situáciu a potrebu znižovania závislosti slovenskej ekonomiky na energetických zdrojoch z Ruskej federácie. V oblasti životného prostredia budú investície cieľa politiky 2 sústredené na podporu adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, prístupu k vode a udržateľnému vodnému hospodárstvu, podporu prechodu na obehové hospodárstvo, ktoré efektívne využíva zdroje, ako aj na posilnenie ochrany a zachovania

prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach a zníženia všetkých foriem znečistenia. V rámci cieľa politiky 2 bude z fondov EÚ podporená udržateľná mestská mobilita ako významná súčasť prechodu na bezuhlíkové hospodárstvo.

Investície z fondov EÚ v cieľi politiky 3 „**Prepojenejšia Európa**“ budú zamerané na rozvoj inteligentnej, bezpečnej, udržateľnej a intermodálnej transeurópskej dopravnej siete, ako aj na podporu vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility.

V rámci cieľa politiky 4 „**Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv**“ sa budú investície z fondov EÚ zameriavať na adaptabilný a prístupný trh práce, kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, získanie zručností pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu na základe potrieb trhu práce a v pracovnom prostredí, ako aj na zlepšenie prístupu k zamestnaniu a aktivačným opatreniam pre všetkých uchádzačov o zamestnanie, predovšetkým mladých ľudí. Rovnako sa budú investície v cieľi politiky 4 zameriavať aj na aktívne začlenenie a podporu dostupných sociálnych služieb pre znevýhodnené a najodkázanejšie skupiny obyvateľstva, vrátane marginalizovaných rómskych komunít. Cieľ 4 podporí vykonávanie opatrení sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately, etablovanie systému poradensko-psychologických služieb pre jednotlivcov, páry a rodiny (rodinné poradne), ako aj podporu sociálnych inovácií a potravinovú a materiálnu pomoc pre najodkázanejšie osoby.

Investíciami z fondov EÚ, ktoré budú realizované prostredníctvom cieľa politiky 5 „Európa bližšie k občanom“ sa plánuje podporiť hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni integrovaným prístupom, a to aj prostredníctvom podpory kultúry a prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v regiónoch Slovenska.

Investície budú smerované tiež do oblastí podpory v prioritě FST, ktorý je kľúčovým nástrojom na zmiernenie dôsledkov transformácie a na podporu oblastí najviac postihnutých prechodom na klimatickú neutralitu z dôvodu ich závislosti od fosílnych palív alebo priemyselných procesov intenzívnych na skleníkové plyny a znečisťujúcich látok ovplyvňujúcich kvalitu ovzdušia. Priorita FST na rozdiel od iných politických cieľov nie je určená pre územie celého Slovenska, ale pre vybrané okresy definované v PST vrátane regiónu horná Nitra.

Základom pre programovanie FST je PST, ktorý definuje výzvy a potreby najviac postihnutých oblastí a zároveň identifikuje typy operácií v ekonomickej, environmentálnej a sociálnej oblasti potrebných na podporu vybraných území s cieľom zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody a revízie legislatívy v oblasti klímy, energetiky a dopravy v rámci balíka Fit for 55. PST bol pripravený v súlade s nariadením k FST.

PST regiónu horná Nitra je rozdelený na 3 hlavné oblasti podpory, ktoré sú ďalej členené na opatrenia a aktivity. Aktivity sú prioritizované do troch kategórií, a to s vysokou (V), strednou (S) a nízkou (N) prioritou.

Oblasť podpory I – Hospodárska diverzifikácia

Opatrenie 1.1 Podpora podnikania, rozvoj malých a stredných podnikov a tvorba udržateľných pracovných miest

Súvisiace aktivity:

produktívne investície do MSP vrátane mikropodnikov a začínajúcich podnikov, ktoré vedú k hospodárskej diverzifikácii, modernizácii a rekonverzii (V)

vytváranie nových pracovných miest pre ľudí, ktorí prídu o zamestnanie v dôsledku transformačných procesov ťažobného priemyslu a výroby energie založenej na uhľí (V)

vytváranie nových pracovných miest najmä pre mladú generáciu v nových odvetviach rýchlo rastúceho hospodárstva, v rozvíjajúcich sa a v transformovaných odvetviach (V)

podpora vytvárania nových firiem, okrem iného aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov, coworkingových centier, technologických centier a hubov (S)

investičná pomoc sociálnym podnikom (S)

Opatrenie 1.2 Podpora výskumu, vývoja a inovácií

Súvisiace aktivity:

rozvoj VVal potenciálu v regióne prostredníctvom podpory podnikového výskumu a vývoja s osobitným zameraním na nové trendy v oblasti priemyselnej a zelenej transformácie (V)

podpora spolupráce v oblasti VVal medzi podnikmi a vedeckovýskumnými inštitúciami zameraná na nové pokročilé / prelomové technológie a ich transfer do aplikačnej praxe (S)

vytváranie nových a udržanie súčasných pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou v oblasti VVal pre zabezpečenie priemyselnej a zelenej transformácie (S)

Opatrenie 1.3 Podpora pre veľké podniky

Súvisiace aktivity:

produktívne investície do veľkých podnikov (V)

Oblasť podpory II – Prechod na čistú energiu a revitalizácia území

Opatrenie 2.1 Podpora čistej energie a obehového hospodárstva

Súvisiace aktivity:

výstavba zariadení na výrobu OZE a zeleného vodíka a ich využívanie v energetických systémoch vrátane diaľkového vykurovania a chladenia, podpora zavádzania inteligentných energetických systémov vrátane uskladňovania OZE (V)

zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov, vrátane podpory inteligentných opatrení a inovatívnych riešení (V)

zavádzanie udržateľných technológií v oblasti obehového hospodárstva vrátane rozvoja nových spracovateľských kapacít (S)

Opatrenie 2.2 Revitalizácia a rekonverzia priemyselných území

Súvisiace aktivity:

zmena účelu a opätovné využitie opustených priemyselných území a obnova pôdy (V)

Opatrenie 2.3 Podpora udržateľnej miestnej dopravy

Súvisiace aktivity:

rozvoj infraštruktúry pre alternatívne palivá vrátane pilotných riešení (V)

rozvoj a podpora udržateľnej miestnej verejnej dopravy s nulovými emisiami a mikromobility pri uplatňovaní zásad inteligentnej mobility (V)

Oblasť podpory III — Rozvoj ľudského kapitálu a zručností pre spravodlivú transformáciu

Opatrenie 3.1 Podpora vzdelávania, odbornej prípravy, zručností a rekvalifikácie

Súvisiace aktivity:

podpora celoživotného vzdelávania a rekvalifikácie zamestnancov a uchádzačov o zamestnanie s cieľom rozvoja zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie (V)

podpora infraštruktúry a vybavenia na účely formálneho a neformálneho vzdelávania (V)

rozvoj a zvyšovanie kvality odborného vzdelávania a prípravy (V)

kariérové poradenstvo a súvisiace odborné poradenské služby pre zamestnancov a uchádzačov o zamestnanie, ktorí prišli o zamestnanie v dôsledku transformácie (V)

spolupráca medzi MSP a strednými odbornými školami na podporu praktického vzdelávania študentov a ich prípravy na zamestnanie (S)

sieťovanie, spolupráca a vzdelávacie činnosti medzi akademickým sektorom, výskumnými inštitúciami a podnikmi s dôrazom na praktické vzdelávanie a odbornú prípravu (S)

Opatrenie 3.2 Podpora mladých v procese transformácie

Súvisiace aktivity:

participatívne projekty neformálnych skupín, iniciatív mladých ľudí alebo mládežníckych organizácií (V)

Prierezové opatrenie: Technická asistencia (V)

10.3.6. Potenciál financovania zadefinovaných pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu v programovom období 2021 – 2027

Potenciál financovania pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu v rámci programového obdobia 2021 - 2027

Pilier	Priorita	Opatrenie	Ciele politiky pre programové obdobie 2021 - 2027
	Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Rozvoj verejnej osobnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy	Európa bližšie k občanom Zelenšia, nízkouhlíková Európa FST
		Rozvoj pešej dopravy, cyklo dopravy a alternatívnych foriem mobility	Európa bližšie k občanom Zelenšia, nízkouhlíková Európa FST
		Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív	Zelenšia, nízkouhlíková Európa FST
		Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne	Prepojenejšia Európa

Mobilita a prepojenosť regiónu	Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení	Prepojenejšia Európa
	Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Rozvoj rýchlostných ciest v regióne	Prepojenejšia Európa
		Rozvoj a rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne	Prepojenejšia Európa
	Rozvoj ostatnej infraštruktúry	Zlepšenie využitia osobnej a nákladnej železničnej dopravy	Prepojenejšia Európa
		Rozvoj leteckej infraštruktúry	N/A
		Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí	Prepojenejšia Európa
Ekonomika, podnikanie a inovácie	Podpora VVal	Rozvoj VVal v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky	Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa FST
		Rozvoj VVal v oblasti udržateľnej energetiky	Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa FST
	Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest	Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv FST
		Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch	Zelenšia, nízkouhlíková Európa Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv FST
	Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Podpora zakladania a technická pomoc MSP	Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa FST
		Podpora rozvoja MSP	Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa FST
	Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva	Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a ekologického a obehového poľnohospodárstva	Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa Zelenšia, nízkouhlíková Európa
		Rozvoj ostatných sektorov obehového hospodárstva	Zelenšia, nízkouhlíková Európa FST
	Podpora rozvoja cestovného ruchu	Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu	Európa bližšie k občanom

		Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu v regióne	Európa bližšie k občanom
Udržateľné životné prostredie	Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti	Zelenšia, nízkouhlíková Európa FST
		Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou	Zelenšia, nízkouhlíková Európa
	Rozvoj udržateľnej energetiky	Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva regióne	Zelenšia, nízkouhlíková Európa FST
		Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regióne	Zelenšia, nízkouhlíková Európa FST
		Podpora energetickej efektívnosti v regióne	Zelenšia, nízkouhlíková Európa FST
		Podpora smart riešení v energetike v regióne	Zelenšia, nízkouhlíková Európa FST
	Zlepšovanie životného prostredia	Podpora investícií do udržateľného odpadového a vodného hospodárstva	Zelenšia, nízkouhlíková Európa FST
		Podpora konverzie environmentálne zaťažených území a areálov	Zelenšia, nízkouhlíková Európa
Kvalita života a sociálna infraštruktúra	Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti	Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv
		Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti	Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv
	Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Rozvoj kultúry v regióne	Európa bližšie k občanom
		Rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít v regióne	Európa bližšie k občanom
		Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov	Európa bližšie k občanom
		Rozvoj podpory bývania v regióne	Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv
	Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne	Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa
			Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv

			FST
		Podpora vyššieho vzdelávania v regióne	Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv
		Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov	Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv FST
		Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva	Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv
		Podpora sociálnej a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti	Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv
		Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti	Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv FST

10.3.7. Komunitárne programy EÚ

10.3.7.1. Program LIFE

Všeobecné informácie:

Program LIFE je finančným nástrojom EÚ pre oblasť životného prostredia a ochrany klímy. Od roku 1992 sa vďaka programu LIFE podarilo zrealizovať takmer 5 500 projektov v celej EÚ a v tretích krajinách. Jeho právny základ v období od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027 tvorí:

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/783 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a zrušuje nariadenia (EÚ) č. 1293/2013.
- Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2021/4997 z 9. júla 2021 o prijatí Viacročného pracovného programu LIFE pre roky 2021-2024.

Všeobecným cieľom programu LIFE je prispievať k prechodu na udržateľné, obehové, energeticky efektívne, klimaticky neutrálne hospodárstvo založené na OZE a odolné proti zmene klímy, s cieľom chrániť, obnovovať a zlepšovať kvalitu životného prostredia vrátane vzduchu, vody a pôdy, zastaviť a zvrátiť stratu biodiverzity a bojovať proti degradácii ekosystémov, okrem iného aj prostredníctvom podpory realizácie a riadenia sústavy Natura 2000, čím sa prispeje k udržateľnému rozvoju.

Program LIFE má tieto špecifické ciele:

- a) vyvíjať, demonštrovať a podporovať inovatívne techniky, metódy a prístupy na dosiahnutie cieľov právnych predpisov a politík Únie zameraných na životné prostredie vrátane prírody a biodiverzity a na opatrenia v oblasti klímy vrátane prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov a zvýšenie energetickej efektívnosti a prispievať k vedomostnej základni a k uplatňovaniu najlepších postupov, najmä pokiaľ ide o prírodu a biodiverzitu, okrem iného aj prostredníctvom podpory sústavy Natura 2000;
- b) podporovať tvorbu, vykonávanie, monitorovanie a presadzovanie príslušných právnych predpisov a politiky Únie zameraných na životné prostredie vrátane prírody a biodiverzity a na opatrenia v oblasti

klímy a prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov alebo zvýšenie energetickej efektívnosti, okrem iného aj prostredníctvom zlepšenia riadenia na všetkých úrovniach, najmä posilnením kapacít verejných a súkromných aktérov a zapojením občianskej spoločnosti;

- c) urýchľovať rozsiahle zavádzanie úspešných technických a odborných riešení s cieľom vykonávať príslušné právne predpisy a politiku Únie zamerané na životné prostredie vrátane prírody a biodiverzity a na opatrenia v oblasti klímy a prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov alebo zvýšenie energetickej efektívnosti reprodukciou výsledkov, začlenením súvisiacich cieľov do ďalších politík a do postupov verejného a súkromného sektora, mobilizáciou investícií a zlepšením prístupu k finančným prostriedkom.

Štruktúra programu:

Program LIFE na roky 2021 – 2027 sa použije sa na financovanie príslušných oblastí a podprogramov :

1. oblasť „Životného prostredia“ zahŕňa:

podprogram „Príroda a biodiverzita“;

podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“;

2. oblasť „Opatrenia v oblasti klímy“, zahŕňa:

podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“;

podprogram „Prechod na čistú energiu“.

Financovanie a žiadosti o grant:

Celkový rozpočet EK pre program LIFE v programovom období 2021 – 2027 predstavuje 5 432 000 000 EUR. Miera spolufinancovania projektov zo zdrojov EÚ je vo výške max. 60% pre štandardné projekty (standard action projects SAPs) v rámci podprogramu Príroda a Biodiverzita, Obehové hospodárstvo a kvalita života, Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy a max. 95 % pre koordinačné a podporné aktivity (other action grants - v rámci podprogramu Prechod na čistú energiu). Výnimka: v prípade projektov financovaných v rámci podprogramu „Príroda a biodiverzita“, ktoré sú zamerané výlučne na prioritné biotopy/druhy na účel vykonávania smernice 92/43/EHS alebo na druhy vtákov, ktoré Výbor pre prispôsobenie sa technickému a vedeckému pokroku zriadený podľa článku 16 smernice 2009/147/ES považuje za prioritu financovania, resp. na biotopy/druhy zaradené v Červenom zozname IUCN do kategórie ohrozené (EN) alebo horšie, je miera spolufinancovania projektov LIFE zo zdrojov EÚ vo výške max. 75 % oprávnených nákladov. V prípade projektov zameraných na prioritné a aj na neprioritné druhy/biotopy max. 67 % oprávnených nákladov.

Projekty v rámci programu je možné predkladať na základe vyhlásených výziev na stránke https://cinea.ec.europa.eu/life/life-calls-proposals_en, kde sú uvedené všetky relevantné informácie ohľadom programu vrátane dôležitých informácií pre žiadateľov.

Všetky dôležité informácie týkajúce sa programu LIFE, ako aj možností spolufinancovania zo štátneho rozpočtu sa nachádzajú takisto na stránke MŽP SR, ktorý plní funkciu Národného orgánu pre program LIFE: <https://www.minzp.sk/life-2021-2027/>.

10.3.7.2. Program Horizont Európa

Všeobecné informácie:

Horizont Európa je rámcovým programom EÚ pre výskum a inováciu na roky 2021 – 2027, ktorý je pokračovaním predchádzajúceho programu EÚ Horizont 2020. Cieľom programu je posilniť vedeckú a technologickú základňu EÚ, a to aj prostredníctvom vývoja riešení zameraných na politické priority, ako je zelená a digitálna transformácia. Program prispieva k plneniu cieľov udržateľného rozvoja a podporuje konkurencieschopnosť a rast. Je hlavnou iniciatívou EÚ na podporu výskumu a inovácie, od koncepcie až po uplatnenie na trhu.

Program s rozpočtom vo výške 95,5 miliardy EUR vrátane 5,4 miliardy EUR z nástroja Next Generation EU dopĺňa vnútroštátne a regionálne financovanie v oblasti výskumu a inovácie. **Program sa realizuje prostredníctvom troch hlavných pilierov:**

I. pilier „Excelentná veda“ bude posilňovať excelentnosť vedeckej základne EÚ. Cieľom je naďalej podporovať projekty hraničného výskumu, ktoré by mali byť vymedzené a riadené samotnými výskumnými pracovníkmi prostredníctvom **Európskej rady pre výskum (ERC)**, štipendiami na finančné prostriedky a výmenami výskumných pracovníkov v rámci **Akcií Marie Skłodowska-Curie** a investovania do **výskumných infraštruktúr (vrátane e-infraštruktúr) svetovej úrovne**.

II. pilier „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ bude posilňovať kľúčové technológie a riešenia na podporu politík EÚ a cieľov udržateľného rozvoja. Bude priamo podporovať výskum týkajúci sa veľkých spoločenských výziev a posilňovať technologické a priemyselné kapacity. Z jeho prostriedkov budú čerpať aj výskumno-inovačné misie EÚ s ambicióznymi cieľmi, ktoré sa zaoberajú niektorými z najväčších spoločenských problémov a výziev.

II. pilier zahŕňa aj **aktivity Spoločného výskumného centra (JRC)**, ktoré podporuje tvorcov politík EÚ a členských štátov prostredníctvom nezávislých vedeckých poznatkov a technickou podporou.

Druhý pilier programu bude rozdelený na šesť nasledovných klastrov:

1. **Zdravie**
2. **Kultúra, tvorivosť a inkluzívna spoločnosť**
3. **Civilná bezpečnosť pre spoločnosť**
4. **Digitalizácia, priemysel a vesmír**
5. **Klíma, energetika a mobilita**
6. **Potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie.**

III. pilier „Inovatívna Európa“ bude stimulovať prelomové riešenia, ktoré prispievajú k budovaniu trhu a ekosystémov priaznivých pre inovácie. Zameraný bude na to, aby sa Európa stala kľúčovým hráčom v inováciách vytvárajúcich trh prostredníctvom **Európskej rady pre inovácie (EIC)**.

III. pilier programu Horizont Európa pomôže rozvinúť celkovú oblasť inovácií v Európe, a to aj ďalším posilnením **Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT)** na podporu integrácie aktérov so spoločným cieľom rozvoja inovácií v oblasti výskumu, vysokoškolského vzdelávania a podnikania. Súčasťou piliera je aj oblasť **Európske inovačné ekosystémy** (European innovation ecosystems), slúžiaca na posilňovanie prepojenosti a výkonnosti európskeho výskumno-inovačného prostredia.

EK zároveň posilnila opatrenia, ktoré sú určené pre krajiny so slabšími výskumno-inovačnými výsledkami. Tieto opatrenia patria do časti programu s názvom **„Rozširovanie účasti a posilnenie Európskeho výskumného priestoru“** (Widening Participation and Strengthening the European Research Area). Zložka **„Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“** (Widening participation and spreading excellence) bude združovať **schémy Teaming, Twinning, ERA Chair a COST**.

Ďalšia zložka tejto časti programu s názvom **„Reforma a zlepšenie európskeho systému výskumu a inovácií“** (Reforming and Enhancing the European R&I system) zahŕňa aj činnosti týkajúce sa monitorovania a hodnotenia rámcového programu, predvídavých činností, šírenia a využívania výsledkov, modernizácie európskych univerzít, podpory a posilnenia medzinárodnej spolupráce a vedy, spoločnosti a občanov.

Hlavným cieľom implementačnej stratégie je maximálne možné zjednodušenie pravidiel a posilnenie transparentnosti a synergií medzi programami. Štruktúra projektového návrhu by mala ostať rovnaká, ako je tomu v H2020. Podávanie projektového návrhu, príprava grantovej zmluvy, jej podpísanie, komunikácia s partnermi projektu a s EK bude aj naďalej prebiehať elektronicky prostredníctvom Funding & Tenders Portal. Očakáva sa však, že by mal prejsť menšími zmenami, ktoré zlepšia jeho funkcionálnosť.

Kontaktným bodom je **Národná kancelária Horizontu, ktorá je hlavnou podpornou štruktúrou na národnej úrovni** pre odborné poradenstvo, poskytovanie usmernení, praktických informácií a pomoc vo všetkých aspektoch účasti v programe Horizont Európa pre potenciálnych žiadateľov bez ohľadu na sektor alebo vedný odbor.

Viac informácií je možné nájsť na stránke <https://eraportal.sk/horizont-europa/>.

10.3.7.3. Program COSME

Všeobecné informácie:

Cieľom EK je podporovať podnikanie a zlepšovať podnikateľské prostredie pre malé a stredné podniky (MSP), aby mohli v súčasnej globalizovanej ekonomike rozvinúť svoj plný potenciál. V rámci programu COSME bolo alokovaných 2,3 mld. EUR na programové obdobie 2014 - 2020.

Štruktúra programu:

Z programu COSME sa budú podporovať MSP v týchto oblastiach:

Oblasť zamerania: „Zlepšenie prístupu k financovaniu“

Jedným z hlavných cieľov programu COSME je poskytnúť MSP lepší prístup k financovaniu v rôznych fázach ich životného cyklu: pri založení, rozširovaní alebo prevode podniku. V záujme dosiahnutia tohto cieľa bude EÚ v rámci finančných nástrojov COSME mobilizovať pôžičky a kapitálové investície pre MSP.

- prostredníctvom nástroja na poskytovanie záruk za pôžičky bude program poskytovať záruky a protizáruky finančným inštitúciám (napríklad záručným spoločnostiam, bankám, lízingovým spoločnostiam), aby mohli MSP poskytnúť viac pôžičiek a lízingového financovania,
- program COSME umožní 220 000 až 330 000 MSP získať financovanie v celkovej hodnote od 14 do 21 miliárd EUR,
- prostredníctvom nástroja vlastného imania pre rast bude program poskytovať rizikový kapitál kapitálovým fondom investujúcim do MSP, najmä vo fáze rozširovania a rastu,
- program COSME by mohol pomôcť 360 až 560 podnikom získať kapitálové investície v celkovom objeme v rozmedzí od 2,6 do 4 miliárd EUR.

Oblasť zamerania: „Podpora internacionalizácie a prístupu na trhy“

Program COSME poskytuje podporu európskym podnikom, aby mohli mať prospech z jednotného trhu EÚ a čo najlepšie využiť príležitosti, ktoré im ponúkajú trhy mimo EÚ. Z programu COSME sa financuje sieť Enterprise Europe Network, ktorú tvorí vyše 600 pobočiek vo viac než 50 krajinách a ktorá pomáha MSP nájsť obchodných a technologických partnerov, porozumieť právnym predpisom EÚ a získať prístup k financovaniu EÚ. Ďalej sa financujú aj webové nástroje špeciálne určené pre rozvoj podnikov, ako je portál pre podniky Vaša Európa alebo Portál pre internacionalizáciu MSP. Prvý z uvedených portálov poskytuje praktické online informácie pre podnikateľov, ktorí chcú pôsobiť v inom členskom štáte. Druhý portál je zameraný na podporné opatrenia pre spoločnosti, ktoré chcú rozvíjať svoju činnosť mimo Európy. COSME tiež financuje poradenské služby určené MSP pre otázky práv duševného vlastníctva pre ASEAN, Čínu a MERCOSUR, ktoré ponúkajú poradenstvo a podporu európskym MSP čeliacim problémom v otázkach práv duševného vlastníctva, v oblasti noriem alebo pravidiel verejného obstarávania v uvedených zemepisných oblastiach. Program takisto poskytuje finančnú pomoc pre Centrum pre priemyselnú spoluprácu medzi EÚ a Japonskom s cieľom podporovať všetky formy priemyselnej, obchodnej a investičnej spolupráce prostredníctvom šírenia informácií o spôsobe prístupu na japonský trh a uľahčovania výmeny skúseností a know-how medzi podnikmi EÚ a Japonska.

Oblasť zamerania: „Vytvorenie prostredia podporujúceho konkurencieschopnosť“

Prostredníctvom programu COSME sa podporujú akcie na zlepšenie rámcových podmienok pre fungovanie podnikov, najmä MSP, a to znižovaním zbytočnej administratívnej a regulačnej záťaže. Medzi takéto akcie patrí meranie vplyvu príslušného práva Únie na MSP, vývoj inteligentných a pre podniky priaznivých predpisov a zvyšovanie uplatňovania zásady „Think Small First“ (najskôr myslieť v malom) pri tvorbe politiky na vnútroštátnej a regionálnej úrovni. Program COSME podporuje vznik konkurencieschopných podnikov s trhovým potenciálom, a to tak, že pomáha MSP prevziať nové obchodné modely a začleniť sa do nových hodnotových reťazcov. Tento program dopĺňa akcie členských štátov v oblastiach s vysokým potenciálom rastu, ako je napríklad odvetvie cestovného ruchu. Pomocou programu COSME sa presadzuje rozvoj klastrov svetovej úrovne v EÚ podporovaním excelentnosti a internacionalizácie klastrov s dôrazom na medziodvetvovú spoluprácu, najmä v rámci podpory vznikajúcich odvetví. Cieľom programu je aj urýchlenie digitalizácie podnikateľskej komunity a podpora elektronických zručností a iniciatívy e-leadership.

Oblasť zamerania: „Podnietenie podnikateľskej kultúry“

Program COSME zaisťuje vykonávanie Akčného plánu pre podnikanie 2020 prostredníctvom širokej škály činností. Tieto činnosti zahŕňajú výmeny v rámci mobility, výskum, šírenie najlepších postupov a skúšobné projekty v oblastiach ako vzdelávanie podnikateľov, mentorstvo alebo rozvoj usmernení a podporných služieb pre nových a potenciálnych podnikateľov vrátane podnikateľov z radov mladých ľudí, žien a seniorov. Erasmus pre mladých podnikateľov je cezhraničný výmenný program, ktorého cieľom je pomáhať novým a budúcim podnikateľom získať zručnosti potrebné na riadenie a rozvoj podniku, a to spoluprácou so skúseným podnikateľom v inej krajine počas jedného až šiestich mesiacov. Tento program zvyšuje know-how podnikateľov a podporuje vzájomnú cezhraničnú výmenu vedomostí a skúseností. Program COSME je zameraný najmä na digitálne podnikanie s cieľom pomôcť európskym podnikom pri ich digitálnej transformácii, aby mohli v plnej miere využiť nevyčerpané nové možnosti, ktoré priniesol digitálny vek a ktoré majú zásadný význam pre ich konkurencieschopnosť a rast. Ďalšou oblasťou špecifickej podpory je aj turistický sektor.

Implementačný mechanizmus:

Projekty v rámci programu je možné predkladať na základe vyhlásených výziev na stránke <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/cosme>, kde sú uvedené všetky dôležité informácie ohľadom programu vrátane dôležitých informácií pre žiadateľov (dôležité informácie pre prijímateľov sa môžu meniť v závislosti od prioritnej oblasti).

Program COSME sa v novom období 2021 - 2027 stal súčasťou Programu EÚ pre jednotný trh.

10.3.7.4. Program EÚ pre jednotný trh

Všeobecné informácie:

So sumou 4,2 miliárd EUR na obdobie 2021 – 2027 poskytuje Program EÚ pre jednotný trh zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/690 z 28. apríla 2021⁷² integrovaný balík na podporu a posilnenie riadenia jednotného trhu vrátane finančných služieb.

Ciele programu jednotného trhu:

Bezpečnosť jedla: Zabezpečenie bezpečného a udržateľného potravinového reťazca

Ochrana spotrebiteľa: Zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa, bezpečnosti výrobkov a silnejší hlas spotrebiteľov

Podpora MSP: Posilnenie konkurencieschopnosti a udržateľnosti MSP

Efektívnejší jednotný trh: Zlepšenie fungovania vnútorného trhu prostredníctvom lepšieho dohľadu nad trhom, podpory občanov a podnikov pri riešení problémov a posilnenej politiky hospodárskej súťaže

Európska štatistika vysokej kvality: Vytváranie a šírenie vysokokvalitnej európskej štatistiky

⁷² NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/690 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre vnútorný trh, konkurencieschopnosť podnikov vrátane malých a stredných podnikov, oblasť rastlín, zvierat, potravín a krmív a európsku štatistiku (Program pre jednotný trh) a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 99/2013, (EÚ) č. 1287/2013, (EÚ) č. 254/2014 a (EÚ) č. 652/2014.

Efektívne európske normy: Vypracovanie účinných európskych noriem a medzinárodných noriem finančného a nefinančného výkazníctva a auditu.

Implementačný mechanizmus:

Program môže poskytovať financovanie v akejkoľvek z foriem stanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách, a predovšetkým vo forme grantov, cien a verejného obstarávania. Takisto sa z neho môžu poskytovať finančné prostriedky vo forme finančných nástrojov v rámci operácií kombinovaného financovania.

Projekty v rámci programu je možné predkladať na základe vyhlásených výziev na stránke: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/single-market-programme/overview_sk

10.3.7.5. Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii (EGF)

Všeobecné informácie:

Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii (ďalej len „EGF“) bol zriadený nariadením (ES) č. 1927/2006, ktorý bol zrušený nariadením Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1309/2013 z 17. decembra 2013. EGF je kľúčovým prvkom reakcie EÚ na vplyv veľkých štrukturálnych zmien v usporiadaní svetového obchodu v dôsledku globalizácie. EGF bol zriadený s cieľom preukázať solidaritu s pracovníkmi, ktorí boli prepustení a poskytovať im podporu prostredníctvom poskytovania finančných prostriedkov na aktívne opatrenia na trhu práce, ako sú osobné poradenstvo a poradenstvo alebo pomoc pri hľadaní zamestnania, príspevky na vzdelávanie a mobilitu. Bol navrhnutý ako prostriedok na zosúladienie celkových dlhodobých prínosov otvoreného obchodu z hľadiska rastu a zamestnanosti s krátkodobými nepriaznivými účinkami, ktoré môže spôsobiť globalizácia najmä na zamestnávanie najzraniteľnejších a najmenej kvalifikovaných pracovníkov.

Fond funguje na princípe horizontálnej spolupráce, pričom EK predloží Európskemu parlamentu a Rade ministrov každý rok kvantitatívnu a kvalitatívnu správu o činnostiach EGF predchádzajúceho roka. Správa sa zameriava najmä na výsledky dosiahnuté prostredníctvom EGF. Obdobie oprávnenosti EGF je stanovené od 1. januára 2014 do 31.12.2020 **s pokračovaním implementácie EGF aj pre programové obdobie 2021 - 2027** (návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom fonde na prispôsobenie sa globalizácii EGF z 30. mája 2018). EK predložila návrh na reformu EGF a zachovala ho ako osobitný finančný nástroj. Cieľom EGF je teda prispievať k inteligentnému, inkluzívnemu a udržateľnému hospodárskemu rastu a podporovať udržateľnú zamestnanosť v Únii a aby si čo najväčší počet prijímateľov zapojených do týchto opatrení našiel čo najskôr v priebehu šesťmesačného obdobia zamestnanie.

Ročný rozpočet fondu na obdobie 2021 – 2027 je 210 miliónov EUR. Môže sa z neho financovať 60 % až 85 % nákladov na projekty, ktorých cieľom je pomôcť prepusteným pracovníkom nájsť si nové zamestnanie alebo založiť vlastný podnik. **Z fondu sa môžu spolufinancovať napríklad tieto projekty:**

- **pomoc pri hľadaní práce,**
- **kariérne poradenstvo,**
- **vzdelávanie, odborná príprava a rekvalifikácia,**
- **mentorstvo a školenia,**
- **podnikanie a založenie podniku.**
- **Prostriedky fondu sa môžu využiť aj ako príspevky na odbornú prípravu, na stravu a ubytovanie a podobné účely vrátane príspevkov pre opatrovateľov, príspevkov na mobilitu a premiestnenie a stimulov zamestnávateľov k náboru pracovníkov.**

Z EGF sa nespoluфинancujú opatrenia v oblasti sociálnej ochrany, ako sú dôchodky či podpora v nezamestnanosti.

Implementačný mechanizmus pre EGF platný od roku 2021

Žiadajúci členský štát predloží žiadosť EK do 12 týždňov od dátumu splnenia nasledovných kritérií (uvedené len kritériá v kontexte transformácie regiónu)

- ukončenie činnosti najmenej 200 pracovníkov, ktorí prišli o zamestnanie, alebo samostatne zárobkovo činných osôb v referenčnom období štyroch mesiacov v podniku v členskom štáte vrátane prípadov, keď sa ukončenie činnosti týka jeho dodávateľov alebo nadväzujúcich výrobcov;
- ukončenie činnosti najmenej 200 pracovníkov, ktorí prišli o zamestnanie, alebo samostatne zárobkovo činných osôb v referenčnom období šiestich mesiacov, najmä v MSP, ktoré všetky pôsobia v rovnakom ekonomickom odvetví vymedzenom na úrovni divízie klasifikácie NACE Revízia 2 (napríklad ťažba a dobývanie) a nachádzajú sa v jednom regióne alebo v dvoch susediacich regiónoch vymedzených ako regióny úrovne NUTS 2, alebo vo viac ako dvoch susediacich regiónoch vymedzených ako regióny úrovne NUTS 2 za predpokladu, že v oboch regiónoch spolu je počet dotknutých pracovníkov alebo samostatne zárobkovo činných osôb najmenej 200; ukončenie činnosti najmenej 200 pracovníkov, ktorí prišli o zamestnanie, alebo samostatne zárobkovo činných osôb v referenčnom období štyroch mesiacov, najmä v MSP, ktoré všetky pôsobia v rovnakom ekonomickom odvetví alebo v rozdielnych ekonomických odvetviach vymedzených na úrovni divízie klasifikácie NACE Revision 2 a nachádzajú sa v rovnakom regióne vymedzenom ako región úrovne NUTS 2.

EK na základe informácií, ktoré poskytne žiadajúci členský štát, dokončí posúdenie, či žiadosť spĺňa podmienky na poskytnutie finančného príspevku, do 50 pracovných dní od prijatia úplnej žiadosti alebo v príslušnom prípade prekladu žiadosti. Viac informácií je možné získať na stránke <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=sk>

10.3.7.6. ETS fondy

Všeobecné informácie:

Príjmy zo Systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v EÚ (ďalej len „EU ETS“) sú jedným z nových zdrojov financovania rozpočtu EÚ po roku 2020. Budú tvoriť 20 % vlastných zdrojov EÚ a spolu s daňou z plastov a daňou z príjmov právnických osôb to bude predstavovať 12 % rozpočtu EÚ. Keďže je možné presúvať finančné prostriedky z národných rozpočtov, ktoré boli vynaložené na opatrenia v oblasti zmeny klímy, do európskeho rozpočtu, je nevyhnutné, aby fondy naďalej podporovali opatrenia v oblasti zmeny klímy. Zahŕňa to aj využívanie príjmov z EU ETS na financovanie dvoch fondov Inovačného fondu a Modernizačného fondu.

Modernizačný fond (ďalej len „MoF“) sa zriaďuje z finančných zdrojov ktoré tvoria 2 % celkových emisných kvót EÚ. Nárok na finančné zdroje, majú členské štáty ktoré v roku 2013 mali HDP na obyvateľa v trhovej cene pod úrovňou 60 % priemeru Únie (vrátane Slovenska). Tieto štáty sú oprávnené čerpať finančné prostriedky na modernizáciu modernizáciu energetických systémov a zlepšenie energetickej efektívnosti a do roku 2030. Riadiaca štruktúra MoF sa skladá z investičného výboru, ktorý schvaľuje investičné zámery na základe odborného posúdenia EIB v rozhodovacom procese. Investície by mali navrhovať členské štáty, aby sa zabezpečilo, že investičné potreby v členských štátoch s nízkymi príjmami sú primerane riešené a aby sa finančná pomoc z MoF mohla poskytovať prostredníctvom schém štátnej pomoci alebo individuálny projektov.

Inovačný fond je celoeurópsky finančný podporný mechanizmus zriadený podľa článku 10a odsek 8 smernice 2003/87/ES Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii. Za fungovanie fondu je zodpovedná EK. Inovačný fond (je vylepšená a navýšená verzia fondu NER300 fungujúceho od roku 2012) je financovaný z predaja 450 mil. emisných kvót a z prostriedkov ako aj kvóty, ktoré ostali po ukončení programu NER 300. Legislatívny rámec systému EÚ na obchodovanie s emisiami pre nasledujúce obchodné obdobie 2021 - 2030 (4. obchodovateľné obdobie) bol revidovaný začiatkom roku 2018, aby mu umožnil dosiahnuť ciele EÚ v oblasti znižovania emisií do roku 2030 a ako súčasť príspevku EÚ k Parížskej dohode.

Revízia sa zameriava na:

- Posilnenie systému EU ETS ako investičnej hnacej sily zvýšením tempa ročného znižovania kvót na 2,2% od roku 2021 a posilnením trhovej stabilizačnej rezervy.

- Pokračovanie bezplatného pridelovania emisných kvót ako ochrana medzinárodnej konkurencieschopnosti priemyselných odvetví vystavených riziku úniku uhlíka pri súčasnom zabezpečení toho, aby pravidlá na určovanie bezplatných kvót boli zamerané a odrážali technologický pokrok.
- Pomôcť priemyslu a energetickému sektoru vyrovnáť sa s inováciami a investičnými výzvami nízkouhlíkového prechodu prostredníctvom niekoľkých mechanizmov financovania s nízkymi emisiami CO₂.

Viac informácií je možné získať na stránke https://ec.europa.eu/clima/policies/ets_sk

10.3.7.6.1. *Modernizačný fond*

Všeobecné informácie:

MoF je významný podporným mechanizmom otvoreným aj pre SR, ktorý bol spustený v roku 2021 a je zameraný na podporu dekarbonizácie energetiky a priemyslu, energetickej efektívnosti, využitia OZE na zabezpečenie postupného prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a dosiahnutie klimatickej neutrality najneskôr v roku 2050. Investície podporované z prostriedkov MoF musia byť v súlade s európskym právnym rámcom (smernica EU ETS a vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1001 z 9. júla 2020, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady, pokiaľ ide o prevádzkovanie Modernizačného fondu na podporu investícií na modernizáciu energetických systémov a zlepšenie energetickej efektívnosti niektorých členských štátov aj so slovenským právnym rámcom, ktorý tvoria najmä strategické dokumenty a zákony (Integrovaný národný energetický a klimatický plán Slovenska na roky 2021 - 2030, schválený uznesením vlády SR č. 606 zo 17. decembra 2019, Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, schválená uznesením vlády SR č. 104 zo 16. marca 2020 a zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

MoF je financovaný prostredníctvom obchodovania s emisnými kvótami formou aukcie. Za prevádzku MoF zodpovedajú prijímajúce členské štáty, pričom za obchodovanie s emisnými kvótami formou aukcie a hospodárenie s výnosmi zodpovedá EIB. EIB zohráva dôležitú funkciu, jej úlohou je zabezpečiť okrem monetizácie emisných kvót určených pre MoF formou aukcie a hospodárenia s prostriedkami MoF aj posudzovanie investičných návrhov a ich predloženie Investičnému výboru na schvaľovacie konanie. Investície, ktoré je možné podporiť z MoF, sa rozdeľujú na prioritné a neprioritné.

Schválenie investičných zámerov

Európska investičná banka dňa 12. októbra 2021 potvrdila **schému štátnej pomoci pre oblasť teplárstva a schému štátnej pomoci pre podporu výroby elektriny z OZE** ako prioritné investície. Prostriedky z MoF budú na tieto prioritné investičné zámery vyplatené Slovenskej republike nasledovne:

1. Schéma štátnej pomoci pre oblasť teplárstva (149,5 mil. EUR pre rok 2022), ktorá je zacielená na zlepšenie energetickej efektívnosti, modernizáciu energetických systémov vrátane rozvodov tepla na centralizované zásobovanie teplom alebo chladom (CZT), do uskladňovania energie a smart riešení pre rozvody tepla, na zvýšenie podielu elektriny a tepla vyrobeného zariadeniami na vysoko účinnú kombinovanú výrobu elektriny a tepla (VÚ KVET). Indikatívna výška výdavkov plánovaných v rámci tejto schémy pre obdobie 2021 - 2030 je 1 mld. EUR.

Znenie schémy:

<https://www.justice.gov.sk/PortalApp/ObchodnyVestnik/Formular/FormularDetailHtml.aspx?IdFormular=2892954>

2. Schéma štátnej pomoci pre podporu výroby elektriny z OZE (20 mil. EUR pre rok 2022) je zameraná na podporu investícií do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie zariadení na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie (OZE) s cieľom zvýšenia podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe v SR. Poskytovateľom pomoci v rámci schémy je MŽP SR a vykonávateľom schémy je MH SR. Odhadovaný priemerný ročný objem finančných prostriedkov z MoF na realizáciu tejto schémy je 40 mil. EUR. Indikatívna výška výdavkov plánovaných v rámci tejto schémy pre obdobie 2021 - 2030 je 400 mil. EUR.

Znenie schémy:

<https://www.justice.gov.sk/PortalApp/ObchodnyVestnik/Formular/FormularDetailHtml.aspx?IdFormular=2892958>

Európska investičná banka dňa 11. októbra 2022 potvrdila **schému štátnej pomoci na dekarbonizáciu priemyslu** ako prioritnú investíciu. Prostriedky z MoF budú na tento prioritný investičný zámer vyplatené Slovenskej republike nasledovne:

3. Schéma štátnej pomoci na dekarbonizáciu priemyslu (Predpokladaná celková výška je 750 000 000 EUR na obdobie rokov 2022 – 2030), ktorá je zacielená na podporu opatrení na dekarbonizáciu a energetickú efektívnosť v priemyselných zariadeniach, ktoré nepredlžujú využívanie tuhých fosílnych palív, čo povedie k výraznému zníženiu emisií skleníkových plynov, postupnému vyradovaniu fosílnych palív, lepšej energetickej účinnosti, ako aj spravodlivému prechodu v regiónoch závislých od uhlíka. Zámerom schémy je prispieť k zníženiu emisie skleníkových plynov prostredníctvom podpory projektov na dekarbonizáciu priemyslu, ktoré povedú k úsporám primárnej energie, zníženiu konečnej spotreby energie a zavedú používanie vyspelých environmentálnych technológií do priemyselnej výroby, čím sa priamo podporuje dosiahnutie národných, európskych ako aj globálnych klimatických cieľov podľa Parížskej dohody.

Znenie schémy:

<https://obchodnyvestnik.justice.gov.sk/ObchodnyVestnik/Formular/FormularDetailHtml.aspx?IdFormular=3550458&csrt=2384708614519771708>

Predkladanie investičných návrhov - indikatívny zoznam na roky 2022 – 2023

Komisia pre MoF pripravila indikatívny zoznam investícií, ktoré Slovenská republika zamýšľa podporiť z prostriedkov MoF v zmysle vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2020/1001 k Modernizačnému fondu v najbližších dvoch kalendárnych rokoch (2022 - 2023). Tento indikatívny zoznam bol v novembri 2021 zaslaný EIB a EK. **Aktuálne sa pripravuje nový indikatívny zoznam na ďalšie kalendárne roky 2023 – 2024.**

Investičná stratégia

MŽP SR vypracovalo pripravovať dokument „Investičná stratégia pre Modernizačný fond – nízkouhlíkový podporný mechanizmus pre obdobie rokov 2021 – 2030“, ktorej cieľom je transparentne nastaviť spôsob využitia finančných prostriedkov MoF v podmienkach SR, určiť objem financií a časové rozloženie financií na jednotlivé oprávnené investičné oblasti počas obdobia rokov 2021 – 2030 a zabezpečiť jednotný postup pri výbere investícií určených na podporu z prostriedkov. Medzirezortné pripomienkovanie konanie k Investičnej stratégii bolo ukončené v máji 2022 a vznesené zásadné pripomienky budú riešené na vyššej úrovni dotknutých rezortov s MŽP SR.

Investičné plány SR

Ďalšími investičnými oblasťami, ktoré MŽP SR plánuje v nasledujúcich rokoch podporiť z prostriedkov MoF prostredníctvom schém štátnej pomoci alebo aj ako individuálne projekty sú:

- náhrada spaľovania uhlia v priemyselnej energetike a technológiách, zvyšovanie energetickej efektívnosti a znižovanie emisií skleníkových plynov v priemysle,
- výroby tepla z OZE,
- zvyšovanie energetickej efektívnosti pri výrobe elektriny,
- zvyšovanie energetickej efektívnosti pri výrobe elektriny,
- zvyšovania energetickej efektívnosti vo vodných elektrárňach.

Výzva na teplárenstvo

Dňa 27.7.2022 bola zverejnená výzva pre teplárenstvo pripravená v rámci schémy štátnej pomoci z prostriedkov MoF na podporu investícií na modernizáciu energetických systémov vrátane uskladňovania energie a zlepšenie energetickej efektívnosti.

Viac detailov ohľadne výzvy je k dispozícii na webovom sídle Environmentálneho fondu na nasledovnom linku: <https://envirofond.sk/modernizacny-fond/>

Viac informácií je možné získať na stránke: <https://www.minzp.sk/klima/modernizacny-fond/>.

10.3.7.6.2. *Inovačný fond*

Všeobecné informácie:

Inovačný fond je zameraný na podporu inovácií v nízkouhlíkových technológiách a procesoch. Do tohto fondu bude alokovaných do roku 2030 až 38 miliárd EUR podpory (pri 75 EUR / t CO₂), za účelom predchádzania emisií a zlepšenia konkurencieschopnosti. Peniaze z Inovačného fondu budú pokrývať 60% príslušných dodatočných investičných nákladov vybraných projektov. Do oficiálneho spustenia celého projektu je možné poskytnúť až 40 % grantov na základe vopred definovaných míľnikov. Žiadny projekt nemôže získať viac ako 15 % dostupných zdrojov v Inovačnom fonde. Inovačný fond je vylepšená a navýšená verzia fondu NER 300 (fungujúceho od roku 2012) na financovanie inovatívnych projektov v celej EÚ.

Inovačný fond je priamo riadený EK. Viac informácií je možné získať z Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/856 z 26. februára 2019, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokiaľ ide o prevádzkovanie inovačného fondu.

Prvá výzva na veľké projekty bola zverejnená začiatkom júla 2020 na financovanie veľkých projektov (s hodnotou investície nad 7,5 mil. EUR).

Dňa 29. októbra 2020 sa skončila prvá výzva v rámci Inovačného fondu pre financovanie veľkých projektov. V rámci tejto výzvy bolo zaslaných 311 žiadostí v investičnom objeme 21,7 mld. EUR (58 pre obnoviteľnú energiu, 204 pre energeticky náročné odvetvia, z toho 56 vo vodíku, 35 na skladovanie energie a 14 na zachytávanie, použitie a skladovanie uhlíka).

Podľa informácií na stránke EK za Slovensko bolo predložených 6 žiadostí v rámci výzvy na financovanie veľkých projektov.

Prvá výzva na malé projekty (s hodnotou investície do 7,5 mil. EUR) bola otvorená 1. decembra 2020 s rozpočtom 100 miliónov EUR na inovatívne technológie v oblasti obnoviteľnej energie, energeticky náročného priemyslu, skladovania energie a zachytávania, využívania a skladovania uhlíka. Výzva bola ukončená 10. marca 2021 a bolo zaslaných 232 žiadostí o inovatívne projekty v oblasti čistých technológií. Žiadatelia boli informovaní o výsledkoch procesu hodnotenia prvej výzvy na predkladanie projektov malého rozsahu v júli 2021. Na začatie procesu prípravy grantu bolo vyzvaných 32 úspešných žiadateľov.

Druhá výzva na malé projekty bola vyhlásená 31. marca 2022 s rozpočtom 100 miliónov eur. Text výzvy a proces podávania žiadostí zostali do značnej miery podobné tým v prvej výzve a žiadatelia majú päť mesiacov na prípravu svojej žiadosti (do 31. augusta 2022).

- spustenie druhej malej výzvy: 31. marca 2022,

- uzávierka na podávanie žiadostí: 31. augusta 2022,

- informácie o výsledkoch hodnotenia a pozvánka na prípravu grantu sa očakáva v Q1 2023 a udelenie grantov sa predpokladá v 2. štvrťroku 2023.

Druhá výzva na predkladanie veľkých projektov bola vyhlásená 26. októbra 2021 s objemom 1,5 miliardy EUR. Proces podávania žiadostí a výberu má iba jednu fázu. Znenie výzvy, ako aj metodika na zamedzenie emisií skleníkových plynov a výpočet príslušných nákladov zostali do značnej miery podobné prvej výzve, ale obsahujú podrobnejšie usmernenia pre žiadateľov.

Termín na podanie úplnej žiadosti bol 3. marca 2022. Výsledky hodnotenia boli žiadateľom oznámené 11. júla 2022. Na prípravu dohôd o grante bolo vybraných 17 projektov, ktoré pokrývajú široké spektrum relevantných sektorov na dekarbonizáciu rôznych častí európskeho priemyslu a energetiky. Výsledky hodnotenia boli žiadateľom oznámené 11. júla 2022. Na prípravu dohôd o grante bolo vybraných 17 projektov, ktoré pokrývajú široké spektrum relevantných sektorov na dekarbonizáciu rôznych častí európskeho priemyslu a energetiky.

Tretia výzva Inovačného fondu na veľké projekty bola vyhlásená 3. novembra 2022:

- termín podávania žiadostí 16. marca 2023

- informácie o výsledkoch hodnotenia v Q2 2023
- udelenie grantov a rozvojovej pomoci projektov v Q4 2023.

Viac informácií o pripravovaných ďalších výzvach v rámci Inovačného fondu je na stránke EK: https://ec.europa.eu/clima/policies/innovation-fund_en.

10.3.8. Potenciál financovania zadaných pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu v rámci komunitárnych programov EÚ

Komunitárne programy EÚ z pohľadu financovania pilierov/priorít/opatrení Akčného plánu predstavujú komplementárny nástroj financovania transformácie regiónu vzhľadom na ich implementačný mechanizmus, ktorý predpokladá predloženie veľkého množstva projektov z členských krajín EÚ.

Pilier	Priorita	Opatrenie	Komunitárny program EÚ
Mobilita a prepojenosť regiónu	Rozvoj udržateľných a alternatívnych foriem mobility a statickej dopravy	Rozvoj verejnej osobnej dopravy, statickej dopravy a integrovaných foriem dopravy	N/A
		Rozvoj pešej dopravy, cyklo dopravy a alternatívnych foriem mobility	N/A
		Rozvoj dopravy prostredníctvom alternatívnych palív	Horizont Európa
	Zvýšenie kvality miestnej cestnej infraštruktúry	Rozvoj a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy v regióne	N/A
		Rozvoj miestnej cestnej infraštruktúry a cestných prepojení	N/A
	Zvýšenie dostupnosti k diaľničnej sieti	Rozvoj rýchlostných ciest v regióne	N/A
		Rozvoj a rekonštrukcie ciest I. triedy v regióne	N/A
	Rozvoj ostatnej infraštruktúry	Zlepšenie využitia osobnej a nákladnej železničnej dopravy	N/A
		Rozvoj leteckej infraštruktúry	N/A
		Rozvoj infraštruktúry vysokorýchlostných telekomunikačných sietí	N/A
	Podpora VVal	Rozvoj VVal v nadväznosti na špecializáciu regiónu a nové sektory ekonomiky	Horizont Európa/ Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii
		Rozvoj VVal v oblasti udržateľnej energetiky	Horizont Európa/ETS fondy
	Podpora tvorby nových udržateľných pracovných miest	Rozvoj priamych investícií do tvorby nových diverzifikovaných a udržateľných pracovných miest	Program COSME / Program EÚ pre jednotný trh
		Rozvoj investícií do tvorby pracovných miest v hnedých parkoch	Program COSME / Program EÚ pre jednotný trh
	Podpora rozvoja malého a stredného podnikania	Podpora zakladania a technická pomoc malým a stredným podnikom	Program COSME / Program EÚ pre jednotný trh

Ekonomika, podnikanie a inovácie		Podpora rozvoja MSP	Program COSME / Program EÚ pre jednotný trh
	Podpora rozvoja udržateľného poľnohospodárstva a obehového hospodárstva	Rozvoj podnikania v poľnohospodárstve a ekologického a obehového poľnohospodárstva	Horizont Európa
		Rozvoj ostatných sektorov obehového hospodárstva	Horizont Európa
	Podpora rozvoja cestovného ruchu	Rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu regiónu	Program COSME / Program EÚ pre jednotný trh
		Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu v regióne	N/A
Udržateľné životné prostredie	Odstraňovanie environmentálnych dopadov a vplyvov	Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených banskou činnosťou a ukončovanie banskej činnosti	Program LIFE
		Riešenie environmentálnych dopadov a vplyvov spôsobených inou činnosťou	Program LIFE
	Rozvoj udržateľnej energetiky	Rozvoj udržateľného tepelného hospodárstva regiónu	Program LIFE/ETS fondy
		Rozvoj nízkouhlíkovej energetiky v regióne	Program LIFE/ETS fondy
		Podpora energetickej efektívnosti v regióne	Program LIFE/ETS fondy
		Podpora smart riešení v energetike v regióne	Program LIFE/ETS fondy
	Zlepšovanie životného prostredia	Podpora investícií do udržateľného odpadového a vodného hospodárstva	Program LIFE
		Podpora konverzie environmentálne zaťažených území a areálov	Program LIFE
Kvalita života a sociálna infraštruktúra	Zlepšenie zdravotníckych, medicínsko-kúpeľných a sociálnych služieb	Rozvoj zdravotníckych a medicínsko-kúpeľných služieb v nadväznosti na dopady banskej činnosti	N/A
		Rozvoj sociálnych služieb v nadväznosti na ukončovanie banskej činnosti	Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii
	Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia	Rozvoj kultúry v regióne	N/A
		Rozvoj možností voľnočasových, športových a rekreačných aktivít v regióne	N/A
		Rozvoj kvality verejných služieb pre obyvateľov	Program COSME / Program EÚ pre jednotný trh
		Rozvoj podpory bývania v regióne	N/A
	Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily	Podpora stredného školstva a duálneho vzdelávania v regióne	N/A

		Podpora vyššieho vzdelávania v regióne	N/A
		Podpora mimoškolského vzdelávania, rekvalifikácií a talentov	Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii
	Zvýšenie sociálnej starostlivosti ohrozených skupín obyvateľstva	Podpora sociálnej a právnej starostlivosti o skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti	Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii
		Podpora na trhu práce pre skupiny obyvateľstva ohrozené ukončovaním banskej činnosti	Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii

10.3.9. Národné podporné mechanizmy

10.3.9.1. Environmentálny fond

Všeobecné informácie:

Environmentálny fond bol zriadený zákonom č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, s účinnosťou od 1.1.2005. Environmentálny fond je samostatnou právnickou osobou so sídlom v Bratislave. Správu fondu vykonáva MŽP SR. Hlavným poslaním fondu je poskytovanie finančných prostriedkov žiadateľom na podporu projektov v rámci činností zameraných na dosiahnutie cieľov štátnej environmentálnej politiky na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni.

Štruktúra programu:

Podpora projektov z environmentálneho fondu pre účely transformácie je poskytovaná vo forme dotácií a úverov. Pre účely Akčného plánu sú popísané oblasti s relevanciou na transformáciu regiónu.

Oblasť: Rozvoj odpadového hospodárstva a obehového hospodárstva z pohľadu odpadov

Podpora v rámci tejto oblasti v kontexte transformácie smeruje do nasledovných podoblastí:

- uzavretie a rekultivácia skládok,
- predchádzanie vzniku odpadov, triedený zber a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov,
- zavedenie a zlepšenie triedeného zberu, vybudovanie zberných dvorov a dotriedňovacích zariadení a centier opätovného používania.

Oblasť: Ochrana a využívanie vôd

Podpora v rámci tejto oblasti v kontexte transformácie smeruje do nasledovných podoblastí

- Rozšírenie alebo intenzifikácia existujúcich čistiarní odpadových vôd
- Čistenie odpadových vôd
- Rozšírenie alebo rekonštrukcia existujúcej stokovej siete

Implementačný mechanizmus

Podporu v rámci programu je možné žiadať na základe definovaných podmienok na stránke <http://www.envirofond.sk/sk/titulna-stranka> kde sú uvedené všetky dôležité informácie ohľadom programu vrátane dôležitých informácií pre žiadateľov pre poskytnutie pomoci vo forme dotácie alebo úveru.

10.3.9.2. *Slovak business agency (SBA)*

Všeobecné informácie:

Slovak Business Agency predstavuje v SR kľúčovú a najstaršiu špecializovanú inštitúciu z hľadiska podpory MSP. Vznikla v roku 1993 spoločnou iniciatívou EÚ a vlády SR. Je to jedinečná platforma verejného a súkromného sektora.

Poslanie SBA:

- komplexná pomoc podnikateľom v súlade s princípmi iniciatívy zákona č. 290/2016 Z. z. o podpore malého a stredného podnikania a o zmene a doplnení zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,
- komplexná podpora podnikania na národnej, regionálnej a miestnej úrovni,
- posilnenie konkurencieschopnosti podnikateľov v rámci spoločného trhu EÚ a na trhoch tretích krajín.

Ciele SBA:

- zvýšiť mieru prežitia podnikov na trhu,
- zvýšiť zamestnanosť v súkromnom sektore,
- zvýšiť inovačnú výkonnosť slovenských podnikov,
- stimulovať podnikateľského ducha,
- zabrániť marginalizácii podnikov,
- zvýšiť konkurencieschopnosť slovenského podnikateľského prostredia a slovenských podnikov.

Štruktúra podpory:

Potenciálna podpora projektov zo strany SBA pre účely transformácie je poskytovaná nasledovnými formami:

Štátne programy

- ***Schéma na podporu malého a stredného podnikania v SR***

Predmetom schémy na podporu malého a stredného podnikania v SR (ďalej len „schéma“) je poskytovanie pomoci de minimis formou dotovaných služieb spojených s poskytovaním informácií, individuálnych poradenských služieb, organizovaním skupinového poradenstva, sprostredkovaním prepojení medzi mikropodnikmi, malými a strednými podnikmi využívaním služieb Centra vedecko-technických informácií SR (ďalej len „CVTI SR“) a tvorivej dielne Creative Point a FabLab.

Podpora formou zabezpečení účasti na propagačných podujatiach typu:

- veľtrhy, výstavy, podnikateľské misie, medzinárodné, sourcingové výjazdy/podujatia a kooperačné podujatia,
- zvyšovanie kvalifikácie MSP, propagáciou MSP formou elektronických médií, zabezpečením pobytu v podnikateľskom inkubátore,
- zahraničných a kombinovaných stážových pobytov pre MSP s cieľom podporiť a rozvíjať ich podnikanie na trhu.

- **Schéma na podporu rodinného podnikania**

Cieľom schémy na podporu rodinného podnikania (2017 - 2020) je prispieť k zlepšeniu podmienok pre rozvoj rodinných podnikov na Slovensku formou bezplatného odborného poradenstva v rôznych oblastiach, ktoré zabezpečia externí odborníci:

- organizačno-procesné poradenstvo,
- príprava na proces ohodnocovania pre účely transferu vlastníctva,
- nastavenie a realizácia programov nástupníctva,
- nastavovanie talent manažment programu a rozvoj potenciálu zamestnancov,
- vypracovanie analýz, štúdií, prieskumov trhu,
- vzdelávanie v oblasti komunikačných, manažérskych, podnikateľských a iných odborných zručností,
- participácia zástupcov rodinných podnikov na tréningov, školení, okrúhlych stolov súvisiacich s aktuálnymi témami rodinného podnikania,
- úhrada nákladov týkajúcich sa účasti na veľtrhoch, konferenciách a iných medzinárodných podujatiach (cestovné náklady, výdavky na ubytovanie, účastnícke poplatky).

- **Program podpory úspešnej podnikateľskej praxe a výchovy k podnikaniu**

Účelom podpory úspešnej podnikateľskej praxe a výchovy k podnikaniu je prezentovanie úspešných príkladov podnikania MSP a realizácia aktivít zameraných na zvyšovanie motivácie pre vstup do podnikania a presadzovanie podnikania ako kariérnej alternatívy k pracovnému úväzku.

- **Program na podporu startupov**

Predmetom podpory startupov je poskytovanie pomoci formou poradenstva a podporných služieb a poskytovanie pomoci zameranej na podporu a rozvíjanie záujmu o podnikanie, podporu vstupu do podnikania a rozvoja inovačných aktivít záujemcov o podnikanie. Cieľom je podpora motivácie pre vstup do podnikania a zvyšovanie atraktivity podnikania ako kariérnej voľby.

Mikropôžičky

Všetky podmienky poskytnutia mikropôžičky sú uvedené na stránke <http://www.sbagency.sk/mikropozicky>

Finančné služby pre malé a stredné podniky

- **Mikropôžičkový program**

Oprávnení žiadatelia a podmienky poskytnutia mikropôžičky:

- mikropodniky (0 - 9 zamestnancov), malé podniky (10 - 49 zamestnancov),
- výška úveru: od 2 500 do 50 000 EUR,
- splatnosť úveru: 6 mesiacov až 4 roky (možnosť odkladu splátok o 6 mesiacov),
- úroková sadzba: od 1,26 % do 9,16%.

- **Fond inovácií a technológií**

Poslaním fondu je formou poskytovania rizikového kapitálu podporiť podnikateľskú iniciatívu a tak rozvíjať podnikanie, zamestnanosť a hospodárstvo smerom k inovatívnej ekonomike. Vznikol ako reakcia na vznikajúci dopyt po rizikovom kapitáli na podporu podnikateľov s nápadmi a je výsledkom spolupráce SBA s investormi.

Všetky relevantné informácie sú na stránke www.fondfit.sk

- **Fondy rizikového kapitálu – Národný holdingový fond s.r.o.**

Je špecializovaná dcérska spoločnosť Slovak Business Agency, ktorá implementuje podporu formou rizikového kapitálu:

- podpora rastovo orientovaných podnikateľských projektov formou poskytovania rizikového kapitálu (vkladu do základného imania spoločností),
- usmerňovanie činnosti jednotlivých fondov tak, aby sa stimuloval rozvoj sektora MSP na celom území SR,
- obhospodarovanie fondov priamo pod riadením spoločnosti (bez právnej subjektivity) a fondy, do ktorých spolu s Národným holdingovým fondom investovali kapitál aj súkromní investori - Slovenský rastový a kapitálový fond, Slovenský rozvojový fond, Fond inovácií a technológií a Fond seed capital.

Všetky relevantné informácie sú na stránke <http://www.fondfondov.sk/>

Národný projekt podnikateľských centier v regiónoch (NPC)
--

Hlavným cieľom projektu je etablovanie inštitúcie poskytujúcej komplexnú, systematickú podporu a odborné poradenstvo pre malých a stredných podnikateľov, ako aj pre záujemcov o podnikanie (vrátane znevýhodnených sociálnych skupín s pôsobnosťou na území všetkých samosprávnych krajov mimo bratislavského kraja). Cieľovou skupinou projektu sú najmä podniky v počiatočnom štádiu rozvoja alebo už existujúce etablované podniky, spĺňajúce kritériá mikro, MSP.

NPC poskytuje pre podnikateľov v regiónoch nasledovné služby:

- odborné skupinové činnosti – semináre, webináre, prednášky, diskusné fóra, workshopy, konferencie a pod,
- poskytovanie krátkodobého i dlhodobého individuálneho poradenstva,
- pobyty v klasickom, alebo virtuálnom podnikateľskom inkubátore,
- účasť na odborných podujatiach a stážových pobytoch v zahraničí,
- prenos výskumného a akademického potenciálu do podnikateľského prostredia;
- technologické kapacity v rámci kreatívnych dielní projektu,
- komplexné informácie o možnostiach financovania podnikateľských aktivít, či službách partnerských inštitúcií.

Implementačný mechanizmus:

Podporu zo strany SBA je možné žiadať základe presne definovaných podmienok na stránke <http://www.sbagency.sk/sba-0sk/titulna-stranka> kde sú uvedené všetky dôležité informácie ohľadom foriem podpory vrátane dôležitých informácií pre potenciálnych žiadateľov.

10.3.9.3. Zákon o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky

Všeobecné informácie:

Podpora rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky vychádza z Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, schváleného na základe uznesenia vlády SR č. 223 zo 7. mája 2013, ktorý popisuje súčasný, východiskový stav cyklodopravy a cykloturistiky.

V rámci zadaného opatrenia Akčného plánu: „Rozvoj pešej dopravy, cyklodopravy a alternatívnych foriem mobility“ môže rozvoj ekologickejších druhov dopravy, predovšetkým cyklistickej dopravy prispieť k transformácii regiónu. Vo všeobecnosti chýba základná sieť cyklistických trás, pričom samotná výstavba cyklistickej

infraštruktúry je väčšinou výsledkom lokálnych iniciatív, menej iniciatív na národnej úrovni. Rastúce nároky na mobilitu bývajú uspokojované individuálnou automobilovou dopravou, čo vedie k zhoršovaniu fyzickej a psychickej kondície a zdravotného stavu obyvateľstva a k nepriaznivému vplyvu na životné prostredie.

Podpora cyklistickej dopravy a cykloturistiky bude realizovaná na základe zákona o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky s účinnosťou od 1. júla 2019.

Štruktúra podpory:

Cieľom je podpora rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky z rozpočtovej kapitoly MD SR formou poskytnutia dotácie:

Predpokladaný rozpočet

Implementačný mechanizmus:

Podpora cyklistickej dopravy a cykloturistiky zo strany MD SR bude realizovaná na základe predkladaných žiadostí zo strany žiadateľov v rámci vyhlásených výziev na stránke ministerstva. Podmienky poskytnutia dotácie budú predmetom paragrafového znenia zákona o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky.

10.3.9.4. Dotácie v pôsobnosti MH SR v súvislosti so zákonom č. 71/2013 Z. z.

Zákon č. 71/2013 Z. z. upravuje účel, podmienky, rozsah a spôsob poskytovania dotácií v pôsobnosti MH SR, pričom dotáciu možno poskytnúť v uhoľnom baníctve aj na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie podľa osobitného predpisu (rozhodnutie Rady 2010/787/EÚ z 10. decembra 2010 o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie) a na spoluúčasť pri úhrade sociálnych vplyvov

útlmu banskej činnosti a likvidáciu uhoľnej bane. Podľa zákona č. 71/2013 Z. z. (zákon vyhlásený v Zbierke zákonov - 9.10.2019, číslo 298/2019) bude možné poskytovať dotácie na nákup nových vozidiel na alternatívne palivá z kapitoly MH SR.

10.3.9.5. Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO)

Všeobecné informácie

SARIO je príspevkovou organizáciou MH SR financovanou zo zdrojov štátneho rozpočtu. Pre účely Akčného plánu budú predstavené aktivity agentúry zamerané na podporu MSP.

Poslanie:

- podpora slovenských firiem pri premene na subjekty vysoko výkonné a úspešné na globalizovanom svetovom trhu,
- z pozície agentúry v rámci štátnej správy sa orientovať na kultiváciu prostredia a na zmiernenie systémových nevýhod MSP/menších podnikov pre podnikanie (najmä z hľadiska starostlivosti o etablovaných investorov a zapájania MSP do dodávateľských reťazcov nadnárodných spoločností);
- snaha o začlenenie MSP do stratégie ekonomických klastrov — zlepšiť spoluprácu s potenciálnymi partnermi na úrovni regiónov, vysokoškolskej a výskumnej sféry.

Štruktúra podpory:

Podpora SARIO pre MSP je poskytovaná formami, ktorých hlavným cieľom je posilnenie internacionalizačných kapacít MSP vrátane prezentácie podnikateľského potenciálu ako aj poskytnutie bezplatných prezentačných, kooperačných a poradenských služieb za účelom zvýšenia ich zapojenia do medzinárodnej spolupráce. Podpora je realizovaná pomocou Národného projektu „Podpora internacionalizácie MSP“ v rámci OPII – časť Val, kde SARIO je v pozícii prijímateľa projektu. Všetky dôležité informácie ohľadom foriem podpory vrátane dôležitých informácií pre potenciálnych žiadateľov o podporu sa nachádzajú na stránke <https://www.sario.sk/sk/podpora-msp/co-je-narodny-projekt>.

Veľtrhy a výstavy v zahraničí

Agentúra SARIO zabezpečuje služby spojené s technicko-organizačným zabezpečením národných stánkov na medzinárodných veľtrhoch a výstavách v zahraničí. Spoločné expozície/národné stánky majú na výstavách a veľtrhoch umožniť slovenským malým a stredným podnikom predstaviť ich výrobný sortiment a obchodné ponuky, získať prehľad o technickom a technologickom vývoji v danom odvetví priemyslu a nadviazať obchodné kontakty s cieľom uzatvoriť obchodné kontrakty a exportovať výrobky do zahraničia.

Za celé obdobie implementácie národného projektu „Podpora internacionalizácie MSP“ (4. kvartál 2017 – 3. kvartál 2023), SARIO plánuje zrealizovať na medzinárodných veľtrhoch a výstavách v zahraničí cca. 75 národných stánkov približne v nasledovnej štruktúre:

- 70 % v členských štátoch EÚ;
- 30 % mimo členských štátov EÚ z toho;
 - 65 % národných stánkov organizovaných v krajinách Európy (mimo členských štátov EÚ);
 - 25 % v krajinách Ázie (vrátane Blízkeho a Stredného východu);
 - 10 % v krajinách Ameriky a Austrálie.

Harmonogram veľtrhov a výstav je zverejnený vždy v 4. kvartáli príslušného roka na nasledujúci rok (<https://www.sario.sk/sk/podpora-msp/veltrhy-vystavy-v-zahranici/harmonogram-veltrhov-vystav-pre-rok-2020>). Pri jeho tvorbe budú preferované veľtrhy a výstavy so subkontrakčným zameraním v prioritných teritóriách definovaných Stratégiou vonkajších ekonomických vzťahov na obdobie 2014 – 2020.

Podnikateľské misie

Podnikateľské misie predstavujú príležitosť pre slovenských podnikateľov nadviazať osobný kontakt a rozvinúť spoluprácu s podnikateľmi zo zahraničia. Za celé obdobie implementácie národného projektu „Podpora internacionalizácie MSP“ (4. kvartál 2017 – 3. kvartál 2023) SARIO plánuje zrealizovať približne 70 podnikateľských misií z toho 40 sa bude konať v zahraničí a 30 na Slovensku.

Podnikateľské misie organizované v zahraničí

Cieľom podnikateľských misií v zahraničí je uviesť slovenské spoločnosti na zahraničný trh, predstaviť príležitosti pre obchod a investície v danej krajine a nadviazať užšiu spoluprácu so zahraničnými partnermi. Program podnikateľských misií v zahraničí pozostáva najmä z účasti na B2B rokovaniach (business to business) so zahraničnými spoločnosťami, ako aj zo sprievodných podujatí (účasť na konferencii, návšteva veľtrhu/výstavy, účasť na sourcingovom podujatí a pod.), a to v závislosti od charakteru podnikateľskej misie.

Aktuálne podnikateľské misie v zahraničí na rok 2020 <https://www.sario.sk/sk/podpora-msp/podnikatelske-misie/harmonogram-podnikatelskych-misii-2020>

Podnikateľské misie organizované na Slovensku

Cieľom podnikateľských misií na Slovensku je prijatie delegácií zahraničných spoločností na Slovensku so zámerom sprostredkovať slovenským spoločnostiam možnosť rozvinúť spoluprácu so zahraničnými firmami, objaviť nové obchodné príležitosti a získať nové kontakty. Účastníci podnikateľských misií na Slovensku budú mať možnosť rokovať so zahraničnými spoločnosťami v rámci B2B rokovaní, prezentovať svoje produkty a služby a zúčastniť sa ďalších sprievodných podujatí v závislosti od charakteru podnikateľskej misie.

Aktuálne podnikateľské misie organizované na Slovensku na rok 2020 <https://www.sario.sk/sk/podpora-msp/podnikatelske-misie/harmonogram-podnikatelskych-misii-2020>

Kooperačné podujatia

Aktuálne podnikateľské misie organizované na Slovensku na rok 2020 <https://www.sario.sk/sk/podpora-msp/podnikatelske-misie/harmonogram-podnikatelskych-misii-2020>

Kooperačné podujatia v SR

Kooperačné podujatia sú zamerané na predstavenie možností na odbyť produkcie, formovanie spoločných podnikov, prezentáciu voľných výrobných kapacít a obchodných príležitostí slovenských MSP. Sektorovo pôjde o oblasti energetiky, strojárkeho priemyslu, automobilového priemyslu, elektrotechniky, chemického a drevárskeho priemyslu, IKT a iných odvetví. Súčasťou podujatí sú aj sprievodné konferencie, panelové diskusie a prezentácie za účasti odborníkov z praxe, ktorí budú zastrešovať program z odbornej stránky. Pre zahraničných účastníkov podujatí sú pripravené informačné semináre o obchodno-investičných možnostiach, o projektoch pre fúzie a akvizície, o vytváraní spoločných podnikov a o spolupráci v oblasti využívania technológií. Za celé obdobie implementácie národného projektu „Podpora internacionalizácie MSP“ (4. kvartál 2017 – 3. kvartál 2023) SARIO plánuje zrealizovať približne 10 kooperačných podujatí v SR.

Predvýjazdové poradenské stretnutia

Agentúra SARIO organizuje predvýjazdové poradenské stretnutia pre tých účastníkov, ktorí sa zúčastňujú veľtrhov, podnikateľských misií v zahraničí a sourcingových podujatí v zahraničí. Cieľom bude poskytnúť účastníkom poradenstvo, ktoré bude obsahovať základnú informáciu o teritóriu, pokyny k podujatiu, relevantné kontakty na partnerov v teritóriu, poradenstvo k financovaniu a poisteniu exportovaného tovaru alebo služby s daným teritóriom, poradenstvo k prevereniu bonity obchodného partnera v teritóriu a pod.

Predvýjazdové poradenské stretnutia budú vychádzať z dopytu registrovaných slovenských spoločností na jednotlivé podujatia. Nárok na účasť na týchto stretnutiach vzniká každému účastníkovi veľtrhov, podnikateľských misií v zahraničí a sourcingových podujatí v zahraničí, ktorý vyplní registračný formulár. Účasť na poradenských stretnutiach je dobrovoľná.

Exportná akadémia

Exportná akadémia v rámci národného projektu „Podpora internacionalizácie MSP“ zabezpečuje školiace, poradenské, tréningové aktivity a sprostredkovanie zručností v oblasti zahraničného obchodu realizáciou proexportne zameraných seminárov. Seminára v rámci Exportnej akadémie sú organizované v regiónoch Slovenska ako aj v centrále SARIO v Bratislavskom samosprávnom kraji.

Cieľom Exportnej akadémie je zvýšiť úroveň znalostí techník a praktík v oblasti zahraničného obchodu slovenských MSP z radov vývozcov, a tým podporiť ich ďalšiu expanziu na nové a rizikovejšie zahraničné trhy. Proexportné seminára Exportnej akadémie sa zameriavajú na „hard skills“, t. j. techniky a operácie v zahraničnom obchode, ako aj „soft skills“, napríklad negociačné zručnosti v styku so zahraničným partnerom, komunikácia, prezentácia a kultúrne odlišnosti a zvyklosti v záujmových teritóriách. Súčasťou Exportnej akadémie je aj poradenstvo na základe zdieľaných informácií, praktických tréningov a úspešných príkladov z praxe.

Rozvoj dodávateľských reťazcov (RDR) a sourcing

Aktivita RDR je zameraná na budovanie systematického prístupu k dodávateľským reťazcom a k zvyšovaniu miery zapájania MSP etablovaných na území SR donadnárodných dodávateľských sietí.

Realizácia predmetnej aktivity má predovšetkým prispieť k:

- sprehľadneniu aktuálnej situácie v dodávateľských reťazcoch na Slovensku,
- identifikácii medzier na trhu vrátane nevyužitého potenciálu MSP, etablovaných na SR
- zvýšeniu objemu exportu tovarov a služieb do zahraničia, t. j. k internacionalizácii MSP, ale najmä k zníženiu importu komodít, ktoré sú v súčasnosti predmetom dovozu.

V rámci RDR sú realizované výjazdy do výrobných prevádzok MSP so sídlom mimo BSK. Stretnutia sa realizujú v spoločnostiach s vyšším rastovým a inovačným potenciálom, s firmami, ktoré majú predpoklady sa uchádzať o aktuálne sourcingové dopyty zahraničných/nadnárodných spoločností vyhľadávajúcich na Slovensku nových dodávateľov. Účelom rokovaní je lepšie porozumieť povahe produkcie navštívených firiem, resp. nimi poskytovaných služieb, získať informácie o ich aktuálnom vývoji, voľných kapacitách a prípadnej možnosti diverzifikovať výrobu.

Sourcingové podujatia

Sourcingové podujatia sú zamerané na intenzívnejšie zapájanie slovenských MSP do subdodávateľských sietí zahraničných/nadnárodných spoločností. Slovenským MSP sú predstavovaní potencionálni odberatelia zo zahraničia hľadajúci na Slovensku nových dodávateľov, primárne v oblasti strojárkeho, plastikárskeho, elektrotechnického, ale aj ďalších odvetví. Za obdobie implementácie Národného projektu „Podpora internacionalizácie MSP“ (4. kvartál 2017 – 3. kvartál 2023) SARIO plánuje zrealizovať približne 35 sourcingových podujatí v SR a v zahraničí a riešiť desiatky sourcingových dopytov.

10.3.9.6. Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA)

Všeobecné informácie:

SIEA bola zriadená ako štátna príspevková organizácia rozhodnutím ministra hospodárstva SR č. 63/1999 s účinnosťou od 1. mája 1999. Medzi hlavné úlohy SIEA patria:

- pôsobí ako sprostredkovateľský orgán a implementačná agentúra pre EŠIF a fondy EÚ,
- zhromažďuje a vyhodnocuje údaje o energetickej efektívnosti a využívaní OZE v SR,
- pripravuje podklady pre novelizáciu energetickej legislatívy,
- zastupuje Slovensko v medzinárodných energetických projektoch,
- poskytuje bezplatné energetické poradenstvo pre domácnosti, podnikateľov a verejný sektor,
- zabezpečuje prevádzku monitorovacieho systému efektívnosti pri používaní energie,
- vykonáva skúšky špecialistov v energetike,

- od roku 2007 plní štátne úlohy v oblasti podpory inovácií, sleduje a vyhodnocuje inovačné aktivity na Slovensku a navrhuje opatrenia na ich podporu,
- od roku 2015 plní úlohy Technologickej agentúry v súlade so Stratégiou výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR,
- v roku 2016 po uzatvorení Delegačnej dohody s EK sa stala národnou agentúrou pre Program Bohunice.

Pre účely Akčného plánu budú predstavené aktivity agentúry zamerané predovšetkým na podporu MSP vrátane domácností, ktoré sú/budú financované z národných projektov z OP KŽP a OPII – časť Val, a ktorých implementáciou je poverená SIEA.

Štruktúra podpory:

Potenciálna podpora projektov zo strany SIEA pre účely transformácie je poskytovaná nasledovnými formami:

V OP KŽP, ktorý riadi MŽP SR, je SIEA zodpovedná za implementáciu opatrení zameraných na prechod na energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch.

S touto úlohou súvisia aj národné projekty, na ktorých sa SIEA podieľa. Prostredníctvom národného projektu Zelená domácnosť môžu domácnosti získať podporu na inštaláciu malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie. V rámci národného projektu ŽITĽ ENERGIU odborní konzultanti SIEA poskytujú bezplatné energetické poradenstvo v šiestich centrách v krajských mestách, na odborných výstavách, konferenciách a seminároch. Užitočné informácie o efektívnom využívaní energie sú k dispozícii aj vo forme tlačenej literatúry, tiež prostredníctvom televíznych a rozhlasových relácií a webovej stránky. Národný projekt Odborne o energii zabezpečuje informačnú platformu pre špecialistov v energetike a audity verejných budov. Národný projekt Rozšírenie monitorovania energetickej efektívnosti umožňuje vytvoriť novú funkčnosť elektronického zberu dát, analýzu a následné vyhodnotenie údajov o spotrebe a úspore energií v jednotlivých oblastiach energetickej spotreby.

V rámci OPII, ktorý riadi MD SR, SIEA administruje výzvy zamerané na podporu inovácií a technologického transferu a na podporu technologického a aplikovaného výskumu. Zároveň realizuje viaceré národné projekty. Prostredníctvom národného projektu Podpora rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku môžu mikro-, malé a stredné podniky využiť kreatívne vouchery na služby architektov, dizajnérov, marketérov a programátorov. V rámci národného projektu Zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky sa môžu podnikatelia prihlásiť na inovačný workshop alebo môžu požiadať o mentorskú pomoc pri realizácii ich inovatívnych nápadov. Pre študentov sú k dispozícii celodenné inovačné workshopy.

Zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky - inovujme.sk

Hlavným cieľom národného projektu je zvýšenie inovačnej výkonnosti slovenskej ekonomiky prostredníctvom realizácie cieľových aktivít vo všetkých regiónoch SR. Má ambíciu pomáhať podnikateľom pri hľadaní inovatívnych riešení a zvyšovať povedomie o význame inovácií. Jednotlivé aktivity projektu informujú podnikateľov, zamestnancov podnikov, študentov stredných a vysokých škôl a širokú verejnosť o význame inovácií v každodennom živote a pomáhajú im inovácie vytvárať. Na základe doterajších skúseností projekt realizuje tiež benchmarking klastrových organizácií s medzinárodným rozmerom.

Realizátorom projektu je SIEA. Spolufinancovaný je z Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom OPII.

Cieľovým skupinám sú k dispozícii regionálne konzultačné centrá zamerané na poskytovanie poradenských služieb v Bratislave, Košiciach, Banskej Bystrici, Žiline a Nitre.

Podnikatelia:

Základné individuálne poradenstvo – inovačný workshop

Školenie pre podniky, ktoré sú na trhu viac než 18 mesiacov, prinesie majiteľom a zamestnancom nové nápady pre svoju podnikateľskú činnosť. Prostredníctvom 4- alebo 8- hodinového vzdelávacieho programu sa dozvedia, ako myslieť pozitívne, ako byť kreatívny a ako využiť svoje nové nápady pre progres v podnikaní.

Rozšírené individuálne poradenstvo

Mnoho slovenských podnikateľov chce zavádzať inovácie, avšak v inovačnom procese narazia na prekážky, ktoré z finančných alebo personálnych dôvodov nevedia prekonať. Národný projekt bude ponúkať podporu využiteľnú v úspešnom a efektívnom zavádzaní inovácií v rôznych oblastiach podnikania. Podpora formou rozšíreného individuálneho poradenstva bude tiež plne hrazená projektom.

Školy a verejnosť

Inovačné workshopy

Vzdelávací 5-hodinový program je určený pre žiakov posledných dvoch ročníkov stredných škôl a študentov vysokých škôl. Workshop je zložený z teoretickej časti, testu, hry, rozhovorov a záverečnej prezentácie. Študenti sa na ňom naučia myslieť kriticky, osvedčia si techniku kreatívneho myslenia, naučia sa, ako prísť na nový nápad a ako z neho vytvoriť podnikateľský zámer. Na workshopoch projekt spolupracuje s firmami, zástupcami miest a umelcami.

Súťaže

Národné súťaže, sociálne hackathony podporujú kreatívne myslenie účastníkov. Tému súťaže určí hosť – podnikateľ, vedec, alebo iný odborník z praxe. Po vyhlásení zadania tímy hľadajú riešenia pre spoločenský problém, napríklad slabá finančná gramotnosť, plytvanie jedlom či šírenie nepravdivých správ – hoaxov.

Publikácie

V rámci projektu SIEA pripravila preklady zahraničných publikácií. Doposiaľ boli vydané tri preklady svetových bestsellerov z oblasti inovácií, podnikania, kreativity či sebarozvoja. Ide o knihy Zmýšľanie inovátora od Georgea Courosa, Digitálna disrupcia od kolektívu autorov Kurt Matzler, Franz Bailom, Stephan Friedrich von den Eichen a Markus Anschöber, treťou publikáciou je Technológia vs. Humanita od svetoznámeho futurologa Gerda Leonharda. Knihy sú bezplatne k dispozícii v konzultačných centrách projektu a na podujatiach, ktoré projekt organizuje alebo spoluorganizuje.

Podujatia

Inovačnú osvetu národný projekt šíri na odborných konferenciách, seminároch, prednáškach, workshopoch či prostredníctvom online vzdelávacích aktivít. Všetci záujemcovia o poradenstvo v oblasti inovácií nájdu zástupcov projektu v prezentačných stánkoch na výstavách, veľtrhoch a festivaloch po celom Slovensku.

Analýzy a prognózy

Dôležitou oblasťou národného projektu inovujme.sk je aj zisťovanie aktuálneho stavu inovácií a podnikateľského prostredia na Slovensku. Analytické a prognostické materiály, štúdie a publikácie sú dostupné pre tvorcov politík v oblasti inovácií a pre širokú verejnosť. Materiály pripravuje analytický tím projektu v súlade s prioritami definovanými v dokumente Poznatkami k prosperite – Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR (RIS3) pre vybrané sektory národného hospodárstva.

Podpora rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku

Projekt má za cieľ napomáhať rozvoju inovačných procesov prostredníctvom vzájomnej spolupráce MSP s aktérmi kreatívneho priemyslu. Zároveň má vytvoriť podmienky pre posilnenie konkurencieschopnosti a rastu mikro-MSP tvorbou nových inovatívnych riešení fungovania podnikateľských subjektov pôsobiach v kreatívnom priemysle (KP) a stimulovanie inovačného procesu prostredníctvom vzájomnej spolupráce MSP s aktérmi KP za účelom zlepšenia ich inovačnej výkonnosti a konkurencieschopnosti.

Oblasť kreatívneho priemyslu je vymedzená nasledovnými odvetvami:

- reklama a marketing,
- architektúra,
- oblasť IKT,
- dizajn a módný dizajn.

Zacielenie aktivít projektu:

- Podpora tvorby nových obchodných modelov a sieťovania mikro-, MSP pôsobiach v kreatívnom priemysle
 - poskytovanie bezplatného poradenstva v rámci regionálnych centier,

- organizovanie odborných podujatí,
- tvorba odborných publikácií a informačných materiálov, analýz a web portálu,
- podpora tvorby kreatívnych sietí a klastrov.
- Stimulácia inovačného procesu s využitím výstupov kreatívneho priemyslu
 - implementácia schémy poskytovania kreatívnych voucherov pre mikropodniky a MSP za účelom využívania služieb kreatívneho priemyslu,
 - organizovanie propagačných kampaní.

Podpora inštalácie malých zariadení na využívanie OZE v domácnostiach

SIEA formou národného projektu Zelená domácnostiam II pripravuje pokračovanie systému podpory využitia OZE v rodinných a bytových domoch, kde SIEA navrhuje, aby domácnosti po zadaní záväzných údajov jednoducho získali poukážky, ktoré si následne uplatnia pri dodávke a inštalácii zariadení.

Plánovaný spôsob podpory predpokladá, že SIEA prostredníctvom národného projektu zabezpečí automatickú evidenciu žiadostí a súvisiacej dokumentácie ukončených inštalácií. Národný projekt s týmto riešením umožní zásadne zjednodušiť proces získania príspevku, je však časovo náročný na prípravu.

Podporované aktivity projektu:

- **obstaranie malých zariadení na výrobu elektriny s výkonom do 10 kW**
 - inštalácia malých fotovoltických systémov,
 - inštalácia veterných turbín.
- **obstaranie zariadení na výrobu tepla, ktoré pokrývajú spotrebu energie v rodinnom alebo bytovom dome**
 - inštalácia slnečných kolektorov,
 - inštalácia kotlov na biomasu,
 - inštalácia tepelných čerpadiel.

10.3.9.7. Podporné mechanizmy v kompetencii MD SR

Štátny fond rozvoja bývania

V súčasnosti je činnosť ŠFRB upravená zákonom č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 150/2013 Z. z.“). Správu ŠFRB v súlade so zákonom č. 150/2013 Z. z. vykonáva MD SR. Prostredníctvom ŠFRB sa financujú priority štátnej bytovej politiky schválené vládou SR pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu, ŠFRB poskytuje podporu vo forme zvýhodnených úverov. Úvery sú o.i. poskytované na účel obstarania nájomných bytov, obnovu bytového fondu, výstavbu alebo obnovu zariadenia sociálnych služieb, obstaranie ubytovacieho domu, obstaranie technickej vybavenosti k nájomným bytom, ako aj na kúpu pozemku k obstaraným nájomným bytom.

Dotácie MD SR podľa zákona č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov.

Dotácie sú poskytované obciam, VÚC a neziskovým organizáciám na obstaranie nájomného bývania určeného na sociálne bývanie a na obstaranie súvisiacej technickej vybavenosti k týmto bytom. Zároveň je podľa predmetného zákona č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov možné poskytnúť dotáciu na odstránenie systémovej poruchy bytového domu.

10.4. Príloha 4 – Zdroje

Webové zdroje:

<http://www.envirofond.sk/>

<https://www.eurofondy.gov.sk/>

<http://www.partnerskadohoda.gov.sk/>

<http://www.sbagency.sk/>

<https://www.siea.sk/>

<https://eraportal.sk/horizont-europa/>

<https://rokovania.gov.sk/>

<https://www.itms2014.sk/>

<https://www.ndsas.sk/stavby/priprava-stavieb>

<https://www.repowermap.org>

<https://eraportal.sk/aktuality/sprava-ek-priemysel-5-0-na-cestech-k-udrzatelnejmu-odolnejmu-a-na-cloveka-zameranemu-priemyslu/>

<http://datacube.statistics.sk/> - verejná databáza ŠÚ SR DATAcube.

Dokumenty:

Desaťročný plán rozvoja prenosovej sústavy na roky 2022 – 2031;

European Commission, Joint Research Centre - Socio-economic transformation in coal transition regions: analysis and proposed approach - Pilot case in Upper Nitra, Slovakia, 2018;

Investičné priority Slovenskej republiky pre programové obdobie 2021 - 2027;

Mapy pokrytia siete a dostupnosti služieb telekomunikačných operátorov Slovak Telekom, Orange, O2 a 4ka;

Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, september 2022, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny;

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/783 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a zrušuje nariadenia (EÚ) č. 1293/2013;

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu;

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/690 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre vnútorný trh, konkurencieschopnosť podnikov vrátane malých a stredných podnikov, oblasť rastlín, zvierat, potravín a krmív a európsku štatistiku (Program pre jednotný trh) a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 99/2013, (EÚ) č. 1287/2013, (EÚ) č. 254/2014 a (EÚ) č. 652/2014;

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013;

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 1309/2013 z 17. decembra 2013 o Európskom fonde na prispôsobenie sa globalizácii (2014–2020) a o zrušení nariadenia (ES) č. 1927/2006;

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 1304/2013 z 17. decembra 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006

Partnerská dohoda na roky 2021 – 2027;

PREHLAD STAVU CIEST I., II. a III. triedy stav na základe prehliadok vykonávaných správcom ciest STAV CIEST K: 06/2022, Slovenská správa ciest;

Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035, Prognostický ústav SAV, Bratislava;

Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025;

Program Slovensko na roky 2021 – 2027;

Slovenský hydrometeorologický ústav – Odbor Monitorovanie kvality ovzdušia, Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2017;

PODPORA UHOĽNÝCH REGIÓNOV V TRANSFORMÁCII – Sociálno-ekonomické analýzy pre podporu využívania EŠIF – Expertná štúdia horná Nitra, Slovenská republika, Prognostický ústav, Slovenská akadémia vied;

Správa o Slovensku za rok 2022;

Transition from coal of horná Nitra – State of Play report – analýza súčasného stavu regiónu horná Nitra, PwC, 2019;

Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2021/4997 z 9. júla 2021 o prijatí Viacročného pracovného programu LIFE pre roky 2021-2024;

Zelenšie Slovensko, Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, September 2018.